

Ribnica: spomin na Jelenov žleb

Svečanosti ob letošnjem prazniku občine Ribnica – Občinska priznanja in odprti novi gospodarski objekti – Temeljni kamen za nov zdravstveni dom

Od 23. do 25. marca 1943 so Italijani napadali položaje Tomiščeve, Gubčeve, Cankarjeve in Šercerjeve brigade med Novo Štifo in Rakitnico. Nato so nameravali s še dvema bataljonom obkoliti brigade, te pa so se temu izognile s pohodom čez Veliko goro in proti Jelenovemu žlebu. Tu pa so 26. marca zjutraj naletele na bataljon divizije Macerata. V nepričakovanem srečanju sta v triurni bitki dva bataljona Cankarjeve in bataljon Gubčeve popolnoma razbili Italijane, ki so imeli 106 mrtvih in 102 ranjena, izgubili pa so tudi mnogo orožja in opreme. Partizani so imeli le 4 padle in 18 ranjenih. V spomin na ta dogodek praznuje občina Ribnica vsako leto 26. marca svoj praznik.

Letos se bodo začele glavne svečanosti že 23. marca popoldne, ko bo v Ribnici revija glasbenih šol ljubljanskega območja. Svečana seja občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij, na kateri bodo podelili tudi letošnja občinska priznanja in nagrade zaslužnim občanom, bo v soboto, 24. marca dopoldne. Zadnja svečanost pa bo v nedeljo, 25. marca, ko bo dopoldne v Makošah pri spomeniku padlim borcem 9. brigade proslava, na kateri bodo izvedle kulturni program skupine KUD „France Zbašnik“ iz Dolenje vasi.

V okviru praznovanj bodo odprli še nekatere nove gospodarske objekte in položili temeljni kamen za novi zdravstveni dom. Podrobnejši program prireditev objavljamo na ribniški strani.

J.P.

IZVRŠNI SVET V ADLEŠIČIH

Pred praznikom krajevne skupnosti Adlešiči – praznovali ga bodo v nedeljo, 25. marca – je bila v ponedeljek v Adlešičih seja izvršnega sveta, na katero so povabili tudi predstavnik krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij KS Adlešiči. Med drugim je na seji tekla beseda o občinskem proračunu za letošnje leto, o predlogu programa javnih del v črnomaljski občini, ki naj bi jih opravili letos; govor je bil še o novih ukrepih za pospeševanje skladnejšega razvoja črnomaljske občine do leta 1985. Precej pozornosti so posvetili tudi problematiki na območju krajevne skupnosti Adlešiči.

Posavska banka spet močnejša

Temeljna banka LB v Krškem vztrajno krepi svoj kreditni potencial

Temeljna posavska banka Ljubljanske banke se je v minulem letu razveseljivo okrepila. Leta 1975 je po kreditni bilanci premogla zgolj 880 milijonov dinarjev, lani pa je ta potencial narasel že na 2,71 milijarde dinarjev. Letošnji načrt predvideva še več – 3,19 milijarde. Delegati 5. zbornice so na seji 13. marca v Čateških Toplicah ugodno ocenili lansko poslovanje.

Kot smo poročali, je lani enostransko izstopila iz te banke sevnica Jutranjka, k Beograjski banki pa so preselili še nekateri tozidi. Vse mu navkljub pa je Temeljna posavska banka Ljubljanske banke svoj

Ob koncu tedna bo spremenljivo vreme z občasnimi padavinami. Bodo tudi kratkotrajna obdobja sončnega vremena. Nekoliko se bo ohladilo.

VARNO MIMO VSEH ZASED – Pionirji bodo kurirčkovo torbo s pozdravi predsedniku Titu nosili po poteh, kjer so med NOB hodili partizanski kurirji. Konec poti bo 19. maja v Ljubljani. Na sliki: Dolenjsko kurirčkovo torbo je prvemu nosilcu izročila Olga Vipotnik. (Foto: J. Pavlin)

Delegatski sistem prerasel otroško dobo

15. marca so v Novem mestu na regijskem posvetu obravnavali delo delegatov v republiškem zboru združenega dela in v zboru občin – Na sklepnih pogovorih tudi Milan Kučan, predsednik skupščine SRS

Ugotovljen je precejšen napredek v uspešnosti delegatskega sistema na republiški ravni v povezavi z občinami in bazo, vendar so še pomanjkljivosti, ki so jih navajali gostje iz republike in federacije, pa tudi dolenjski delegati.

Na posvetu z delegati štirih dolenjskih občin so obravnavali zlasti programiranje dela, postopke in pobude, informiranje ter delo v skupinah delegatov, konferenc delegatov

Ne pozabimo, kaj so dali

Velik delež dolenjskih zdravstvenih delavcev v NOB

Okrožni odbor aktivistov nekdanjega novomeškega okrožja je že lani dal pobudo, naj bi organizirano povežali vse dolenjske zdravstvene delavce, ki so v času NOB delovali v partizanski saniteti. Ugotovljeno je namreč, da je Dolenjska, zlasti pa Novo mesto, dalo izredno veliko zdravstvenih kadrov, saj jih kasneje najdemo kot partizanske zdravnike po vsej Sloveniji. Tako so bili med drugim v 14. diviziji od petih zdravnikov kar štirje Novomeščani. Na Dolenjskem in v Beli krajini pa je delovala tudi cela vrsta bolnišnic.

Medobčinski odbor SZDL v Novem mestu je to pobudo sprejel in 19. marca sklical iniciativni odbor, kjer so se pomenili, kako bo delo steklo. Predsedništvo odbora je prevzel prim. dr. Tone Savelj.

Do zdaj je znanih že preko 50 imen zdravnikov, veterinarjev, stomatologov, medicinskih sester in bolniških strežnikov, ki so šli z dolenjsko – belokranjskega območja v partizane. Seznam pa bodo še dopolnili. Celotno gradivo bo dobilo svoje mesto v novem Muzeju revolucije v Novem mestu.

Ob tej priložnosti so člani odbora menili, da bi bil čas tudi za kakšen zdravstveni objekt poimenovati po katerem od znanih partizanskih zdravnikov, kot je to v navadi v drugih občinah. Ker se ravno zdaj gradi novi novomeški zdravstveni dom, je morda najlepša priložnost izbrati zanj primerno ime.

Namen organiziranega sodelovanja med partizanskimi sanitetami je tudi v tem, da bi jih povabili medse današnji zdravstveni delavci in da bi na občasnih srečanjih izmenjavali dragocene izkušnje.

R. B.

membne točke odločanja, zato bi morali tudi delegati svojo nalogo bolj odgovorno opravljati. Praksa v dosedanjem delu zborov in novi mandatni zasedbi kaže, da je premalo zanimanja za obravnavo raznih zvez-

nih gradiv, podobna napaka pa se kaže ponekod tudi na terenu, ko gre v občinskih skupščinah za obravnavo republiških gradiv.

Kronična slabost zasedanj zborov na republiški ravni pa je v tem, da ima seja ob sklicu odlično udeležbo, proti koncu zasedanja pa se delegati porazgubijo. To so bile sicer obrobne ugotovitve, ob katerih pa je obveljalo stališče, da bi morali v bazi kdaj pa kdaj tudi preverjati odgovornost delegatov. Kot so nava-

(Nadaljevanje na 4. strani)

GLASOVALI SO ZA TRI NOVE KS

Na nedeljskem referendumu so se občani odločili za tri nove krajevne skupnosti na območju dosedanje KS Leskovec. Za ustanovitev KS Krško polje, Senuš in Veliki Podlog je glasovalo 78,56 odst. volivcev. S tem se je krajevna skupnost Leskovec precej zmanjšala. Do sedaj je imela 4300 prebivalcev in je obsegala 28 naselij. Reševanje vsakdanjih problemov posameznih krajev in ljudi je bilo v tako veliki KS premalo učinkovito. Zdjaj si občani obetajo več od samouprave, saj so jim nove oblike približale odločanje.

CVIČEK PRESTAL, DOLENJCI PA TUDI – Nobenemu športu se doslej še ni posrečilo zvabiti v športno dvorano toliko „športnikov“ kot (kislemu) cvičku. Za oceno letine bi sicer zadoščal kozarček, toda če hoče dolenjsko ljudstvo preizkusiti cvičkovo moč, je treba mokrote navoziti v sodih. V najstnikskem žargonu bi rekli: v silnih količinah. Odveč je zapisati, da so po tretjem zabavnem večeru, v katerem tudi ni manjkalo folklornih vložkov, beri pretepev, vsi ti sodi Dolenjcem le še neprijetno v glavah votlo doneli. Pa kaj bi, kmečki človek, in to smo mi vsi, najmanj eno ali dve koleni nazaj, naj se tudi kdaj radosti. Zmerno seveda. Sicer pa je že od večeraj v deželi pomlad in do pozne jeseni bo v vinogradih spet tekla znoj, vsak nevihtni oblak pa bo spremljal strah, upanje... Samo vinogradnik pozna ta občutek. (Fotoreportažo o tednu dolenjskega cvička in prazniku posavskih vin objavljamo na 8. strani)

ALFRED ŽELEZNIK

Torba krenila na pot

V soboto so Kurirčkovo torbo prvi ponesli semiški pionirji iz vasi Gradnik v partizanski Beli krajini

Dolenjska Kurirčkova pošta, ki je že 17. po vrsti in je posvečena 87. rojstnemu dnevu tovariša Tita ter 60. obletnici SKOJ in ZKJ ter pripravam pionirjev na SLO, je v soboto, 17. marca, dopoldan krenila na dva meseca dolgo pot iz belokranjske vasi Gradnik pri Semiču.

Vas Gradnik za začetek kurirske poti „TV Dolenjska“ ni izbrana naključno, saj je bila v hiši št. 4, pred katero je potekala slovesnost, med NOV v letih 1944 višja skojevska šola Pokrajinskega komiteta za Slovenijo. Tu so se kalili mladi skojevci. Za srečno pot so daljši kulturni program pripravili pionirji semiške osnovne šole, ki so bili tudi prvi nosilci Kurirčkove torbe, ki so jo sprejeli iz rok slavnostne govornice Olge Vipotnik, članice predsedstva Zveze prijateljev mladine Slovenije. Tov. Vipotnikova je v svojem govoru orisala delež, ki so ga Belokranjci prispevali v NOB.

Kurirčkovo torbo so v ponedeljek pri spomeniku Staneta Rozmana sprejeli črnomaljski pionirji, osrednji miting pa so potem pripravili pred spomenikom Janeza Marentiča. Pri spomeniku na Kvasici so pošto predali pionirjem iz Dragatuša, ti so jo ponesli v Stari trg. V ponedeljek so z mitingom pospremili nosilce pošte tudi viješki pionirji, v torek pa so jo predali pionirjem s Preloke, ki so jo ponesli do osnovne šole Griblje.

J. P.

PARTIZANSKI MITING NA GRMU

Pionirski odred Gorjanskega bataljona na osnovni šoli Grmbo v četrtek, 22. marca, ob 13. uri priredil v avli šole slovesen sprejem „Kurirčkove torbe“. V čast 17. pohoda slovenskih pionirjev, ki ohranjajo tradicije partizanskih kurirjev, bodo na šoli priredili partizanski miting. Krajane vabijo, naj se udeležijo slovesnosti, s katero bodo odnesli pozdrave tovarišu Titu.

SREČANJE STAROSTNIKOV

Člani RK iz Brestanice so 11. marca pripravili srečanje starostnikov. Povabili so 242 nad 70 let starih občanov, odzvalo pa se jih je le 75. Tem so brestaniški osnovnošolci pripravili bogat kulturni program.

Dobre ocene za vina Bele krajine

Malo izločenih vzorcev za razstavo vin v Semiču – Še vedno slabo kletarjenje

Vzorci belokranjskih vin, ki so jih vinogradniki pripravili za letošnje razstavo v Semiču, so kljub lanskim slabim letini zelo dobri. To se da sklepati iz ocen strokovne komisije pod vodstvom dr. Slavice Šikovec, ki je prejšnji petek v Metiki poskušala in ocenjevala prispelke vzorcev.

Strokovna komisija enologov je izločila zelo malo vzorcev, v glavnem zaradi slabega kletarjenja in neprimerne vinske posode. Skupaj bo v Semiču od 27. do 29. aprila razstavljenih 87 vzorcev belokranjskih vin, od tega 49 vzorcev belih vin.

Oceno nad 15 točk, ki jo dobijo le odlična vina, so strokovnjaki prisodili šestim rdečim in šestim belim vinom; od 14,50 do 15 točk je dobilo osem rdečih in štiri vzorci belih vin; oceno med 13,80 in 14,50 točke so dali 11 rdečim in 8 belim vinom, manj kot 13,80 točk pa si je prislužilo 13 rdečih in 30 vzorcev belih vin.

Pokazalo se je tudi, da posvečajo v Beli krajini kletarjenju več pozornosti kot prejšnja leta, še vedno pa se nekateri vinogradniki, zlasti iz črnomaljske občine, preveč oklepajo starih navad, se pretirano boje žvepla in slabo negujejo posodo.

F. DERGANČ

PRIHODNJIČ – STANOVANJSKA POSOJILA

Bralcem sporočamo, da bo Dolenjski list v prihodnji številki objavil natečaj, v katerem bo Samoupravna stanovanjska skupnost razpisala številna posojila za stanovanjsko gradnjo.

Stiki med Jugoslavijo in Grčijo so lahko zgled dobrih sosedskih odnosom, obe državi pa sta pripravljene te odnose še bolj poglobiti in utrditi, kar velja zlasti za gospodarsko sodelovanje.

To so med drugim ugotavljali med pogovori grškega premiera Konstantina Karamanlisa v Jugoslaviji, kjer ga je med njegovim dvodnevnim obiskom sprejel v Splitu tudi predsednik republike Josip Broz Tito in ga zadržal na kosilu.

Razen običajnega pregleda mednarodnega političnega položaja sta gost in njegov gostitelj, predsednik Zveznega izvršnega sveta Ve-

zo, Izrael pri pričeh zavrnil Halilove navedbe in jim očital netočnost – kar naravnost sili v sprejemanje premierove izjave z določenimi zadržki.

Egipčani in Izraelci naj bi se po informacijah iz Kaira dogovorili o naslednjem Izrael se bo umaknil s Sinaja v dveh do treh letih, najkasneje v devetih mesecih pa naj bi se umaknili že s tri četrtine sinajskega ozemlja. Takrat bosta državi tudi izmenjali veleposlanike, vendar pa egiptovsko veleposlanstvo ne bo v Jeruzalemu (ker je to sveto mesto za Muslimane, čigar usoda je zanje še posebej pomembna), marveč v Tel Avivu. Mesec dni po podpisu izraelsko-egiptovskega mirovnega sporazuma (podpisali naj bi ga 26. marca) naj bi se začeli pogajati o palestinski samoupravi v Gazi in na zahodnem bregu Jordana, po petih letih pa bi dobili Palestinci možnost, da dokočno odločijo o svoji usodi.

Kaj je od tega res in kaj ne (in kaj je ostalo prikrito) je seveda v direktni zvezi s tem, kaj je o tem sporazumu mogoče reči.

Znane so že reakcije Palestincev – povsem odklonilne so. Tako je šef palestinske osvobodilne organizacije Jaser Arafat obsodil sporazum pri pričeh in hkrati z njim kajpak tudi njegove avtorje, še posebej Carterja.

UMIK KONČAN

In še ena novica, ki jo je treba postaviti pod vprašaj. Namreč umik Kitajcev iz Vietnama. Medtem ko v Peking trdijo, da so se njihove enote umaknile iz Vietnama, pravi v nasprotnem tabornu, da to ni povsem res. Zanimiv epilog pa je ta umik dobil v Združenih narodih, kjer so v Varnostnem svetu razpravljali in glasovali o resoluciji, ki obsoja (posredno) tako vdor kitajskih enot v Vietnam, kot vietnamskih v Kampučijo.

SZ in CSSR sta bili edini proti, za resolucijo pa je glasovala celo Kitajska, pa čeprav resolucija to državo posredno obsoja.

JANEZ ČUČEK

ZENSKI PILOTIRATA LETALO – Včasih se je zdelo nemara nemogoče, toda dandanašnji nemogočega skorajda ni več: Valeria Petrie in Cindy Rucker v vlogi prvega in drugega častnika na potniškem letalu ameriške letalske družbe Western Airlines, se pripravljata na vzlet z letališča v Los Angelesu v Kaliforniji. „Nič posebnega,“ sta izjavili. (Telefoto UPI)

Kako živa bo naša krajina

To je zelo odvisno tudi od tega, kako bomo ravnali s kmetijstvom

Ljudje je treba zadržati v vaseh in zaselkih, da se podeželje ne bo spremenilo v puščino ali gozd. Z boljšimi cestami je treba delavcem olajšati pot do kraja zaposlitve, naselja preskrbeti z vodo in elektriko in še marsičim, kar bo ljudem olajšalo življenje v njihovem rojstnem kraju. Marsikje pa ob tem pozabijo na kmetijstvo.

V nekaterih krajih se je število živine zmanjšalo od predvojnega za polovico, dve tretjini ali še bolj. Tudi druge hrane pridelajo malo. Veliko njih je v preloju, travniki ostajajo nepokošeni. Ni jih nujno obdelovati, saj ljudje živijo od drugega dela. Obdelovanje po starem je prenaporno, po novem se ga ne lotijo.

Ali cena, ki jo plačujejo zato, da v vaseh ali zaselkih ohranijo le hiše, ne pa tudi kmetijstvo, ni previsoka? Če bi nove hiše postavili na ožjem območju, ne bi potrebovali toliko cest, električnih kablov, vodovodnih cevi, otrok ne bi bilo treba voziti daleč v šolo kot zdaj. Ohranitev hiš tam, kjer so ljudje živeli pred desetletji, ko še niso delali v tovarnah, dobi pravi pomen šele takrat, ko se ohrani, oziroma krepi kmetijstvo.

Nove razmere so veliko spremenile. Pravi, da se ne splača obdelovati vse kmetijske zemlje kot včasih. Naporno delo ni nagrajeno tako kot v tovarni. Marsikatera vaška družina obdela le toliko zemlje, da pridelava hrano za lastno gospodinjstvo.

Drugo prerašča plevel ali grmovje, četudi so pri hiši mlajši, ki delajo v tovarni.

Po starem res ne gre gospodariti, to je jasno. Toda če so v nekem kraju redili pred zadnjo vojno dvakrat ali trikrat toliko živine kot zdaj, bi bilo treba le

TELEGRAMI

PARIZ – Zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec je z ženo dopotoval na dvodnevi uradni obisk v Francijo. V slavnostnem salonu letališča Orly so Josipa Vrhovca in osebnosti, ki ga spremljajo, pričakali šef protokola francoskega zunanega ministrstva Jean Bernard Merimee in jugoslovanski veleposlanik v Franciji Radomir Radovič z ženo ter člani veleposlanstva.

TEL AVIV – Izraelska vlada je po petih urah razprave sprejela predlog egiptovsko-izraelskega mirovnega sporazuma. Kot je rečeno v sporočilu, ki so ga prebrali po seji, je vlada „odobrila mirovni sporazum in priložne dokumente“ in „pooblastila premiera Menahema Begina, da priporoči Knesetu naj sporazum ratificira“. Sporočili so tudi, da so ustanovili komisijo osmih ministrov, ki bo razpravljala o načrtu za krajevno samoupravno na zasedenih ozemljih.

NEW YORK – Po hitrem postopku se je v Varnostnem svetu OZN začela razprava o ponavljajočih se napadih Južnoafriške republike na Angolo. Južnoafriška republika nenehno in sistematično napada, je izjavil angolski veleposlanik Figueiredo. Angolska vlada poudarja da gre za načrtno stopnjevanje napadov, naperjenih zoper svobodno Afriko, zoper vsa osvobodilna gibanja na afriškem ro. jugu, zoper gibanja nevrščeniosti in proti sami OZN.

HELSINKI – Voliča, na katerih so finski državljani volili svoj novi parlament, so se zaprla. Prvi rezultati preštevanja potrjujejo napovedi po katerih bodo politične stranke desnice povečale število svojih poslanskih mest. Doslej so prešeli 24 odstotkov glasov in ugotovili da jih ima konservativna stranka 2,7 odstotka več kot pred štirimi leti. Vodilna socialdemokratska stranka je izgubila 1,8 odstotka glasov, demokratična zveza finskega ljudstva, ki jo vodi KP Finske, pa je ob 1,6 odstotka glasov. RPT... pa je ob 1,6... Partija centra, ki sodeluje v dosedanji koalicijski vladi, pripada pa meščanskim strankam, si je pridobila novih 0,7 odstotka glasov.

SLOVENŠČINA V JAVNI RABI

V četrtek, 15. marca, je OK SZDL Črnomelj pripravila razpravo o slovenščini v javni rabi, ki so se je udeležili predstavniki organizacij združenega dela, šolstva, gostinstva in turizma, upravnih in poslovnih organov, družbenopolitičnih organizacij in interesnih skupnosti. Pozornost so posvetili predvsem slovenščini v množičnih občilih, v političnem življenju, zakonodaji, upravi in sodstvu, gospodarstvu ter turizmu.

NA ŽENEVSKEM LETALIŠČU SE JE ZGODILO že mnogo presenetljivih reči, toda minuli teden je bil prizor, ki se je ponujal redkim prisotnim (redkim zaradi močne policijske in vojaške zaščite) zares nenavaden: prvič sta namreč palestinska osvobodilna organizacija in država Izrael zamenjali ujetnike. Izraelci so dali PLO 66 ujetnikov, ti pa Izraelcem enega njihovega vojaka. Vojaka so Palestinci zajeli med izraelsko invazijo Libanona pred letom dni, Palestinci pa so bili aretirani zaradi podtalnega delovanja (tako vsak pravijo v Tel Avivu) na ozemlju pod izraelsko zasedbo... Veselje v 67 družinah...

NA ŽALOST PA JE BILA MNOGO SOLZA v številnih družinah kar v treh državah – in vse zaradi treh velikih letalskih nesreč. Najprej je v predmestju Pekinga strmoglavilo državno letalo in pobilo več deset ljudi. Natančno število žrtev ni znano, prav tako pa ni znano, koliko ljudi je izgubilo življenje blizu moskovskega letališča, na katerem je strmoglavilo neko sovjetsko potniško letalo. Tudi v tem primeru neuradno poročajo o nekaj deset mrtvih in ranjenih. Venec letalskih nesreč pa se je sklenil pri Amanu, glavnem mestu Jordanije, kjer je strmoglavilo jordansko potniško letalo, pri čemer se je ubilo 45 od 64 potnikov... Nesreče na tekočem traku...

DA PA NE BI BILO VSE V ČRNIH BARVAH, dodajmo še malce vedrejšo novico, ki pa je tudi po svoje presenetljiva, vsekakor pa zanimiva. Znana pevka Olivia Newton-John (briljantina z Johnom Travolto) je dobila iz rok britanske kraljice Elizabete II. visoko odlikovanje za zasluge pri razvoju glasbe. In kdo je predlagal pevko za to odlikovanje? Nihče drug kot avstralski ministrski predsednik (Olivia je avstralskega rodu) Malcolm Fraser in sicer z obrazložitvijo, da „je veliko storila za razvoj avstralske glasbe“. Da ne govorimo o zaslužku...

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

„Skupina ugotavlja, da se v posameznih okoljih govori preveč abstraktno o družbenem sistemu, pozablja pa se na vlogo delovnega človeka in kulturo odnosov med ljudmi... Poenostavljeno se ugotavlja, da mladi kmetje nočejo v ZK, ker so obremenjeni s tradicijo, hkrati pa ZK ni storila vsega, da bi na primer odprla svoje seje, da bi za različne akcije mobilizirala vse ljudi dobre volje... Na sestankih ne obravnavajo širših problemov bitke za stabilizacijo gospodarstva: preveč je zadrževanja v lastnih, relativno ozkih okvirih.“

V iskanju rešitev

Nadaljnja pomoč ožje in širše družbene skupnosti...

To je le nekaj skopih ugotovitev, do katerih pridejo v različnih krajih Slovenije delovne skupine CK ZKS, ki skupaj s tamkajšnjimi družbenopolitičnimi organizacijami in skupnostmi te dni ugotavljajo, kako uresničujemo dokumente kongresov ZKS in ZKJ, kje smo v akciji za trdnejše gospodarjenje, kako uveljavljamo določila zakona o združenem delu in podobno.

Gre torej za to, da sestavimo minimalne, a nujne programe dela, spisek tistih perečih problemov, ki jih je mogoče rešiti in se šele potem lotiti drugih. Gre pa seveda tudi za to, da ugotovimo stopnjo samoupravne zrelosti konkretnih nosilcev posameznih akcij, da pogledamo, kje smo tudi z našo demokracijo. Stopnja, do katere se je pretokla, pa je

vidna v odgovoru, koliko delavci danes dejansko že odločajo o presežni vrednosti, koliko so torej gospodarji pogojev, sredstev in plodov svojega dela. Zanimive odgovore je dal, denimo vpogled v zaključne račune, torej akcija, ki bi morala biti stalna. Na koncu koncev je tudi res, da je stopnja naše varnosti odvisna od tega, koliko so zadovoljni ljudje, odvisna je torej od trdnih družbeno-ekonomskih razmer.

Akcija, ki jo vodi v teh tednih Zveza komunistov, ni orokovičena, čeprav ni v njej tudi ničesar dramatičnega.

Gre za sprožanje samoupravnih vzvodov, ki morajo potisniti v ospredje vsa vprašanja našega družbenega razvoja. Vendar ne le vprašanja: iskati je treba rešitev. Akcija pa glede tega še šepa.

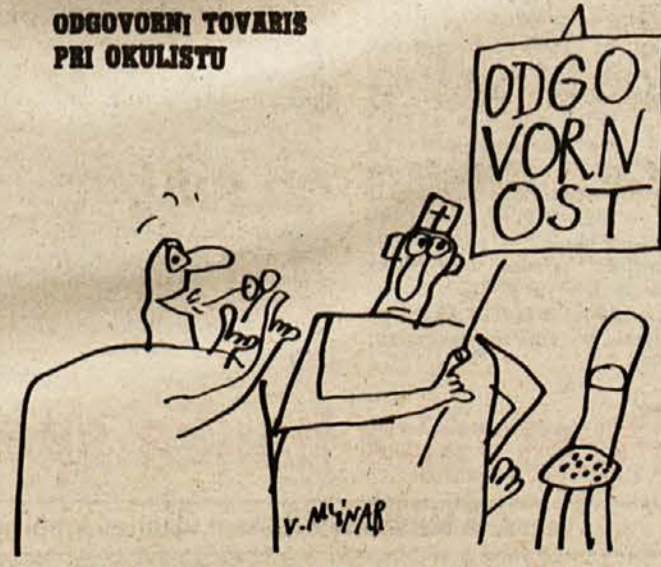
Če, denimo, vemo, da gospodarsko zapiranje v ozke okvire občine ne hasne kaj prida, če smo si edini, da je potrebno uveljavljati dohodkovna povezovanja med različnimi industrijskimi vejami, potem je potrebno tudi povedati, kako bomo zastavljene cilje uresničili. Zasičeni smo s poznavanjem problematike, ki nas žuli, zato je treba toliko bolj iskati rešitve, temu pa je namenjena tudi sedanja živahna dejavnost Zveze komunistov Slovenije.

Ne gre za to, da bi nosil CK ZKS „v svoji malhi“ čudežne formule.

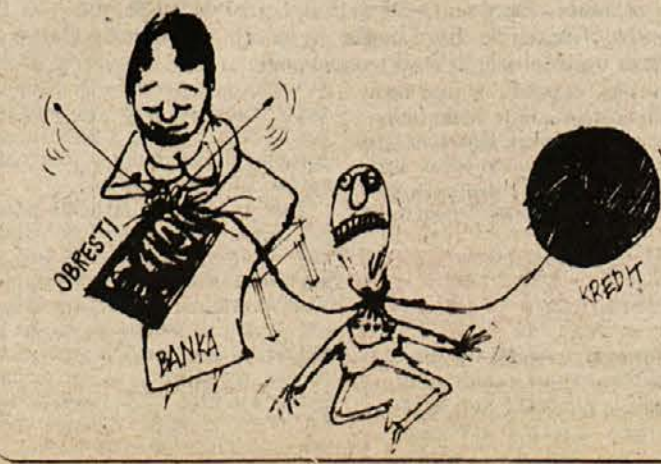
Akcija je namenjena mobilizaciji za konkretno uresničevanje ustave, zakona o združenem delu, s tem pa tudi sporočil Kardeljeve študije o smereh razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

MILAN MEDEN

ODGOVORNI TOVARIS PRI OKULISTU

- Vidim dobro, samo ne vem, kaj pomeni...

ZELENA STRAŽA V BOJU Z NESNAGO — Tudi v Šentjerneju je zdaj, ko je čas za to, pričela z delom Zelena straža, ki je napovedala boj papirjem, vreckam in vsemu, kar ni v okras kraju. Kosev za smeti res ni, zato pa so postavljeni trije kontejnerji, kamor ekipe odmetavajo nesnago. (Foto: Pavlin)

ZASTAVE NEMARNOSTI — Žal kaže, da bi bila civilizacija brez polivinila kot slepec brez bele palice. Dobro, če že mora biti. Ni pa potrebno in zoper besede o varstvu okolja je, ko na obrežjih v pomladanskem vetru plapolajo polivinilaste zastave nemarnosti. (Foto: A. Železnik)

CESTA ŽE NARED — Nekdanja kolovozna pot od Vrh pri Dolžu do asfaltne ceste nad Badovin- cem je močno spremenjena. Sedaj po njej spet vozi avtobus. Več o delu in željah Vrhovčanov, njihovi cesti in težavah zaradi nje v prihodnji številki. (Foto: Janez Pezelj)

SREČANJA OB DOMSKEM PRAZNIKU — 16. marca je bilo v Domu JLA 12. tradicionalno srečanje borcev in mladine, posvečeno največjemu domskemu prazniku in praznovanju letošnjih jubilejev. Ob tej priložnosti so najprizadenejšim dijakom podelili priznanja in knjižne nagrade. (Foto: Pavlin)

UKREPATI, DOKLER JE ČAS!

Vinogradništvo se je s pojavom vikendarstva v novomeški občini tako razdrobilo, da je še malo površin, kjer je proizvodnja vina možno sodobno organizirati. Kot navajajo poznavalci razmer, je možno tako proizvodnjo vpeljati samo še okrog Češnjice in Grčevja, deloma še na šentjernejskem območju, kjer pa so možnosti že slabše. Strokovnjaki opozarjajo, da je skrajni čas vinogradniške površine zaščiliti pred vikendarstvom. Za organizirano sodobno proizvodnjo grozdja pa se zanimajo pravi kmetovalci, vendar bi morala biti obnova starih vinogradov organizirana preko združenja. Ljudje želijo, da bi se okrepljena pospeševalna služba več bavila s temi vprašanji.

Sejmišča

NOVO MESTO — S ponedeljkovega sejma smo prejeli poročilo, da je bil promet običajen, da pa so se cene prašičkov od zadnjega sejma nekoliko dvignile. Rejci so jih prodajali po 850 do 1150 din, medtem ko so starejši pujski veljali 1160 do 1500 din. Večja skupaj so bili na prodaj 203 prašiči, lastnika pa je menjalo 163 živali.

BREŽICE — Sobotni sejem je bil dobro obiskan, saj so rejci pripeljali 405 mladih in 14 starejših prašičev. Prvi so šli v prodajo po 42 din, drugi pa po 26 din kilogram žive teže. Samo 17 mladih in 9 starejših prašičev rejci niso mogli prodati.

Kmetijski nasveti

Kako globoko s plugom

Po svojem pomenu prekaša plug vse najčudovitejše stroje na svetu, je v svoji knjigi „Obdelovanje zemlje“ zapisal pokojni Vinko Sadar, profesor za poljedelstvo na ljubljanski biotehniški fakulteti. V tem ni pretiraval, zakaj ta — za današnje čase kaj skromni stroj — preživlja človeštvo že vsaj pet tisočletij. Najmanj toliko časa namreč človek pozna plug oz. njegovega predhodnika — ralo.

Zdaj je obdobje spomladanskega obdelovanja zemlje, opravila, brez katerega si v naših podnebnih razmerah (drugače pa je, denimo, v Ameriki) poljedelstva ne moremo niti zamisljati. Ne bi se zadrževali pri dovolj znanih razlogih za obdelovanje in rahljanje zemlje, nekaj več bi bilo koristno zapisati o globini oranja, saj ponavljamo nekatere napake.

Uvedba motornega pogona je zlahka ugodila logični pa tudi s poskusi dokazani trditvi, da poglabitev brazde povečuje pridelek. Večja plast zemlje je zrahljana in biološko aktivnejša, zato imajo korenine boljšo rast in oskrbo s hranili. To je zapeljalo poljedelce v pretiravanje. Po ameriškem zgledu so si tudi drugi poljedelci ob pohodu traktorjev na njihve priporočila le globoko. Marsikje so se pokesali, saj so spravili s preglobokim oranjem na površje mrtvico, zagnojeno humusno zgornjo rodno plast pa so zatrpali pregloboko, tako da ni mogla priti do učinka. Sledil je slabši pridelek ob mnogo večjih obdelovalnih stroških, saj poglabljeno oranje zahteva več energije.

Obveljala je treznost, ki je svetovala, da oranje več kot 50 cm globoko nima nobenega pravega učinka več, pa še do te globine je treba brazdo poglobiti le postopno, skozi več let. V naših razmerah velja, da je treba za spomladansko setev orati do 25 cm globoko, seveda odvisno od lastnosti strukture in teksture zemlje, ter kmetijske rastline, ki ji je oranje namenjeno. Okopavine terjajo globljo brazdo kot druge rastline ipd.

Inž. M.L.

Zdaj je čas za dobre ponudbe

V novomeški občini nastaja prostorski plan, ki bo zamenjal zastarali urbanistični načrt iz leta 1972 — Zdajšnje odločitve bodo veljale vse do leta 1985, deloma pa še do 2.000

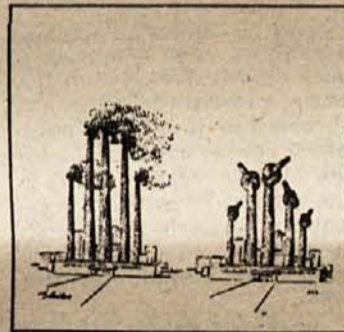
Ne sme se zgoditi, da bi prostorski plan, dokument, ki načrtuje vsestransko bodočnost občine Novo mesto, nastal v strokovnih krogih brez sodelovanja krajevnih skupnosti, interesnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in delovnih kolektivov. V prvi fazi nastajanja prostorskega plana pa je zaslediti tudi nerealne želje.

Komisija za planiranje, ki dela pri izvršnem svetu novomeške občinske skupščine, je že začela z delom na osnovi odloka o prostorskem planu, sprejetem avgusta lani. Za začetek zahtevnega in obsežnega dela zbira komisija strokovno gradivo, na podlagi katerega bodo izdelane smernice za izdelavo prostorskega plana, potem pa bodo vse to temeljito obravnavali in usklajevali z vsemi nosilci planiranja v občini. Predvideno je, da bo vse to delo potekalo do konca 1979, ko naj bi bili sprejeti temeljni prostorskega plana, v prihodnjem letu pa naj bi bil plan že sprejet.

Morda se v delovnih organizacijah, v krajevnih skupnostih in drugod niti ne zavedajo, za kako pomemben dokument gre in kako daljnosežne bodo njegove posledice. Prostorski plan občine je potrebno uskladiti še z regijskim in republiškim planom, hkrati pa to delo sovpadva v novo srednjeročno obdobje 1981 — 1985. Prostorski plan bo namreč zamenjal že zastarali

urbanistični program iz leta 1972, hkrati pa bo usmeritev za celotni razvoj občine na vseh področjih delovanja vse do leta 2000.

Važno je, da bi že v fazi nastajanja prostorskega plana dosegli dobro sodelovanje s terenom, kajti zdaj je čas za upoštevanje želja, glede vizije prihodnosti, ki pa jih bo treba vse-

kakor uskladiti. Doslej je zbranega že precej strokovnega gradiva, že prva gradiva pa so komisijo za planiranje opozorila, da gre v posameznih primerih nosilcev planiranja le za neuresničljive želje. Tako je v prvem hipu že samo del gospodarskih organizacij planiral tako bujen razcvet, da bi v kratkoročnem obdobju potrebovali nad 7.000 novih delavcev.

Vemo pa, da znaša rezerva v celotni regiji komaj 5.800 delavcev; še drug primer: v celotnem, več kot 600-letnem obstoju Novega mesta je bilo zgrajene toliko industrije, da ta zaseda 140 hektarov površin, če pa bi vse želje gospodarstva upoštevali, bi imeli v naslednjih petih letih industrijo na 360 hektarih zemlje.

Prva gradiva tudi opozarjajo, da se kaže nadaljnji razkorak med družbenimi dejavnostmi in gospodarstvom, da je kader med problemi

številka ena. Velikih ambicij brez različnih strokovnjakov ne bo možno uresničiti.

R. B.

Ovira: 100. člen

Denar ostaja v centrali

V Sloveniji so temeljne banke združene Ljubljanske banke organizirane po teritorialnem načelu in s tem bliže združenemu delu šele dobro leto. Ocenjevati doseženo stopnjo družbene preobrazbe bančnega sistema je zato še v mnogočem preuranjeno. Bančniki pogrešajo še več vmesnih členov, kot so lahko interne banke. Vedno znova in znova se postavlja tudi vprašanje moči posameznih temeljnih bank.

5. zbor temeljne posavske banke krško

Ze v pripravi na 5. zbor krške Temeljne banke je izvršni odbor tehtal, kakšne so možnosti zunanjih virov. Na zboru banke je bil kot cokla takšnim prizadevanjem omenjen tako imenovani stoti člen ustavnega akta združene Ljubljanske banke. Po tem členu se nabirajo v centrali veliki denarji družbenih dejavnosti. Med njimi je tudi železniško gospodarstvo. V centrali se vrti kar 80 odst. denarja, ki ga za prispevke samoupravnih interesnih skupnosti namenjajo v združenem delu. Ta denar bi lahko bil kreпка spodbuda združenemu delu, če bi bil seveda bliže, v temeljni banki.

Težave s krompirjem

Mirna: predelava krompirja stoji že dobra dva meseca

V Tovarni za predelavo krompirja na Mirni se vedno bolj zavedajo, da nenehnega pomanjkanja osnovne surovine ne bodo mogli razrešiti sami. Zato so 16. marca povabili v tovarno predstavnik trebanjske občine in družbenopolitičnih organizacij ter predstavnik Kolinske.

Čeprav končni seštevek gospodarjenja v lanskem letu ni negativen, položaj tega tozda Kolinske ni lahek. Čisti dohodek je bil minimalen, dohodek na enega delavca je padel za okoli 13 odstotkov, čisti dohodek na delavca pa skoraj za 20 odstotkov. Osebnih dohodkov pa so „šli gor“ za okoli 15 odstotkov. Ne-spodbuden položaj tovarne je posledica premajhnih količin krompirja, ki ga tovarna lahko odkupi za predelavo. Položaj je že tako kritičen, da so se pojavila mnenja o ukinitvi prede-

lave krompirja in iskanju nadomestnega ali dopolnilnega programa. V tovarni so proti takim „rešitvam“, s tako rešitvijo pa se ne bi strinjali tudi kmetje, saj jim krompir prinese od 800 do 900 milijonov starih dinarjev dohodka. Lajšan je položaj krompirja, regresij za škropiva in semena, pa tudi od nove sorte krompirja.

Trenutni položaj tovarne bo še mnogo jasnejši ob podatku, da predelava krompirja že več kot 2 meseca stoji. To pomeni okoli 7 milijonov dohodka na dan manj. To pa je breme, ki ga tozda ne bo mogel prenesti sam, solidarnost med tozdi Kolinske pa tudi ne more večno trajati.

J. SIMČIČ

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Letošnja zima, ki na splošno ni bila prehudra, traja dolgo, tako da bomo

Dela v vinogradu

v glavnem začeli šele v drugi polovici marca. Najprej bomo končali

rez vinske trte

Nekateri so trto sicer že obrezali, mnogi pa tega dela še niso opravili. Ker je bil lanski razvoj trte zaradi spomladanske pozebe nenormalen, imajo prav tisti, ki so z rezjo še počakali. Tako bomo lažje presodili, kaj bomo pri trti odrezali in kaj bomo pustili. Mnoge enoletne rože so lanko jesen slabo dozorele in so več ali manj trpele zaradi zimske zmrazali, so popolnoma ali napol suhe.

Le pri pozni rezi bomo lahko presodili, kaj je pozebo in kaj ni. Ta pozeba nas uči, da bomo morali trti naložiti več rodnega lesa, in to ne glede na skazeno obliko. Le tako bomo dosegli normalen pridelek grozdja v jeseni.

Zaradi skazene oblike pri taki rezi se ne smemo vznemirjati, saj bomo trto s prihodnjo rezjo spet lahko primerno oblikovali. Nepotrebne letne mladike bomo odstranili s pletvi-jo trte takrat, ko na mladih mladikah že vidimo grozdiče.

Morebitno soljenje zaradi pozebe rezi ni za trto prav nič nevarno, zguba hranilnih snovi zaradi soljenja ni omembe vredna in jo bomo z lahkoto izravnali s primernim obrokom hranilnih snovi. Pozna rez je zaradi tega v letošnjem letu umestna pri vseh sortah, ki so lani trpele po spomladanski pozebi, kar je posledica delne zimske pozebe enoletnih mladik. Za sorto modro frankinjo je pa pozna rez, na splošno priporočljiva, ker ta sorta bujno raste in jo s pozno rezjo nekoliko slabimo ter s tem prisilimo k večji rodnosti.

Zaradi oslabilih enoletnih rozg na splošno ne bomo rezali — izjema je modra frankinja — dolgih šparonov (nad 8 oči dolžine). Največ bomo rezali kratke šparone (od 5 do 8 oči dolžine) in reznike (3 do 4 oči dolžine). Na čepu (1 do 2 očesa dolžine) režemo le izjemoma, in to le

zaradi potrebe po rodnem lesu pri rezi v prihodnjem letu. Mladike, ki poženejo iz čepov, posebno če čep režemo na mladikah, ki so zrasle iz starega lesa, na splošno malo ali pa sploh ne rodijo. Zametne črtnine ne bomo rezali na dolge šparone (nad 8 oči dolžine), ker grozdje na dolgih šparonih pri tej sorti v jeseni slabo dozori. To velja zlasti za kraje, ki ležijo bolj proti severozahodu od črte Novo mesto — Krško proti Ljubljani.

Z vežo šparonov bomo še počakali, ker je šparon, ki ni privezan proti slabši spomladanski pozebi nabreklih očes in mladik bolj odporen.

V drugi polovici marca

pognojimo vinograd

s fosfornimi in kalijevimi umetnimi gnojili. Z dušikom bomo gnojili pozneje, v drugi polovici aprila ali začetku maja, tik preden začne trta odganjati.

Od fosfornih in kalijevih umetnih gnojil imamo na voljo PK 20:20. Na 1 ha rabimo 150 kg čistega fosforja in si na tej osnovi izračunamo potrebno količino tega umetnega gnojila po formuli: (150 kg x 100):20 je 750 kg PK 20:20 na 1 ha (za 10 arov 75 kg).

Od dušičnih gnojil je na voljo 27 odst. KAN. Tudi dušika rabimo na 1 ha 150 kg, seveda če nismo gnojili s hlevskim gnojem. Potrebno količino KANA si izračunamo po podobni formuli: (150 kg x 100):27 je 555 kg KANA na 1 ha (za 10 arov 55 kg).

Pri uporabi PK 20:20 je v mešanici premalo kalija, ker je potreba po kaliju pri trti večja kot po dušiku ali fosforju. Najprimernejše razmerje med glavnimi gnojili NPK je 1:1:2. Če je na voljo 40 odst. kalijeva sol, jo dodamo (k PK 20:20) na hektar še okrog 350 kg (na 10 arov 35 kg). Kalijeva sol trosimo v istem času kot ostala umetna gnojila.

Glede posebne mešanice umetnega gnojila za vinograde, to je NPK 7:14 18:1:1, moram povedati, da je v tej mešanici premalo dušika. To velja zlasti za sorto žametna črnina, kateri je treba z dušikom močnejše gnojiti kot na primer sorti modri frankinji, pri kateri gnojenje z dušikom omejujemo.

Boljši učinek umetnega gnojila dosežemo, če umeten gnoj plitvo podkopljemo in pomešamo z zemljo. Gnojimo po celi površini.

D. T.

(Nadaljevanje s 1. strani)

jali delegati iz novomeške, trebanjske, metliške in črnomaljske občine ter drugi gostje, ima tudi teren več pripomb in predlogov za boljše delo delegatov v prihodnje. Tako so omenjali zamujanje gradiv, ki prihajajo iz republiške skupščine. Najmanj je všeč delegatom sprejemanje odločitev po hitrem postopku.

Na populanskem delu posveta, ki je trajal vse do večernih ur, je bil sklepni pogovor, ki se ga je udeležil predsednik republiške skupščine Milan Kučan s sodelavci in ožji politični aktiv. Ugotovitve bi lahko strnili v naslednje: doseženi je bil velik napredek v uveljavitvi delegatskega sistema na vseh ravneh, v bodoče pa bo potrebno več pozornosti in uskladenega dela posvetiti zlasti programiranju dela, usklajevanju akcij na vseh ravneh in pa temu, da bi programi dela od občinskih do republiških in zveznih skupščin nastajali iz pobud delovnih ljudi.

R. BAČER

GABRJE: PRIZADEVEN RK

17. marca 1979 so imeli občni zbor člani krajevne odbora Rdečega križa Gabrje. Odbor je zelo delaven, kar dokazuje številna udeležba krajanov na krvodajalskih akcijah, nenehna skrb za ostarele, uvajanje najmlajših v delo odbora, člani skrbijo tudi za okolje itd. Za uspešno delo gre veliko zaslug dosedanjim predsednikom. Na minulem zboru so sprejeli delovni program, številna udeležba mladih pa je porok za še boljše delo gabskega krajevne odbora RK.

M. LUZAR

NIHČE NAD MILIJON DINARJEV

Na seji občinske izobraževalne skupnosti v ponedeljek je bil podoben, kot že v pretekli neuradni razpravi, govor o osebnih dohodkih v tako imenovanem negospodarstvu. Podobno vprašanje je bilo sproženo na nedavni seji zbornega združenega dela občinske skupščine. Vodja strokovnih služb občinskih samoupravnih interesnih skupnosti Jožica Kerš je povsem določilo tudi z imeni postregla z lanskimi osebnimi prejemki delavcev teh služb. Lani pri teh službah ni bilo delavca, ki bi prejel nad stari milijon osebnega dohodka. Skupščina izobraževalne skupnosti je za javnost prejemkov tudi ostalih izvajalcev.

NOVI SODNIKI

Konec februarja je potekel mandat polovici neprofesionalnih sodnikov sodišča združenega dela v Novem mestu, zato so bili na izpraznjenih mestih pred kratkim izvoljeni novi sodniki: Anton Marentič iz Iskre Semič; Jože Vidervol iz GG Črnomelj; Marjan Kuman iz GOK Črnomelj; Anton Bartolovič iz Belta Črnomelj; Milan Vajda iz SZDL Metlika; Mirko Šuica, odvetnik v Črnomlju; Janez Gartner, sodnik iz Trebnjega; Ivan Kos iz KPD Dob pri Mirni; Tone Perpar iz SoB Trebnje; Franc Šunta iz Iskre Mokronog; Bojan Benčič iz Novoleske Straža.

Alenka Berger iz SGP Pionir Novo mesto; Franc Hočvar iz gimnazije Novo mesto; Jožica Hrast iz tovarne Krka, Novo mesto; Ivan Ivkovič iz Novoteksa, Novo mesto; Anton Kraševc iz SDK Novo mesto; Mirko Lovko iz Samoupravne stanovanjske skupnosti Novo mesto; Jože Petrič iz GG Novo mesto in Tone Piric iz IMV Novo mesto. Izvoljeni so bili za štiri leta.

Predsednik CK ZKS France Popit v Krškem: „Ce preselitev izza stroja za pisalno mizo takoj prinese polovico dohodka več, pomeni, da mora nastopiti sindikat v občini in panogi ter pripeljati stvari na pravo pot“

Članstvo Zveze komunistov v krški občini se je v zadnjih letih podvojilo. Trenutno je v njenih vrstah 1147 občanov, kljub sorazmerno velikemu prilivu pa pogrešajo vključevanje kmetov in mladincev. S hitro številčno krepitvijo pa se seveda povečuje tudi odgovornost organizacij za usposabljanje članstva, odgovornost za vsebinsko bogatitev dela komunistov.

Kot smo na kratko že poročali, minuli teden na razširjeni seji komiteja občinske konference ZK v Krškem v prisotnosti in ob sodelovanju predsednika CK ZKS Franceta Popita ocenjevali družbenopolitične razmere v občini, so svojo razpravo strnili v ugotovitve, da so komunisti pobudniki novih odnosov in nosilci napredka ne le v delovnih kolektivih, ampak tudi v krajevnih skupnostih. Komunisti so razen tega gibalo številnih akcij drugih družbenopolitičnih organizacij, v katerih delajo. Veliko si prizadevajo za uveljavitev delegatskega sistema. Vsak drugi komunista v občini je delegat, kar tudi dokazuje njihovo aktivnost.

Kljub vsem prizadevanjem pa je bila akcijska usposobljenost osnovnih organizacij ZK marsikje prešibka, je v svoji analizi opozorila delovna skupina CK ZKS, ki je pred tem obiskala 17 osnovnih organizacij ZK v delovnih kolektivih in krajevnih skupnostih. Te ugotovitve

so bile izhodišče za razpravo in iz njih lahko povzamemo, da osnovne organizacije niso povsod obvladovale položaja, da niso bile kos spreminjati razmer.

Veliko prepočasi se razvija samoupravna organiziranost, in tudi nagrajevanje po delu se ne premakne iz za tekočega traku in iz drugih proizvodnih delavcev za pisarniške mize. V skupnih službah pa tudi na celotnem področju družbenih služb nagrajujejo zaposlene pretežno po delovnem mestu in ne po obsegu oz. kakovosti opravljenega dela.

Predsednik Popit je pri tem omenil, da o nagrajevanju po delu in rezultatih dela sicer veliko govorimo, dejanja pa ne dohitevajo besed. Administrativna praksa nagrajevanja po spričevalu se neprestano vrača, ta praksa pa zapostavlja izkušnje. Imamo primere, ko delavec nima spričevala o visoki kvalifikaciji, pa z leti vendarle odlično opravlja tudi zahtevnejše delo. Žal, mu ga nihče

PREDSEDNIK ZKS V KRŠKEM – Predsednik CK ZKS France Popit na razširjeni seji komiteja občinske konference ZK v Krškem. Na levi sekretar MS ZKS Posavje Mirko Kambič, desno sekretar komiteja občinske konference ZK Krško Jože Peterkoč. (Foto: Tepepy)

Pozornosti ni nikoli preveč

Medobčinski svet SZDL za Posavje o socialni varnosti borcev in invalidov

Predsedstvo republiške konference SZDL se je pred nedavnim lotilo najširše akcije, da bi tudi na terenu preverili ustreznost socialne varnosti borcev NOV in vojskih invalidov. Podobno kot v drugih regijah je bilo o tem posebno posvetovanje 16. marca v Krškem.

Družba je za to doslej namenila precej denarja. Kot je poudarila Dragica Rome, pa vedno ni vse le denar, temveč predvsem topla, tovariški odnos.

Teško bi bilo najti življenjsko področje, ki ga na tem posvetu ne bi osvetlili. V vseh treh občinah delajo borčevske ambulante.

Nadrobnejši pogled pove, da bi le-ta lahko bila v Sevnici uspešnejša, če se zdravniki v njej zaradi

znanih kadrovskih težav ne bi tako hitro menjavali. V Brezicah je nemalokrat težavo uveljavljati prednosti borčevske ambulante, zakaj čakalnica je skupna. To bo kmalu rešeno, podobno, kot rešujejo prostorsko stisko v krškem zdravstvenem domu. Predstavniki borčevskih organizacij vseh treh posavskih občin opozarjajo na slab odnos zdravilišč do borcev. Borci, kot vse starejša starostna skupina

ne prizna (pri nas ne, v Nemčiji pa), ker ne more ponuditi papirjev.

„Zaradi takih razmer“, je dejal tovariš Popit, „se nam povečujejo potrebe po dodatnem izobraževanju v delovnih kolektivih.“

Pri uveljavljanju samoupravne organiziranosti so se zlasti izkazali v krškem Imperialu, kjer so prišli tako daleč, da v tozdu zares delavci odločajo o rezultatih svojega dela. Na pomembnejšo samoupravno organiziranost so pokazali v SOP. V

KRŠKO: TRDI OREHI V ZDRAVSTVU IN SOLSTVU

Krške komuniste čaka še veliko dela pri samoupravni organiziranosti zdravstva in preobrazbi šolstva. Tako organiziran tozd kot je zdravstveni dom v Krškem, se ne more uveljaviti, saj ne dobiva niti ustreznih informacij, o dohodku pa odločajo na ravni SOZD v Novem mestu.

Tudi priprave na usmerjeno izobraževanje v občini ne potekajo tako, kot si želijo. Vezi šolskega centra in delovnih kolektivov niso dovolj trdne in ne odražajo obojestranskih interesov. Potrebe združenega dela po kadrih so sicer zbrane, vendar že zdaj ugotavljajo, da niso realne. Veliko delovnih organizacij namreč nimakadrovskih načrtov. Za svobodno menjavo dela pa mora tudi šolstvo povedati, koliko stane en učenec oziroma dijak, saj se brez takega izračuna ni mogoče uspešno dogovarjati z združenim delom.

MLADI NOVINAR

Center za obveščanje in propagando pri OK ZSMS Novo mesto je pripravil zadnjo soboto v domu JLA seminar o novinarstvu. Dvajset mladih novinarjev je poslušalo predavanje o osnovah novinarstva in pripravil biltenov, nakar so napisali in razmnožili dva biltena. Uspeh je zlasti prvi (poimenovali so ga „Mladi novinar“), v katerem so predstavili delo nekaterih osnovnih organizacij ZSMS.

kostanjeviškem tozdu niso zadovoljni z delitvijo osebnih dohodkov, saj ugotavljajo, da si birovi v Ljubljani in Zagrebu režejo prevlekle kose kruha na račun proizvodnih delavcev. Tudi v Kovinarski, s katero v SOP pripravljajo združitev, komunisti ta čas zahtevajo ustreznost samoupravno organiziranost, razen tega pa so ob pregledu zaključnega računa predlagali vrsto ukrepov za zmanjšanje stroškov – od boljše organizacije dela do varčnosti pri materialu in izkoriščenosti delovnega časa.

Tudi v Celulozi so se kritično lotili vzrokov, ki vplivajo na zmanjševanje dohodka. Pretresli so uresničevanje stabilizacijskih ukrepov, na drugi strani pa opozorili na niz dejavnikov zunaj tovarniške ograje in občine, na katere ne morejo učinkovito vplivati. Mučijo jih povečane carinske stopnje za uvoz lesa, pa tudi sedanje nizke cene časopisnega papirja. Kljub vsemu imajo znotraj tovarne še vedno možnosti, da kaj privarčujejo.

JOŽICA TEPEPY

POPRAVEK: SEKRETAR JE INŽENIR

V predzadnji številki Dolenjskega lista smo v poročilu o ustanovitvi nove medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko napisali, da je novi sekretar postal prof. Janko Gladek iz Črnomlja. Tako je namreč pisalo v pismenem gradivu, medtem ko je novi sekretar po poklicu inženir. Za napako, četudi ni nastala po naši krivdi, se opravičujemo.

Novi odloki v današnjem Skupščinskem Dol. listu

Izjemoma je SDL danes priložen v Prilogi

Na 16 straneh prinaša danes nova številka SDL (prejšnji teden zaradi tehničnih ovir in omejenega obsega DL ni mogla iziti) nove odloke vseh 7 občin.

OBCINA ČRNO MELJ objavlja odlok o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana za čas od 1986 do 1995 oz. celo do 2000. posebej pa odlok o družbenem planu občine za obdobje od 1981 do 1985. Objavljen je tudi odlok o nekaterih spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov.

OBCINA KOČEVJE objavlja sklep skupščine občinske skupnosti socialnega skrbstva o uskladitvi preživitven s povečanimi življenjskimi stroški.

OBCINA KRŠKO objavlja odlok o letošnjem proračunu občine, odlok o višini prispevne stopnje za financiranje vzdrževanja in obnavljanja posameznih komunalnih objektov in naprav skupne porabe v KS za tiste zavezance, ki niso sklenili samoupravnega sporazuma, in odlok o organizaciji ter delovnem področju sekretariata občinske skupščine. Za mnoge občane bo zanimiv odlok o ureditvi cestnega prometa v naseljih na območju krške občine, medtem ko skupščina občinske skupnosti soc. skrbstva objavlja svoj sklep o uskladitvi preživitven s povečanimi življenjskimi stroški.

OBCINA METLIKA objavlja odlok, da je sprejeta sprememba urbanističnega načrta Metlike glede varovalnega pasu obvoznice magistralne ceste Novo mesto – Karlovac. Odlok o izobsežanju zastav bo zanimal slehernega občana, mnoge pa tudi odlok o splošnih pogojih ter vzajemnih razmerjih med etažnimi lastniki. Z odlokom je določen najnižji odstotek sredstev za razširjeno reprodukcijo in družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu.

OBCINA RIBNICA objavlja (tokrat 4) odloke: o proračunu za 1979, o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov, o pristojbinah za veterinarsko sanitarne preglede in dovoljenja občini ter odredbo o preventivnih cepeljenjih in diagnostičnih ter drugih preiskavah v letu 1979.

OBCINA TREBNJE seznanja občane z odlokom o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih in letu 1979, izvršni svet pa z odredbo o preventivnih cepeljenjih, diagnostičnih in drugih preiskavah v letu 1979.

OBCINA NOVO MESTO objavlja tokrat dva planska dokumenta: odlok o pripravi in sprejetju družbenega plana občine za obdobje od 1981 do 1985, posebej pa odlok o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana občine Novo mesto za čas od 1986 do 1995.

ALFRED ŽELEZNIK

ljudi, bodo potrebovali vse več pomoči na domu.

Mnogo pomeni uresničevanje družbenega dogovora o priznavalnih. Tako v sevniški in brežiški občini opozarjajo na pomanjkanje denarja, s čimer se v bogatejših občinah ne srečujejo. Pravo mesto za širši vpogled družbe v vprašanja borcev so koordinacijski odbori po občinah. V Krškem ga bodo ustanovili pri skupnosti socialnega skrbstva prihodnji mesec, v Brezicah dela z uspehom. V tej občini se srečujejo tudi z neskladji, ki jih povzročajo različne pokojnine borcev tostran in onstran Sotle.

Žužemberška Iskra izplavalala

Dve leti organiziranih prizadevanj sta prinesli rešitev iz skoraj brezizhodne krize

Pred dvema letoma in še nekaj nazaj se je žužemberška Iskra – tozd Keramični kondenzatorji znašla v skoro brezizhodnem položaju. Takrat je bilo o težavah mnogo govora in pisanja, zato je prav, da ob končani sanaciji zapišemo nekaj o uspehih kolektiva te tovarne. Uspešna sanacija je plod velikih prizadevanj kolektiva, ureditve notranjih odnosov, kadrovskih sprememb in solidarnosti Iskre. Dolgoročen uspeh pa bo zagotovila šele avtomatizacija proizvodnje in nova tehnologija, ki je v tej TOZD na pohodu.

Da bi lažje razumeli, kako je prišlo do kritičnega položaja v Iskri v Žužemberku, je prav, da si osvežimo nekaj dejstev iz zgodovine te tovarne. Obrat je bil ustanovljen leta 1960, in sicer ga je ustanovil takratni Inštitut za elektrovezve, da bi v njem proizvajali potrebne keramične kondenzatorje. Ker je bila Iskra v Žužemberku edini proizvajalec takih kondenzatorjev v Jugoslaviji, je imela zelo dober tržni položaj in je dosegla primerne gospodarske rezultate. Izdelovali so manjše serije zelo različnih keramičnih kondenza-

torjev, pač po potrebah na trgu. Ko pa so začeli večji jugoslovanski proizvajalci postavljati lastne tovarne elementov in proizvajati keramične kondenzatorje, je postalo na trgu tesno za vse. Začel se je izbor, saj je postala ponudba večja od povpraševanja. Tu pa so stare metode dela in komercialne odpovedale in tu so korenine krize poleg v nurenejših notranjih odnosih in ne najboljših organizacije dela. Tako je morala TOZD leta 1977 v sanacijo, ki je potekala še vse leto 1978.

MODERNIZACIJA – S prizidkom je Iskra v Žužemberku dobila dokončno podobo.

V težkem gospodarskem položaju so se resno zavzela strokovna služba v žužemberški Iskri, strokovnjaki Industrije elementov in delno strokovnjaki Skupnih služb Iskre. Naredili so načrt. Vključili so sanacijska prizadevanja v srednjeročni program 1976–1980, analizirali so stanje v TOZD in na podlagi rezultatov naredili sanacijski načrt za leti 1977 in

1978. V analize so vključili obstoječo tehnologijo položaj trga, kadrovske zmogljivosti in seveda finančno strukturo potrebnih pokritij izgub.

Leto 1977 bi za TOZD Keramični kondenzatorji lahko imenovali prvo fazo sanacije. Pri raziskavi trga so ugotovili, da povpraševanje po keramičnih kondenzatorjih narašča za 8–10% na leto zaradi njihove zanesljivosti in daljše življenjske dobe.

Zato so gradili na tem. Predvsem so odpravili obrtniški maloserijski način proizvodnje, ki veže mnogo delavcev in draži proizvodnjo. Dali so več poudarka na mehanizacijo in avtomatizacijo proizvodnje in kvaliteto izdelkov.

Poleg tega pa so z notranjimi in zunanji dejavniki iz Iskre in novomeške občine vzporedno naredili več kadrovskih premikov in uredili nekatere notranje napete odnose. Zaposlili so še nove strokovnjake in tako kadrovsko okrepili kolektiv. Uspeh ni izostal. Načrtno zasledovanje trga, dosledno prizadevanje za investicije v proizvodno opremo, zniževanje stroškov proizvodnje, z

močno in intenzivno inventivno dejavnostjo in novo organizacijo dela so pokazali rezultate in obetali dolgoročnojšo stabilnost.

Te kratke misli pa povedo premalo o velikem prizadevanju in vlaganju naporov kolektiva. Nadur ali dnevno – nočnega dela skoro niso poznali. Ni bilo razlik, če je bilo potrebno, med dnevom in nočjo, med nedeljo ali delavnikom. Vsi so se zavedali življenjske nuje sanacijskih ukrepov, ki so morali biti izvršeni takoj in v celoti. Ob tem ne smemo pozabiti omeniti poztvovalnega dela novega direktorja Dušana Lavriča.

Naslednje, 1978. leto, bi lahko imenovali kar druga faza sanacije. Dober proizvodni in gospodarski rezultat iz leta 1977 je dal podlago tudi za druge dejavnosti. Poleg notranjih prizadevanj so se utegnili ozreti tudi okrog sebe. Uredili so še nekatera notranja nesoglasja, uredili odnose na relacijah z Industrijo elementov, z domačo krajevno skupnostjo in še nekaterimi. Tako so odstranili žarišča trenj in nesoglasij. Se več pa veljajo prizadevanja na področju samoupravljanja. Tega leta

Ob Tednu dolenskega cvička so v nedeljo, 18. marca, dolenski vinogradniki imeli obračun dela. Po predavanju strokovnjaka tovarne zaščitnih sredstev Pinus Rače, inž. Mamiloviča, je predsednik prireditvenega odbora Tedna dolenskega cvička Martin Cvelbar podelil diplome in priznanja za ocenjene cvičke.

Po podelitvi diplom in priznanj je Društvo vinogradnikov Dolenjske imelo sejo skupščine delegatov društva, ki je po pravilih najvišji organ društva. Delegati so poslušali poročilo upravnega in nadzornega odbora ter zaključni račun. Nato so sprejeli dopolnila pravil, ki bolj konkretizirajo delovanje društva. Določili so, da se z letom 1980 letna članarina poveča od 30 na 50 din za člane, za OZD pa na 10-kratno članarino posameznega člana.

Skupščina se je zahvalila Dolenjskemu listu, ki društvu daje na voljo tedenski kotiček pod naslovom „En hriček bom kupil“ za strokovna navodila in za društvene vesti. Prav tako se je skupščina zahvalila občinskimi skupščinam in družbeno-političnim organizacijam Dolenjske za materialno, predvsem pa moralno podporo in pomoč pri delovanju društva.

Med programom dela je na prvem mestu povečanje članstva in ustanavljanje novih ožjih vinogradniških okolišev na celo Dolenjsko.

O delovnem programu društva bomo še pisali.

T. D.

Kar se Janezek nauči, Janez zna

Naše okolje je — naša legitimacija

Narava se prebujala in že nas sončni žarki vabijo na plan. Razgibati moramo od zimskega mirovanja bolj ali manj otrdele ude, naučili bi se radi sonca, svežega zraka in, seveda, vse to v čistem okolju. Loke in gaji nas vabijo, tu s. nam ponujajo prve cvetlice, toda kaj, ko nas pa radost hitro mine, če vidimo, da trobentice kukajo izpod polivinilastne mrežice, če moramo odriniti smrdljivo pločevinko, ko bi si radi utrgali vijolico!

Tak „okrasni“ material je najbolj viden ob rekah in potokih ter gozdnih jasad, pač povsod tam, kamor najraje zahajamo na piknik, na kopanje, sončenje itd. Vse to, kar se nam v zgodnji pomladi tako pestro razkazuje, je seveda „pridelek“ iz lanskega leta, ko so premnogi izletniki embalažo svoje malice pustili tam, kjer so jo izpraznili. Visoka bujna trava je vse to nekako skrbno prikrivala očem, vse dokler ni dozorela in se posušila, nato pa je njeno vlogo prevzel sneg.

Je pač tako. Ko smo bili Janezki, nam nihče ni rekel: „Daj, poberi to, pospravi ono!“ pač zato, ker takrat ni bilo polivinilastnih vrečk, ni bilo toliko pločevink in ne piknikov, pa se nismo navadili, in zdaj, ko smo že Janezi, se ne spominimo, da bi za seboj pospravljali, če smo zunaj, v gozdu, v naravi.

Sedaj, ko vedno bolj opažamo, da nam raznovrstna nesnaga kazi okolje, kvari zrak, vodo in resno ogroža zdravje, se moramo resno zamisliti, kako bomo onesnaževanje okolja omejili. Vemo, da taborniška organizacija že nekako poklicno skrbi za čisto okolje, vendar pa ne bi bilo zgrešeno, ko bi tudi šole poleg že ustaljenega navajanja na red porabile še kak športni dan, da bi nekoliko očistili kraje, ki jih radi obiskujemo, četudi bi bilo to zgolj zaradi navajanja. Najbolj primeren čas za odstranjevanje raznovrstne navlake je ravno sedaj, dokler trava ne zraste in ne prekrije znova vseh neželenih odvrženih odpadkov.

N.D.

„Nisem gospodar svojih prejemkov“

Izkušnje o neodgovornem in nezakonitem zadrževanju denarja v banki

Bere človek časopise in revije, poslušajo radio, gledajo televizijo in se marsičemu čudi, še večkrat pa jezi. Jezi in besni zaradi neodgovornosti in nesposobnosti posameznikov v naši socialistični samoupravni družbi, ki para živce nam občanom, ne pa tudi tistim, ki bi lahko in bi tudi morali kaj ukreniti.

Pa preidimo k stvari! Kot delovni človek in občan želim svoje živce pomiriti s protestom v Dolenjskem listu glede neodgovornosti temeljne ljubljanske banke v Novem mestu, pri kateri imam že več let odprt žiro račun, na katerega DO Labod nakazuje moj zasluzek za vsak mesec v času od 10. do 12. dne v mesecu. Doba čakanja obvestila LB o prispelem oz. nakazanem denarju se iz meseca v mesec oz. iz leta v leto podaljšuje v korist LB. V prvih letih je razmik bil 5-7 dni, zdaj pa tudi po mesec in še več, na primer:

DO Labod je nakazala mojo januarско plačo 12. 2. 1979. 1. 3. 1979 sem vprašal delavko LB, zakaj niso nakazali mojega honorarja. Odgovorila mi je, da DO Labod ni nakazal denarja. Trdno sem vztrajal, da je blagajnik DO Labod vedno in redno nakazoval moj zasluzek. Delav-

PRIJETNO SREČANJE — Člani mirenskega RK so 10. marca pripravili srečanje za vse naš 70 let stare občane iz krajevene skupnosti. Tako se je v telovadnici osnovne šole zbralo nad devetdeset povabljenecv, ki so najprej z zanimanjem spremljali kulturni program, v katerem so nastopili šolski pevci, recitatorji in plesalci, po kosilu pa so se sproščeno pogovarjali ali celo peli in plesali ob zvokih mirenskega ansambla. — Na posnetku: Matilda Rajer, najstarejša udeleženka srečanja, prejema prilžnostno darilo. (Besedilo in foto: Alenka Pečak)

Še: Vzroke za težave iščimo najprej doma

Dodatno pojasnilo pisca prvotnega članka

V 11. številki Dolenjskega lista je na 5. strani sestavek izpod peresa sekretarja komiteja občinske konference Kočevje Jožeta Novaka z naslovom „Še: Vzroke in težave iščimo najprej doma“, ki naj bi bil pojasnilo na moj članek s takim naslovom.

Najprej moram pojasniti, da nikoli nisem napisal sestavka, katerega naslov omenja pisec J. Novak še v 1. odstavku svojega pojasnila „Vzroke IN težave iščimo najprej doma“, ampak le članek „Vzroke ZA težave iščimo najprej doma“. Podobno šepajo tudi nadaljnje piščeve ugotovitve.

Pozoren bralec gotovo ni mogel dobiti vtisa, da je moj članek napisan le na osnovi razprave na seji

občinske konference ZK (kot trdi J. Novak). Na tej osnovi je bil napisan le prvi odstavek; medtem ko že takoj na začetku drugega jasno piše, da gre za misli iz razgovora s predsednikom občinskega sindikalnega sveta.

Drži tudi, da sem na seji komiteja slišal, da bodo razpravo v Kmetijskem gospodarstvu ponovili po zaključnem računu. Vendar nisem nikjer (kar mi želi naprtiti J. Novak in kar je pri stvari bistveno) zapisal, da jo bodo ponovili zato, ker bi bila slaba ali kaj podobnega, saj kaj takega v razpravi ni bilo niti rečeno. Osebnostno namreč menim, da ni slabo, ampak je celo pohvalno, če so take in podobne razprave v OZD pogostejše.

V tozdu „Govodoreja“ pa sem napisal v glavnem isto kot J. Novak in nesporazuma res ne bi smelo biti. Dovolj jasno je namreč povedano, da so v tem kolektivu vzroki za lansko izgubo zunanji, predvsem podražitev koruze, in „da so torej nekateri kolektivi pri gospodarjenju še preveč odvisni od zunanjih vplivov“, medtem ko prvi stavek v tem odstavku in tudi glasov članka letita na tiste kolektive, ki bi radi vzroke za slabo gospodarjenje opravičili le z zunanjimi vplivi in se s tem izognili lastni odgovornosti.

J. PRIMC

V takih prostorih ne!

Novomeški ljubiteljski fotograf Bojan Radovič pojasnjuje, zakaj je odpadla razstava v Dol. Toplicah

Obiskovalce moje razstave fotografij, ki je bila napovedana za petek, 16. marca, v Dolenjskih Toplicah, je tega dne na vhodu pričakal listič z napisom „Razstave ne bo“. Kot soorganizator in ustvarjalec se čutim dolžnega pojasniti, zakaj je prireditev odpadla.

Mladinski klub iz Dolenjskih Toplic me je povabil, naj bi pripravil samostojno razstavo svojih fotografij. Ponudbe sem bil vesel in skrbno sem pripravil fotografije za razstavo. Lahko si predstavljate moje razočaranje, ko sem ob določenem času prišel v Toplice in ugotovil, naj bi razstavljal v umazanih, neprimer- nih prostorih, kjer hrani instrumente topiški ansambel, poleg

pisma in odmevi

Kako z zdravstvom

Nekaj dopolnilnih pripomb k pisanju o zdravstvu v Dolenjskih Toplicah

Splošna ambulanta v Dolenjskih Toplicah je na voljo tudi borcem, čeprav se duši od prevelikega obiska bolnikov, predvsem otrok, šolskih in predšolskih. Iz dneva v dan se povečuje število obiskov tudi ostalih krajanov. K vsemu skupaj pridenejo svoje še številni socialno ogroženi, tako da je stanje zaskrbljujoče. Naši prostori niso več ustrezni. Zaradi obilice dela in neustreznih prostorov pa trpi tudi zdravstveno osebje. Zdravstveni delavec je človek kot vsak drug, zato pač potrebuje znosne pogoje za svoje delo.

Ze dolgo nam obljubljajo novo ambulanto. Z njo bi zdravnik dobil boljše delovne pogoje, opravljene pa bi bile tudi številne druge težave. Ne nazadnje bi morali pomisliti tudi na to, da sedaj zdravnik nima niti stanovanja.

Drago Štimec

V sredo, 14. marca, so se v Oslinici zadnjič poslovili od Draga Štimca, znanega družbenopolitičnega delavca tega območja, borca, rezervnega kapetana prvega reda in nosilca odlikovanj reda za hrabrost in medalje zasluga za narod s srebrnimi žarki.

Drago Štimec se je rodil 17. novembra 1919 v kmečki družini. Čeprav se je pred vojno izučil za trgovca, se je vedno rad vračal h kmetijstvu, predvsem pa je želel živeti in delati za napredek Oslinške doline.

Med vojno je od 1. aprila 1942 delal organizirano za NOV, po kapitulaciji Italije pa je vstopil v partizansko vojsko. Bil je v kočevskem bataljonu, 9. brigadi, Levstikovih brigadi in po opravljenem tečaju za radiotelegrafista je bil poslan 14. diviziji na Štajersko. Po vojni je bil do leta 1953 v enotah KNOJ, nato pa se je demobiliziral kot komandir radio veže.

Po demobilizaciji je doma kmetoval, bil predsednik kmetijske zadruge, predsednik ZZB in ZRVS, vodja obrata kooperacije, predsednik KS, pa tudi dolgoletni odbornik občinske skupščine. Vedno se je zavzemal za napredek svojega kraja, pri čemer, žal, ni imel mnogo uspeha, ker je bilo takrat, v povojnih letih, predvideno, da bodo mnoge vasi — tudi Oslinica z okoljskimi vasi — pač postopno izumrle. Kasnejši čas je pokazal, da so imeli prav Drago Štimec in vsi tisti, ki so se zavzemali in se še zavzemajo za razvoj te doline.

J. P.

NAJSTAREJŠI JE BILO 95 LET

V Krmelju so za dan žena priredili družabni večer za žene, stare nad 70 let. Najstarejša med njimi je bila Julijana Lužar, stara 95 let. Kar 12 med njimi pa je bilo starih 80 let. Pionirji krmeljske osnovne šole so starostnicam pripravili lep in prisrčen kulturni program.

B.D.

Skrbimo za varnost šolarjev

O delu ribniških pionirjev—prometnikov

Glavna skrb nas, pionirjev-prometnikov, je varnost vseh šolarjev, zlasti najmlajših. Skrbimo za varen prehod čez cesto pri šoli in na križišču, spremljamo množične pohode, na zborovanjih, proslavah in drugih prireditvah pa smo varnostniki in redarji. Pomagamo tudi pri izvedbi tekmovanja „Kaj veš o prometu“ ter pri praktičnem delu kolesarskih izpitov.

Letos obiskuje prometni krožek 15 pionirjev. Sestajamo se enkrat na teden. Sodelujemo tudi z ribniško postajo milice. Žal, miličniki nimajo za nas preveč časa, kadar pa utegnemo, nam veliko pomagajo.

NISO NAS POZABILI!

13. 3. 1979 smo bili upokojenci gostinskega podjetja hotela Pugled Kočevje povabljeni na družabni večer. Pri prihodu so nas zelo pri- srčno sprejeli tov. direktor Praznik, sekretar Jajtič in predsednica sindikata Anica Spasenovič in tako smo dobili vtis, da smo še vedno njihovi. Pozneje nam je tov. direktor opisal razvoj podjetja. Povedal je, da nas tudi v bodoče ne bodo pozabili. Prejeli smo tudi praktična darila in bili pogoščeni z večerjo.

Kolektivno in sindikatu ter vodilnim uslužbencem se prav lepo zahvaljujemo.

Za gost. upokojence
ANTON PETROVIČ
c. na Stadion 10
Kočevje

ŠOLO SO OBNOVILI

Naša šola v Velikem Podlogu je stara 77 let. Med zimskimi počitnicami so jo obnovljali. Zdaj je šola centralno ogrevana, v razredu se napeljuje voda in namestili dodatne luči. Učinitice so prebelili in ostrugali parket. Po hodnikih so nalepili tapete. V prenovljeni šoli se zdaj počutimo veliko bolje.

ALES TRŠELIČ
OŠ VELIKI PODLOG

Ne kalimo čistega cvička!

In še enkrat o izvoru imena dolenjskega vina

Kot kritiki mojih dognanj o Mar(ck)weinu in marvinu so se oglašili sedaj še vinski trgovci brežiškega podjetja Slovvin. V članku „Še: cviček ni bil in ne bo marvin“ v Dol. listu od 8. marca pravijo, da so se odločili cviček zaščititi z znakom „marvin“, ki predstavlja staro ime za dolenjsko vino od 12. do praga sedanjega stoletja“. Če bi brežiški vinski trgovci vprašali Slovenjino vino, bi jim tam povedali, da nimajo prav, ker je „marvin“ nastal čisto drugače, kot zdaj razlagajo v Brežicah. Kako?

Ko je Slovenjina vino nasledlo izmišljotini Jožeta Likarja, da ima Valvasor zapisano „marvin“ kot staro ime za cviček, so priznali, da cviček res ni bil nikoli marvin, da pa imajo pravico to izmišljeno ime uporabiti kot „zaščitno znakmo“, to se pravi kot trgovsko ime za cviček. Pri Sloviniu sedaj ponavljajo kot zgodovinsko resnico, kar so pri Slovenjini vinu priznali za izmišljotino.

Trgovci pri Sloviniu sedaj svoj ponaredek izkoriščajo za dokaz, da je marvin ime za dolenjsko vino že od 12. do praga sedanjega stoletja“. Zatrjujejo, da ima marvin „v seznamu tudi Slovenska akademija znanosti in umetnosti“, kar prav tako ni res. SAZU ima zapisano „marwein“, nastalo iz nemškega Marckwein, kar pa nima nobene zveze z marvinom, ki je po slovensko zapisan germanski priimek Marwein. Napačno poročajo tudi, da piše Slov. etnograf

(1953—1954) o marvinu kot imenu za cviček, saj ga vendar uvršča med „trgovska vina“ torej kot zaščitno znakmo. Tako je tudi pri brežiškem Sloviniu njihov zaključek: „Izvor besede marvin dokazujejo razni našeti zgodovinski spisi in viri“ brez vsake osnove, zgodovinar pa ga odklanja.

Za nemško ime Mar(ck)wein nisem nikoli dokazoval, da ne pomeni vina iz Marke, kot je zapisal Tit Doberšek, ampak trdim le, da tega tujega imena niso dolenjski vinarji nikoli uporabljali za svoj vinski pridelek. Prav tako ne drži trditve, da pomeni Marckwein „vino iz Kranjske dežele“. Saj ni Marka nikoli pomenila Kranjske, ampak vedno samo Dolenjsko. Srednji vek pozna tudi Kranjsko marko, toda vedno samo v pomenu Gorenjske.

Drži tudi moj dokaz, da so vinski trgovci izmišlili, da je „marvin“ isto kar Mar(ck)wein, oboje pa da je ime za cviček. Marvin in Marwein nimata niti po besednem izvoru niti po pomenu nič skupnega.

IVO PIRKOVIČ

PRIPIS UREDNIŠTVA — S to repliko končujemo polemiko (razen če ne bo kdo odkril in želel povedati javnosti kaj izjemno novega) o imenu dolenjskega vina. Upamo, da je prispevala k utrditvi resnice o njem in da je „nalila čistega cvička“.

NAŠE SKUPNO SREČANJE

Učenci šole Baza 20 iz Dolenjskih Toplic smo za dan žena obiskali delovni kolektiv Bor, v katerem so zaposlene pretežno delavke. V tovarniški jedilnici smo izvedli kulturni program skupaj z našimi nekdanjimi učenkami, sedanjimi delavkami. Učenke so zbranim ženam podelile lične prtičke, ki so jih izvezle pri krožku ročnega dela.

UČENCI OŠ BAZA 20

OGLED LJUBLJANE

Učenci novomeške gimnazije smo si v ponedeljek, 12. marca, ogledali najvažnejše ljubljanske znamenitosti. Med drugim smo si ogledali letno gledališče, ki ga je zamislil znani arhitekt Plečnik, univerzitetno knjižnico, škofjski dvorec in mestno hišo, katero uvrščajo med najlepše v Evropi. Na ekskurziji smo obiskali tudi več drugih spomenikov, velik vtis na vse pa je naredil muzej pri Sv. Urhu pri Ljubljani, kjer so med zadnjo vojno mučili rodoljube. Ob koncu izleta smo si ogledali še igro „Brezjansko polje“ v Senticjanskem gledališču.

LJUBA GRIČAR
gimnazija Novo mesto

DRNOVO JE BILO PRISTANIŠČE

Drnovo je lepo urejena vas. Imamo nov gasilski dom, novih pa je tudi nekaj hiš. Tu živijo kmečke in delavske družine, katerih je največ. Zelo si želimo novo trgovino. Drnovo je znano tudi po izkopanih, ki so nam bili doslej neznan, zato nam je bila ta prireditev še posebno všeč.

BERNARDA VODOPIVEC
OŠ VEL. PODLOG

KONCERT STARIH GLASBIL

Ob dnevu žena smo imeli učenci osnovne šole Senticernej koncert starih ljudskih glasbil. Razlagala sta nam jih Mira Omrzel in Gregor Ban. Videli smo tudi nekaj takih, ki so nam bili doslej neznan, zato nam je bila ta prireditev še posebno všeč.

MATEJA CEKUTA, 7. a
OŠ Senticernej

PRIJETNO SREČANJE

Srečanja, ki so ga v čast dnevu žena v Trebnjem priredili krajevna organizacija RK Trebnje, KS Trebnje, krajevna organizacija SZDL in mladi člani Rdečega križa, se je udeležilo 100 žensk, starejših od 65 let. Povabljene so bile tudi žene borke. Po prisrčnem pozdravu predsednika RK Trebnje tov. Kukmana so učenci OŠ Jože Slak—Silvo in gojenci glasbene šole izvedli kulturni spored in s tem pripravili ženam prijetno razpoloženje. Še posebej je navdušil dekliski nonet, ki je orosil marsikatero oko.

DARJA GOLE
OŠ Jože Slak—Silvo
TREBNJE

OB DNEVU ŽENSK

Mladinci OO ZSMS iz Zabeje vasi smo ob mednarodnem prazniku žena pripravili proslavo s kulturnim sporedom. Za čestitke in cvetje smo poskrbeli sami, pogostitev smo pripravili s pomočjo kuhinje OŠ na Grmu, z denarjem pa nam je pomagala krajevna skupnost. S prireditvijo smo dokazali, da znamo organizirati in da bi bila naša aktivnost še večja, ko bi imeli svoje prostore.

Z. ANTONČIČ
M. BOJANC

POGOVOR O DELU MLADIH

Delegacija republiške in občinske konference ZSMS je 6. marca obiskala tudi mladinsko organizacijo novomeškega KSC Grm. Člani predsedstva ter vodje krožkov in komisij smo goste najprej seznanili z akcij- sko—političnim programom za to šolsko leto in z organizacijsko shemo osnovne organizacije, zatem pa je beseda tekla o samoupravi na šoli, o javnem ocenjevanju, štipendijah in politiki, govorili smo o programih mladinskih ur, v katerih je vnaprej začrtano sodelovanje med razredi. Učenci se bomo tudi letos množično vključili v delovne akcije, že je začel tudi delo aktiva mladih združnikov, učenci redno spremljajo strokovno literaturo o kmetijstvu, v precejšnjem številu pa so se vključili v dopisno šolo samoupravljanja za mlade v kmetijstvu. Z gosti smo se pogovarjali tudi o možnostih za poselitve in nadaljnje študija pa o povezavi s krajevno skupnostjo ter sodelovanju s stopiško osnovno šolo in vojakmi s Poganc.

ZDENKA ZEPUHAR
KSC Grm

TELEVIZIJSKI SPORED

TOREK, 27. III.

PETEK, 23. III.

JUGOBANKA

9.00 TV V ŠOLI: Makedonščina, Ruščina, Od petka do petka, Na železniški postaji
10.00 TV V ŠOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina
15.00 TV V ŠOLI, ponovitev
17.15 DOŽIVLJAJI MAČKA TOŠE
17.35 DNEVI Z GUMBKOM
18.05 SLOVENSKI ROCK: JANI KOVAČIČ

Med slovenske rock pevce, ki običajno sami izvajajo lastne skladbe, sodi tudi Jani Kovačič. Iz neznanosti se je prebil šele pred dvema letoma, ko je nastopil na več domačih rock festivalih. Poznavalci menijo, da so njegove pesmi na dokaj visoki ravni, so pa zelo svojske in raznolike, tako da jih ni moč strniti pod eno oznako.

SOBOTA, 24. III.

JUGOBANKA

8.05 POROČILA
8.10 KROKODIL HAM
8.20 Z BESEDO IN SLIKO: P-ESTRNA, 22. del
8.45 VRTEC NA OBISKU: RINGA, RINGA, RAJA
9.00 BABIČIN VNUČEK
9.30 PISANI SVET: SLOVO OD ZIME
10.05 ČAS, KI ŽIVI: PO POTI SLAVNE ŠTIRINAJSTE
10.35 625
10.55 OD TRIGLAVA DO VARDARJA

Pod gornjim naslovom si bomo lahko ogledali neposredni prenos slovesnosti iz Raven na Koroškem, od koder bo krenila na pot letošnja štafeta mladosti s pozdravi in najboljšimi željami Titu od njegovem 87. rojstnem dnevu. V kulturnem programu bodo sodelovali pevci, pihalna orkestra, folklorne in baletne

NEDELJA, 25. III.

JUGOBANKA

8.35 POROČILA
8.40 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: REVILJA MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV V ZAGORJU
9.10 A. Marodić: MARIJA
10.25 ULICA SEZAM
11.30 KMETIJSKA ODDAJA
12.30 POROČILA
KATASTROFE
DOSJE NAŠEGA ČASA: LETO 1968
RETROSPEKTIVA SLOVENSKE

TV DRAME - J. Kersnik: AGITATOR

Pred štirinajstimi dnevi smo si lahko ogledali Andreja Inkreta dramatičnijo Ciklamna, to nadeljsko popoldne pa bo krajšala televizijska priredba Agitatorja. Scenarij po tem Kersnikovem romanu je tudi Inkre-

17.35 KATASTROFE
18.05 GREMO V GORE

Prva oddaja je vsem, ki jih zanima planinarjenje, prikazala zimski vzpon na Prisojnik, tokrat pa bo

PONEDELJEK, 26. III.

JUGOBANKA

9.00 TV V ŠOLI: Likovni pouk, Planine, Za prosti čas, Življenje v mlaki
10.00 TV V ŠOLI: Materinščina, Risanka, Zemljepis
11.10 TV V ŠOLI: Za najmlajše
15.00 in 16.00 TV V ŠOLI, ponovitev
17.15 POROČILA
17.20 SREČANJE OB PARTIZANSKI PESMI

Na ogled bo druga oddaja z mariborskega festivala Kurirček, peli pa bodo otroci iz Velenja, Starš, Oplotnice, Maribora, Celja in Novega Sada. Zanimivo bo tudi pripovedovanje pisateljice Branke Jurce.

6 DOLENJSKI LIST

18.35 OBZORNIK
18.45 SOCIOLOGIJA DRUŽINE
Pojem partnerstvo oz. tovariški odnos se pogosto uporablja, kadar teče beseda o družini. Gre za sklop odnosov med zakoncem pa tudi za vezi med starši in otroki. Slednje so največkrat odvisne od razumevanja, kakršnega sta med seboj vzpostavila zakonca, odnos med ženo in moškim običajno daje ton odnosom v družini. Tako bo zadnja oddaja iz nianzanke o družini prikazala, kako zelo so med seboj odvisni in prepleteni družinski odnosi.
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 KAR BO, PA BO

skupine, recitatorji idr., prvi nosilec

štafetne palice pa bo ravenski kovač Franjo Miklavc.
12.00 F. Cialente: CAMILLA
13.10 TELEVIZIJA BREZ TREBUHA
15.05 POROČILA
15.10 VOJVODINA: VELEŽ, prenos nogometne tekme
17.00 RISANKA
17.10 BOSNA: JUGOPLASTIKA, prenos košarkarske tekme
18.40 NAŠ KRAJ: OBREŽ

Tokrat bodo televiziji prikazali prizadevanja Obrežanov, to je prebivalcev vasi po odbronki ormoških gričev. Njihov zadnji veliki delovni uspeh pomeni zgraditev kulturnega

tovo delo, vsebinskega izvlečka pa nalašč nočemo storiti, kajti sram je lahko tistega, ki se ni prebral teh Kersnikovih del.

SPORTNA POROČILA
MODA ZA VAS
POROČILA
ŽIVLJENJE EMILA ZOLAJA, film

Pred nedavnim so televiziji vrteli življenjepisi film o Louisu Pasteurju, ki ga je posnel ameriški režiser William Dieterle. Slednji je 1937 zrežiral tudi filmsko stvaritev o velikem francoskem naturalističnem pisatelju E. Zolaju. Razgibane pivljenjske poti tega umetnika seveda ni mogoče podrobneje prenesti v filmske slike, zato se je Dieterle zvečine omejil le na prikaz Zolajeve povezanosti z znano Dreifussovo afero. Glavno vlogo igra Paul Muni, ob njem pa nastopajo še Joseph Schildrant, Donald Crisp in drugi.
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 B. Čopić - D. Diklić: OSMO OFENZIVA
21.05 ŽIVE NAJ VSI NARODI

22.35 CRVENA ZVEZDA: HAJDUK, povzetek z nogometne tekme

stavljene osnove, ki jih mora obvladati ljubitelj gora, če noče, da bi mu prijetno hojo po planinskih poteh prekrizale razne nevarnosti, ki so pogosto zelo zelo nevarne.

18.35 OBZORNIK
18.45 MLADI ZA MLADE
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 V. Parma: ZLATOROG, predstava mariborskih opernih umetnikov
21.50 TV DNEVNIK
22.05 MOZAIK KRATKEGA FILMA: PALČEK

17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Usoda nekega Čarlija - 18.00 Pravljica - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Mladi za mlade - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna oddaja - 20.30 Aktualnosti - 21.05 Poročila - 21.15 Fest na TV

Pevci zabavnih melodij, rock skupina, operna solistka, plesni skupini, plesni orkester ljubljanske RTV - naštetih bodo poskrbeli za glasbeno plat oddaje, ki bo postregla z duhovitim veznim besedilom pa z nekaj skeči in s skrito kamero, ki bo sledila zmikavtu smuči: Tofu.
21.00 ŠERIF V NEW YORKU
22.15 TV DNEVNIK
22.30 625
22.50 JAZZ NA EKRANU: KVAR-TET J. GRIFFINA IN A. TAYLORJA

16.55 Test - 17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Magnet - 18.15 Izobraževalna tema - 18.45 Zabavnoglasbena oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 V ospredju - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.20 Portreti Asim Voksi - 21.50 Zabava vas ansambel Kri, znoj in solze - 22.40 Večer Mika Kelemen

doma, ki nudi zavetje dramski skupini, folkloristom, pevcem, harmonikarjem, sploh pa je dom, ki je zblizal in povezal vse krajanje.
18.50 OČKA, DRAGI OČKA
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 H. Claus: RUBENS
20.55 MODA ZA VAS
21.00 ZAVRTITE MI „ZASTRTO“, film Scenarij za ta ameriški film sta napisala Jo Heims in Dean Reisner, pred osmimi leti pa ga je zrežiral Clint Eastwood, ki je neprimeren bolj znan kot igrallec. Da je res bolj več igranja kot pa režiserskih poslov, bo očitno vsem, ki si bodo ogledali to melodramatično zgodbo o ljubosumnem dekletu. Ob Eastwoodu igrajo še Jessica Walter, Donna Mills, John Larch in drugi.
22.45 TV DNEVNIK

18.10 Test - 18.25 Poročila - 18.30 Zeleni kabaret - 19.00 Dokumentarna oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Večer z Božidarjem Miloševićem - 21.00 Poročila - 21.10 Feljton

Drevi bo na sporedu prva od šestih oddaj, ki bodo prikazale današnji položaj slovenske narodne skupnosti na Koroškem in Štajerskem v Avstriji. Da bi bila trenutna podoba razmer čimbolj jasna in tehtna, bodo štiri oddaje govorile o zgodovinskih vidikih odnosov med slovenskim in nemškimi življenjem v krajih, ki so bili prva domovina Slovencev, zaključni oddaji pa bosta predstavili zdajšnje zgočene narodnostne težave slovenske narodne skupnosti.
21.50 TV DNEVNIK
22.05 ŠPORTNI PREGLED

8.55 TV V ŠOLI: Geometrija, Selitve ptic, Dolina Volge
10.00 TV V ŠOLI: Francoščina
10.30 TV V ŠOLI: Umetnost, Risanka, Kemija
16.00 ŠOLSKA TV: Brazilija, Kot pravkar utrgan sadež, Krajina v preobrazbi
17.05 POGLED V PRIHODNOST
Delovni naslov zadaje oddaje francoske nanizanke se glasi Viri energije v 21. stoletju. Nihče več ne izpodbija dejstva, da bodo najkasneje v začetku prihodnjega tisočletja izčrpani osnovni energetski

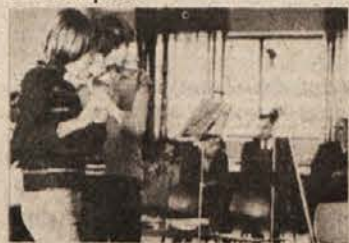
8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo (Pravljica o treh glasovih). 9.30 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti. 11.03 Znano in priljubljeno. 12.10 Z orkestri in solisti. 12.30 Kmetijski nasveti (dipl. vet. Miha Lipušček: Telice naj bi zrejali na planinski paši). 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 Glasbena pravljica. 14.16 Naši umetniki mladim poslušalcem. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.45 Naš gost. 18.05 Moment musical. 19.45 Minute z ansambлом Jožeta Burnika. 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Jazz pred polnočjo. 0.05-4.30 Nočni program.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Mladina poje. 11.03 Minute stare glasbe (J. Schenk, C. Hoeffler). 11.20 Svetovna reportaža. 11.40 Mi pojemo. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Milena Jazbec: Znamenja pomanjkanja in preobilice mikroelementov v sadovnjaku). 12.40 Veseli domači napavi. 14.05 Gremo v kino. 14.45 S pevko Ireno Kohont. 15.45 S knjižnega trga. 17.00 Zunanje politični magazin. 18.05 Od arije do arije. 18.30 Zgodovinsko desetletje Trboveljskega slavčka. 19.45 Minute z ansambлом Bojana Adamiča. 20.00 Sobotni zabavni večer. 21.00 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Popularnih dvajset. 0.05-4.30 Nočni program.

17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Usoda nekega Čarlija - 18.00 Pravljica - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Mladi za mlade - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna oddaja - 20.30 Aktualnosti - 21.05 Poročila - 21.15 Fest na TV

JUGOBANKA

8.45 TV V ŠOLI: Geometrija, Ali ste vedeli?, Za pesmijo, TV vrtec, Dnevnik 10
10.00 TV V ŠOLI: Kemija, Risanka, Glasbeni pouk

SREDA, 28. III.

JUGOBANKA

9.00 TV V ŠOLI: Matematika, Bje- lovar, Živi organizmi
10.00 TV V ŠOLI: Boj za obstanek, Risanka, Kocka, kocka, Izobraževalni film
17.40 POROČILA
17.45 ZGODBE O PRISMUKIH
17.55 VINCENT VAN GOGH
18.20 NE PREZRITE!
18.35 OBZORNIK
18.45 M. Ravel: NOČNE PRIKAZNI

Francoski skladatelj Maurice Ravel se je 1908 lotil ustvarjanja treh skladb po prozih pesnitvah Aloysisa Bertranda. Združene v celoto jih je Ravel naslovil kot Nočne prikazni, posamezne pa z glasbo ponazarjajo vodne šume (Ondine, vodna deklica), oddaljeno zvonjenje (Vislice) in podobo spakujoče večše

ČETRTEK, 29. III.

JUGOBANKA

8.55 TV V ŠOLI: Geometrija, Selitve ptic, Dolina Volge
10.00 TV V ŠOLI: Francoščina
10.30 TV V ŠOLI: Umetnost, Risanka, Kemija
16.00 ŠOLSKA TV: Brazilija, Kot pravkar utrgan sadež, Krajina v preobrazbi
17.05 POGLED V PRIHODNOST
Delovni naslov zadaje oddaje francoske nanizanke se glasi Viri energije v 21. stoletju. Nihče več ne izpodbija dejstva, da bodo najkasneje v začetku prihodnjega tisočletja izčrpani osnovni energetski

vir, to pa sili strokovnjake k pospešenemu iskanju novih oblik oz. virov energije. Zdi se, da bi strokovnjakom kmalu uspelo popolno obvladati proces fuzije, to je zlitja lahkih jeder, energija, ki se sprošča pri takem zlitju, pa naj bi krila velik del energetskih potreb v prihodnosti. Tudi sonce bo menda eden

važnejših virov energije. Sončne centrale kot velike baterije bodo pomagale kriti energetske potrebe zlasti na področju ogrevanja. Može, ki z znanstvenim očesom zrejo v prihodnost, opozarjajo, da iskanje zadovo-

tedna (T. Gašperič: Vratarjeva diploma). 11.00 Pogovor s poslušalci. 11.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.20 Za kmetijske proizvajalce. 13.45 Obisk pri orkestru Tico Marino. 14.05 Nedeljsko popoldne. 17.50 Radijska igra (K. Trepur: Dnevnik Kellyja s kanončkom). 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Literarni nokturno (N. Kančev: Pesmi). 23.15 Plesna glasba za vas. 0.05-4.30 Nočni program.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Ringaraja. 9.20 Izberite pesmico. 9.40 Vedre melodije. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (dr. Franc Habe: Krmljenje plemenskih svinj). 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom. 18.05 Izročila tisočletij. 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z Avgustom Stankom. 20.00 Kulturni globus. 20.10 Oprene aktualnosti. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturno (N. Birsar: Pesmi). 23.15 Za ljubitelje jazz.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Ringaraja. 9.20 Izberite pesmico. 9.40 Vedre melodije. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (dr. Franc Habe: Krmljenje plemenskih svinj). 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom. 18.05 Izročila tisočletij. 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z Avgustom Stankom. 20.00 Kulturni globus. 20.10 Oprene aktualnosti. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturno (N. Birsar: Pesmi). 23.15 Za ljubitelje jazz.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Ringaraja. 9.20 Izberite pesmico. 9.40 Vedre melodije. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (dr. Franc Habe: Krmljenje plemenskih svinj). 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom. 18.05 Izročila tisočletij. 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z Avgustom Stankom. 20.00 Kulturni globus. 20.10 Oprene aktualnosti. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturno (N. Birsar: Pesmi). 23.15 Za ljubitelje jazz.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Mladina poje. 11.03 Minute stare glasbe (J. Schenk, C. Hoeffler). 11.20 Svetovna reportaža. 11.40 Mi pojemo. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Milena Jazbec: Znamenja pomanjkanja in preobilice mikroelementov v sadovnjaku). 12.40 Veseli domači napavi. 14.05 Gremo v kino. 14.45 S pevko Ireno Kohont. 15.45 S knjižnega trga. 17.00 Zunanje politični magazin. 18.05 Od arije do arije. 18.30 Zgodovinsko desetletje Trboveljskega slavčka. 19.45 Minute z ansambлом Bojana Adamiča. 20.00 Sobotni zabavni večer. 21.00 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Popularnih dvajset. 0.05-4.30 Nočni program.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Mladina poje. 11.03 Minute stare glasbe (J. Schenk, C. Hoeffler). 11.20 Svetovna reportaža. 11.40 Mi pojemo. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Milena Jazbec: Znamenja pomanjkanja in preobilice mikroelementov v sadovnjaku). 12.40 Veseli domači napavi. 14.05 Gremo v kino. 14.45 S pevko Ireno Kohont. 15.45 S knjižnega trga. 17.00 Zunanje politični magazin. 18.05 Od arije do arije. 18.30 Zgodovinsko desetletje Trboveljskega slavčka. 19.45 Minute z ansambлом Bojana Adamiča. 20.00 Sobotni zabavni večer. 21.00 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Popularnih dvajset. 0.05-4.30 Nočni program.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Mladina poje. 11.03 Minute stare glasbe (J. Schenk, C. Hoeffler). 11.20 Svetovna reportaža. 11.40 Mi pojemo. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Milena Jazbec: Znamenja pomanjkanja in preobilice mikroelementov v sadovnjaku). 12.40 Veseli domači napavi. 14.05 Gremo v kino. 14.45 S pevko Ireno Kohont. 15.45 S knjižnega trga. 17.00 Zunanje politični magazin. 18.05 Od arije do arije. 18.30 Zgodovinsko desetletje Trboveljskega slavčka. 19.45 Minute z ansambлом Bojana Adamiča. 20.00 Sobotni zabavni večer. 21.00 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Popularnih dvajset. 0.05-4.30 Nočni program.

7.30 Zdravo, tovariši vojaki! 8.07 Veseli tobogan. 9.05 Se pomnite, tovariši? 10.05 Nedeljski panorama lahke glasbe. 10.30 Humoreska tega

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (Brez nič ni nič). 9.30 Iz glasbenih šol. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Ciril Remic: Koliko gozdnih cest gradimo v Sloveniji). 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 15.45 Narava in človek (inž. Stanko Znidaršič: Proizvodnja soli v svetu in pri nas). 18.05 Obiski naših solistov. 19.45 Minute z Ljubljanskim jazz ansambлом. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra (N. V. Gogolj: Plaćš).

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (Brez nič ni nič). 9.30 Iz glasbenih šol. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Ciril Remic: Koliko gozdnih cest gradimo v Sloveniji). 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 15.45 Narava in človek (inž. Stanko Znidaršič: Proizvodnja soli v svetu in pri nas). 18.05 Obiski naših solistov. 19.45 Minute z Ljubljanskim jazz ansambлом. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra (N. V. Gogolj: Plaćš).

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (Brez nič ni nič). 9.30 Iz glasbenih šol. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Ciril Remic: Koliko gozdnih cest gradimo v Sloveniji). 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 15.45 Narava in človek (inž. Stanko Znidaršič: Proizvodnja soli v svetu in pri nas). 18.05 Obiski naših solistov. 19.45 Minute z Ljubljanskim jazz ansambлом. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra (N. V. Gogolj: Plaćš).

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (Brez nič ni nič). 9.30 Iz glasbenih šol. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Ciril Remic: Koliko gozdnih cest gradimo v Sloveniji). 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 15.45 Narava in človek (inž. Stanko Znidaršič: Proizvodnja soli v svetu in pri nas). 18.05 Obiski naših solistov. 19.45 Minute z Ljubljanskim jazz ansambлом. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra (N. V. Gogolj: Plaćš).

14.45 TV V ŠOLI, ponovitev
16.35 ŠOLSKA TV: Brazilija, Kot pravkar utrgan sadež, Krajina v preobrazbi

Solarji bodo najlaže sledili prve mu prispevku, če bodo prej na zemljevidu ugotovili, kje leži največja južnoameriška država in kakšne so njene geografske značilnosti. Drugi prispevek bo govoril o sadju in o tem, v kaj ga predelujejo kot enega glavnih virov vitaminov in mineralnih snovi v vsakdanji prehrani. Da bi človek lahko gradil betonska naselja, izsekujе gozdove. Na posekah voda odnaša zemljo, nastajajo gola skalnata pobočja, glede na vegetacijo pa med slednjimi in betonskimi naselji ni bistvene razlike. Oboje vodi v ekološke zagate, zakaj pa te za naravo in ljudi niso nič prida, o tem bo tekla oddaja v zaključnem prispevku tokratne oddaje za učence.

(Scarbo). Z Atijem Sossom kot solistom na klavirju so televiziji to Ravelovo delo posneli v tematskih dvoranah in hodnikih brežiškega gradu.

19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK

20.00 TILM TEDNA: ZA KRALJA IN DOMOVINO
Gledali bomo film, katerega dogajanje je postavljeno v čas prve svetovne vojne, katere strahote so zožene na usodno dejanje enega samega junaka - vojaka Hampa. Temu je bilo po treh dolgih letih streljanja, vsakršnih grozot in umiranja vojne dovolj, pa se je s fronte odpravil proti domu. Ujeli so ga in z obtožbo dezertarstva postavili pred vojno sodišče. Razčlovečen sodni postopek se kajpak konča po pričakovanju: kazen za storjeno dejanje je samo smrt. To je povzetelek filma, ki ga je po scenariju Evana Jonesa posnel Joseph Losey, znani angleški filmski ustvarjalec ameriškega rodu. Številne njegove filme so že imeli priložnost videti tudi na Slovenskem, npr. Kriminalca, Pre-

vir, to pa sili strokovnjake k pospešenemu iskanju novih oblik oz. virov energije. Zdi se, da bi strokovnjakom kmalu uspelo popolno obvladati proces fuzije, to je zlitja lahkih jeder, energija, ki se sprošča pri takem zlitju, pa naj bi krila velik del energetskih potreb v prihodnosti. Tudi sonce bo menda eden

važnejših virov energije. Sončne centrale kot velike baterije bodo pomagale kriti energetske potrebe zlasti na področju ogrevanja. Može, ki z znanstvenim očesom zrejo v prihodnost, opozarjajo, da iskanje zadovo-

ljevih izhodov iz energetske krize ni le dolžnost bogatih držav, pač pa velika naloga celega sveta. In svet, tako opozarjajo, se nahaja še pred eno veliko težavo - že primanjkuje tudi rudnin oz. kovin, zato je naloga zdajšnjosti tudi odkrivanje na tem področju.

18.05 MINERJI
18.35 OBZORNIK
18.45 BABIČIN VNUČEK
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 V ŽIVO (vmes POROČILA)

17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Tehnica - 18.15 Premor ob glasbi - 18.55 Crvena zvezda: BSE (prenos košarkarske tekme za ženske iz La Corune) - 20.35 Neposredni stiki - 22.35 Poročila

17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Tehnica - 18.15 Premor ob glasbi - 18.55 Crvena zvezda: BSE (prenos košarkarske tekme za ženske iz La Corune) - 20.35 Neposredni stiki - 22.35 Poročila

17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Tehnica - 18.15 Premor ob glasbi - 18.55 Crvena zvezda: BSE (prenos košarkarske tekme za ženske iz La Corune) - 20.35 Neposredni stiki - 22.35 Poročila

17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Tehnica - 18.15 Premor ob glasbi - 18.55 Crvena zvezda: BSE (prenos košarkarske tekme za ženske iz La Corune) - 20.35 Neposredni stiki - 22.35 Poročila

17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Tehnica - 18.15 Premor ob glasbi - 18.55 Crvena zvezda: BSE (prenos košarkarske tekme za ženske iz La Corune) - 20.35 Neposredni stiki - 22.35 Poročila

17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Tehnica - 18.15 Premor ob glasbi - 18.55 Crvena zvezda: BSE (prenos košarkarske tek

V KOSTANJEVICI ODPRTO VSAK DAN

Iz kostanjeviške galerije Božidarja Jakca sporočajo, da je od 15. marca dalje galerija spet odprta vsak dan od 9. do 18. ure. Na ogled so Jakčeve grafične stvaritve in pasteli, monografski zbirki kostanjeviškega rojaka Jožeta Gorjupa in slikarskega mojstra Toneta Kralja pa tudi pleterska slikarska zbirka starih mojstrov in lapidarij z najlepšimi kamnoseškimi primerki nekdanje gotске cerkve v kostanjeviški cistercijski opatiji. Poleg galerije Forme vive, kjer je že nad sto monumentalnih plastik, si obiskovalci lahko ogledajo še viinarski oddelek Tehničnega muzeja Slovenije, v Lamutovem likovnem salonu pa bo v počastitev mednarodnega leta otroka do 1. aprila odprta razstava s V. grafičnega bienala jugoslovan-skih otrok.

O OSNUTKU ZAKONA

Novomeška organizacijska enota Zavoda SRS za šolstvo je v zadnjem času pripravila troje razprav o osnutku zakona o usmerjenem izobraževanju. Tako so 15. marca v novomeškem Domu učencev Majde Šilc o osnutku zakona razpravljali predstavniki srednjih šol, domov za učence, delavskih univerz in glasbenih šol iz dolenjske in posavske regije, dan kasneje so v omenjenem domu razpravljali predstavniki osnovnih šol, OŠ s prilagojenim učnim programom in vzgojnovarstvenih organizacij iz dolenjske regije, 20. marca pa je bila enaka razprava tudi v Brežicah za posavsko regijo. Udeleženci so po uvodnih razpravah delali v skupinah ter po tehtnem proučevanju prispevali precej pripomb o pripravljajočem se zakonu, seznanili pa so se tudi z obrazložitvijo predloga za izdajo zakona o izobraževalnih skupnostih.

PODROBNEJE PRIHODNJIČ

Od 14. do 18. marca je bilo v Mariboru 8. tekmovanje učencev iz slovenskih glasbenih šol. Sodelovali so tudi mladi glasbeniki iz brežiške, črnomaljske in novomeške glasbene šole ter dosegli nekaj odličnih uvrstitev. Zapis, ki nam ga je o tekmovanju poslal Silvester Mihelčič ml., ravnatelj črnomaljske glasbene šole, bomo objavili v prihodnji številki Dolenjskega lista.

STONE KNEZ V BERLIN

Novomeški arheolog in publicist Tone Knez, ki je bil ob koncu minulega leta izvoljen za dopisnega člana Arheološkega inštituta v Berlinu, se bo prihodnji mesec udeležil proslave 150-letnice ustanovitve nemške znanstvene ustanove in sodeloval na mednarodnem kolokviju „Arheološka raziskava mest“, ki bo od 18. do 21. aprila.

Še išče svoj izraz

Tekstilni tehnik Milan Križman iz Kočevja veliko kipari v lesu — že je razstavljal in vse kipe razdal

Poročali smo že, da sta pred kratkim v Tekstilni Kočevje razstavljala svoja likovna dela člana tega kolektiva, slikar Dušan Vidmar in kipar Milan Križman. Vidmarja smo podrobneje že predstavili, ko je imel pred kratkim samostojno razstavo v Likovnem salonu v Kočevju, zato tokrat več o kiparju Križmanu.

Ta tekstilni tehnik, ki je star 23 let, se je prvič pred-

Milan Križman največ ustvarja v lesu; poizkusil pa je tudi že oblikovati kovino. (Foto: Primc)

stavil kočevskemu občinstvu pred mesecem dni na skupinski razstavi del kočevskih likovnih amaterjev. Njegovi kipi iz lesa zelo spominjajo na dela akademskega kiparja Staneta Jarma. Na to pripombo pravi Križman: „Profesor Stane Jarm mi je že v osnovni šoli pokazal, kako se delajo kipi iz lesa. Zato ni čudno, če sem po njem veliko povzel. Vendar upam, da bom našel tudi svoj stil.“

Križman ustvarja tudi kipe iz železa. Tako je naredil zelo uspešno glavo nemškega vojaka. Zvaril jo je iz raznih delov, le čelada je prava, nemška. Kipar pravi, da je za kipe iz železa težko dobiti primerno tvarino. Tudi delo je bolj zamudno, orodje zanj zapleteno in izdatki večji. Zato mu je bolj všeč les. Najraje izdeluje kipe iz hruskovega in češnjevkega lesa. Doslej je izdelal že blizu 60 kipov iz lesa, a je skoraj vse razdal. Delal bi še več, a nima primerne prostora za kiparjenje.

J. PRIMC

BERA AMATERIZMA — Oder novomeškega Doma kulture je ves pretekli teden gostil ljubiteljske gledališke skupine. V četrtek so se občinstvu predstavili člani KD Škocjan s komedijo M. Camolettija „Boeing-Boeing“ v režiji Romana Čelesnika. (Foto: J. Pavlin)

Skrb za filmsko vzgojo

Učenci novomeškega EAŠC so dejavni v filmskem krožku — Gledajo filme in razpravljajo o sedmi umetnosti

Med raznovrstnimi izvenšolskimi dejavnostmi so učenci novomeškega EAŠC še posebno prizadevni v okviru filmskega krožka. Da bi ohranili že ustaljeno navado, so tudi to šolsko leto začeli z ogledom filma; tokrat jih je pritegnil „Ko zori jagode“, o katerem so nato razpravljali v krožku, pa tudi domača naloga iz slovenščine je bila ubrana na temo dozorenja mladostnikov, ki jo načelnja ta film.

Zatem so si ogledali dokumentarec „Ljudje ob Krki“, filmski abonma, katerega namen je predstaviti dobra dela iz domače in tuje filmske umetnosti, pa jim je zaenkrat postregel s „Hajko“, „Tišina, smejemo se“ in „Vojno zvezd“, zvrstile pa se bodo še tri filmske predstave.

Tudi teden slovenskega filma, ki je bil že četrto leto zapored, je pritegnil številne učence. Ob tej priložnosti so skupaj z gimnazijci izdali bilten, v katerem so objavili kritike o

posameznih filmih. Sploh pa člani filmskega krožka redno prebirajo tudi literaturo o zgodovini filmske umetnosti in njenih zvrsteh. Tako so v krožku posebej obdelali vrst znanstveno-fantastičnega filma, člani krožka pa so prvošolce uvajali v poznavanje filmske tvornosti s predvajanjem diafilmov o tej umetnosti.

Pri delu jim je v veliko pomoč revija Ekran, na katero je naročenih kar 61 učencev. Pomembne, a zvečinoma zelo zahtevno napisane sestavke razčenjujejo v krožku in pri tem jim še kako prav pride strokovna usposobljenost prof. Milke Bobnarjeve, ki je mentorica krožka. Naloga članov filmskega krožka je tudi ta, da učence opozarjajo na ogled boljših filmov in nadaljevanj, ki jih predvajajo na televiziji.

ZDENKA FLAJNIK
in MILENA HROVAT

Tekstilno ročno delo

V Dolenjski galeriji na ogled del etnografske zbirke varaždinskega muzeja

Z izmenjavo razstav traja sodelovanje med novomeškim Dolenjskim muzejem in Gradskim muzejem iz Varaždina že tretje leto. V tem času so varaždinski muzealci Novomeščanom predstavili izbor iz svoje zbirke starega slikarstva ter dela več slikarjev, ki ustvarjajo v tem mestu blizu Drave, Dolenjski muzej pa je varaždinskemu občinstvu postregel najprej z bogato arheološko razstavo, zatem pa še z izborom slikarskega fonda Dolenjske galerije. Razstave v obeh mestih so bile vselej dobro obiskane.

Za nadaljnje sodelovanje so se novomeški muzejski delavci odločili, da bodo razstavili del etnografske zbirke varaždinskega muzeja. Tako je kustodinja Libuše Kašpar strokovno pripravila sicer manj obsežno, a zato še zmeraj nadve zanimivo razstavo z naslovom „Tekstilno ročno delo varaždinskega področja“. Razstavo, s katero so Varaždinci že gostovali po Srbiji in Makedoniji, bodo odprli v Dolenjski galeriji jutri ob 18. uri.

Novomeščani so najbrž bolj vajeni likovnih razstav, zato bo ogled tekstilnih stvaritev iz preteklosti za marsikoga gotovo prijetno doživetje. Na ogled bo veliko vrst tkanja, različnih izvedb domačega platna in narodnih noš, različni vzorci in okrasje pa bodo pravcata paša za oči.

Ob tej razstavi je treba opozoriti še na tole: Dolenjski muzej ima svojo etnološko zbirko še zmeraj v depozu, ker do zdaj ni imel primerne prostora, da bi jo lahko pokazal občinstvu. Tako se ob razstavi varaždinskih muzealcev ponuja priložnost za opozorilo na nepovratno izgubljanje prvinske ljudske tvornosti preteklih pokolenj, kar, žal, velja tudi za naše okolje.

J. GROBOVŠEK

Zavzetežev ni veliko

Predstave, ki niso bile brez pomanjkljivosti, si je v okviru gledališkega tedna v Novem mestu ogledalo malo ljudi — Bo tak prikaz postal tradicionalen?

Kot smo že poročali, so se pred kratkim v okviru gledališkega tedna (pripravila ga je novomeška občinska ZKO) na odru novomeškega Doma kulture zvrstili nastopi ljubiteljskih lutkovnih in gledaliških skupin, ki delujejo pri kulturnih društvih na območju naše občine.

Številne popoldanske in večerne predstave so si lahko ogledali vsi, ki so zavzeti za dejavnost domačih kulturnih društev in ki spremljajo rast tukajšnje ljubiteljske gledališke tvornosti. Žal je zasedenost dvorane pri predstavah pokazala, da zavzetežev ni veliko.

KOČEVCI ŠE V DOMŽALE

V ponedeljek, 26. marca, bodo v Domžalah odprli razstavo del kočevskih likovnikov, in sicer slikarjev Rada Megliča in Tomaža Koširja ter kiparja Matije Glada. Pokrovitelj razstave bo domžalska kulturna skupnost. Meglič in Glad sta tokrat sprejela medse tovariša Tomaža Koširja, ki bo tudi v bodoče razstavljal z njima. Vsi trije kočevski likovniki so tudi med tistimi, ki bodo razstavili nekaj svojih del na četrti republiški reviji likovnih skupin; ta se bo začela v Kranju, zaključila pa bo predvidoma v nekem drugem večjem slovenskem mestu. Za razstavo del kočevskih likovnikov je že zdaj dokajšnje zanimanje v domačih likovnih krogih, saj so razstave del Megliča in Glada na Primorskem, Notranjskem, v Beli krajini in Kočevju, ki sta jih imela v zadnjih nekaj mesecih, vzbujale povsod precejšnje zanimanje.

Tisti, ki so prišli, so se lahko seznanili z lutkarji slatniške osnovne šole in KD Dušan Jerab, z recitatorji novomeške gimnazije ter si ogledali nastop mladinske gledališke skupine „Dušan Jerab“, gledališnikov z OŠ Milka Šobar-Nataša in iz Doma učencev Majde Šilc ter predstave „odraslih“ igralcev iz Soteske, Škocjana in Dolenjskih Toplic. Umanjkala je le napovedana gledališka skupina KD Dušan Jerab, ki je svojo predstavo preložila na 26. marec.

Vse predstave so sodile v okvir področnega srečanja gledaliških skupin Slovenije, zato so si uprizoritve ogledali tudi strokovnjaki republiške ZKO, ki so se po vsaki predstavi pogovarjali z izvajalci in režiserji.

Poskranje maloštevilnih gledalcev je bilo za nastopajoče nagrada za njihov trud in ljubiteljsko zagnanost pa tudi spodbuda za nadaljnje, še boljše delo. Seveda ploskanje izvajalcev ne bi smelo „stopiti v glavo“, saj predstave s kakovostjo niso zadovoljile v celoti. Tako nekatere niso bile igralsko izpoljene, bile so tudi režisersko nedorečene, ponekod pa niso bile vprašljive le scenske rešitve, pač pa tudi izbira gledališkega dela. Kljub tem pomanjkljivostim bi tak prikaz gledališke dejavnosti v novomeški občini lahko postal tradicionalna prireditve.

V. BAJC

Klapa in Dolenjci

Trogirska klapa in Dolenjski oktet na skupnem koncertu — Stare trogirske, dalmatinske in slovenske pesmi

V soboto, 24. marca, bo ob 19. uri zvečer v novomeškem Domu JLA zadonela pesem, ki bo poslušalcem pričarala utrip življenja na obalah Dalmacije, razgrnila pa tudi bogastvo slovenske umetne in ljudske pesmi. Tega dne bosta na skupnem koncertu nastopila Dolenjski oktet iz Novega mesta in Klapa Trogir iz istoimenskega mesta.

Klapa Trogir, ki jo sestavlja 9 pevcev in 6 instrumentalistov, našemu občinstvu sicer ni poznana, čeprav je v svoji ožji domovini med najbolj delavnimi in uspešnimi. Člani se ukvarjajo z zbiranjem izvornih ljudskih pesmi, ohranjanjem starih trogirskih napevov ter seveda s petjem teh glasbeno obdelanih avtentičnih ljudskih pesmi. Izdali so že tri zvezke „Pesmi starega Trogira“, več plošč in dvojni album, nastopili že več-

krat na televiziji ter gostovali tudi na odrih Nemčije, Čehoslovaške in Avstrije. Letos bo pevski zbor praznoval 15-letnico ustanovitve. Klapa Trogir je dobila več prvih nagrad na festivalih dalmatinskih klap. Vse to dovolj zgornjo prča, da gre za kakovit zbor, kateremu velja prisluhniti.

Dolenjski oktet, ki ga vodi Peter Čigler, je dobro znan vsem, ki ljubijo slovensko pesem. V razmeroma kratkem času delovanja — ustanovljen je bil 1970 — je dosegel lepe uspehe, nastopil na televiziji in posnel samostojno ploščo. S sobotnim skupnim koncertom začneta oba zbora učvrščevati medsebojno sodelovanje.

MIM

Z mrtvilom je konec

Semiški gledališniki so s „Peptom s Hriba“ navdušili domače občinstvo — Kmalu še „Metež“

Prijatelj Matija Pečaver, ki živi v kanadskem Rosslandu, sicer pa je doma iz Nestoplje vasi pri Semiču, mi je v nekem pismu omenil, da je bilo zanimanje za kulturno-umetniško sponovanje na semiškem koncu Bele krajine že pred prvo svetovno vojno zelo veliko. Občasno je resda prihajalo tudi kasneje do mrtvila, a zlasti ljubezen do igranja je bila v Semičanih nenehno prisotna, da o tem, s kakšnim veseljem so hodili gledat dramske predstave, sploh ne govorim.

Tudi po osvoboditvi tovrstno kulturno delovanje ni usahnilo, bilo pa bi lahko neprimerno bogatejše. Da ni bilo tako, gre na račun slabega sodelovanja prosvetnih delavcev. Stanje se je bistveno popravilo šele v zadnjem desetletju, saj zdaj uspešno deluje več sekcij KUD „Jože Mihelčič“, med najbolj prizadevnimi pa je prejkoli slej dramska skupina.

Tako so semiški gledališniki 11. marca pripravili uprizoritev Ludwiga von Holberga komedije „Pepe s Hriba“. Semičani se tudi tokrat niso izneverili domačim igralcem — do zadnjega kotička so napolnili dvorano in dobri dve uri uživali ob delu, ki ga je zrežiral Lojze Kočvar. Vsi nastopajoči so odigrali vloge brez večjih spodrseljavev, gledalcem pa bo še dolgo ostala v spominu, prepričljiva igra Blaža Kočvarja.

Najbrž bo morala dramska skupina v Semiču uprizoritev ponoviti, igrat pa bodo sli tudi širom po Beli krajini in Dolenjski. Zdjaj pod režiserskim vodstvom Milana Pirša vadijo še Pera Budaka „Metež“, s katerim se bodo kmalu spet predstavili domačemu občinstvu.

F. DERGANČ

V SEMIČU „PEPE S HRIBA“ — Skupina semiških gledališnikov, ki je uprizorila komedijo L. von Holberga.

NAJBOLJŠEGA SO PRIDELALI — (od leve proti desni) Jože Selak, Janez Lorenci, Marjan Kirar, Janez Povšič.

PODMAZAN LAŽJE STEČE — Cviček so postregli v duetu s prekajeno svinjsko kračo.

DELITEV DOBROT — „Ti meni ajdovo potico, jaz tebi dober cviček!“.

PO CVIČKU ZASRBE PETE — Tako veselo je bilo sleherni večer v športni dvorani.

PRAZNIK DOLENJSKE IN POSAVSKE KAPLJICE

Društvo vinogradnikov Dolenjske je bilo tudi letos organizator že šestega „Tedna dolenjskega cvička“, te največje dolenjske turistične prireditve. Letošnji cvičkov praznik je bil v nevarnosti, saj je po lanski pozebi cviček postal dragoceno. Tradicionalni sprevod letos ni krenil po soncu, temveč je vse v sprevodu dobesedno oblivalo z zunanje strani. Gledalcev kljub vsemu ni manjkalo. Podaljšana kača je krenila v športno dvorano, ki je bila potem tri dni bolj podobna neskočno velikemu hramu, kot pa prostoru, kjer goje zdrav duh v zdravem telesu. Že prvi večer so ga temeljito pokusili, saj je iz Selakovega, Jordanovega in Pavšičevega soda steklo skoraj 4000 litrov najboljšega. Zagrizeni so vztrajali vse tri večere. S cvičkom je izginilo tudi prek tisoč prekajenih svinjskih krač in prav toliko prekajenih kranjskih klobas. Za izgubo odvečnih kalorij so poskrbeli narodnozabavni ansambli „Slavček“, Trebanjski instrumentalni kvintet in „Gorenjci“. Kogar maligani le niso preveč vlekli v desno, si je v soboto lahko v levem delu dvorane ogledal kulinarčno razstavo domačih dolenjskih jedi, ki so jih pripravile kmečke žene in Šolski center za gostinstvo. Medtem ko so ga pivci pokušali, so

bili pridelovalci te častite „dolenjske rožce“ na strokovnem izpopolnjevanju, da bomo naslednje leto pili še boljšega.

Od srede do sobote so slavili vinski praznik tudi posavski vinogradniki. Ljubitelji dobre kapljice so imeli na razstavi vin na Čatežu na voljo bogato izbiro vinskih vzorcev, od bizeljskega belega in rdečega vina do cvička in sortnih vin. Mnogi obiskovalci prireditve so bili mokri znotraj in zunaj, saj je ravno v petek popoldne deževalo kot za stavo. Organizatorji so bili tako prisiljeni preložiti vinogradniški sprevod na soboto dopoldne. Dež pa seveda ni motil niti razpoloženja obiskovalcev niti zadovoljstva razstavljalcev, ki so se v petek proti večeru zbrali v zdravilišču Čateške Toplice na zaključni slovesnosti. Na njej so podelili deset diplom za najboljša mešana bela vina, eno diplomo za sortno belo vino, dvanajst diplom za cviček, šest za bizeljsko rdeče vino in eno za sortno rdeče vino. Slavju so prisostvovali tudi razstavljalci kulinarčnih izdelkov. Tudi njim so podelili diplome in priznanja in jih tako spodbudili za sodelovanje v prihodnje.

JANEZ PAVLIN
JOŽICA TEPPEY

„LIKOF“ MLATIČEV. Posrečen prikaz domačih dobrot, ki so jih včasih pripravljali kot pojedino pridnim mlatičem. Posnetek je s kulinarčne razstave na Čatežu.

SPREVED PO BREŽICAH. Kopači, trgači, rezači in drugi veseljaki na traktorjih, vozovih in kočijah so imeli v soboto med obhodom vinogradniške povorke preči gledalcev.

DIPLOME. Predsednik ocenjevalne komisije za vinske vzorce Franc Zevnik (na desni) izroča vinogradnikom diplome in priznanja na zaključni slovesnosti v Čateških Toplicah.

Koliko časa še hlapci belcev?

Od 19. do 26. marca teden solidarnosti z žrtvami imperialistične agresije

Smo v tednu mladinske solidarnosti. Sedem dni v marcu (letos od 19. do 26. tega meseca) mladi, organizirani v Zvezi socialistične mladine, posvetijo osvobodilnemu boju ljudstev na jugu Afrike in Palestincem. S temi 168 urami na poseben način nadaljujejo z revolucionarnim izročilom narodno-osvobodilne vojne in socialistične revolucije narodov in narodnosti Jugoslavije. Z zbiranjem materialne pomoči (prodaja nalepk in značk, manifestativne akcije, izobraževalne akcije, propaganda) pomagajo več tisoč kilometrov oddaljenim vrstnikom.

Ker smo pred časom o palestinski revoluciji oziroma osvobodilnem boju že pisali, predstavljamo tokrat razmere v Južni Afriki, deželi nenavadnih in nerazumljivih nasprotij, kjer neizmerna bogastva in lepote uživa le del ljudi, pretežno belcev. Danes obstoji v Afriki samo še nekaj oporišč kolonializma in rasizma: Južnoafriška republika (JAR), Jugozahodna Afrika (Namibija) in Rodezija (Zimbabve). V teh državah je oblast v rokah manjšinskih belih rasističnih režimov, narodi teh dežel pa pod vodstvom narodno-osvobodilnih gibanj že drugo desetletje vodijo oborožen boj za neodvisnost, boj, kot so napisali v uradnem sporočilu izrednega ministrskega sestanka Koordinacijskega biroja neuvršenih držav, ki se nadaljuje.

Južna Afrika — po II. svetovni vojni je moralo vse več

belih gospodarjev zapustiti svoje kolonije. OZN je izdala razglas o človekovih pravicah ne glede na barvo kože. Upati so začeli tudi temnopolti prebivalci Južne Afrike. Zastoj. 1948 je na splošnih volitvah zmagala Nacionalna stranka. Zahtevala je, da uvedejo nov režim: apartheid. Beseda izvira iz nizozemske baasskap, kar pomeni gospodovanje. Z novim režimom je postal temnopolti izobčenec. Dovoljeno mu je bilo le eno: delati, služiti belemu. Z novimi zakoni so se na javnih zgradbah in parkih pojavili napisji „temnopoltim vstop prepovedan“, najstrože so preganjali mešane zakonske zveze. Črnici živijo v rezervatih, ki jih lahko zapustijo le s posebno izkaznico. Režim muči in ubija patriote, razkosava deželo v majhne države „bantustande“ ter želi na ta način zadržati najboljšo zemljo in rudno bogastvo, ustvariti stalne rezervate delovne sile, obenem pa na ta način onemogoča razvoj enotnega osvobodilnega boja, ki je konec koncev že pokazal, da je prerasel prve težave.

Namibija — To ime ima dežela šele od leta 1966, ko so Združeni narodi to ozemlje, prej znano po imenu Jugozahodna Afrika, prevzeli pod svojo neposredno upravo. Toda Južnoafriška republika, ki so ji že 1920 poverili skrbništvo nad današnjo Namibijo, ni hotela opustiti „naloge“ in še vedno upravlja Namibijo kot svojo kolonijo. To je povsem razumljivo, zakaj dežela ima veliko rudnega bogastva in ima eno največjih svetovnih nahajališč diamantov, zelo pomembna pa so tudi nahajališča urana. In zato

postaja vprašanje neodvisnosti Namibije izredno zapleteno. Režim apartheida poskuša uveljaviti, s pomočjo imperialističnih sil in nekaterih plemenskih poglavarjev, neokolonialistični režim. Z njim želi tudi v bodoče zavarovati svoje koristi pri izkoriščanju cenene delovne sile in seveda naravnega bogastva. Koordinacijski biro neuvršenih držav je zato pozval vse članice neuvršenih, naj z najširšo materialno, vojno in finančno pomočjo prispevajo h krepitvi oboroženega namibijskega ljudstva za nacionalno osvoboditev pod vodstvom SWAPA. Člani biroja so med drugim sprejeli sklep o ustanovitvi specialnega sklada neuvršenih držav za pomoč SWAPU.

Zimbabve — Dežela je svoje evropsko ime (Rodezija) dobila po Cecilu Johnu Rhodesu, britanskemu politiku, pustolovcu in trgovcu, ki jo je s spletkami spravil pod oblast britanskega imperija. Sedaj ima okoli 6 milijonov ljudi (270.000 belih), polovica vse zemlje, v glavnem najboljše, pa je v rokah manjšine!

Oboroženi boj proti nezakonitemu rasističnemu manjšinskemu režimu lana Smitha vodi Domoljubna fronta, ki prerašča v dobro organizirane napade na pomembnejše vojaške in gospodarske objekte. Vse pogostejši uspehi kažejo, da se približuje odločilni spopad za ukinitve kolonialne rasistične vladavine in za vzpostavitev svobodne in večinske vladavine. Vendar se Smithov režim noče ukloniti in nadaljuje s hudimi zločini nad prebivalstvom, z vdori in bombardiranjem taborišč ZAPU in ZANU v sosednji Zambiji in Mozambiku. Pozivu Koordinacijskega odbora neuvršenih držav se je med prvimi odzvala tudi Jugoslavija. S sklepi Koordinacijskega biroja v Maputu, kjer je bila tudi jugoslovanska delegacija, smo seznanili naše prebivalce, ki so radi prevzeli nove odgovornosti, ki izvirajo iz solidarnosti do njihovega boja.

Pri predsedstvu RK SZDL Slovenije smo ustanovili koordinacijski odbor za pomoč osvobodilnim gibanjem in žrtvam imperialistične agresije. Dobro deluje, sad njenega dela pa je tudi teden mladinske solidarnosti. Teden, ki pa ga bo naša mladina ponovno raztegnila kot že leto poprej — na celo leto.

J. P.

Časopisno založniško podjetje

DOLENJSKI LIST

Novo mesto

objavlja tri prosta dela in naloge

OPERATER IBM — VHOD

Pogoji:

1. dveletna administrativna šola
2. strojepisni tečaj in dve leti izkušenj
3. poskusno delo tri mesece

Delo se združuje za nedoločen čas. Kandidati imajo možnost napredovanja in izpopolnjevanja na najsodobnejši tehniki — foto stavka, katero trenutno uvajamo.

Ponudbe sprejema odbor za delovna razmerja do 5. 4. 1979, pošljite jih na naslov ČZP Dolenjski list, Novo mesto, Glavni trg 3.

Ne zgolj hoja v gore

Slovenska planinska organizacija ima v svojih 151 društvih že 95.000 članov. Na območju meddruštvene odbora Zasavja in Posavja je v enajstih društvih nad 10.000 članov. Eno najuspešnejših društev tega odbora, Planinsko društvo Lisca Spv-nica-Krško, je med dobrimi tisoč člani imelo po lanskih podatkih kar 432 pionirjev. V sevniškem in krmeljskem vrtcu nadvse uspešno uvajajo v planinstvo že cicibane. Najbolj množično je planinstvo že vrsto let na sevniški osnovni šoli, ki ima 330 planincev, kajpak največ pionirjev in mladincev. Izletništvo še zdaleč ni vsa dejavnost. Ob tolikšni vnemi najmlajših je očitno, da bodo ostali zvesti goram in tej zdravi obliki rekreacije

tudi v poznejših letih. V sevniškem in krškem društvu ne zamudijo priložnosti, ko je čas za razne vodniške in druge tečaje. Na sevniški in krmeljski osnovni šoli že praviloma pripravljajo planinsko šolo. Sedanji prizadevni rod planinskih vodnikov izvira iz nekdanjih mladih članov. Ob tolikšem številu izletov, nemalo v visokogorje, je nadvse pohvalno, da so vsi pohodi minili brez najmanjše nezgode. Znanje in izkušnje, pridobljene ob takšnem življenju v naravi, tovariški odnos, ki se kalijo v kolektivnem življenju, so cenjene vrline usposabljanja za splošni ljudski odpor. Planinstvo torej že lep čas ni zgolj pohajkovanje po gorah.

A. ŽELEZNIK

Uspešna odbojcarska sobota

Konec prejšnjega tedna tri zmage in dva poraza – Trebanjci bi kmalu presenetili – Navzlic dobri igri hud poraz Krke – Novomeščani na četrtem mestu

Le redkokdaj se zgodi, da so odbojcarske ekipe z Dolenjskega tako uspešne, kot so bile konec prejšnjega tedna. Zmagali so namreč Novomeščani, Žužemberčani in Kočevci, Trebanjci pa so izgubili z najtesnejšim izidom. Ženska vrsta „Krke“ je na Ravnah v vseh treh nizih zbrala komaj šest točk.

FUŽINAR – KRKA

3:0 (1, 4, 1)

Močno pomlajena vrsta novomeške „Krke“ je doživela na Ravnah katastrofalen poraz. Novomeščanke niti niso igrate tako slabo, kot kaže rezultat. Zapisati je treba, da so bile domačinke minulo soboto zelo razpoložene, tako da bi podoben usodno doživele tudi bolj izkušene ekipe.

KRKA: Boh, Zevnik, Brajer, Vidlj-novič, Galeša, Suša in Hegediš.

TREBNJE – IZOLA

2:3 (-7, 13, -3, 11, -9)

Drugouvrščeni v slovenski odbojcarski ligi so se morali poteno potruditi, da so ugnali izredno razpoložene odbojcarke Trebnjega. V zelo zanimivi in izenačeni tekmi so Trebanjci dobro igrali, če pa bi imeli v odločilnem nizu več moči, bi lahko pripravili največje presenečenje.

ŽUŽEMBERK – PLAMEN

3:0 (6, 11, 11)

Škoda, ker si je srečanje v Dolenjskih Toplicah ogledalo tako malo ljubiteljev odbojke. Tekma je bila navzlic lahki in hitri zmagi Suhokrajincev zanimiva tudi zato,

ker je trener domačih poslal na igrišče še neizkušene mladince, vendar so dokazali, da postajajo zanesljive zamenjave najboljšim Žužemberčanom.

PIONIR – NOVO MESTO : JAMA

– 3:0 (5, 5, 10)

Novomeščani so na sobotni tekmi v telovadnici OŠ Bršljin dosegli doslej najlažjo zmago. Mlada postava ljubljanske JAME, naslednice zveznega ligaša Enotnosti, ni bila enakovreden tekmeec v nobenem

„Krka“ in Pionir

Člani komisije za šport in rekreacijo pri novomeškem občinskem svetu Zveze sindikatov so 10. marca pripravili v Kranjski gori 12. zimske športne igre, na katerih je nastopilo skoraj 300 delavcev in delavk.

K dobri organizaciji je nedvomno pripomoglo tudi lepo vreme, tekmovalje pa je nemoteno potekalo na dveh veslalomskih progah /Ob zaključku iger so člani komisije podelili odličja posameznikom, najboljšim ekipam pa je plakete podelil Adolf Suštar.

Rezultati – ženske do 25 let: 1. Serini (VVZ), 2. Saje (Krka, tovarna zdravil), 3. Lovko (GG) itd; nad 26 let: 1. Globokar (Krka, tovarna zdravil), 2. Molan (Krka, tovarna zdravil), 3. Suštar (Pionir) itd; moški do 25 let: 1. Ravbar (NOVO-les), 2. Grame (Pionir), 3. Škobnar (Pionir); do 35 let: 1. Špiler (Dominvest), 2. Vesel (Pionir), 3. Aš (Krka, tovarna zdravil) itd; do 45 let: 1. Turk (IMV), 2. Glavan (Krka, tovarna zdravil), 3. Avsec (Elektro); nad 46 let: 1. Šonc (Krka, tovarna zdravil), 2. Vidmar (Železničar), 3. Košir (Iskra) itd.

Ekipno ženske (8 delovnih organizacij): 1. Krka, tovarna zdravil, 2. SGP Pionir, 3. Iskra Novo mesto, 4. TDB Novo mesto, 5. Novotek itd; moški (12): 1. SGP Pionir, 2. Krka, tovarna zdravil, 3. Novole 4. IMV, 5. Iskra, Novo mesto, 6. Železničar, Novo mesto, itd.

Veliko nadarjenih – Letošnje namiznoteniško prvenstvo je dokazalo, da v vseh slovenskih ligah igra veliko nadarjenih pionirjev in mladincev. Za novomeško vrsto je v minulih tekmovalni sezoni uspešno igral Gregor Guštin, in ki je tudi v odločilnih srečanjih svoji vrsti prinesel precej zmag. Na sliki: Guštin med tekmo z izbrano vrsto Kamnika in Domžal.

VELIKO NADARJENIH – Letošnje namiznoteniško prvenstvo je dokazalo, da v vseh slovenskih ligah igra veliko nadarjenih pionirjev in mladincev. Za novomeško vrsto je v minulih tekmovalni sezoni uspešno igral Gregor Guštin, in ki je tudi v odločilnih srečanjih svoji vrsti prinesel precej zmag. Na sliki: Guštin med tekmo z izbrano vrsto Kamnika in Domžal.

Veliko nadarjenih – Letošnje namiznoteniško prvenstvo je dokazalo, da v vseh slovenskih ligah igra veliko nadarjenih pionirjev in mladincev. Za novomeško vrsto je v minulih tekmovalni sezoni uspešno igral Gregor Guštin, in ki je tudi v odločilnih srečanjih svoji vrsti prinesel precej zmag. Na sliki: Guštin med tekmo z izbrano vrsto Kamnika in Domžal.

Ženske streljale

Strelska družina (SD) Tekstilane je v počastitev dneva žena organizirala tekmovalje ženskih ekip z zračno puško. Letos je ekipa Tekstilane osvojila pokal že tretjič zapored in ga s tem tudi dobila v trajno last. Tekstilana je lani dosegla 591 krogov, letos pa so to število občutno presegle kar štiri ekipe.

Rezultati ekipno: 1. SD Tekstilana 692 krogov (od 1.000 možnih), 2. SD ITAS 679, 3. SD Kočevski tisk 643, 4. Melamin 613 in 5. SD Dijaški dom 538 krogov. Prve tri ekipe so prejele diplome, zmagovalna ekipa pa poleg prehodnega pokala še pokal za osvojen 1. mesto.

Rezultati posameznic: 1. Marija Skufca (Tekstilana) 156 krogov, 2. Tanja Križaj (Tekstilana) 153, 3. Marija Zalar (Tekstilana) 150.

PLANICA: ZA PREHODNI POKAL DOLENJSKE

Dolenjski smučarski delavci bodo po daljšem času pripravili prvenstvo Dolenjske v smučarskih tehnikah. Tekmovalje bo v soboto, 24. marca, v Ratečah. Start bo ob 11.30 blizu nekdanje železniške postaje. Tek bo veljal za ekipno in posamezno prvenstvo, nastopile pa bodo lahko ženske, in sicer v A (do 18 let, 4 km) in B (od 18 let dalje, 4 km) kategorijah. Zainteresirani naj se prijavijo pri občinskih TKS.

P. Š.

Metličani spet brez košarke?

Slabe razmere v košarkarski vrsti „Beti“ terjajo trenerjev odstop – Nov poraz Novega mesta, ki je padlo na peto mesto – Hud poraz neizkušenih Kočevcev

V 11. kolu slovenske košarkarske lige sta ekipi Novega mesta in „Beti“ doživeli nov poraz. Novomeščani so nekoliko presenetljivo izgubili z Ježico, „Beti“ pa je morala priznati premoč vodilnega Branika. Prvenstveno srečanje so izgubili tudi Kočevci.

JEŽICA – NOVO MESTO

57:51 (28:25)

Igralci obeh ekip so minulo tekmo igrali izredno previdno, več pozornosti pa so, kot se vidi po končnem rezultatu, posvetili tudi obrambi. Povrh vsega sta moštvi zadrževali žogo in se za strele odločali tik pred iztekom dovoljenega časa. Gostje so sicer lep čas vodili, vendar so imeli minulo soboto Ježičani več sreče.

Novo mesto: P. Seničar 2, Cerkovnik 4, Munič 9, Kovačević 6, S. Seničar 9, Župevec 11, Ivančič 6 in Plantan 4.

„BETI“ – BRANIK 80:96 (44:47)

Kaže, da bo Metlika ponovno ob košarkarsko vrsto. Zaradi ponesnosti

nekaterih igralcev je namreč trener napovedal, da bo zapustil vrsto. Z vidilnimi Mariborčani so domači dobro igrali, saj je bil rezultat domala vseh 40 minut izenačen. V 13. minuti je moral iz igre Švinger, to pa so znali gostje izkoristiti in so zaslužno zmagali.

PIONIRJEV ŠPORTNI DAN

SGP Pionir iz Novega mesta je 4. zimski športni dan pripravil v Kranjski gori, udeležilo pa se ga je več kot sto delavcev in delavk iz sedmih tozdov. V ekipni uvrstitvi so po tekmah v veslalomu in sankanju zaslužno zmagali Krčani. Vrstni red: 1. Gradbeni sektor (Krško) 735,30, 2. DSSS 693,60, 3. Projektivni biro 482,24, 4. SPO 410,95, 5. GS Ljubljana 405,72, 6. GS Novo mesto 280,49, 7. Lesni obrat 104,29 točke.

G. R.

ZRK NOVO MESTO PRVI

Članice ženskega rokometnega kluba Novo mesto so nastopile na rokometnem turnirju mladosti, ki ga je organiziralo ŠSD OŠ v spodnji Idriji. Rezultati: Eta – Minotest 9:7, Krka – Ljubljana 12:7, Ljubljana – Eta 12:9, Ljubljana – Minotest 11:8, Krka – Minotest 13:6, Krka – Eta 17:4. Vrstni red: Krka, Ljubljana, Eta, Minotest. Najboljša igralca turnirja je bila Mira Dmitrovič iz Novega mesta.

Konec tedna bodo oživila tudi rokometna igrišča. Ribniški Inles igra v 1. kolu doma s Slavonijo in člani uprave kluba ter gledalci so trdno prepričani, da bodo točke ostale doma. Članice ZRK Novo mesto odpu-tujejo v Ljubljano k Olimpiji. Obe vrsti sta se na drugi del prvenstva dobro pripravili, Novomeščanke so Olimpijo pred kratkim tudi premagale, vendar bodo morale najbrž v Ljubljani kloniti.

Za naše ljubitelje igre pod obroči postaja prvenstvo nezanimivo. Favoriti pred začetkom, Novomeščani, so se vedno v krizi, vendar bi morali v soboto zvečer v Litiji zmagati. Metličani gredo h Kraškemu zidarju in imajo lepo možnost, da dosežejo četrto zmago. Kočevci, člani zahodne košarkarske lige, ponovno gostujejo, vendar tokrat ne bi smeli iti samo na izlet, kot se je zgodilo v srečanju v Novi Gorici.

Kaj, kje, kdo?

Novomeški nogometaši igrajo v 14. kolu v gosteh, pomerili pa se bodo z vodilno Obalo. V jesenskem delu so igrali z njo neodločeno; če bi se z istim razultatom vrnili domov, bi dosegli lep uspeh.

Zanimivo bo tudi na odbojcarskih igriščih. Če bi naše ekipe ponovile sobotni uspeh, bi bili lahko zadovoljni. Gotovo pa je, da bodo imeli Dolenjci tokrat precej več dela. Žužemberčani se bodo namreč pomerili z neposrednimi tekmeči za mesto sredi tabele, z igralci JAME. Zmaga ni nemogoča. Novomeščani igrajo v gosteh z Zelezarjem, Trebanjci pa bi se, če ravno ne igrata doma, vrsti Plamena za poraz doma lahko oddolžili. Kočevci čaka nov poraz v Kopru članice II. zvezne lige, ekipa Krke, pa bodo najbrž izgubile tudi dvanajsto srečanje; igrajo z novogoriškim Mercurjem.

KOČEVJE: INVALIDI ZMAGALI

Ob dnevu žena so povabile članice kočevskega ženskega keglaškega kluba na prijateljsko srečanje keglaš-čev Društva invalidov. Tekma je bila zelo izenačena, zmagali pa so invalidi 926:914. Po tekmovalju so imeli sestanek, na katerem so se dogovorili, da bodo podobno tekmovalje poslej pripravili vsako leto.

A. ARKO

KOČEVKAM POKAL

11. marca je bilo v Kočevju tradicionalno keglaško tekmovalje v počastitev dneva žena. Na tekmovalju, ki redno poteka že od 1960. leta, so bili doseženi dobri rezultati. Izidi: 1. Kočevje 2451 podrtih keglov, 2. Krka (N. mesto) 2231, 3. Delnice 2024; posamezno 1. Mira Trpin 443 podrtih keglov, 2. Tilka Sraj 438, 3. Merka Marinč 405 itd.

A. ARKO

Beti: Gerbec 4, Švinger 9, Šahmič 20, Nemanič 11, Vergot 4 in Medek 34.

GOSTOL – KOČEVJE

132:61 (69:29)

Kočevci so prvi koš dosegli šele v 10. minuti in rezultat je bil 35:2. V nadaljevanju so za domačo vrsto zaigrali igralci z rezervne klopi, vendar so bili vseeno neprimerno boljši nasprotnik.

Kočevje: Kim 18, Popovič 11, Ambrožič 17, Malinovič 3, Planinc 3 in Strle 9.

STRAŽA – NOVO MESTO

85:94 (52:49)

Košarkarji Straže se že dalj časa pripravljajo za nove prvenstvene boje. Konec minulega tedna so se v telovadnici OŠ Dolenjske Toplice pomerili s pomlajeno vrsto Novega mesta, za katero so v glavnem igrali najboljši mladinci. Le malo je manjkalo, da niso pripravili presenečenja. Gostje so si zagotovili zmago šele v zadnjih minutah tekme, ko je domače moštvo igralo močno oslajljeno. Pri domačih se je izkazal Brsan, pri gostih pa so bili najboljši Cerkovnik, Župevec in Cvitkovč.

POSPEŠENE PRIPRAVE

Ribniški rokometarji, člani II. zvezne rokometne lige, se pospešeno pripravljajo na nove boje, odigrali pa so več prijateljskih tekem ter premagali Sevnico (43:27), Bregano (40:10), Krško (41:13 in 33:21), sevniške Veterane (37:21), Brežice (39:24), Radeče (40:18), Lipo 34:23 in Trzič (36:17). S Celjani so izgubili 30:25, z Jelovico pa 29:25.

NEODLOČENO KOT PORAZ – V 1. kolu spomladanskega dela slovenske nogometne liga-zahod se je vrsta iz Novega mesta pomerila s Kamnikom. Okoli 50 gledalcev je pričakovalo, da bodo domači nogometaši ugnali sicer borbene goste, vendar se je srečanje po slabi igri končalo neodločeno 1:1. Na sliki: gostje pred vrati domačega vratarja. (Foto: J. Pezelj)

Že šestič neodločeno

Enajsterica Dolenjske igrala doma s Kamnikom neodločeno – Se vedno na zadnjem mestu

V 1. kolu spomladanskega dela SNL – zahod so se novomeški nogometaši pomerili s Kamnikom, vrsto iz sredine prvenstvene tabele. Zaradi zelo dobrih priprav in uspešnega igranja na prijateljskih tekmah so domačini pričakovali zmago, srečanje pa se je končalo samo z neodločnim izidom: 1:1 (0:0).

Srečanje 13. kola si je na Stadionu bratstva in enotnosti zaradi slabega vremena ogledalo le okoli 50 gledalcev. V prvem delu so videli izenačen in slab nogomet. Nekoliko bolj zanimivo je bilo le v zadnjih pet minut, ko so gostje zaigrali na svo moč ter mrežo domačin, na srečo iz nepravilnega položaja, celo zatresli. Gostje, ki so v srečanju veljali za favorita, so v drugem polčasu igrali hitreje in že po šestih minutah izkoristili napako domače obrambe: Kamnik je vodil 1:0. V nadaljevanju so domači igrali bolje, in ko so Kamničani po tihem računali na obe točki, je samo dve minuti pred koncem tekme Pevec izenačil in dosegel za domačo enajsterico že

Šport

STARI TRG: 72 ŠAHISTOV

V Starem trgu ob Kolpi je bilo minuli teden belokranjsko pionirsko šahovsko prvenstvo, na katerem je nastopilo 72 igralcev in igralk. Rezultati: ekipno – ml. pionirke: 1. Stari trg; ml. pionirji: 1. Stari trg; st. pionirke: 1. Stari trg; st. pionirji: 1. Stari trg; posamezno – ml. pionirke: 1. Medved; ml. pionirji: 1. Štaj-dohar; st. pionirke: 1. Hrovatin; st. pionirji: 1. Kobe (vsi Stari trg).

NOVO MESTO – OLIMPIJA

23:18 (6:5)

V pripravah za nastope v II. zvezni rokometni ligi so se novomeške igralkice pomerile z ljubljansko Olimpijo. Tekmo sta vrsti odigrali v leskovski dvorani, zaslužno pa so jo dobile Štrukljeve varovanke. Zadetke za Novo mesto so dosegle: Grgič 1, D. Štrukelj 5, Frančič 1, Kostanjšek 4, Mršnik 7, Dmitrič 4 in Sitar 1.

ŠAH: ODPRTO PRVENSTVO

Šahovski klub Novo mesto bo pripravil odprto hitropotezno prvenstvo Novega mesta, ki bo v šahovskih prostorih. Organizatorji sprejemajo prijave do 23. marca, ko bo zbranje, dan kasneje bodo predtekmovalnja, v nedeljo, 25. marca, pa finale. Najboljši bodo nagrajeni. K hitropoteznemu prvenstvu so vabljeni vsi šahisti.

NEODLOČENO KOT PORAZ – V 1. kolu spomladanskega dela slovenske nogometne liga-zahod se je vrsta iz Novega mesta pomerila s Kamnikom. Okoli 50 gledalcev je pričakovalo, da bodo domači nogometaši ugnali sicer borbene goste, vendar se je srečanje po slabi igri končalo neodločeno 1:1. Na sliki: gostje pred vrati domačega vratarja. (Foto: J. Pezelj)

Že šestič neodločeno

Enajsterica Dolenjske igrala doma s Kamnikom neodločeno – Se vedno na zadnjem mestu

V 1. kolu spomladanskega dela SNL – zahod so se novomeški nogometaši pomerili s Kamnikom, vrsto iz sredine prvenstvene tabele. Zaradi zelo dobrih priprav in uspešnega igranja na prijateljskih tekmah so domačini pričakovali zmago, srečanje pa se je končalo samo z neodločnim izidom: 1:1 (0:0).

Srečanje 13. kola si je na Stadionu bratstva in enotnosti zaradi slabega vremena ogledalo le okoli 50 gledalcev. V prvem delu so videli izenačen in slab nogomet. Nekoliko bolj zanimivo je bilo le v zadnjih pet minut, ko so gostje zaigrali na svo moč ter mrežo domačin, na srečo iz nepravilnega položaja, celo zatresli. Gostje, ki so v srečanju veljali za favorita, so v drugem polčasu igrali hitreje in že po šestih minutah izkoristili napako domače obrambe: Kamnik je vodil 1:0. V nadaljevanju so domači igrali bolje, in ko so Kamničani po tihem računali na obe točki, je samo dve minuti pred koncem tekme Pevec izenačil in dosegel za domačo enajsterico že

PO SVETU OKOLI

ZELENA JE, GREMO! – Škotski strokovnjak R. Simpson je iznašel napravo, ki meri telesno temperaturo pri ženskah in tako ugotavlja potek evoliucijskega cikla. Naprava prižge zeleno luč, ko je faza razvoja jajčece v tako imenovani neplodnosti, se pravi, ko ni nevarnosti za zanositev. Škot je torej iznašel nekakšen kontracepcijski semafor. „Vožnja“ skozi rdečo luč bo kaznovana čez 9 mesecev.

ZEJA – Z zares žejnimi se ni šaliti. To je na lastni koži skušal lastnik gostilne v Acapulcu. V trenutku, ko je hotel zapreti lokal, je vstopil neki žejni možakar in zahteval pijače. Ker mu je gostilničar ni hotel dati, se je razjezil, potegnil iz žepa ročno bombo in jo aktiviral. Več ljudi je bilo ranjenih, lokal pa pošteno razbit. Kaj je bilo z žejnim bombašem, ni znano; lahko da si teši strahovito žejo kar pri izvirih večnosti.

ŠOFERSKI IZPIT – Uprava neke nizozemske kaznilnice je šla na roko enemu od kaznjencev in mu dovolila opravljati vozniški izpit za motorno kolo. Mož je lepo napredoval, opravil teoretični del, nato pa zaprosil, da bi se malo vozil z motorjem, da se privadi. Dovolili so mu in še zdaj ne vedo, kje se kandidat za šoferski izpit vozi.

BREZ PRIČ – Nič ni znano tudi prometni policiji ameriškega mesta Tampa, kje bi bila udeležena v prometni nesreči, ki se je pripetila na križišču tega mesta. Neznana voznika sta močno trčila in izginila neznan kam. Kasneje so ugotovili, zakaj: oba avtomobila sta bila namreč – ukradena.

DRAGE SMETI – V družini Morganstern so imeli dan čiščenja. Lotili so se temeljitega pospravljanja ter zmetali kup stvari v smeti. Med odpadki so bili tudi kamenčki, ki so bili kar dragoceni – 4350 dolarjev. Navdušeni pospravljači so namreč s staro zelenjavo vred vrgli iz zamrzovalnika v smeti tudi družinske dragulje, ki jih je vanj skril poglavar družine. Menil je, da bodo tako najvarneje spravljene pred tatovi.

Tatinske prste mika umetnost

Na tržišču umetniških predmetov ima detektiv kaj videti

„Alarmni zvonci zvonijo po vsem svetu. Čas ni na naši strani,“ je na zadnjem posvetu muzejskih kuratorjev v Newarku malce pate tično dejal Donald Mason, nekdanji specialist za tatvine umetnin. Strokovnjaki so namreč na posvetu ugotavljali, da se kraja umetnin širi kot požar po vsem svetu, muzeji in galerije pa na to niso dovolj dobro pripravljene.

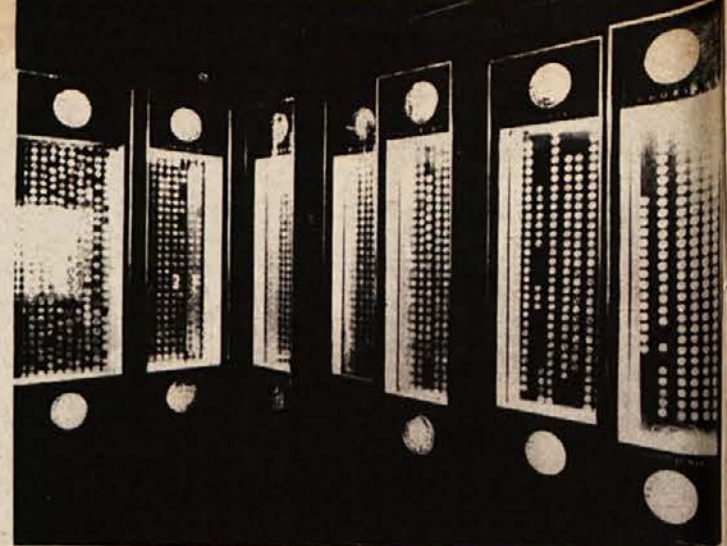
V lanskem letu so samo v ZDA pokradli za 50 milijonov dolarjev umetnin, letos pa so nekaj dni pred posvetom neznan storilci iz newyorskoga Metropolitanskega muzeja odnesli poltretje tisočletje staro marmorno glavo, delo grškega mojstra, vredno 150 tisoč dolarjev. Po 110 letih je to bila prva velika tatvina iz tega slavne ga muzeja in prav zgovorno priča, da dosedanja zaščitni ukrepi niso več kos moder nemu kriminalu.

Kriminalisti ugotavljajo, da kraja umetnin narašča mnogo hitreje kot ostale vrste tatvin, policijske službe pa se še niso ustrezno organizirale. V vseh ZDA je en sam detektiv, ki se ukvarja izključno s tatvinami umetnin.

Poglavitni „krivec“ porasta tovrstnega kriminala je seveda vse živahnejši trg; zanimanje za umetniške predmete raste, z njim vred pa upada možnost nakupa zares dragocenih umetnin. Pot do starih mojstrov in arheoloških dragocenosti prepogosto vodi le skozi podzemlje.

„Vse, kar se kupuje in prodaja na tržišču umetnin, je bolj ali manj vprašljivo,“ zatrjuje edini detektiv za odkrivanje tovrstnega kriminala Robert Vovpe.

Zal moramo priznati, da se na evropskem tržišču pojavljajo tudi umetnine iz naših krajev. Do njih pridejo zlikovci dosti lažje kot do razstavnih predmetov muzejev.

Pogled na razstavljene zlatnike v košičkem muzeju.

Tristo let zlate skrivnosti

Cetrti največji zaklad na svetu so našli na Čehoslovaškem – Kdo je bil lastnik zaklada, nihče ne ve

Da pripovedi o loncih, polnih zlata, niso tako izmišljene, dokazujejo vsak dan vitrine vzhodnoslovaškega muzeja v Košicah, kjer hranijo največjo ohranjeno zlato najdbo na Čehoslovaškem, hkrati pa je to četrti zaklad na svetu. V dvanajstih vitrinah se blešči tri tisoč zlatnikov, katere so skovali v 67 različnih kovnicah. Na plemeniti kovini so vtisnjeni profili mnogih vladarjev, vojvod, obrazi zaščitnikov že izginulih cesarstev, svetniki in najrazličnejši grbi. Najstarejši zlatnik je iz tretjega stoletja pred našim štetjem, največja pa je zlata medalja kralja Ferdinanda, ki tehta 70 gramov in ima premer 52 milimetrov.

Zaklad so odkrili leta 1935 gradbeni delavci. Trije delavci so 24. avgusta na lastno pest še malo poglobili temeljno jamo, da bi bili temelji čvrstjeji. Pri tem so našli na bakreno škatlo, polno zlatega denarja. Sijaj plemenite kovine je delavce premamilo, da so si skrivoma vzeli 126 zlatnikov. Kasneje je policija seveda odkrila, ki je naredili, in tako so izgubili ne samo prikrite zlatnike, ampak tudi pravico do najdbine, ki je pomenila čeden kupček denarja.

Poleg zlatnikov je bila v škatli renesančna zlata verižica, dolga več kot 2 metra. Čistega zlata je bilo v zakladu vsega skupaj nekaj več kot 10 kilogramov.

Kdo je bil lastnik tega velikega bogastva, še zdaj ne vedo. Zgodovinarjem je uspelo odkriti

le letnico, ko je bil zaklad zakopan. Bilo je leta 1682, torej čas vojn in splošne negotovosti. Strokovnjaki upajo, da jim bo uspelo iz starih arhivov izbrskati ime skrivnostnega lastnika.

Mozolji so že povsem premagani

Novo zdravilo zoper mlade dostnikove težave – Vitamin

Mnogi odrasčajoči fantje in dekleta stopajo v zrelost z ne ljubljeni spremljevalci, mozolji na obrazu, vratu in redkeje tudi po hrbtu. Na srečo so za večino odrasčajočih akne kratkotrajni pojav, a za dva odstotka tistih, ki jih muči mozoljavost, pomene njo hudo breme, katerega se največjimi težavami in z zdravniško pomočjo komaj znebe. Včasih pa tudi ne in ostanejo jim za desetletja življenja. Ne močni so tudi sicer vsega sposobni antibiotiki. Novo upanje zbujajo vesti iz ZDA.

Dr. Garly L. Peck poroča, da je skupaj s sodelavci inštituta za raziskave raka uspešno pozdravil 14 pacientov s hudo mozoljavostjo. Najmlajša pacientka je imela 16 let, najstarejši pa 46 in je trpel zaradi aken vse od 13. leta starosti. Pri zdravljenju so uporabili novo zdravilo, katerega poglavitna sestavina je sintetična kislina, kakršna se pojavlja v izvlečkih vitamina A. Z vitaminskimi preparati so že prej zdravili akne, vendar zdravil niso dajali v obliki tablet, ker je izvleček škodljiv za jetra, kosti in živce. Kako novo zdravilo deluje, še ne vedo. Sicer pa je najvažnejše, da deluje.

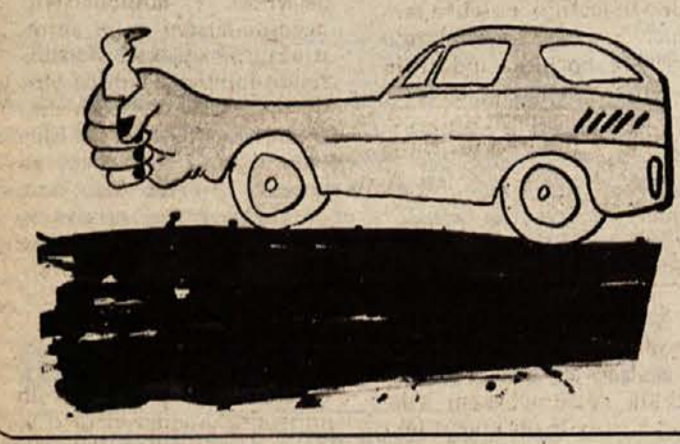
FIGASTI „ŠOLAR“ IZ ŠMARJETE

Kdo ve, kaj tako zelo godi fikusu v hodniku šmarješke osnovne šole, da kar raste in raste. Pred dobrimi osmimi leti ga je ob otvoritvi nove šolske stavbe sedanji hišnik Anton Gorc prinesel od doma, češ naj bo za okras, pa ga bo že potem odnesel nazaj. A izkazalo se je, da nikoli več. Sobna okrasna rastlina je namreč zrasla in se tako razbohotila, da ji skoraj ni več mogoče reči sobna rastlina. 21. februarja so učenci s pomočjo hišnika namerili svojemu fikusu celih sedem metrov. Lahko domnevamo, da večjega na območju, ki ga pokriva Dolenjski list, ni. Zaenkrat ga torej uvrščamo kot „naj“ fikus v našo rubriko.

Zanimivo je zapisati, da se podobno dogaja še z enim fikusom. Začasno ga je v sobo ravnateljice prinesla ena od učiteljic, odnesti pa ga že ne more več.

Šmarješki fikus spada v bogato družino fikusov, katerih rod šteje čez 700 različnih vrst. Večina vseh ima zimzelene podolgovate liste. Največ vrst raste v tropskih krajih, večinoma so liane in epifiti, dosežejo pa dolžino štirih do petih metrov. Gotovo je najbolj poznan ficus carica ali smokva, ki raste tudi v naših krajih s sredozemskim podnebjem. Uporaben je tudi ficus elastica, po naše gumijavec, iz katerega pridobivajo kavčuk. Gumijavec v vlažnih predelih Indije zraste do 40 metrov v višino. Seveda gre za pravo drevo.

MIM

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Pogubljivo obrt še uganjajo

(Prešičja kuga) se zopet širi. Zaradi iste so v črnomeljskem glavarstvu vsi prešičji sejmi ustavljeni, ter prepovedan uvoz prešičev iz novomeškega in krškega v črnomeljsko glavarstvo. Bolezen se zanese iz okužene Hrvaške, kjer še vedno tihotapi svojo pogubljivo obrt v škodo domači svinjereji uganjajo. V Kostanjevici so do 100 utihotapljenih prašičev zaplenili. Naj bi oškodovano ljudstvo samo podpiralo oblasti in tihotapcem ne potuše dajalo.

(Ne le po) Dolenjskem, ampak po vsch avstrijskih, da, po vseh evropskih, posebno severnih vinorodnih deželah, razširila se je v prošlih letih kaj huda bolezen vinske trte, tako imenovana grozdna plesnoba v toliki meri, da nam opravičeno dela skrbi. Vse kaže, da se bo ta bolezen, ako se jej vinogradniki z vso vnemo sploh v bran ne postavijo, tako ugnjezdila ter tako kvarljivim izkazala, kakor se je pred prilično prav malo leti šele v Italiji.

(Gledališka) predstava v Čitalnici dne 12. marca „Lowoodska sirota“ bila je vrlo dobro obiskana, pa se tudi tako dobro predstavljala, kakor je bilo za težko igro od diletantov komaj pričakovati, četudi smo že imeli priliko o njih veliki možnosti se prepričati. Želeti je, da bi za to lepo igro predolg presledek ne nastal. Po večkratnih igrah bi zanimanje vedno večje postajalo.

(Kuharico išče) vodstvo kranjske kmetiške šole na Grmu. Njena dolžnost je, s pomočjo kuhinjske dekle, za učence in posle kuhati, kruh peči, posteljno in namizno perilo prati. Njej izročeno je tudi nadzorstvo svinjakov ter mlečne kuhinje. Plača 12 goldinarjev na mesec. Oglašajo naj se le bolj močne osebe.

(Pozor) sveže morske ribe dobijo se vsaki petek zvečer v Brunnerjevi gostilni pri Jakazu. (Iz DOLENJSKIH NOVIC 15. marca 1899)

Dolenjski list pred 20 leti

0 traserjih in teologiji

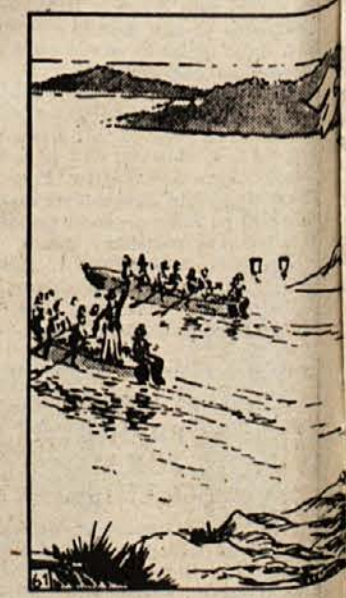
MAKS R. IZ SEL pri Šumberku rad pokritizira naše gospodarstvo. Moram reči, da ima dosti časa za tuhtanje in študiranje, vendar so njegovi zaključki strašansko enostranski. Tako se ne moremo strinjati z njegovo kritiko glede ceste Podšumberk – Bič. Ta nepotrebna gradnja je za njega odveč in celo gospodarska sabotaža. Že s samo traso se ne strinja – verjetno zato ne, ker je speljana čez farovski gozd. Za gradbeno – cestne strokovnjake meni, da niso bili pametni, ker so speljali traso čez tak teren, bolje povedano, čez farovski gozd. Strokovnjaki, ki jim je bila izvedba načrta in del zaupana, sicer niso študirali teologije, kakor n. pr. on, vendar pa ni rečeno, da se zato v stroki ne spoznajo.

STRAŽANI SO kulturni ljudje in okoličani tudi. Obiskujejo kulturne prireditve, igre, kino, predstave, drame. Res je, da pridejo nekateri na predstavo malo „vročičah“, a res je tudi, da takrat radi pomagajo nastopajočim z raznimi medklici.

V JANUARJU IN februarju so bila v okraju registrirana 104 motorna vozila. Največ je bilo motornih koles – 59, osebnih avtomobilov 29, tovornih 8, 6 kmetijskih traktorjev in 2 avtomobilski prikolici. V tem obdobju je opravljalo vozniški izpit 179 kandidatov. 46 jih je padlo, 133 kandidatov pa je izpit naredilo. Narašča torej tako število motornih vozil kot tudi število novih voznikov. Oboje pa nalaga voznikom čimvečjo previdnost na cestah, kajti promet stalno narašča.

ŽE TRI LETA imajo v Straži rejsko središče štajerskih kokoši. Redijo jih privatniki, priskrbela pa jim jih je zadruga, ki tudi odkupuje od njih jajca za valilnico. Zanimanje za štajerske kokoši je veliko, ker ne znesejo samo 80 jajc letno, kot naše stare, ampak najmanj 180. Vzporedno s tem se poveča dohodek, ki ga daje kura rejcu.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 19. marca 1959)

Toda komaj so se odpočili, še istega dne, je povelje za odhod. Bil je za varnost postojanke da preišče okolico in Mabel pa je ostala sama nekim kaplarjem, njegovojaki.

PTT	JOGI
PRIRASTEK	
KOVARSTVA	
KITAJSKA	
VIETNAM	
AMIAKELAF	
POPEDO	TIPA
ORISKRJKAL	
PERMVARUHR	
ASIRIOLOGIJA	
DANTOLOGPAT	

Kdor hoče vse vedeti, ne ve temeljito nič.
J. TRDINA
 Najmočnejše v človeški naravi: oholost in lakomnost.
A. FRANCE
 Kar si, to bodi ves in cel, ne pa razkosan, ne le del.
H. IBSEN

d	af. dežela	plahta	letalo	večja posoda	d	fridrtjof nansen	travnik ob vodi	litina za osi	naš pesnik (in pisatelj) (josip)
riževo žganje					splav prebivalci evr. države				
običajnost									
ušje jajčece						zbor			
pestner				značaj nekdanji balkan. narod					
parjenje srnjadi							ivan tavčar		volčin
d	gnoini koš	zdrobljena snov krsta		lito blago slov. igralce					
tek čez dminstrn			okreševalni čoln vrsta org. spojine			zelatina iz alg gl. mesto gane			
otka			papiga srb. m. ime					žen. glas	eg. bog sonca
eisen-hower			idol nova gradiška			rim. varuh ognjišča srebro			
petna kost				fižiolovka					
mesto v j. franciji				ž. ime					

Očete in žene, vsi so bili edini in tudi popolnoma zadovoljni s tem, da bo s slovesno božjo službo, s pokanjem topičev in z „ofrom za cerkvene potrebe“ vse opravljeno; zvečer potem seveda godba v krčmah, nekoliko plesa za mlade ljudi, starim pa zajamčena pravica, da se nekoliko napijo.

Pri gospodi pa župnikov poziv tudi ni ostal glas vpijočega v puščavi. Trebalo ji je res že posebne prilike, da stopi iz svojega vsakdanjega gibanja in da vsakdo pokaže, kaj in kako zna tudi tedaj, kadar ne gledajo nanj samo domače oči.

Ampak slavnost farne stoletnice bi bila premajhna, da je ostala samo med cerkvenimi stenami in se končala zvečer v zatohli krčmi s pretopkom domačih in tujih fantov; prvo je za župnika, drugo je za kmeta, za gospodo pa ne ostaja skoro nič. Ali kakor vselej v kritičnih slučajih, tako se je oglasilo tudi tu več rešilcev, ki so izvirne svoje ideje vrgli med kritično ugibajoče občinstvo.

Učitelj se je spomnil, da grobeljska šolska mladina se nima svoje zastave, dasi jo imajo že davno vse sosedne šole; notar Mali pa, ki je poleg svojih uradnih opravil čutil vedno neutešljivo potrebo, da se je vtikal v vse možne druge javne posle, je presenetil nekega večera družbo pri Krači s predlogom, da je ob priliki farne stoletnice ustanoviti — gasilno društvo.

Razgovora je bilo veliko; o šolski zastavi ne toliko, zakaj tu se je vsakdo z majhnim doneskom odkupil enkrat za vselej; predlog o gasilnem društvu pa je povzročil obširno razpravo.

„Kje dobiti denar?“
 „Kje člani?“
 „Vse, vse — ako se le hoče!“

Tako je šumelo po Kračevi sobi. Vrbanoj, ki je bil nocoj izjemoma posetil družbo — zakaj odkar je bil oženjen, je prihajal le malokdaj v krčmo — je vrgel sedaj in sedaj v razgovor ironično opazko, na katero pa ni bilo pravega odziva. Vsi so smatrali vprašanje o gasilcih jako resnim in se stvarno razgovarjali jako živo.

Le adjunkt Pavel je trdovratno molčal in vlekel svojo pi-po.

„No, ti pa ne zineš nobene — seveda, ker pripadaš pravim kočarjem — danes tukaj, jutri tam!“ se razvname zdajci notar. „Skoro bi ti želel, da ti zgori tisti tvoj kovček s tremi pari nogavic! Morda si ga celo zavaroval za cel tisočak?“

„Ne jezi se, Tinče!“ se zasmije Pavel. „Jaz čisto ugibljem kaj drugega. Gospoda slavn, ušojam si vas opozoriti na drugo važno stvar.“ pristavi z zlobnim naglasom, „ki se pa tiče vprašanja, katero ste že rešili, kakor mislite!“

„Kaj? Kako? Katero?“
 „Jaz menim šolsko zastavo!“

„No, ta je vendar srečno pod kapom!“ deje davkar.

„I, seveda! Denar je tu, zastava se tudi hitro kupi — blagoslavljal se bo tudi — ampak —“ Adjunkt hudomušno pre-stane.

„No, kaj ampak?“ hiti učitelj, hladno.

Ta opazka povzroči za nekoliko trenutkov splošen molk.

„Kumice, ki zabije prvi žebelj v banderišče, ki podari lep trak, potem pa pogosti šolsko mladino — te je treba, gospoda moja, o tem se razgovarjamo!“

„Mladino — te je treba, gospoda moja, o tem se razgovarjamo!“

„To je lahko dobiti,“ deje notar.

„Ne vem, ne vem,“ meni dvoječ doktor-ranocelnik; „ta čast velja nekaj desetakov; ne vem, ne vem!“

„Res je,“ pristavi poštar in ziblje glavo, „šestdeset, sedemdeset — morda sto goldinarjev!“

„Kaj boste ugibali, gospodje?“ se oglasi Vrbanoj. „Tukaj nimate izbirati — k notarjevi gospe pojdite! Tinče, ki si itak preveč služi, bo že plačal!“

„Kajpada!“ ga zavrne notar na pol s smehom, na pol nejevoljno. „Jaz vem boljšo kumico: sodnikovo gospo! Domačinka je, najmlajša med našimi gospami in žena najvišjega dostojanstvenika, kar jih imamo v trgu — živela kumica: gos-pa Vrbanojeva!“

„Živela!“ pritrdijo sodrugi, toda v vsem vzkliku ni nič odkritega, nič veslega.

Davkar se je spomnil svojih treh hčera in njih tihe jeze na Ančko, poštar se vedno ni mogel pozabiti, da je bila prej tóčajka, Tinče pa je s svojim predlogom hotel biti zlobnejši, nego se mu je posrečilo, zakaj tudi on se še ni mogel prav privaditi Ančki kot sodnikovi soprog. V medsebojnem pogovoru jo je še vedno silno težko nazival „gospo“. Trgovca, ki sta nocoj tudi sedela v družbi, sta kričala sicer na ves glas in pritrdjevala predlogu, pod mizo pa sta se tiho sporazumljena dregala s koleni.

Vrbanoj se je na pol protivil; toda videti je bilo vendar, da mu ta misel ugaja. Učitelj pa je ves vnet venomer hitel: „Dovolite, gospod sodnik, da naprosim prečistito vašo soprogo — kajne, da dovolite?“

Doktor je pritrdjeval: „Seveda, seveda!“, v tem pa po stari navadi trkal davkarja na rame in v svoji zlobni šali pristavil: „Glej, prijatelj, takšna čast gre samo gospam, samo gospem!“ Davkar mu je odgovoril samo z divjim postranskim pogledom.

Pavel se je pri tem izvrstno zabaval; govornik ni, toda videl in čul je vse dejanje in besedovanje ob miznem okrožju in čutil tiho zadostneje. Bil je sploh čudna zmes lahkoživega in vendar resnega, nebržnega in vendar strastnega človeka. Podoben je bil plavacu, ki je vaju trdno in vestno plavati blizu brega, ki pa, kadar ga slučajen val potisne proti sredini reke, ni zmožen misliti več na breg, ampak samo na to, da bi plaval dalje — dalje na površju — brez misli, koliko časa mu bo vztrajala moč.

Z Vrbanojem sta bila na videz dobra prijatelja; toda enaka službena leta in poleg tega uradna podrejenost njegova sošolcu sodniku, oni prizor iz dijaških let, različni nazori — vse to je storilo, da je bila ta prijateljska vez silno tanka. In skoro po Vrbanojevi poroki je Pavel — sam ni znal ne kdaj ne kako — pogrešal Ančko; pri Krači mu ni več godilo, drugje še manj; zato je ostal sicer zvest stari privajeni mizi, ampak vesel je bil le tedaj, kadar je vrgel preporen predmet v družbo, dasi se sam ni rad spuščal v boj.

Čutil je tudi, da mu boljša polovica let, prisojenih mu po človeški previdnosti, polagoma poteka; on pa še vedno tako sam — tako sam!

Kaj je videl vesoljski Popotnik?

Avtomatska vesoljska postaja Voyager 1 je obiskala štiri največje Jupitrove lune in si jih od blizu ogledala — Presenečenje za presenečenjem — Novembra Saturn

„Obstali smo odprtih ust,“ je dejal astronom Bradford Smith, ko je poročal o tem, kako so sprejeli prve posnetke vesoljskega avtomata Voyager 1, ki je ta mesec prispel do 600 milijonov kilometrov oddaljenega planeta Jupiterja in se nebesnemu velikanu približal na 278.000 kilometrov. Avtomatsko vesoljsko plovilo je namreč odkrilo, da Jupiter obkroža tanek prstan. Dejstvo je presenetilo vse strokovnjake po vrsti. Povrh tega je Voyager 1 v magnetne računalniške trakove nasul toliko novih podatkov, da jim še leta ne bodo kos.

S hitrostjo 104 kilometre je plovilo zdrvelo med Jupiterom in njegovimi planeti. Na Zemljo, izgubljeno globoko v vesolju, je pošiljalo sliko za sliko in pred človekovimi očmi razgrinjalo prizore, kakršnih še nikoli ni nihče uzrl. „Kaj takega nismo pričakovali; drugačna kemija, drugačna fizika, drugačne moči so tam na delu,“ je komentiral Carl Sagan, ki je vznemirjenje in navdušenje delil z ostalimi strokovnjaki vseh 39 ur, kolikor je trajalo oddajanje podatkov. Vsega vajeni astronomi so ob posnetkih Jupitrovih lun kar vzdihovali, saj tolikšnega bogastva barv, ki astronomom zgovorno govorijo o starosti in sestavi nebesnih teles, niso pričakovali.

MALI SONČNI SISTEM

Voyagerjeve avtomatske oči so imele kaj videti in kaj posredovati. Jupiter je največji planet našega osončja. Predstavlja kar manjši sončni sistem s svojimi 13 lunami. Nekateri menijo, da je lun celo 14, vendar zaenkrat tega ni mogoče trditi z gotovostjo. Največje med

lunami so tako imenovane Galilejeve lune, katere je prvi opazil italijanski učenjak Galileo Galilei. Vse štiri: Io, Evropa, Ganimed in Kalisto so dovolj velike, da bi jih lahko imeli kar za planete. Avtomatske kamere so odkrile, da se med seboj precej razlikujejo tako po zgradbi, velikosti in starosti kot tudi po zunanji podobi.

Kalisto, ki kroži na najbolj oddaljeni krožnici okoli Jupiterja, je po površju ves razbrzdan od meteoritov, padajočih nanj že cele štiri milijarde let. Na njem ni gora, so pa zato opazili nekaj, česar doslej še niso zabeležili na nobenem drugem nebesnem telesu: ogromno plitvo kotlino, obdano s koncentričnimi grebeni. Grebeni so nastali najverjetneje ob trku ogromnega meteorita, ki je v hipu raztopil večni led pod površjem, da so vodni valovi bruhnili na vse strani od središča eksplozije ter takoj nato zaradi zelo nizke temperature, ki vlada tako daleč od Sonca, zamrznili.

Precej mlajši je Kalistov sosed, Jupitrov naravni satelit Ganimed. Tudi ta luna je sestavljena iz

zmrznjenega prahu in vode, vendar je na njenem površju zaslediti drugačne oblike kot na drugih. Zanimive so črte, ki križem kražem pokrivajo površje. Ganimed je po izračunih star šele milijardo let.

Vesoljska raziskovalna postaja je luno Evropo „pogledala“ le od daleč. Natančneje si bo Evropo ogledala postaja Voyager 2, ki je krenila na pot nekaj kasneje.

Obilo presenečenja pa je ob rahlem razočaranju zaradi Evrope ponudila ogromna luna Io. Na zunaj je zelo podobna svojemu matičnemu planetu; površje je razgibano, na njem se izmenjujejo ravnice z gorskimi verigami in visokimi planotami, tu in tam pa jo križajo tudi črte. Posebno zanimanje je pritegnil ogromen vulkan, ki meri v premeru okoli 50 kilometrov in je verjetno še vedno delujoč. Strokovnjaki domnevajo, da je Io najmlajša luna v malem Jupitrovem sistemu. Pripisujejo ji največ 100 milijonov let, kot najnižjo starost pa navajajo celo 10 milijonov let.

Voyager je šinil tudi mimo najbolj notranje lune Amaltheje. Gre

za nenavadno nebesno telo, ki je v nasprotju z ostalimi ovalne, nepravilne oblike, dolgo okoli 130 in široko okoli 220 kilometrov.

Največje presenečenje je še čakalo. Že v višini Amalthejine orbite so kamere zabeležile nenavadne sledi, katere si strokovnjaki lahko razlagajo le kot zapise pretoka delcev materije. Veličina koscev je sicer majhna, a drobcev je toliko, da je edina možna razlaga ta, da je vesoljska raziskovalna postaja šla skozi prstan, podoben tistemu, ki obkroža Saturn. NASA je celih šest dni preračunavala in ponovno analizirala posnetke, preden si je upala javnosti sporočiti senzacionalno novico. Doslej je namreč zatrdno veljalo, da ima med planeti prstan le Saturn. Leta 1977 je sonda Pioneer 10 odkrila, da tudi oddaljeni planet Uran obkroža prstan, ni pa zabeležila nič podobnega okoli Jupiterja. Razlog je v tem, ker je Jupitrov prstan izredno tanek, vsega kilometer.

Voyager 1 je razkril veliko neznanek ožjega vesoljskega prostora, a hkrati postavil prav toliko novih ugank. Znanost bo podatke, ki jih je vesoljski Popotnik 1 poslal, še dolgo premelevala. Meseca novembra pa je na vrsti že novo srečanje; takrat bo Voyager letel mimo Saturna.

Bližnji posnetek poloble Jupitrove lune Io. Tako je človeštvo se ni videlo.

EZOSLEDEC

prišleci nekoliko al seržant Dunham umoren v službi in mu je zdelo bolje, napade Francoze. l v čolne, jokajoča stricem, Mauirom, ženo in tremi

Naslednje jutro je šla Mabel na sprehod po otočku, ki jo je navdušil s svojo ljubko lepoto. Ko pa se je proti poldnevu vračala domov, je zagledala na sosednjem otočku, ki je bil oddaljen komaj nekaj streljajev, nekoga, ki ji je v znamenje prijateljstva mahal z zeleno vejico. Mabel se je nekoliko obotavljala, potem pa je še sama odlomila vejico in pomahala.

Takoj nato se je na onem bregu razmaknilo grmovje in na vodo je smuknil lahek kanu. Hitro se je približal in pred začuden Mabel je stopila Junitau, žena Puščice. Indijanka je naredila plašno znamenje, da morata biti previdni, in ko se je Mabel prepričala, da ju nihče ne opazuje, jo je hitro odvedla v svojo kočjo ter zaklenila za sabo vrata in zagnila okna.

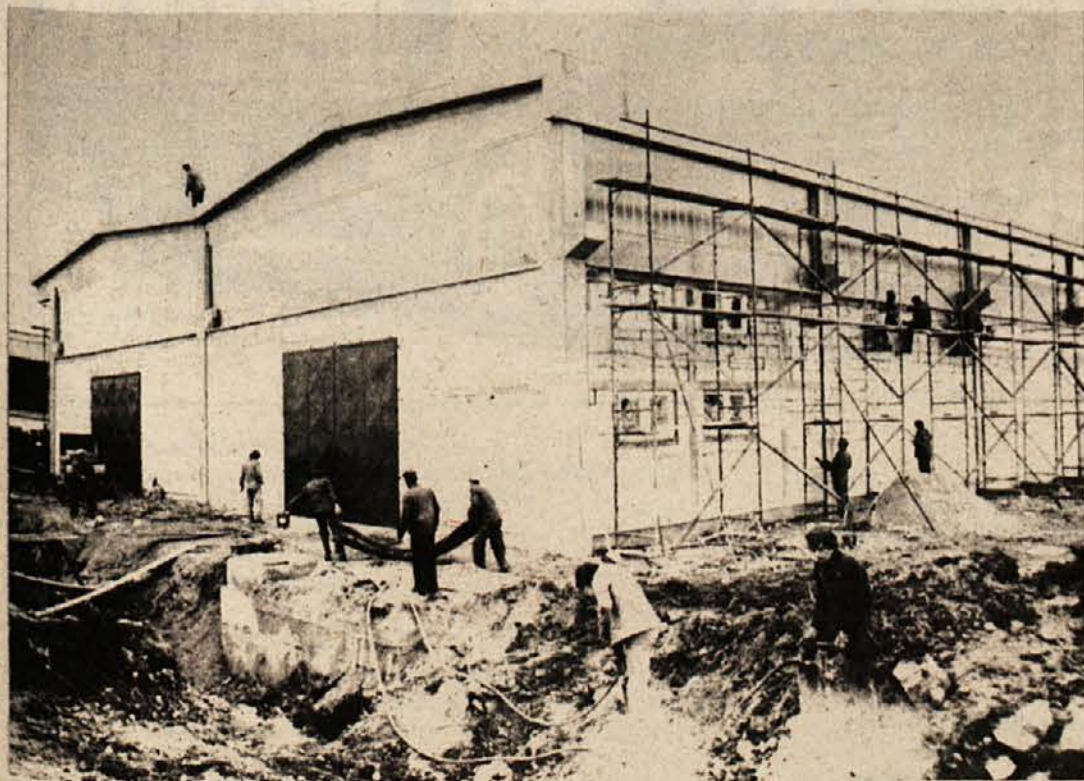

Nova podoba stanovanjskega naselja z urejeno okolico

SKUPŠČINA OBČINE RIBNICA

- IZVRŠNI SVET OBČINE
- OBČINSKA KONFERENCA ZKS
- OBČINSKA KONFERENCA SZDL
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET
- OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
- OBČINSKA KONFERENCA ZSMS
- TER VODSTVA OSTALIH ORGANIZACIJ
IN DRUŠTEV V OBČINI

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

Gradnja nove proizvodne hale v Riko

Ob našem prazniku

Občina Ribnica praznuje svoj praznik na dan, ko je partizansko orožje slavilo eno izmed svojih največjih zmag prav v Jelenovem žlebu, ko so prve štiri slovenske brigade — Tomšičeva — Šerčerjeva, Cankarjeva in Gubčeva — uspešno zaključile obdobje partizanske protiofenzive, ki je sledila veliki večmesečni italijanski ofenzivi v drugi polovici 1942. Partizanske enote so 26. marca 1943 v dvehurnem boju premagale bataljon italijanske vojske, ki je pustil na bojišču 106 mrtvih vojakov in mnogo ranjenih, pa tudi dragoceno bojno opremo. Zmaga partizanskih brigad je bila popolna in pomembna, ker je zmagal številčno šibkejši in slabše oboroženi nasprotnik. Prav zaradi tega je Jelenov žleb postal legenda našega narodnoosvobodilnega boja.

O priliki takšnega praznovanja običajno preverjamo dosežke v preteklosti, začrtujemo pa tudi pot v prihodnost.

Občina Ribnica šteje le nekaj nad 12.000 prebivalcev, značilna za našo občino pa je stagnacija števila prebivalcev, saj je v zadnjih sto letih ostalo število nespremenjeno. V predvojnem obdobju pa tudi po vojni je bila močno občutna tendenca izseljevanja, kar je bil rezultat slabe prometne povezanosti, težkih prirodnih pogojev in gospodarske nerazvitosti. Občina Ribnica ni bila tako gospodarsko močna in samostojna, da bi nudila prebivalstvu potrebna delovna mesta. V zadnjem desetletju pa je industrializacija povzročila mnogo temeljnih sprememb v socialno-ekonomski strukturi in se je iz tradicionalno izseljenskega območja spremenila v pretežno industrijsko občino.

Lesna industrija z Inlesom na čelu je bila ves čas nosilka hitrega napredka občine, vse bolj pa se je začela razvijati tudi kovinska, tekstilna in druga industrija, ki skupaj s kmetijstvom in gozdarstvom predstavlja solidno osnovo za še hitrejši gospodarski razvoj. Z družbenim planom občine Ribnica za obdobje 1976 — 1980 smo sekundarni sektor opredelili kot pglavitni generator hitre rasti gospodarstva, kot nosilne panoge pa lesno, kovinsko in tekstilno industrijo. Poseben razmah v zadnjem obdobju doživlja kovinska industrija z RIKO Ribnica na čelu, ki predstavlja vse večjo udeležbo v strukturi družbenega proizvoda v občini, saj je udeležba kovinske industrije od 38,15 % v letu 1975 narasla v letu 1978 že na okrog 44,10 %.

V občini Ribnica so organizirane štiri enovite delovne organizacije, 12 TOZD in 3 obrati. V družbenem sektorju je bilo ob koncu leta zaposlenih 3023 prebivalcev, ki so prejeli povprečni OD v višini 5.505 din. Združeno delo s področja gospodarstva je ustvarilo 2.142.083.000 din celotnega prihodka v letu 1978, kar je za 30 % več kot leto poprej, in 343.836.000 din čistega dohodka, kar je za 33 % več kot v letu 1977. Vsekakor so to pomembni rezultati, obstajajo pa tudi problemi, ki jih moramo učinkoviteje reševati. V samoupravnem organiziranju združenega dela še nismo dosegli zadovoljivih rezultatov; prav posebno pozornost pa moramo v bodoče posvetiti tistim TOZD, ki so sicer formalno ustanovljeni, niso pa še zaživeli v pravem smislu. V TOZD se morajo v najkrajšem času organizirati tudi tisti obrati, ki izpolnjujejo ustrezne pogoje.

Lepe uspehe smo v zadnjem času dosegli na področju družbenostanovanjske izgradnje, tako glede števila kot racionalizacije stanovanjske gradnje. Dinamika gradnje stanovanj zagotavlja, da bo srednjeročni načrt, ki predvideva gradnjo 237 družbenih stanovanj, ne samo dosežen, ampak tudi presežen. Tudi individualna gradnja stanovanj krepko presega naša predvidevanja.

V zadnjem času se je močno okrepila investicijska dejavnost v gospodarstvu, negospodarstvu in v infrastrukturne objekte. Mehanizirano lupilno skladišče hlovdovine iglavcev — Meles, gradnja trgovske hiše v Ribnici, gradnja zdravstvenega doma v Ribnici, otroškega vrta v Sodražici, posodabljanje komunalnih objektov v vseh krajevnih skupnostih predstavlja le najvažnejši del načrtovane investicijske dejavnosti v letošnjem letu.

Kljub problemom, ki jih prinaša vsakodnevno delo v življenje, so naši delovni ljudje v preteklosti vedno pokazali veliko zavest in politično zrelost, ko je bilo potrebno reševati bistvena vprašanja, pomembna za razvoj občine kot celote, kot tudi za reševanje vprašanj posameznih krajevnih skupnosti.

Skromna materialna sredstva, ki so bila na razpolago, so znali vedno oplemeniniti in iz njih iztisniti, kar je bilo največ mogoče. Zaradi takšne pripravljenosti naših delovnih ljudi in občanov ter njihove politične zrelosti tudi v bodoče ne bo nobene bojazni, da ne bi uresničili ciljev, ki smo si jih zadali na vseh področjih družbenega življenja naše občine.

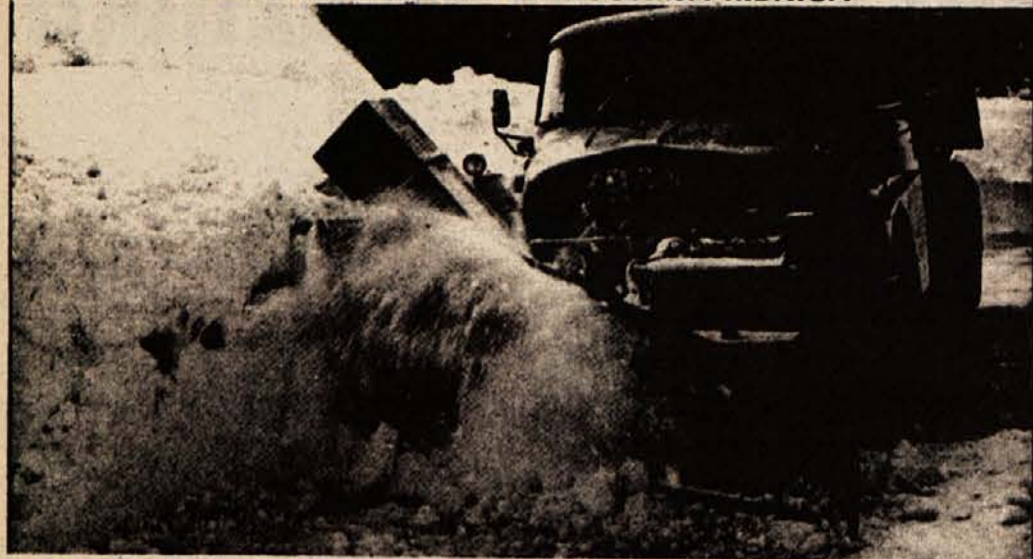
STANE KROMAR
predsednik
občinske skupščine
Ribnica:

PRAZNIK OBČINE RIBNICA

PRAZNIK OBČINE RIBNICA

RIBNIŠKA KOVINSKA INDUSTRIJA RIBNICA

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

**kmetijska zadruga
ribnica na dolenjskem**

p. o., ribnica, šeškova 15

ČESTITAMO VSEM KOOPERANTOM IN OSTALIM OBČANOM
TER POSLOVNIM PRIJATELJEM ZA PRAZNIK OBČINE RIBNICA!

PIRKARJEV HRAM

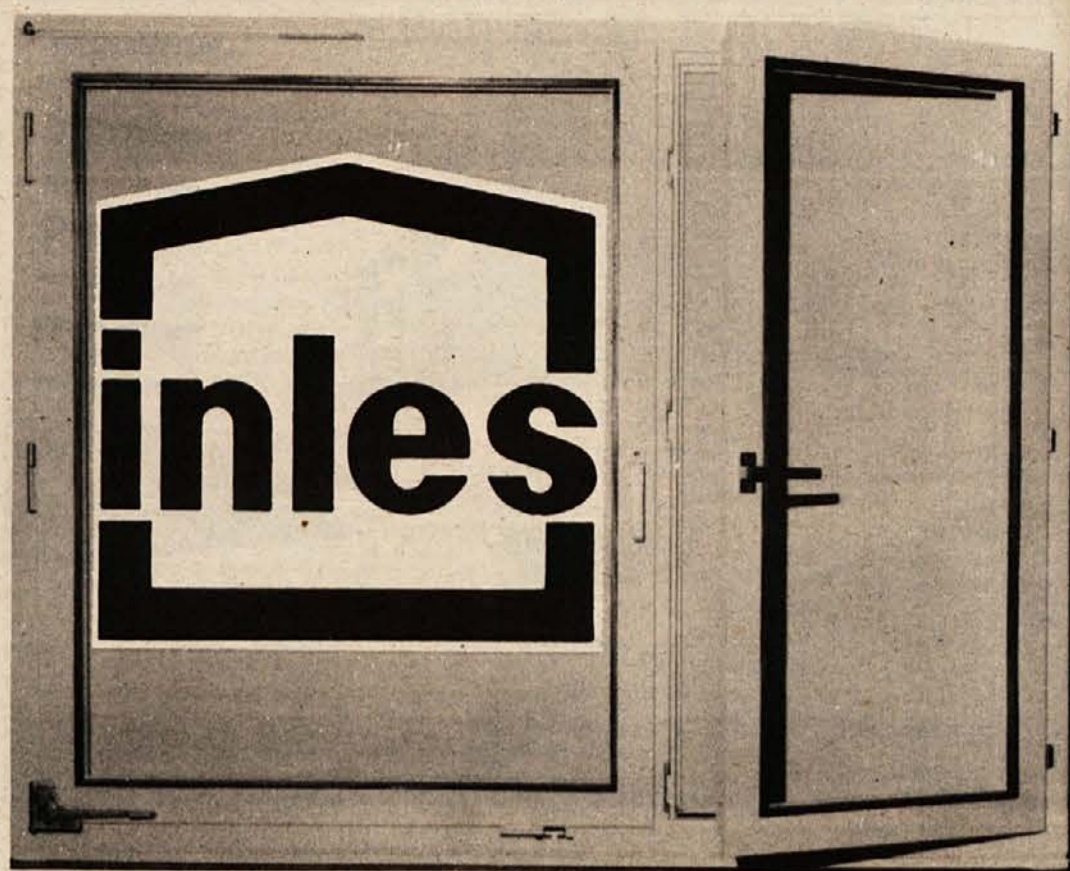
RIBNICA – ŠEŠKOVA 34

VABI CENJENE GOSTE NA DOMAČO PIZZO, KRAŠKI PRŠUT, DOMAČO
KUHAHO ŠUNKO IN DRUGE DOMAČE SPECIALITETE OB PRISTNIH
PRIMORSKIH VINIH

DONIT
TOZD „PLETILNICA”
SODRAŽICA

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

**ČESTITAMO
ZA PRAZNIK
OBČINE
RIBNICA**

**mednarodni transport
EUROTRANS**

RIBNICA

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO

V USTANAVLJANJU, 68270 KRŠKO,

OBJAVLJA PROSTA DELA IN NALOGE

1. REFERENTA za spremljanje stroškov družbenega standarda
2. TEHNIKA za zagotovitev kvalitete – do konca izgradnje
3. KEMIJSKEGA TEHNIKA (3 vršilci)
4. INŽENIRJA ZA VZDRŽEVANJE primarnega sistema
5. INŽENIRJA ZA VZDRŽEVANJE sekundarnega sistema
6. TEHNIKA za turbogeneratorske postrojitev
7. VZDRŽEVALCA REAKTORJA in tlačnih posod – VKV
8. VZDRŽEVALCA STROJEV – VKV
9. POMOŽNEGA VZDRŽEVALCA strojev – KV (2 vršilca)
10. VZDRŽEVALCA ARMATUR – VKV
11. POMOŽNEGA VZDRŽEVALCA ARMATUR – VKV
12. POMOŽNEGA VZDRŽEVALCA ARMATUR – KV (2 vršilca)
13. VZDRŽEVALCA TURBOGENERATORSKIH POSTROJITEV – VKV
14. ORODJARJA – VKV
15. DVIČALNIČARJA – voznika viličarja – KV (2 vršilca)
16. INŽENIRJA ZA ELEKTRONSKO RAČUNALNO za vodenje turbine in generatorja
17. TEHNIKA za elektronsko računalno
18. TEHNIKA za instrumentacijo
19. TEHNIKA – laboranta (2 vršilca)
20. PRECIZNEGA MEHANIKA VKV (2 vršilca)
21. VZDRŽEVALCA INSTRUMENTACIJE in elektronske opreme – KV (2 vršilca)
22. ELEKTROMEHIKA za zaščito in relajno zaščito – KV
23. ELEKTROMEHIKA za meritve – KV
24. IZMENSKO – POGONKEGA ELEKTRIKARJA VKV – 5 vršilcev
25. ELEKTROMEHIKA ZA VN OPREMO – VKV
26. TEHNIKA ZA PLANIRANJE
27. TEHNIKA ZA PRIPRAVO DEL strojnega vzdrževanja
28. TEHNIKA ZA PRIPRAVO DEL elektrovzdrževanja
29. TEHNIKA ZA PRIPRAVO DEL vzdrževanja, regulacije in instrumentacije

pod 6:

- dokončana srednja tehnična šola strojne smeri,
- 24 mesecev delovnih izkušenj pri elektroenergetskih postrojitvah,
- opravljen strokovni izpit,
- aktivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 7:

- VKV ključavničar – delovodska šola,
- 18 mesecev delovnih izkušenj pri vzdrževanju energetskih ali podobnih postrojitvah,
- opravljen strokovni izpit,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 8:

- VKV ključavničar – delovodska šola,
- 18 mesecev delovnih izkušenj pri vzdrževanju energetskih ali podobnih postrojitvah,
- opravljen strokovni izpit,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 9:

- KV ključavničar – industrijska šola,
- 12 mesecev delovnih izkušenj pri vzdrževanju energetskih ali podobnih postrojitvah,
- opravljen strokovni izpit,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 10:

- VKV ključavničar – delovodska šola,
- 18 mesecev delovnih izkušenj na armaturah, energetskih ali podobnih postrojitvah,
- opravljen strokovni izpit,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 11:

- VKV ključavničar – delovodska šola,
- 12 mesecev delovnih izkušenj na energetskih ali podobnih postrojitvah,
- opravljen strokovni izpit,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 12:

- KV ključavničar – industrijska šola,
- 12 mesecev delovnih izkušenj na energetskih ali podobnih postrojitvah,
- opravljen strokovni izpit,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 13:

- VKV mehanik – delovodska šola,
- 18 mesecev delovnih izkušenj na energetskih ali podobnih postrojitvah,
- opravljen strokovni izpit,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 14:

- VKV orodjar – delovodska šola,
- 15 mesecev delovnih izkušenj na energetskih ali podobnih postrojitvah,
- opravljen strokovni izpit,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 15:

- KV dvigalničar (voznik viličarja) – industrijska šola,
- 12 mesecev delovnih izkušenj,
- opravljen strokovni izpit,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 16:

- dokončana elektrotehnična fakulteta, smer šibki tok,
- 36 mesecev delovnih izkušenj na problematiki elektronskih računal,
- opravljen strokovni izpit,
- aktivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 17:

- dokončana srednja elektrotehniška šola, smer šibki tok,
- 20 mesecev delovnih izkušenj pri problematiki elektronskih računal,
- aktivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 18:

- dokončana srednja elektrotehniška šola, smer šibki tok,
- 18 mesecev delovnih izkušenj pri delovnih nalogah meritev in regulacije,
- opravljen strokovni izpit,

- pasivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 19:

- dokončana srednja elektrotehniška šola, smer šibki tok,
- 20 mesecev delovnih izkušenj pri delovnih nalogah meritev in regulacije,
- opravljen strokovni izpit,
- pasivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 20:

- VKV precizni mehanik,
- 15 mesecev delovnih izkušenj pri delovnih nalogah meritev in regulacije,
- pasivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 21:

- KV elektronik
- 12 mesecev delovnih izkušenj pri delovnih nalogah meritev in regulacije,
- pasivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 22:

- KV elektromechanik
- 12 mesecev delovnih izkušenj pri vzdrževanju elektroenergetskih postrojitvah,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 23:

- KV elektrinar,
- 12 mesecev delovnih izkušenj pri delovnih nalogah meritev,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 24:

- VKV elektrinar,
- 15 mesecev delovnih izkušenj pri elektrovzdrževanju,
- poskusno delo 3 mesece,
- delo v izmeni;

pod 25:

- VKV elektromechanik
- 15 mesecev delovnih izkušenj pri vzdrževanju,
- pasivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 26:

- dokončana srednja tehniška šola strojne ali elektro smeri,
- 20 mesecev delovnih izkušenj pri delovnih nalogah mrežnega planiranja,
- pasivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 27:

- dokončana srednja tehniška šola strojne smeri,
- 20 mesecev delovnih izkušenj pri pripravi strojnega vzdrževanja,
- pasivno znanje angleškega jezika,
- opravljen strokovni izpit,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 28:

- dokončana srednja elektrotehniška šola, smer jaki tok,
- 20 mesecev delovnih izkušenj na pripravi elektrovzdrževanja,
- pasivno znanje angleškega jezika,
- opravljen strokovni izpit,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 29:

- dokončana srednja elektrotehniška šola, smer šibki tok,
- 20 mesecev delovnih izkušenj na pripravi vzdrževanja regulacije in instrumentacije,
- pasivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece.

Kandidati na pošljejo svoje ponudbe v 15 dneh po dnevu objave. Odgovore na ponudbe bodo prejeli v 30 dneh po izteku roka objave.

POGOJI

pod 1:

- dokončana srednja ekonomska šola ali gimnazija
- 20 mesecev delovnih izkušenj v knjigovodstvu na administrativno-komercialnih poslih ali delovnih nalogah družbenega standarda,
- pasivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 2:

- dokončana srednja tehnična šola, strojne ali elektro smeri,
- 20 mesecev delovnih izkušenj pri tehnološki pripravi dela,
- pasivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 3:

- dokončana srednja kemična šola,
- 20 mesecev delovnih izkušenj pri delovnih nalogah priprave vode in kemične analize,
- pasivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 4:

- dokončana strojna fakulteta,
- 36 mesecev delovnih izkušenj pri vzdrževanju, montaži ali projektiranju energetskih postrojitvah,
- opravljen strokovni izpit,
- aktivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 5:

- dokončana strojna fakulteta prve ali druge stopnje,
- 36 mesecev delovnih izkušenj pri vzdrževanju, montaži ali projektiranju energetskih postrojitvah, posebno turbin,
- opravljen strokovni izpit,
- aktivno znanje angleškega jezika,
- poskusno delo 3 mesece;

VAS VABI

SMO EDEN NAJVEČJH PROIZVAJALCEV GRADBENIH ŽERJAVOV, DVIGAL IN OPREME ZA GRADBENIŠTVO V JUGOSLAVIJI. DINAMIČNI RAZVOJ IN VELIKO POVPRASEVANJE PO NAŠIH IZDELKIH NAM NAREKUJETA, DA NEPRESTANO DOPOLNUJEMO SVOJE SILE Z NOVIMI KADRI.

Stimulativni osebni dohodki in možnost osebnega napredovanja so momenti, ki lahko pomembno vplivajo na vašo prihodnjo perspektivo in osebni razvoj. V razvojni oddelek, ki bo praktično ustanovljen z vašim prihodom, želimo pridobiti strojne inženirje za opravljanje del oz. nalog:

1. VODENJE PROJEKTIVNE SKUPINE — ena oseba
2. PROJEKTIRANJE II. STOPNJE — ena oseba

Na področju razvoja tehnologije želimo pridobiti strokovne delavce za opravljanje del oz. nalog:

3. PROJEKTIRANJE TEHNOLOGIJE — ena oseba
4. NAČRTOVANJE TEHNOLOŠKIH PROCESOV I. STOPNJE — ena oseba

Prosta dela in naloge objavljamo tudi za dela v računovodstvu in kadrovske službi:

5. LIKVIDIRANJE FAKTUR I. STOPNJE — ena oseba
6. STENODAKTILOGRAFIRANJE I. STOPNJE — ena oseba

Za potrebe proizvodnje potrebujemo delavce za opravljanje naslednjih del oz. nalog:

7. REZKANJE I. STOPNJE — dve osebi
8. STRUŽENJE II. STOPNJE — štiri osebe
9. OPRAVLJANJE ELEKTRIČARSKIH OPRAVIL I. STOPNJE — ena oseba
10. OPRAVLJANJE ELEKTRIČARSKIH OPRAVIL III. STOPNJE — ena oseba
11. VZDRŽEVALNO-KLJUČAVNIČARSKA OPRAVILA II. STOPNJE — dve osebi
12. STROJNOKLJUČAVNIČARSKA OPRAVILA II. STOPNJE — tri osebe
13. OPRAVLJANJE KLJUČAVNIČARSKIH OPRAVIL II. STOPNJE — ena oseba
14. OPRAVLJANJE KLJUČAVNIČARSKIH OPRAVIL III. STOPNJE — štiri osebe
15. OPRAVLJANJE PLESKARSKIH OPRAVIL I. STOPNJE — ena oseba

V proizvodnjo želimo pridobiti mlade, sposobne kadre, iz katerih bi usposobili bodoče varilce. Zato organiziramo tečaj za opravljanje del in nalog:

16. VARJENJE III. STOPNJE — osem oseb

Za transportiranje v proizvodnji in izven nje potrebujemo delavce pri opravljanju del oz. nalog:

17. UPRAVLJANJE POLTOVORNEGA AVTOMOBILA OZIROMA KOMBILJA — ena oseba
18. TRANSPORTIRANJE I. STOPNJE — tri osebe
19. UPRAVLJANJE MOSTNEGA ŽERJAVA — za ta dela organiziramo tečaj za usposobitev upravljalca — štiri osebe
20. TERMINIRANJE—LANSIRANJE GOTOVIH PROIZVODOV — ena oseba

Vsi prijavljeni kandidati oziroma izbrani delavci imajo možnost pomoči pri reševanju stanovanjskih problemov.

POGOJI:

Kandidati morajo poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- pod 1
- dipl. strojni inženir, 3 leta delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih, aktivno znanje nemškega jezika,
- pod 2
- dipl. strojni inženir, 3 leta delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih, pasivno znanje nemškega jezika,
- pod 3
- dipl. strojni inženir, 3 leta delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih, ali
  - strojni inženir, 5 let delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih, oziroma inženir organizacije dela (osnovna izobrazba strojni tehnik ali delovodja strojne smeri), 5 let delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih.
- pod 4
- dipl. elektroinženir, 3 leta delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih, ali
  - elektroinženir, 5 let delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih, oziroma inženir organizacije dela (osnovna izobrazba elektrotehnik ali delovodja elektro smeri), 5 let delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih.
- pod 5
- srednješolska izobrazba, 1 leto delovnih izkušenj na področju knjigovodstva,
- pod 6
- srednješolska izobrazba administrativne smeri, 2 leti delovnih izkušenj, popolno obvladovanje strojepisja, ali
  - poklicna administrativna šola, 4 leta delovnih izkušenj, popolno obvladovanje strojepisja;
- pod 7
- VK rezkalec ali strugar, 2 leti delovnih izkušenj ali
  - KV rezkalec ali strugar, 4 leta delovnih izkušenj;
- pod 8
- KV strugar, 1 leto delovnih izkušenj,
- pod 9
- VK električar, 2 leti delovnih izkušenj ali
  - KV električar, 4 leta delovnih izkušenj;
- pod 10
- KV električar, 1 leto delovnih izkušenj;
- pod 11 in 12
- VK strojni ključavničar, 3 leta delovnih izkušenj ali
  - KV strojni ključavničar, 5 let delovnih izkušenj;
- pod 13
- VK ključavničar, 1 leto delovnih izkušenj ali
  - KV ključavničar, 3 leta delovnih izkušenj;
- pod 14
- KV ključavničar, 1 leto delovnih izkušenj,
- pod 15
- VK pleskar, 1 leto delovnih izkušenj ali
  - KV pleskar, 2 leti delovnih izkušenj;
- pod 16
- NK delavec, ne sme biti mlajši od 18 in ne starejši od 25 let,
- pod 17
- KV šofer, 6 mesecev delovnih izkušenj,
- pod 18
- PK delavec, 3 mesece delovnih izkušenj,
- pod 19
- NK delavec, zaželeno ženska,
- pod 20
- strojni tehnik ali delovodja strojne smeri, 2 leti delovnih izkušenj.

Za opravljanje del oz. nalog pod točkama 6 in 19 traja poskusna doba 60 dni, pod točkami 3, 5, 7 in 16 pa traja poskusno delo 90 dni.

Za opravljanje objavljenih del oz. nalog delavci združujejo delo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po dnevu objave na naslov: METALNA—TOZD TOVARNA GRADBENE OPREME SENNOVO, kadrovska služba, 68281 SENNOVO.

Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni najkasneje v 20 dneh po sklepu o izbiri.

lesnina

TOZD „DEKORLES“ BREŽICE

PRODA NA JAVNI LICITACIJI

OSNOVNA SREDSTVA:

1. ELEKTROMOTOR 25 KW RK	cena 1.000,00 din
2. ELEKTROMOTOR 38 KW SAKSENWERK	cena 4.000,00 din
3. POLNOJERMENIK PINJKAJ	cena 5.000,00 din
4. ŽAGA KROŽNA Z ELEKTROMOT. RK D. P.	cena 1.200,00 din
5. ŽAGA KROŽNA VIS. Z EL. M. RK D. P.	cena 500,00 din
6. TRACNA ŽAGA BRENTA BONGIOANI 1968	cena 350.000,00 din
7. ŽAGA KROŽNA—VZDOLŽNI REZ Z EL. MOT. RK D. P.	cena 1.500,00 din
8. ŽAGA KROŽNA—PREČNI REZ Z EL. M. RK D. P.	cena 2.000,00 din
9. ŽAGA KROŽNA—PREČNI REZ Z EL. MOT. SARAJEVO 1954	cena 3.500,00 din
10. STROJ ZA BRUŠENJE ŽAGINIH LISTOV ALA BONGIOANI 1968	cena 20.000,00 din
11. STROJ ZA VALJANJE ŽAG BONGIOANI 1968	cena 10.000,00 din
12. PRIPRAVA ZA TLAČENJE ŽAGINIH LISTOV BONGIOANI 1968	cena 2.000,00 din
13. PRIPRAVA ZA URAVANVANJE ZOB ŽAGINIH LISTOV BONGIOANI 1968	cena 2.000,00 din

Licitacija bo v torek 27. 3. 1979 ob 10. uri v prostorih uprave v Dobovi za družbeni sektor in ob 11. uri za privatni sektor.

Ogled osnovnih sredstev je možen vsak dan od 10. do 14. ure na obratu Žaga v Brežicah, Črnc 30.

Pred pričetkom licitacije morajo udeleženci plačati varščino v višini 10 % od izklicne cene posameznega osnovnega sredstva.

Kupci morajo v celoti plačati kupnino pred prevzemom osnovnih sredstev. Vse cene so franco Žaga Brežice brez prometnega davka in demontaže.

trgovsko podjetje
NOVOTEHNA
68001 novo mesto, glavni trg 11

TEHNIKA — LJUBLJANA n. o. sol. o
Industrija gradbene keramike Trebnje

PRODAJA keramičnih ploščic SINTER

v vseh kvalitetah v poslovalnici NOVOTEHNE ŠT. 9 v BUČNI VASI in v industrijski prodajalni INDUSTRIJE GRADBENE KERAMIKE na RAČJEM SELU

PO ENOTNIH CENAH

SINTER KERAMIČNE PLOŠČICE se izdelujejo po povsem novem tehnološkem postopku suhe priprave surovine in suhega istočasnega stiskanja surovine (mase) in glazure ter žganja na zelo visoki temperaturi do 1150°C, ki daje izdelku vrsto posebnih lastnosti.

IZKORISTITE UGODNO PRILOŽNOST!

Fičko ni dopotoval v Trst

Trčenje v tovornjak – Noč, megla in porivanje avta brez luči po cesti – Turek je pridrvel od zadaj – Slavica Grgič takoj mrtva – Kar 49 metrov zaviranja – Razlog begosumja

Senat novomeške enote temeljnega sodišča Novo mesto je obsodil 28-letnega Živana Jovanovića iz Kragujevca na 8 mesecev zapora, pogojno za dve leti, 34-letnega turškega državljanca Cakirja Duenyamina, zdomca v ZR Nemčiji, pa nepogojno na eno leto zapora. Oba sta iz malomarnosti kršila predpise o varnosti cestnega prometa, kar je terjalo življenje Jovanovićeve sopotnice Slavice Grgič.

Živan Jovanović se je 25. novembra lani peljal s fičkom, v katerem so bili še trije sopotniki, iz Zagreba po magistrali proti Ljubljani. Namenjeni so bili v Trst. Ura je bila druga po polnoči. Zaradi neupoštevanja varnostne razdalje je Jovanović pri Gmajni trčil v neznan tovornjak. Tovornjak je odpeljal naprej, na fičko, ki ga je vozil Jovanović, pa so ugasili motor in luči.

Jovanović je sopotnike pozval, naj avto rinejo naprej po cesti, enega od trojke je napolnil malo nazaj in mu rekel, naj maha z rokami. Ravnal je napačno, avto, ki ni bil osvetljen, bi moral spraviti z voznega pasu. Tako se je zgodilo, da je

Slavica Grgič potiskala avto naprej ob zadnji strani, sopotnik Vukadin Popović pa ob desnem boku.

Bila je megla, kot že rečeno noč, cesta pa vlažna. Fička je prehitel neki avto, nato pa še zastava 1300. Nekaj trenutkov

AVTO JE POPLESAVAL

V četrtek natančno opolnoči so novomeški miličniki pripeljali v tako imenovane prostore za pridržanje 25-letnega Antona Luzarja iz Gor. Gomile. Fanta so ljudje malo pred tem videli pejsati osebni avto, ki je plesal po cesti. Miličniki so čudnega šoferja ustavili v Mačkovicu. Ker Luzar ni pristal na pogovore o prekinitvi vožnje, so ga v Novo mesto odpeljali z marico. Še en spis v arhivu sodnikov za prekrške.

kasneje se je v neosvetljeni avto, ki so ga rinili po cesti, zaletel z opel recordom Cakir Duenyamin. Prometni izvedenec je ugotovil, da je moral Turek voziti s hitrostjo najmanj 100 in še nekaj več kilometrov na uro. Slavica Grgič je bila takoj mrtva, Vujadin Popović pa jo je odnesel z nekaj zapletenimi zlomi.

Cakir Duenyamin je ustavil avto po 54 metrih vožnje, od tega je zaviral 49 metrov. Omembe vredno je še, da je med to potjo zadel tudi v zastavo 1300, ki je fička previdno prehitela nekaj trenutkov prej.

Sodba še ni pravomočna, Turek je v priporu. Boje se, da bi pobral šila in kopita. Ali kot temu rečejo uradno: obstaja razlog begosumnosti.

TRETJA RESNICA – Tisti avtomobilisti, ki morajo zaradi napačnega parkiranja na novomeškem Glavnem trgu plačati kazni, se pritožujejo, da komunalci s sešalci po drugi strani trdijo, da je med zaslužkom kar precej v IMV narejenih dinarjev, prežvečenih zvečk, vžigalic, ostankov desk in drugih neuporabnih reči, ki zlahka pokvarijo v Zemunu narejeno parkirno oro. Resnica o novomeških parkiriščih je torej nekako tretja. Vsi bi morali hoditi peš. (Foto: J. Pavlin)

Obsojen v odsotnosti

Slavko Šrmpf, ki ga poznajo sodišča treh držav, je leto „pridelal“ tudi v Novem mestu – Dogajanje na Glavnem trgu 8

Senat novomeške enote temeljnega sodišča Novo mesto je imel te dni dokaj redko priložnost soditi nekemu, ki ni bil navzoč, torej v odsotnosti. Na to črko paragrafov in seveda zaradi vsega, kar je storil, je bil 26-letni kovinostrugar Slavko Šrmpf iz Maribora obsojen na eno leto zapora.

Zgodba sega v začetek lanskega maja, ko je Šrmpf pobegnil iz ljubljanskih zaporov in se začel potikati naokoli. Od sredine maja se je, tako temu rečejo, zadrževal v Novem mestu in okolici, kjer se je posebno rad pajdajšil z Alojzjem Majljem, Vinkom Horvatom in Jožetom Podražjem. Pri Majljju je tudi večkrat

prespal, in sicer v podstrešni sobi na novomeškem Glavnem trgu 8.

Sodišče je ugotovilo, da je bil Slavko Šrmpf 6. junija (skoraj mesec dni po begu iz ljubljanskih zaporov) član neke družbe v novomeški kavarni na Glavnem trgu, kar ni greh. Po eni uri popoldne pa je Slavko „izparel“. Kasneje so ugotovili, da je med eno in drugo popoldne vlomil v stanovanje Ane Stanc na Glavnem trgu 8. Torej v stanovanje v hiši, ki mu je večkrat nudila zatočišče.

Vrata stanovanja Ane Stanc je skušal Šrmpf najprej odkleniti z nepravim ključem. To se mu ni posrečilo, ključ je ostal zvit v ključavnici. Nepridiprav je nato uporabil drugo tehniko in s pritiskanjem telesa ter roke se mu je posrečilo nasilno odpreti vrata in vzeti nekaj denarja. Da je bil na delu tat, je prvi ugotovil sin Ane Stanc Branko, ki je poklical tudi delavce UJV.

Kriminalisti so našli pod ključavnico odtis Šrmpfove roke, predvsem dlani. Odtis je bil identičen s tistim, ki so ga že imeli v arhivu. Zoper tako dejstvo tako rekoč ni pritožbe.

Se kar zanimivo pa je, da so Slavku Šrmpfu že sodila tudi francoska in italijanska sodišča. Ta trenutek pa je omenjeni mladenič menda nekje v Franciji.

NESREČA OB JEDRSKI

V četrtek med dopoldnansko izmenjo se je poškodoval pri delu na gradbišču jedrske elektrarne v Krškem Jozo Krešič iz Bosenskega Broda. Krešič, delavec OZD „Djuro Djaković“, je brusil cevovod. Ko se je prestopil, je padel v nezavarovalen jašek 7 metrov globoko. Hudo ranjenega Krešiča zdravijo v brežiški bolnišnici.

MOPEDIST V BOLNIŠNICO – 12. marca zjutraj je Dražen Erjavec iz Brežic vozil osebni avto od Brežic proti Cerkljam. Pri Račji vasi je prehitel neki osebni avto, ko je nasproti na mopedu pripeljal Franc Velič iz Izvira. Erjavec je Veliča zadel in ga zbil na bankino. Mopedista so odpeljali na zdravilnice v novomeško bolnišnico.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Pred dnevi so pristojni v Črnomlju ugotovili, da je nekdo vlomil v zapuščeno cerkev v gozdu pri Tušem dolu. Nepridiprav je v nekdanji božji hram vstopil skozi vrata, ki jih je dvignil s tečajev. Odnese ni nič materialnega, druge stvari pa ni poštelete.

• Iz neuradnih virov se je zvedelo, da letošnja dolenjska čivčkarja ni šla mimo brez (tako se tudi spodobi) nekaj poštenih pretefov. Od službe, ki je zadolžena za štetje te vrste dejavnosti, o teh dogodkih nismo dobili najmanjšega papirčka. „Teden dolenjskega čivčka“ je očitno prerasel v pomembno prireditve, o kateri velja pisati samo z zlatimi črkami. Po načelu „kruha in iger“.

MOTORIST 10 METROV PO ZRAKU

Dušan Cučnik iz Krškega se je v soboto peljal z motorjem od Brežic proti Krškemu. V Gor. Lenartu je zapeljal prehitro v ovinek, zdrknil v levo in čelno trčil v osebni avto, ki ga je nasproti pripeljal Janez Cizeli iz Gor. Lenarta. Cučnik je zletel čez streho avtomobila več kot 10 metrov daleč in obležal na cesti. Zdravijo ga v brežiški bolnišnici. Gmotne škode je za 58.000 din.

PADLA S TRAKTORJA

V soboto popoldne je Franc Piltaver iz Krške vasi peljal traktor od Škopice proti domu. Ko je v domači vasi zavijal na stransko cesto, je s priklopnika omahnila Milena Komočar. Zaradi hudih poškodb so jo morali odpeljati v brežiško bolnišnico.

MOTORIST PREHITEVAL AVTO

Ivan Gomilšek iz Dol. Stare vasi se je v soboto popoldne peljal z motorjem po magistralni cesti pod Belo cerkvijo. Dohitel je osebni avto in ga začel prehitovati. Na levi polovici ceste pa je Gomilšek izgubil ravnotežje, padel in se hudo ranil. Zdravijo ga v novomeški bolnišnici.

PO DESNEM ROBU – Vitomir Žičkar iz Kremena je 12. marca zvečer vozil z osebnim avtom od Dolenje vasi proti Krškemu. V Spodnji Libni je dohitel Anico Bernardič iz Libne, ki je šla s prijateljico ob desnem robu ceste. Žičkar je ženski prepozno opazil in ko je zapeljal mimo, je Bernardičevo zadel in zbil na bankino. Zaradi pretresa možganov in zlomljene noge so Bernardičevo odpeljali v brežiško bolnišnico.

S STRANSKE – V petek se je Peter Kraj iz Sevnice peljal na motorju od Jutranke na Radni proti Sevnici. S stranske ceste je pri starem mostu zapeljal na prednostno magistralno. Prav tedaj je iz smeri Radeč pripeljal z osebnim avtom Marjan Dernač iz Sevnice. Vozili sta trčili. Kralja so odpeljali v celjsko bolnišnico. Škode je za 6.000 din.

RACA POSLALA V BOLNIŠNICO PET LJUDI

V soboto zjutraj je Vilko Janc z Loga pri Boštanju vozil osebni avto mimo Trebnjega proti Ljubljani. Z avtomobilom, ki je hitel svoj pot, se je srečala divja raca in zadel v vetrobransko steklo.

Šipa se je zdržila na tisoče koščkov, raca pa treščila v voznika Janca, da je izgubil oblast nad volanom. Avto je zaneslo v levo, trčil je v osebni avto, ki ga je nasproti pripeljal Vidomir Milovanović iz Svetozareva.

Pomoč so v novomeški bolnišnici nudili Jancu, njegovi ženi, 4-letnemu sinu, pa tudi Milovanoviću in njegovemu sopotniku. Gmotne škode je bilo za 80.000 din, raca pa je bila mrtva.

TOVORNJAK SEKAL OVINEK

12. marca je Jože Petek iz Boštanja vozil dostavni avto proti Krškemu. V Gor. Pijavškem je v preglednem ovinku dohitel tovornjak in ga začel prehitovati. Tedaj je voznik tovornjaka presekal ovinek, zapeljal v levo ter Petku zaprl pot. Petek je močno zavrl, njegov avto je začelo zanašati, trčil je v vsek in se prevrnil na streho. Trije Petkovi sopotniki so bili laže ranjeni, na avtu pa je za 60.000 din škode.

SMRT POD TRAKTORJEM

V četrtek zvečer je 28-letni Stanko Štamcar iz Štatemberka pri Mokronogu vozil traktor od Mokronoga proti Trebelnem. Ko se je po klancu navzgor peljal proti Gor. Mokronogu, je zapeljal v desno na strmino ob cesti. Traktor se je prekucnil nazaj in pod seboj pokopal voznika. Štamcar je bil takoj mrtev.

PADEL IZ AVTOMOBILA

Ljubljancan Osman Šabić je v petek zvečer vozil tovornjak od Novega mesta proti Metliki. Pri Jugorju mu je nasproti z osebnim avtom pripeljal Rajko Škočir iz Črnomlja. Pred srečanjem je Škočir zapeljal v levo in treščil v prednji del tovornjaka. Hujše ranjenega Škočirja, ki je padel iz raztrgane pločevine, so odpeljali v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 60.000 din.

Z NOŽEM MAHAL OKOLI SEBE

V sredo, 14. marca zvečer, so črnomljski miličniki pridržali do iztreznitve 25-letnega Franja Vrdoljaka iz Kaniž rce in 21-letnega Mirka Badrova iz Ričice. Mladeniča sta razgrajala v bifeju in na kegjišču v Kanižarici. Vrdoljak je okoli sebe nekaj opletel celo z nožem, kar bo zvedel tudi sodnik za prekrške.

Nekoč je bila blizu Novega mesta vas, ki je pod zaščito kar dveh svetnikov stoletja sestavljala konec s koncem. Kmetje so sadili in sejali krompir ter žito, v hlevih so mukali voliči in krave, na zimo je pod nožem zahropel kakšen nilec. Ob dobrih letih je bilo dovolj tudi sliv in drugega, manj žganjekuhnega sadja. Kar se tekočin tiče so imeli tamkajšnji ljudje večkrat oprava tudi s sokom samorodnice, ki preverjeno krepi telo in dušo.

In tako so vaščani kivali gnoj in jedli repo, fižol ter krompir iz roda v rod, dokler se niso sivolasi vaški modreci na začetku tega stoletja po dolgem in tehtnem premisleku spet enkrat sestali in ugotovili, da zasluži prosvetljeni človekov duh tudi kaj več od štefana šmarnice, frakeljčka žganja ali s prižnice izrečene besede. Tej, za duha koristni novotarji da v dolini že več stoletij pravijo šola. Modra sivolasa misel je meso postala in vas je res dobila učilno zidano. Najprej v zasebni hiši, ko pa je ta med vojno, ko se spodobilo, pogorela, so na njenih temeljih sezidali v popolnoma drugo in širša obzorja zroč hram modrosti.

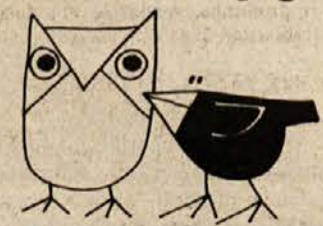
Eden od učiteljev, ki so jih poslali v to odmaknjeno vas, pa je bil na težko poslanstvo podeželskega šolnika še posebno dobro pripravljen. Skoraj tako kot kakšen misijonar, ki ga s padalom spustijo med ljudozerce in mora znati vsaj kuhati, tesati, šivati, molziti kože ter božati dojenčke.

Naš učiteljski človek pa je znal še veliko več. Razlikoval je celo volt od vata, kar priča, da sta s bila z elektriko dobesedno na ti. To znanje je takoj izkoristil v praksi. Tako na primer staršev bodočih Einsteinov na roditeljske sestanke ni vabil s papirčki. Raje je na vsako od glavnih strani neba postavil zvočnik, gramofonska igla pa je drsala po Avsenikih in Slakih. Vmes je učitelj od časa do časa vzel v roke mikrofonski aparat, ki so v vaški okolici vihтели motike, povedal, da je

danes roditeljski sestanek. Pa spet malo Slakov. Udeležba na roditeljskem sestanku je bila stoođstotna. Učeni mož pa je imel tudi druge domisljice. Za ateizem se je na primer zavzemal tako, da je skakal po katekizmu in obenem stavil, da vanj v naslednjih desetih dneh ne bo treščila strela. Te stave je posebno rad dobival pozimi, ko nekoliko manj treska in grmi. Sicer pa za našega varuha abecednika ne moremo reči, da je bil nestrpen mož. Tako mu je uspelo spraviti na platno, bil je tudi malo umetnika, tako krvavega Kristusa na križu, da je od slike še 14 dni kapljala rdeča barva.

POPOPRA NE RESNICE

O vrani, ki ni brala knjig

Posluh je imel tudi za gospodarstvo in varčevanje. Tako na primer so tekli z vaškimi sivolasci resni pogovori o tem, če ne bi kazalo pozimi vse učence strpati v en razred, tiste od države dodeljene klaftre drv pa prodati in cwenk uporabiti v bolj koristne namene. Drv je bilo 200 metrov. Pomislek je bil samo, kaj bi se zgodilo, če bi se iz doline nenadoma pojavila šolska inspekcija. Odgovor je bil tudi na to neevščnost. Na križpotje pri kapelici je treba postaviti „dežurnega“ učenca, ki zre v dolino in ob prvem avtomobilskem hrupu oddirka nazaj v šolo. Na ta znak alarma učenci jadrno zapuste edini zakurjeni razred, ravnateljstvo pa proglasi športni dan na snegu.

Dobro zamišljeni načrt o varčevanju z drvmi so opustili samo zato, ker je bila bojazen, da bo pri kapelici trenutno dežurni učencec zmrznil.

Idila med vasjo, vaščani, šolarji in učiteljem bi trajala še leta in leta, če ne bi imel edini vaški intelektualec posebno ljubezen do predmeta, ki mu pravijo prirodopis. Ta ljubezen se je kazala v tem, da je učitelj učencem vsako žival, o kateri so se učili, v poklicni vneni tudi osebno predstavil. Prav zato so se nekoliko manj učili o slonih, nosorogih, kitih in podobnih zverjadi, zelo na široko pa o krtih, podslasicah, srnah, murenčkah, dihurjih, šojah in tako naprej. Vsaka od omenjenih in neomenjenih domačih živali je bila, kot že rečeno, nadobudnežem tudi osebno predstavljena. Za „dotok“ učnega gradiva so z navdušenjem skrbeli učenci.

Nesreča se je začela tisti dan, ko je eden od kratkohladičnikov pridrvel predčasno v šolo in pristau nazornega prirodoslovnega pouka izjavil, da je na nekem drevesu videl dve sovi, od katerih je ena tako velika kot moški suknjič druga pa samo za malenkost manj našopirjena.

Ukrepi so sledili takoj. Otroci, te dni se bomo učili o sovah. Sovi je treba zajeti in ju spraviti v kletko, ki se naj izdelata takoj. Poskrbeti velja za prehrano.

Medtem ko so fantini bezali v večjo in manjšo sovo, se je učitelj v potu svojega obraza vrgel v knjige o sovah. Dotlej je namreč o sovah slutil samo to, da se spreletavajo po nočnih teminah vlekte, majhne in zato zelo verjetno tudi srednje sove. Fantiči so med učiteljevimi študijskimi urami ujei in spravili v kletko manjšo od obeh velikih sov, učeni možak pa je v eni od zaprašenih knjig našel usoden podatek, da se vsakovrstne sove najraje hranijo z vrnanimi. In to z živimi vrnanimi.

Sova je že ždela v lično stesani kletki, vrane pa nobene pri roki. Učitelj je dal v interesu znanosti

in pouka ročno razširiti govoricu, da bo imel dotični pravnik, vnuk, sin, nečak ali kaj podobnega ob koncu leta slovensčino in računstvo zanesljivo „dve“, če spravi k sovi v kletko tudi približno živo vrano. V tistih dneh so v naši vasi opustili vsa redna dela. Staro in mlado je s puškami letalo po livadah in poljih. Pa kaj, ko v tistih krajih zadene vsak strel, pred šolo so se kopičile samo popolnoma mrtve vrane, ki jih je sova z gnusom zavračala. Še več: postajala je ta nočna perjad vsak dan bolj otožna, kar je vrlega prirodoslovca dokončno prepričalo v edini užiti sovji jedilnik.

Ko je že vsa vas obupala, se je nekemu osemdesetletniku, ki je na eno oko škilil, na drugega pa videl ni, posrečilo zadeti vrano tako srečno, da je strmoglavila za deta samo v perut. Z velikim rompom in pompom so žival odnesli pred šolo. Učitelj je ostrostrleco osebno čestital, nakar so vrano varno spravili k sovi. Sovji banketi se dogajajo ob uri strahov, zjutraj da bo med rešetkami samo dobro razpoložena sova, je objubil učitelj.

Sola je bila zjutraj nabito polna. Dedkom, ki niso nikoli radi drgnili šolske klopi, je bilo žal, da niso še enkrat mladi. Naravoslovec pa je s poukom nekako zavlačeval. Najprej so imeli zemljepis, nato slovensčino, matematiko, glasbo in ostale pomožne predmete. O sovi in vrani pa nič.

Na posebno vprašanje je moral učitelj končno izjaviti, da je zjutraj zalotil vrano, kako se ni ravnala po knjigah. Namesto da bi se dala na pol živa izključvati sovi, je ročno prevzela pobudo in sostanovalki zavila vrat. Od teh časov naprej v tistih krajih ne verjamejo več, da se sove vseh vrst in velikosti v najhujši temi prehranjujejo samo z živimi vrnanimi. Prav tako pa je res, da je zelo upadlo tudi zanimanje za naravoslovje in knjižničarstvo.

MARJAN BAUER

ČETRTKOV INTERVJU

„Vsak hoče imeti takoj...“

„Ni možno čez noč ustreči okrog 800 interesentom za zasebne in 250 za družbene lokacije,“ pravi inž. Zmago Novak

Zavod za družbeno planiranje, nastal po reorganizaciji Dominvesta, je v nekaj-mesečni dejavnosti že pokazal resno, predvsem pa načrtno delo. Direktor zavoda inž. Zmago Novak je v pogovoru nanizal nekaj poglobitvenih nalog, s katerimi se bavi, pa tudi težav zavoljo neučakanosti interesentov za lokacije.

inž. Zmago Novak

Nas zavod je sprejel več nalog, od katerih je vsaka zase obsežna in zahtevna. Ukvarjamo se s pripravo prostorskega plana, s temeljno urbanistično dokumentacijo, ki ima glede na potrebe v krajevnih skupnostih prednost. Razen tega razširjamo in dopolnjujemo urbanistični načrt ter zazidalni načrt za Dol. Toplice. Glede na perečo stanovanjsko problematiko pa ima prednost tudi zazidalni načrt za območje Žabja vas in Irča vas-Brod, kjer je potrebno pripraviti zemljišča za nadaljnjo obširnejšo blokovo gradnjo stanovanj. Prav tako je nujno izdelati zazidalni načrt za Marof, kjer bo novo pokopališče. Izdelujemo tudi lokacijske dokumentacije za družbeni in zasebni sektor graditeljev in opravljamo lokacijske ogleda.

Kako se določa prioriteta ob dejstvu, da vsi ne strpno čakajo vaše „papirje“?

„V prioriteti so upoštevana predvsem izhodišča občinske resolucije in srednjeročnega razvoja. Kateri nalogi pa se bomo morali prav na prvem mestu posvetiti, se bo potrebno še dogovoriti. Tu ne gre le za sodelovanje med strokovnjaki, ampak predvsem med strokovnimi služ-

bami, občani in krajevnimi skupnostmi ter občinskimi organi. Želimo tudi, da bi pripombe prišle do izraza v času nastajanja projektov in dokumentov, ne pa potem, ko objekti že stojijo.“

Ali je z lokacijami res toliko dela in v kolikem času lahko zadovoljite interese?

„Upoštevati je treba, da imamo na leto poprečno 800 zahtevkov za lokacije samo v zasebnem sektorju. Od tega je približno 400 lokacij za gradnjo hiš, 300 za vikende in zidanice, ostalo pa za gospodarska in druga poslopja. Ker je ugotovljeno, da izdelava vsake lokacijske dokumentacije zahteva okrog 3 mesece dela, je razumljivo, da strankam ne moremo takoj ustreči, posebno še če vemo, kako skromna je naša kadrovska zasedba. Vsak pa, ki pride k nam kot stranka, bi želel „papirje“ že danes ali vsaj jutri. Moram reči, da se jih veliko nepremišljeno spušča v gradnjo. Še preden imajo dovoljenje in tudi sredstva, že nabavljajo material, potem pa se mudi.“

Ali je kakšna možnost, da bi te stvari hitreje reševali?

„Da bi vsaj ublažili pritisk, želimo z urbanističnimi redi organizirano reševati posamezna področja v krajevnih skupnostih ali naseljih. Ni pa možno upoštevati želja, ki se kažejo v tem, da bi domala vseh 365 zaselkov v občini želelo svoj načrt. Razmisliti je tudi o tem, kakšen komunalni sistem želimo in ga tudi zmoremo. Povsod ne bo možno že zdaj graditi sodobne kanalizacijske sisteme in čistilne naprave. Najbrž se bodo greznice še obdržale, vendar v organizirani gradnji in z manjšimi čistilnimi napravami. Značilno za vse, najsi bo družbene ali zasebne graditelje, je: vsak si hoče zagotoviti prostor, četudi finančni položaj še ni razčiščen. To pa tudi resnim graditeljem povzroča težave.“

R. BAČER

POHOD V POČASTITEV OBLETNIC

Občinska konferenca ZSMS Novo mesto je danes popoldan sklicala sestane, na katerem se bodo sestali člani pripravljalnega odbora za pripravo množičnega pohoda mladine v počastitev 60-letnice KPI, 60-letnice SKOJ, 60-letnice delovanja sindikatov in meseca mladosti. V pripravljalnem odboru so predstavniki množičnih organizacij, JLA, teritorialne obrambe itd.

BRIGADIRSKI BILTEN

Člani centra za mladinske delovne akcije pri predsedstvu občinske konference ZSMS Novo mesto so pred kratkim izdali pester bilten „Brigadir“. V njem kandidirate za letošnje številne mladinske delovne akcije seznanjajo s prostovoljnimi delom, številom akcij, samoupravljanjem na akcijah itd. V kratkem bo izšla druga številka „Brigadirja“.

ŠE VELIKO NALOG

19. marca je v Novem mestu zasedala skupščina Kmetijske zemljiške skupnosti. Delegati so obravnavali poslovno poročilo za minulo obdobje in sprejeli delovni program za leto 1979. Na dnevnem redu so bile tudi volitve novih skupščinskih organov in vodstva skupščine. Obširneje bomo poročali prihodnjič.

GD DOLE: NOV AVTO

Člani Gasilskega društva Dole pri Sentjerneju so sredi minulega tedna dobili nov gasilski avto (kombi IMV). Denar zanj so zbrali s pomočjo Občinske gasilske zveze, nekaj je primaknila krajevna skupnost Škočjan, s samopriskevkom pa so se izkazali tudi člani društva in vaščani. Avto že služi svojemu namenu, uradno pa ga bodo predali gasilcem ob dnevu borcev, ko bodo pripravili praznjo z veselico.

RAZREŠEN IN IMENOVAN

Na nedavnem zasedanju zborov občinske skupščine Novo mesto so razrešili Zvonimirja Bečaja, pravnika in občinskega sodnika za prekrške te dolžnosti, s 1. aprilom 1979 in ga imenovali za načelnika oddelka za med-občinske inšpekcijske službe. Dosedanji vršilec dolžnosti načelnika oddelka Pavle Ajdič pa se s 1. aprilom razreši dolžnosti.

V ČAST ŠTAFETE MLADOSTI

29. marca bo tekla skozi novomeško občino štafeta mladosti in to skozi naslednje kraje: Šentjernej - Novo mesto - Dvor - Smuka. Občane, delovne organizacije in krajevne skupnosti ob tej priložnosti pozivamo, naj izobesijo zastave.

NA OČAKA BI POZABILI? Več kot 220 let stara novomeška gimnazija je najstarejši srednješolski objekt v občini, zato je gotovo potreben posodobitve. Da ob novem programu izgradnje šolskega prostora v občini na gimnazijo ne bi smeli pozabiti, že opozarjajo na sestankih. (Foto: R. Bačer)

Podpora novemu samoprispevku

Maja naj bi bil referendum za novi samoprispevek v korist izgradnje šolskega prostora, še prej pa javna razprava - Od aprila za 0,73 odst. manjše obremenitve za SIS

Ko je bilo 13. marca pred delegati zbora združenega dela novomeške občinske skupščine v obravnavi gradivo - program izgradnje šolskega prostora do 1985 in predlog za uvedbo samoprispevka - je bilo enotno stališče, da je predlog programa zrel za javno razpravo med delavci. Ob načelni podpori pa tudi več pripomb delegacij, ki jim je skupna skrb za pravično določeno prioriteto gradenj, in pa zahteva po odgovornosti za uresničitev programa. Na seji je bil sprejet tudi predlog za znižanje prispevnih stopenj za financiranje interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti ter predlog za proračun sredstev iz leta 1978.

Ob dejstvu, da zastoj v usmerjenem izobraževanju na področju novomeške občine že ogroža gospodarstvo, ki nima dovolj kadrov, je novi program za izgradnjo šolskega prostora, v katerem je zagotovljenih 2000 novih mest v srednjih šolah, vsekakor vabljiv. Prav tako je interesanten za delovne organizacije v mestu in na podeželju zato, ker obljublja v 11 osnovnih šolah povsem urejene razmere in tudi postopen prehod na celodnevni pouk. V razpravi so to pohvalili.

Izkazalo se je, da je planirana dograditev škočjanske šole premajhna, ker ne bi zagotavljala pogojev za uvedbo celodnevne šole. Ponekod so mnenja, da predlog ni pravičen v tem, ker predvideva v mestu klasično gradnjo nove šole, na podeželju pa montažno gradnjo.

Skupni imenovalec vsem pripombam pa je zahteva, naj bo prioriteta pri gradnjah pravično določena po vnaprej pripravjenih merilih, in zahteva, naj za izvedbo tega programa nekdo odgovarja, vendar mora biti ta znan že od vsega začetka.

Delegati so menili, da je predlog programa zrel za javno razpravo, ki se začne nemudoma v združenem delu in na terenu, in da bi bilo primerno maja razpisati referendum za uvedbo novega samoprispevka v enaki obremenitvi kot do sedaj.

V drugem delu se je, ki pa je bila v razpravi prav tako živahna, so obravnavali predlog za znižanje prispevnih stopenj za sredstva, namenjena občinskim interesnim skupnostim družbenih dejavnosti: za otroško var-

stvo, izobraževanje, kulturo, telesno kulturo, socialno skrbstvo in zdravstveno skupnost. Obveljal je predlog, o katerem pa se bodo še izrekli v združenem delu, naj presežke iz vseh občinskih SIS za leto 1978 v znesku okrog 20 milijonov dinarjev tozdi namenijo kot začetni kapital pri gradnji centra za usmerjeno izobraževanje. Hkrati naj bi od 1. aprila letos dalje veljale za 0,73 odst. manjše obremenitve v prispevnih stopnjah do teh interesnih skupnosti, kar velja za prispevke iz bruto osebnih dohodkov in dohodek od tozdrov. Končno pa še: za vsoto lanskih presežkov, namenjeno gradnji centra za usmerjeno izobraževanje, se posameznim delovnim organizacijam zmanjšajo obveznosti iz posebnega sporazuma za investicijo v kulturo, šolstvo, otroško varstvo in komunalno, pri katerih imajo kolektivi čez 60 milijonov dolga.

V primerih, da dohodka v tozdroh ni (če so objektivni razlogi), za kakršnega so na seji navedli Novoteks, bo o prora-

Jeseni drugi del

Izobraževanje delegatov v novomeški občini po 80-urnem programu, ki se je začelo v zimski sezoni, je doslej pokazalo nekaj dobrih in tudi slabih strani. V krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, kjer imajo delegati po dvakrat na teden predavanja po 4 ure, ugotavljajo večkrat zelo slabo udeležbo. Delegati pripominjajo, da je pouk precej zahteven, in ker morajo poleg tega opravljati še redno službo, ženske pa še vse posle doma, in ker so bila hkrati še druga, tudi obvezna predavanja, se je pač zgodilo, da je prišel predavatelj v skupino k trem ljudem.

Delegatsko izobraževanje je bilo sicer temeljito zastavljeno, zavedati pa se moramo, da tudi veliko stane, zato kaže po prvem krogu predavanj analizirati dosežene učinke.

Dogovorjeno je, da bo spomladi prvi krog predavanj prekinjen, jeseni pa se bo izobraževanje nadaljevalo.

čunu in dolgu tekla posebna razprava. R.B.

Drugje jim je bolje kot doma

V preteklem letu je bilo 49 otrok iz novomeške občine v rejji, na novo pa so v tem letu s Centra za socialno delo vzeli 13 otrok iz lastnih družin in jih dali v urejeno okolje. Večina rejencev izhaja namreč iz družin z neurejenimi razmerami; predvsem je v ozadju alkohol, v nekaj primerih pa gre tudi za smrt staršev.

Med rejenci je 5 otrok še dojenčkov, 3 so malo večji, vendar še v predšolski dobi, 34 je osnovnošolcev, 7 pa starejših od 14 let. V rejji je 24 dečkov in 25 deklic. V novomeški občini znaša rejnina za predšolske otroke 1500 din, za šoloobvezne pa 1.700 dinarjev. V 5 primerih izplačujejo rejnino od družinske pokojnine, za 10 rejencev v celoti ali delno plačujejo prispevke starši, za ostale pa plača skupnost socialnega skrbstva. Rejenci so pod redno kontrolo strokovne službe, ki ugotavlja, da se dobro vzdržujejo v novo okolje in da jih večina tudi naglo okrevajo. Ko jih pripeljejo od doma v rejniške družine, so namreč mnogi podhranjeni, zlakotni, bolelni in živčni. Spomin na prvi dom, v katerem otrok ni bil deležen ne skrbi za vsakdanje življenje ne tople besede, ostajajo mnogim kot grde sanje.

Na tak način vsake tri mesece

Komite meni, da je politična akcija pri obravnavi zaključnih računov uspela

15. marca je komite novomeške občinske konference ZK ocenjeval politično aktivnost v zvezi z obravnavo zaključnih računov. Ob načelni pohvali pa so ugotavljali tudi slabosti, ki se jim kaže v prihodnje izogniti.

Ob tej politični akciji, ki pa je le po imenu, kajti to je stalna naloga komunistov, je treba poudariti, da je bila uskladen vodena in je prišlo lepo do izraza zlasti dobro sodelovanje med sindikati in osnovnimi organizacijami ZK. Ob tem, ko so ugotavljali v delovnih organizacijah dobre in slabe strani poslovanja v preteklem letu, so namreč hkrati sprejmali delovne naloge za odpravo pomanj-

kljivosti.

Vsebina razprav v posameznih delovnih organizacijah pa je bila odraz pripravljenih gradiv. V večini primerov so tokrat bila gradiva bolj poljudno napisana in razumljiva delovnim ljudem, zato so bile razprave živahnejše kot pretekla leta. V redkih primerih pa se je vendarle še dogajalo, da so strokovne službe „frizirale“ poročila in skušale slabe točke zaviti in obiti. Ena glavnih slabosti pa se kaže v tem, da so ob zaključnih računih premalo govorili o izvorni politiki, zato je šteti, da je to področje dela delovnim ljudem še odtujeno. Več bo potrebno narediti tudi za izboljšanje celotnega informativnega sistema v delovnih organizacijah, da bi bile zaposlenim pravočasno na razpolago kvalitetne in poljudne informacije, kajti nevednost in nepoučenost vodita k zapiranjju v lastne okvire.

O politični akciji v zvezi z zaključnimi računi bo stekla razprava še na bližnji občinski konferenci ZK. Komite pa zadoljuje komuniste v osnovnih

organizacijah ZK in v sindikatih, naj vse leto spodbujajo zaposlene k razmišljanju o gospodarjenju. Nadaljnji korak pri uresničevanju te naloge je: prakso obravnave tokratnega zaključnega računa ponoviti vsake tri mesece pri obravnavi periodičnih obračunov.

Izgub skorajda ni več

V občini sta imela lani izgubo dva tozda, in sicer vsega za 225.000 din - V obeh primerih so jo sami krili!

Med največje uspehe preteklega poslovnega leta v gospodarstvu novomeške občine je šteti dejstvo, da se je število delovnih organizacij, ki poslujejo z izgubo, zmanjšalo na minimum in da tudi ustvarjeni primanjkljaj sploh ne povzroča težav. Medtem ko je bilo leta 1976 v občini preko 65 milijonov dinarjev izgube, ki je nastala v delovnih organizacijah z 2745 zaposlenimi, je bilo v letu 1977 samo še za 8 milijonov

izgub, v letu 1978 pa znaša celotna izguba komaj 225.000 dinarjev. Ustvarjena je bila pri tozdro Brazda novomeške Kmetijske zadruge in pri podjetju Krojač, kjer je skupno 127 zaposlenih. V obeh kolektivih so primanjkljaj krili iz lastnih sredstev.

Očitno je, da so sanacijski programi iz preteklih let uspeli, kar dokazuje, da so bili realno zastavljeni in z vsoto odgovornostjo uresničeni.

Novomeška kronika

MAROF JE OKLEŠČEN - Delavci komunalne so pred dnevi čistili nekaj znano mestno sprehajališče Marof. Kostasne so temeljito ostrigli. Nekateri meščani so imeli k temu sicer pripombe, vendar so bila dela potrebna zaradi zaščite drevja.

SPET VRSTE ZA ČEBULČEK - Pred prodajalno Seme na Prešernovem trgu je zadnje dni večkrat vrsta Čebulček za saditev je težko dobiti po ceni, kakršna kupcem ustreza, zato se vrtničarji hitro zbere, ko se razve, da je prišla pošiljka.

SAMO DVA STA SE ZNAŠLA - Lani je komunalna skupnost objavila, da prispeva 50-odst. udeležbo sredstev pri asfaltiranju cest v naseljih, ki nimajo mestnega značaja. To ugodnost sta izkoristila le Mali Slatnik in Podgrad.

STARI V 13 KRAJIH - Letos je 110 ostarelih občanov v raznih domovih po Sloveniji, in sicer v 13 krajih. Kar 20 občanov je takih, ki v celoti zmorejo sami visoko oskrbovalnino, 25 jih plačuje delno, za vse ostale pa prispeva stroške bivanja skupnost socialnega skrbstva.

DVOJČKA, OBA FANTA - V novomeški porodnišnici so pretekli teden rodile: Radojka Karan z Ragovske 10 a - Anito, Milena Ralijan

s Ceste brigad 7 - Bojana, Ivanka Hočvar iz Kristanove 24 - Matejo in Milena Zupančič z Mestnih njiv 2 - Andreja in Mateja.

BOLJ SLABA PONUDBA - Ponedeljek na novomeški tržnici ni bil posebno živahen, saj bi glode na vreme bilo pričakovati več ponudbe domačih proizvajalcev vrtnin. Kmetice so prodajale nekaj regrata in motovilca po 10 din merica, jajca po 2,5 din, sirčke po 2 din, sicer pa so bile na stojnicah naslednje cene: jabolka 16,50 do 20 din, limone 25,60 din, hruške 20 do 25 din, čebula 8,70 din, radič 80 din, špinata 25 din, koren 14 din, ohrovt 25 din kilogram.

Ena gospa je rekla, da so pred kratkim zasedale vse interesne skupnosti pa so samo na kmetijski zemljiški brali vsa poročila, ki so jih delegatom že prej dali v roke. So mislili, da so delegati nepismeni?

V šestih krajevnih skupnostih imajo v načrtu ureditev vzgojnovarstvenih oddelkov za otroke

Čeravno prevladuje v krški občini tako imenovana „moška“ industrija, imajo zaposlenih kar 30 odstotkov žensk. Veliko jih dela v konfekciji; pri Labodu – tozd Libna v Krškem in v Liscinem tozdu na Senovem. Vse te ženske delajo v izmenah, zato so pogosto v zadregi za otroško varstvo, če ne morejo uskladiti izmenskega dela z možem.

Skrbi za otroško varstvo, za podaljšano bivanje učencev v šoli in za celodnevno šolo povsod tam, kjer za sedaj nimajo zagotovljenega varstva, ampak le 80-urni program male šole. V vzgojnovarstvenih oddelkih pripravljajo na vstop v šolo 233 otrok, 240 pa v enajstih oddelkih osnovnih šol.

Celodnevno šolo obiskuje 772 učencev ali slaba četrtina vseh šoloobveznih otrok v občini. V Krškem imajo še posebno osnovno šolo, s 97 učenci, ki se vozijo k pouku iz vseh območij občine. Dvoizmenski pouk imajo samo še v Kostanjevici in Podbočju. V Kostanjevici bo šola dozidana letos, v Podbočju pa prihodnje leto. To bo olajšalo šolsko delo in izvensolsko

udejstvanje otrok. Povsod gradijo šole z deležem občanov iz samoprispevka. Starši iz nerazvitih, hribovitih območij radi dajo zraven svoj prispevek v želji, da njihovi otroci ne bi bili prikrajšani za to, kar drugod že imajo.

J. TEPPEY

POVEČAN ODKUP KMETIJSKIH PRIDELKOV

V krški občini se veliko povsod tam, kjer za sedaj nimajo zagotovljenega varstva, ampak le 80-urni program male šole. V vzgojnovarstvenih oddelkih pripravljajo na vstop v šolo 233 otrok, 240 pa v enajstih oddelkih osnovnih šol.

RUDARJI BEŽIJO

V senovskem Rudniku, za katerega vemo, da mu je usojena le še kratka življenjska doba, imajo težave z jamskimi delavci. Za rudarja nihče ne gre rad, če pa se že zaposli v rudniku, si prej ko slej poišče drugo zaposlitev. Osebnih dohodkov so spričo težkih delovnih pogojev preškrornni, da bi delavce zadržali v jami, če lahko na drugih delovnih mestih več in laže zaslužijo. Samo lani je odšlo drugam 33 delavcev. Rudarski poklic za mlade ni več zanimiv.

NA DAN ODSOTNIH PO 270 DELAVCEV

Pretirano izostajanje z dela v krški občini že nekaj let razburja duhove, toda učinkovitega zdravila zoper to bolezen še niso našli. Podatki za lansko leto povedo, da je vsak dan izostalo z dela po 270 zaposlenih. Slišati je sicer ostre zahteve po uvedbi nadzora nad „bolniškimi“, kar so včasih že imeli, dosti dlje od splošnega prepričanja, da je to potrebno, pa niso prišli niti v delovnih organizacijah niti v zdravstveni skupnosti.

NAPORNO – Delo v konfekcijski industriji utruja. Sedem ur ponavljati gibe, enako kot stroj, je samo na videz lahko, kljub temu pa je dohodek precej manjši kot v administraciji. Zaradi tega šivilje bežijo v administracijo, kjer na veliko lažji način zaslužijo po pet tisočakov namesto štirih in celo manj v proizvodnji. Posnetek je iz Laboda-tozd Libna, kjer si je ob nedavnem obisku v Krškem ogledal proizvodnjo predsednik CK ZKS France Popit. (Foto: Jožica Teppey)

KRŠKE NOVICE

PRVA PREDSTAVA – Pred dnevi so si na Raki v večnamenski dvorani novega prizidka k osnovni šoli krajani lahko ogledali prvo filmsko predstavo. Zavrteli so jim slovensko delo „Cvetje v jeseni“, poslej pa naj bi bile predstave vsako nedeljo. Po vsej verjetnosti jim bodo predvajali filme, ki so isti dan na programu v krškem „Delavskem domu“.

DVOJE PROSLAV – Kot so nam povedali na občinskem odboru ZZZB NOV, bosta v tem letu osrednji dve občinski slavi: prvo med njimi bo na Raki, kjer bodo pri osnovni šoli odkrili spomenik padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja ter izgnancem, drugo pa bodo pripravili v septembru v „Srebrnem parku“ pod Bohorjem, v počastitev 35-letnice tamkajšnjega zborovanja aktivistov Kozjanskega okrožja.

ZADOVOLJNI STAROSTNIKI – Krajevna organizacija Rdečega križa iz Brestanice je povabila občane, stare nad 70 let, na tovariško srečanje s pogostitvijo. V sindikalno dvorano tamkajšnje Elektrarne jih je prišlo okoli 80, z njimi v družbi pa so bili tudi vodilni predstavniki krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij. Vsi so se prijetno počutili, zato so si ob slovesu zaželeli, da bi srečanje postalo tradicionalno. Pohvalili so tudi učence osnovne šole, ki so jim pripravili kulturni program.

ZDRAVILA – PO STAREM – Na zadnjem zasedanju delegatov obeh zborov skupščine občinske zdravstvene skupnosti niso izglasovali predloga, da bi ob poprečno za 20 odstotkov večji participaciji uporabnikov za enak delež povečali tudi prispevek za zdravila. To pomeni, da jih bodo bolniki v lekarni plačevali enako kot lani, po drugi strani pa to pomeni v finančnem programu občinske skupnosti nekoliko več denarja za tovrstno porabo.

KRŠKO – Poslopje občinske skupščine v Krškem, ki so ga lani dozidali stari stavbi. V njem imajo dovolj prostora tudi družbenopolitične organizacije. (Foto: J. T.)

KRŠKI TEDNIK

MOKRIŠKI KONJENIKI – V soboto, 17. marca, so jezdili na čelu vinogradniškega sprevoda, ki ga je organiziralo Turistično društvo Čatež kot zanimivost letošnjega praznika vin. (Foto: Jožica Teppey)

To je bila šele generalka

Delavci bodo pretresali uspešnost gospodarjenja štirikrat na leto

Marec se bo kmalu iztekkel, z aprilom pa nastopil čas za ponovno ocenjevanje gospodarjenja v delovnih kolektivih. To nalaga večjo odgovornost tistim, ki so površno izpeljali obravnavo zaključnih računov za preteklo leto. Za tiste pa, ki so pokazali na napake in predlagali izboljšave, bo pretres periodičnih obračunov priložnost, da spoznajo, kaj so v tozdu že ukrenili.

V brežiški občini je sindikat kljub začetnim zamudam pri sestavljanju poročil akcijo uspešno ocenil. Njen potek sta ves čas spremljala občinski svet ZK in Komite občinske konference ZK, ker so jo tokrat spodbujali komunisti v sindikatih.

Med kolektivi, v katerih so pri sestavljanju poročil zares dosledno spoštovali navodila sindikata, so v oceni posebej navedeni Tovarna pohišstva, Rudnik Globko, Motel Petrol in vsi tozdi Posavja. Na poročila o poslovanju pred javno razpravo v večini kolektivov niso imeli pripomb, izjeme so bile samo pri Prevozu, v dobovskem tozdu za vzdrževanje voz, pri Dinosu, v obratu IMV, v Elekt-

rotehni in obratu Vodne skupnosti, kjer so zahtevali dopolnitve.

Pripombe so skoraj v polovici kolektivov posredovali strokovnim službam še pred sprejetjem zaključnih računov, da so te lahko dopolnile podatke do končnih zborov delavcev. Drugod so dajali pripombe šele na zaključnih zborih in zaradi tega marsikje ostali brez zadovoljivih pojasnil. Zanje je bila to prav gotovo šola za temeljitejšo pripravo razprave o četrtletnem gospodarjenju v aprilu.

V obratih, katerih matične organizacije imajo sedeže zunaj občine, so se oteli za zamudnimi poročili in tako jim ni kazalo drugega, kot da z zaključnimi računi na hitro po starem opravijo. V šolstvu so želeli dobiti primerjalne podatke, vendar jim jih službe niso posredovale.

Pri primerjanju uspehov gospodarjenja so se v tozdih preveč naslanjali na leto 1977, čeprav bi bilo zanimivo videti razlike v isti panogi pa v občini, v regiji in širše. Po ocenjevanju gospodarjenja v SIS so delegati premalo nastopali z mnenji iz svoje baze, razen tega pa niso dobili podatkov od vseh interesnih skupnosti. Za zelo neodgovorno so na seji predsedstva ZS

V KONFERENCAH SZDL 485 DELEGATOV

Februarja so bile v brežiški občini zaključene volitve v krajevne konference SZDL in skupščine krajevnih skupnosti. V novih krajevnih konferencah je 485 delegatov, v petih krajevnih konferencah pa so delegati vsi volilci. Prvič je bilo izvoljenih 70 odst. delegatov, med 19 predsedniki KK pa je kar 14 novih. Med delegati je 63 odst. neposrednih proizvajalcev, 24 odst. žensk, 14 odst. mladih do 27. leta starosti in 19 odst. članov Zveze komunistov.

označili to, da ni bilo na voljo nobenih številok o splošni porabi, koder se pretežno financira delo državnih organov. To pa niso majhne vsote, zato se kaj takega ne bi smelo več ponoviti.

JOŽICA TEPPEY

Okus po domačnosti

Kuharski izdelki na Čatežu

Minuli četrtek so v prostorih Motela Petrol na Čatežu odprli kulinarčno razstavo. Taka prireditve vsako leto dopolnjuje program „Praznika posavskih vin“. Pobudo zanj so dali prav na Čatežu, praznovanje pa zdaj izmenjujejo še s Kostanjevico in Bizejskim.

Kulinarčne izdelke je letos prikazalo 59 razstavljalcev: gospodinj, zasebnih gostilničarjev in družbenih gostinskih obratov. Predsednica komisije, ki je ocenjevala kuharske dobrote, Anica Sekoranja je z zadovoljstvom omenila napredek v primerjavi s prvo skromno razstavo v sejni sobi na krajevni uradu: „Značilnost razstav tukaj na Čatežu pa je, da prevladujejo izdelki iz družbenih obratov in zasebnih gostiln, medtem ko so gospodinjje v manjšini, ravno obratno kot na primer na Bizejskem. Tam je bilo lani še enkrat toliko razstavljalcev, največ med njimi pa kmečkih žena, ki so prikazale veliko dobrih domačih izvirmih jedi.“

„Na kaj vse ste pazili pri ocenjevanju?“

„Na estetski videz jedi, na uporabo primerne posode za razstavljen izdelke, na izvirnost, na povezavo s kmečkim delom in običaji, pa tudi na vsebinsko usklajenost s praznikom vina.“

Anica Sekoranja

Upoštevač vsa ta merila, smo podelili razstavljalcem zlate, srebrne in bronaste diplome ter priznanja za kakovost kulinarčnih izdelkov. Osebno menim, da take razstave ne bi smele imeti tekmovalnega značaja, kajti v sleherni izdelek je vložena veliko truda. Tako bi spodbudili k sodelovanju več nečolanih gospodinj, ki se zdaj boje razstavljanja skupaj s poklicnimi kuharskimi mojstri.“

„Ali lahko naštejete nekaj najbolj posrečenih, izvirmih prikazov na razstavi?“

„Mednje sodijo ‚Likof mlatičev‘, ‚Prekajevalnica‘, ‚Vse iz koruze‘, ‚Bizejska gibаница‘, ‚Stara kmečka pojedina‘, ‚Dolenjska gibаница‘, ‚Ocvirkova povitica‘, ‚Teričino veselje‘, ‚Pojedina kopačev‘, ‚Dolenjsko kosilo‘, ‚Domača salama‘, ‚Pustna pojedina‘, ‚Zanjice‘, ‚Domače kolone‘, ‚Sarkelj, s sladkorjem popisan‘, ‚Belokranjski sirovi in orehovi štruklji‘ ipd.“

Razstava je bila vsekakor vredna ogleda in je vsebinsko lepo dopolnila vinsko pokušnjo.

JOŽICA TEPPEY

JUTRI ODLOČITEV O REFERENDUMU

Zbori občinske skupščine v Brežicah bodo imeli jutri, 23. marca, skupno sejo s skupščinami izobraževalne, kulturne in zdravstvene skupnosti ter s skupščinama socialnega varstva in SIS za cestno in komunalno dejavnost. Na dnevnem redu je poročilo o uresničitvi prvega, drugega in tretjega referendumskega programa pri gradnji in obnovi šol, pri graditvi zdravstvenega doma v Brežicah in modernizaciji občinskih cest. Zatem bodo udeleženci razpravljali o programih četrtega referenduma. Če ne bo bistvenih pomislekov, potem bodo lahko sprejeli sklep o razpisu četrtega, večnamenskega referenduma.

RAZSTAVLJAL BO MILAN KONJOVIĆ

V Posavskem muzeju v Brežicah bodo 26. marca odprli razstavo uglednega srbskega slikarja Milana Konjovića. Plodoviti umetnik je doma iz Sombora. Rodil se je pred 80 leti. V Somboru so leta 1966 odprli Konjovićevo galerijo in se tako oddolžili svojemu rojaku za njegov veliki delež zakladnice srbske umetnosti.

NOVO V BREŽICAH

STROŽJI NADZOR NAD KUHNJAMI – Sanitarna inspekcija je lani v obratih družbene prehrane našla na več pomanjkljivosti, ki lahko povzročijo težave oziroma obolenja. Mednje sodi neredno spratno in končno razkuževanje opreme, pribora in delovnih površin, vnaprej pripravljena hrana (nevarne so zlasti mesne jedi), pomanjkanje prostorov in priročnih skladišč (za ločeno shranjevanje živil po izvoru) ter stiska za delovne in pomožne prostore. V eni delovni organizaciji je tako prišlo do zastrupitve s hrano, vendar na srečo brez hujših posledic. Da se kaj takega ne bi ponovilo, je inspekcija sklenila strože nadzorovati kuhinje v delovnih organizacijah, dijaških domovih in vrtcih ter vse druge obrate družbene prehrane.

jezika. S tem jim ponuja roko za lažje zaposlovanje in hitrejšo življenje v drugo jezikovno okolje. Izobraževalni program za žene starejšin vsebuje še zdravstvena in vgojna predavanja pa tečajje iz strojepisja, šivanja in krojenja. Za te zadnje je bil velik odziv tudi pri domačinkah, ne le v Brežicah, ampak celo v Krškem in Sevnici.

PODRAŽITVE SKRAJSUJEJO KILOMETRE – V mestu je bilo moderniziranih 2500 metrov ulic, čeprav je bilo v referendumskih programih predvidenih 10 kilometrov. Zakaj torej razlika? V pojasnilu izvršnega sveta občinske skupščine beremo, da zaradi tega, ker urejanje mestnih ulic vključuje tudi pločnike, parkirišča ob stanovanjskih blokih ter steze na zelenicah. Vse to skupaj pa je seveda dražje od običajne modernizacije cest. Pa še na podražitve ne bi smeli pozabiti!

UČIJO SE SLOVENSČINE – Dom JLA v Brežicah prireja za žene starešin že drugi tečaj slovenskega

BREŽIŠKE VESTI

Delavni Boštanjčani

V akciji republiškega vodstva mladinske organizacije je skupina članov predsedstva pod vodstvom sekretarke Nevenke Grgič obiskala sevniško občino v torek, 13. marca. Po sestanku z občinskim političnim aktivom so obiskali „Lisco“ in terensko mladinsko organizacijo v Boštanju. V „Lisci“ ugotavljajo, da so mladi po tozkih v samoupravnih organih zadovoljivo zastopani, so pa v njih sami premalo aktivni. Posebno pozornost so posvetili izobraževanju, predvsem vprašanju, kako bi čim bolj zmanjšali število tistih, ki niso končali osnovne šole.

Mladinska organizacija v Boštanju slovi že lep čas v občini, posebno kot zglede za interesno delo mladih. Ugotovili so tudi primerno sodelovanje članov te organizacije s krajevno konferenco SZDL in krajevno skupnostjo.

Zakasnitve krčijo dohodek

Zakasnele dobave materiala pestijo tudi TRIMO — Dohodek bo manjši za okoli 1,5 milijarde starih dinarjev — Kako presekat verigo nerednih dobav? — Bo potrebna širša družbena akcija?

Delovne organizacije so pred nedavnim pregledale uspešnost svojega dela. Za uspehe in neuspehe so našli tudi ustrezne vzroke. Neuspešne med vzroki svojih slabših poslovnih rezultatov niso navedle nerednih in neustreznih dobav. Dejstvo pa je, da marsikatero organizacijo združenega dela pesti prav ta problem. Vprašanje nerednih dobav je zadelo tudi trebanjski TRIMO, kateremu že nekaj tednov stoji linija za proizvodnjo glamet plošč. Vzrok so neredne dobave materiala.

Posledice nerednih dobav materiala v trebanjskem TRIMO ne bodo katastrofalne. Vodstvo delovne organizacije je

skupaj s samoupravnimi organi in družbenopolitičnimi organizacijami zelo hitro ukrepalo. Poskrbeli so za uvoz ustreznih surovin iz tujine. Toda kljub temu bodo zaradi zakasnelih dobav komponent za poliuretansko peno, ki je sestavni del glamet plošč, ob dohodu dohodka, ki so ga v tej tovarni ocenili na okoli 1,5 milijarde starih dinarjev. Predvidene količine glamet plošč (25.000 kvadratnih metrov) pa ne bodo proizvedli tudi zaradi pomanjkanja pocinkane pločevine. Prav tako jim manjka jeklenih profilov.

Dobavitelji z Jesenic, Tuzle, Skopja in drugi se vsi srečujejo s podobnimi problemi. Torej je problem nerednih dobav širši. Na nesrečo je vzrok temu pojavu pogosto tudi naša prisiljena ležernost, pomanjkanje „poslovne morale“. Slovenske organizacije združenega dela, ki razpolagajo z malo surovinami, so največkrat žrtev takega ležer-

nega odnosa. Zastavlja se vprašanje, kaj narediti, da bomo presekali to verigo zakasnelih dobav. Vprašanje je še kako pereče, če vemo, da je gospodarska uspešnost odvisna tudi od njih. Vse kaže, da bo treba v okviru prizadevanj za uveljavljanje dohodkovnih odnosov začeti širšo družbeno akcijo za redne in ustrezne dobave materiala. Poglobiti se bo treba v vse vzroke, ki vedno znova pripeljejo do takih zatikljev. J.S.

Cestar je 18 let

Zima je hudo prizadela ceste — Napeljali 30 tovornjakov gramoza — Za dežjem vedno posije sonce

Poklic cestarjev na ozkih makadamskih poteh, ki povezujejo med sabo vasi in zaselke, je že od nekdaj imel na sebi nekaj romantičnega; tak človek je bil znan vsepovsod, pa tudi on je vse poznal in marsikaj vedel, kar se je dogajalo po vaseh. Toda cestarji so lahko bili taki, ko še ni bilo toliko prometa kot danes, ko so še imeli čas poklepetati z mimoidečimi. Danes je drugače. Promet se je tudi na

STANE HOČEVAR: „Ne pomnim zime, ki bi tako opustošila ceste, kot jih je letošnja.“

medvaških poteh izredno zgotil, vse več dela je na teh cestah in vse manj razumevanja za romantičnost.

Stane Hočevar, se zdi, je še zadržal nekaj te romantičnosti. Res je, da je cesta, ki jo vzdržuje on, dokaj prometna, toda kar zamudi s klepetom, potem nadoknadi. In Stane Hočevar mora na 8 km dolgem odseku ceste od Sel-Sumberka do Velikih Dol in še naprej kar krepko pljuniti v roke, če hoče na cesti postoriti vse, da so uporabniki ceste zadovoljni.

„Čprav sem že 18 let cestar, ne bi mogel reči, da je že kakšna zima tako prizadela ceste, kot jih je letošnja. Samo na moj odsek smo napeljali 30 kamionov gramoza. Delo je bilo naporno, saj sem moral stati na kamionu in z lopato metati pesek na cesto. Lani se mi je zgodilo, da sem celo padel s tovornjaka,“ je povedal Hočevar.

Sicer pa živi Hočevar tako kot večina drugih ljudi v teh krajih okoli Sel-Sumberka. Tudi on ima doma dve kravi in nekaj zemlje, ki jo večinoma sam obdeluje. Njegova žena je bolna, otroka, deklica in sin, pa ne moreta kaj dosti pomagati, saj hodita šele v 5. oz. 6. razred. Pa vendar se da tudi tako živeti. Poleg plače, ki je ob mesecu okoli 3.000 din velika, mu je obdelovanje zemlje za prioboljšek.

„Naše delo ni lahko. Zdaj, ko je vreme lepo, je kar v redu. Toda pozimi in v deževnih dneh je precej hujše. Čprav imam gumiran plašč in gumijaste škornje, sem večkrat premočen do kože. Toda potem posije sonce in je spet vse dobro,“ je dodal na koncu. J.S.

SPET GRADIJO — Okoli trebanjskega industrijskega velika TRIMO te dni poteka živahna gradbena dejavnost. Za tovarno pripravljajo teren za asfaltiranje, kjer bodo potem skladiščni prostori na prostem in nakladalne rampe. Kasneje bodo tam napeljali še industrijski tir.

MELIORACIJA VOLČJIH NJIV

Na Volčjih njivah med Slovensko vasjo in Mirno opravlja Vodnogospodarsko podjetje iz Novega mesta melioracijska dela. Na okoli 30 ha velikih površinah je po regulaciji Mirne ostalo nekaj mrtvih rokavov, depresij in močvirnih jezerc. Te površine bodo usposobili za poljedelsko dejavnost na pobudo Zemljiške skupnosti in za druge. Sredstva so pritekla iz dotacij, nekaj bodo prispevali kmetje, 55 odstotkov kreditov pa je prispevala tudi banka. Hkrati z melioracijo bodo na tem področju izpeljali komasacijo.

PLODNEJSE NJIVE — V najbolj odročnem predelu trebanjske občine, Selih-Sumberku, Arčelci in Repljah, že štirinajst dni minirajo kamenje po njivah. Akcija, katere namen je povečati obdelovalnost njiv, bo po besedah predstavnika Zemljiške skupnosti kmalu zaključena. Kmetje pravijo, da se je začela malo prepozno. Skrbi jih, ali bodo kamenje lahko pobrali do začetka setve. Vendar so akcijo ponekod izpeljali zelo hitro, ker so se dela lotili organizirano.

IZ KRAJA V KRAJ

ZAKAJ SAMO DEKLETA? — V prostorih mirenske osnovne šole se je že začel gospodinjinski tečaj. Med dekleti je bil odziv dokaj velik, saj jih tečaj obiskuje 17. Pravijo pa — to so nepreverjene govornice — da ne bi bilo nič narobe, če bi se na kuharski tečaj prijavil še kakšen fant. Potem bi bilo v kuhinji mirenske šole, ki za uporabo prostorov zahteva minimalno vsoto, še bolj živahno, kot je.

na delo in z dela, bi za začetek radi boljše avtobusne zveze proti Trebnjemu.

SMUČARJI BODO TEKMOVALI — V Kranjski gori bo v kratkem sindikalno smučarsko prvenstvo občine Trebnje. Zlobneži pravijo, da se je gorska reševalna služba iz Kranjske gore že začela pripravljati na obisk Trebanjcev.

TIŠINO ZA NAPREDEK IN RAZVOJ — Krajanje krajevne skupnosti Sela-Sumberk menijo, da je za zdaj tišine in miru pri njih dovolj. Namesto teh dveh dobrin, ki ju mnogi meščani še kako pogrešajo, bi radi malo več razvoja in napredka. Ta pa je zvezan z boljšimi prometnimi zvezami. Zdjaj vozi zanje samo avtobus iz Žužemberka proti Ljubljani. Ker je Ljubljana zanje predak, zlasti za vsakodnevne prevoze

ČE BI BILO VSE ENAKO ZANIC — V Mirenski dolini potekajo melioracijska dela. Hkrati z njimi namerava Zemljiška skupnost izpeljati tudi komasacijo. Pri njej so že nalezeli na prve težave. Ker so deli zemlje zamočvirjeni manj kot drugi, se nekateri že spet nočejo odločiti zanjo tako, kot je bilo zamišljeno. Če bi bila vsa zemlja enako kisla in neplodna, bi bilo morda lažje izvesti komasacijo.

VEČ PODOBNIH NASTOPOV — Učilnica za glasbo boštanske osnovne šole je bila minuli teden prepolna učencev glasbene šole in staršev. Interni nastopi bi, kot so že svoje čase, pritegnili še marsikoga. Glasbena šola — zaenkrat je še vedno le oddelek hrastniške — potrebuje za zaželeni razmah več podpore. (Foto: Železnik)

Posluh za rastoče potrebe mesta

Iz prenovljenega sevniškega vodovoda dovolj vode vsaj do leta 1984 — Zatem izpod Lisce

Dejavnost Komunalnega stanovanjskega podjetja se prepleta z življenjem ljudi tako rekoč na slehernem koraku. V minulem letu ustanovljena komunalna samoupravna skupnost vzpostavlja širša razmerja. Trenutno pa oblikujejo tudi nov delavski svet s kar osmimi zunanjimi člani.

Po besedah v. d. direktorja Igorja Goloba naj bi do maja dokončali rekonstrukcijo sevniškega vodovoda. Dotrajane cevne puščajo tako hudo, da se v zemlji porazgubi do polovice načrpane vode. Vsak načrpani kubik vode velja eno kilovatno uro električne energije. Precej neustreznega omrežja so zamenjali to zimo.

Komunalci nameravajo okrepiti omrežje z dveh strani: najprej iz smeri Planinske ceste, zatem pa še krožno po Šmarski cesti. Med omrežjem z mnogo izgub je tudi tisto ob Savski cesti. Material za vsa ta dela je

preskrbljen, denar je bil na razpolago že lani, zato ne bi smelo biti ovir.

Nemalo slabe volje v mestu in okolici je zaradi smetišča. Podjetje si prizadeva, da bi letos uredili sanitarno deponijo na gmajni. Posebej z Lisco bodo morali najti primerno rešitev za tekstilne odpadke, ki jih še DINOS noče. Obstajajo tudi pobude, da bi smeti vozili v Krško, vendar zaenkrat niti tam ni urejeno smetišče. Smetarska služba že lep čas opozarja na nespodbudne cene, zato prihajajo pred komunalno skupnost za zvišanje cene za 10 par od

kvadratnega metra stanovanjske površine.

Dejavnost hišnih svetov je zadnje čase mnogo živahnejša. Pri Komunalnem stanovanjskem podjetju te dni hitijo z načrti za hortikulturno ureditev blokovega naselja, da ne bi zamudili časa za sajenje.

V podjetju krepijo skupino za gradbeno dejavnost. Sama skrb za sedanja stanovanja terja večjo usposobljenost. Precej zanimanja je za napeljevanje centralnega gretja, zato oblikujejo močnejšo delovno skupino.

A. ŽELEZNIK

V korak z drugimi

KS Zabukovje: ceste in telefon — Mladi poprijeli

Območje zabukovske krajevne skupnosti je tudi po republiškem zakonu uradno priznana kot nerazviti del sevniške občine. Je pravi del Kozjanskega. Ljudje ne držijo rok križem, v jeseni so uspešno izglasovali samoprispevek, namenjen cestam. Po dolini se asfaltni trak počasi, a vztrajno približuje in odpira ta lepi kos sveta. Delavski avtobus se vsak dan prebija vse do Sentvidu.

Želja krajanov je, da bi se laže prepeljali tudi do svojih bolj oddaljenih domov. „S samoprispevom (1,5 odst. od osebnih dohodkov) bomo v petih letih zbrali okrog milijon dinarjev. To bo za vse te naloge vsekakor premalo, računamo tudi na širšo pomoč,“ pravi novi predsednik krajevne konference SZDL, sicer pa ključavničar v sevniški Tovarni konstrukcij Ivan Kunšek. „Koliko bo stalo vse skupaj, mora pokazati šele glavni načrt za cesto proti Podvrhu. Zavezali smo se urediti tudi preostale vaške poti. V naslednjih treh ali vsaj štirih letih bi tudi skozi samo Zabukovje imeli radi asfalt.“

Ljudje v številnih oddaljenih krajih vedno znova zahtevajo telefon. „Prihodnje leto naj bi pošta namestila avtomatsko telefonsko centralo. Šele ta bi omogočila razpeljavo omrežja po ostalih naseljih. Ljudje so pripravljani prispevati v denarju, lešu za drogeve, z vožnjami. Telefonske priključke bi radi vsepovsod: na Podvrhu, Vranju, Stržišču, Trnovcu, Podgorju in Mrzli planini,“ našteva Kunšek. Bolj ko je kdo oddaljen, bolj potrebuje takšno zvezo. A. Z.

Ivan Kunšek: „Naloga številka ena: cesta, pa, kajpak, tudi telefon.“

Vzajemna korist

Kmetijska zemljiška skupnost v Sevnici načrtuje svojo dejavnost, da bi resnično opravila svoje poslanstvo. Že na zadnji skupščini so govorili o posebnem vprašalniku, s katerim želijo zbrati vrsto podatkov, s katerimi bi si v bodoče lahko pomagali pri delu.

Prvi odgovori so sicer že prišli, vendar iz mnogo preozkega kroga domačij. Iz odgovorov kmetov želijo predvsem razbrati želje kmetov za pomoč pri sodobnejšem gospodarjenju, preusmerjanju kmetij, zaokroževanju zemljišč, združevanju in drugem. Med drugim želijo izvedeti, ali ima kmetija naslednika ali ne, kakšne stroje ima, s kakšno proizvodnjo se ukvarja.

Težave kmetijstva ne morejo trajati v nedogled, zato v anketi povprašujejo tudi, ali želijo gospodarji proizvodnjo preusmerjati, potrebujejo pri tem kakšno pomoč v obliki posojil, načrtov. Vrsta vprašanj se nanaša na sama kmetijska zemljišča. Je mogoče kmetijo povečati? Kaj je v pušči? Kakšno pomoč bi potrebovali pri morebitni zamjenavi zemlje s sosedi, ipd. Zemljiška skupnost želi dejansko priti do prave slike razmer na terenu.

Vprašalniki so po krajevnih uradih, krajevnih skupnostih in pisarni zemljiške skupnosti v Sevnici, Heroja Maroka 17 (kjer so tudi vodstva družbenopolitičnih organizacij). Vabijo gospodarje, naj se tudi sami potrudijo po te vprašalnike, saj si ne morejo privoščiti posebnih anketarjev.

SEVNIŠKI PABERKI

V POMOČ AMATERJEM? — Delavska godba sevniškega gasilskega društva je naravnala svoj ponedeljkov koncert točno na ustanovitveni dan pred enim letom. Konec tedna so se pojavili še drugi lepaki, napovedujoč „Prolječe i pjesmu“ Džžo Maradžića in njegovih, kajpak na isti večer. Da je bilo vse skupaj dovolj raznovrstno, so v nedeljo gostovali tudi Slaki. Bo pač kasneje mir za nekaj mesecev.

učencev sevniške glasbene šole v Boštanju so starši določili iniciativni odbor, ki naj bi se lotil akcije za nabavo klavirja. V sevniško šolo gredo namreč lahko le v copatah, drugega prostora, kjer bi tudi bilo takšno glasbilo, ni. Odbor se je resno lotil zadeve, v petek je bil že prvi sestanek, ponovni sestanek v širšem sestavu pa je napovedan za ta teden.

DRUGAČE OKROG BLOKOV — Okrog nekaterih blokov v Naselju heroja Maroka v Sevnici bo s prihodom pomladi viden le boljše. Nekateri hišni sveti so se minuli teden že lotili delovnih akcij. Navsezadnje to ni le spalno naselje.

IZKAZNICA ČETVORICA PO POTI — Zavsavska planinska pot vedno znova in znova priteguje nove planince. V minulem letu so jo pri planinskem društvu Lisca prehodili: Tatjana Filipčič, Franc Petančič, Marjana Košorok in Cvetka Terček (na sliki). Njen znak ima zaporedno številko 3.150.

VZORNA ZAVZETOST — Na občnem zboru Planinskega društva Lisca je predsednik Lojze Anzeljc še posebno pohvalil Nandeta Kneza iz planinske skupine sevniške Tovarne konstrukcij. Knez je z Viktorjem Frečetom, Antonom Bratušo in Ivanom Mlakarjem poskrbel za planinske oznake občinske trimske poti. Za to so morali prehoditi okrog 120 km, med drugim pa so označili tudi okrog 30 km zavsavske planinske poti, ki drži skozi občino. Če ni bilo drugeče, je Knez tudi sam krenil na delo.

KONČNO LE DO KLAVIRJA? — Sevniška kulturna dvorana še vedno ne premore koncertnega klavirja. Na zadnjem internem nastopu

SEVNIŠKI VESTNIK

TREBANJSKE NOVICE

VELIKO GRADBIŠČE – Največji „parkirni prostor“, ki je precej časa sameval ob cesti, ki pelje iz Črnomlja na Stražni vrh, je zadnje tedne postal veliko gradbišče. „Gorenje“ iz Velenja gradi tovarno kompresorjev za hladilno tehniko, v kateri bo dobilo delo 180 ljudi. Začetek poskusne proizvodnje je predviden za jeseni.

POBRATENJE Z AMD TRŽIČ

V soboto, 17. marca, je bila v Črnomlju konferenca delegatov AMD Bela krajina, na kateri so pregledali uspehe tega društva v zadnjih treh letih in sprejeli delovni program za obdobje do 1983. Ob tej priložnosti so se pobratili z AMD Tržič, društvom, s katerim že dalj časa prijateljsko sodelujejo, predvsem na športnem področju. AMD Tržič ima bogato športno tradicijo, saj se že več kot 50 let ukvarja z avto-moto športom, v katerem zadnja leta tudi AMD Bela krajina dosega zavidanja vredne uspehe. Tako je sedaj črnomaljsko društvo pobrateno s sorodnim društvom iz pobratene občine Duga Resa in z AMD Tržič.

Da bo starost v domu lepša

Zaključna dela za novi prizidek metliškega doma počitka – 50 ležišč, jedilnica ambulanta – Denar že za drugo fazo obnove doma – Prihodnje leto se bodo lotili obnove starega gradu

Z enoletno zamudo potekajo v novem prizidku metliškega doma počitka zaključna dela v stavbi in pri zunanji ureditvi. Po prvi pogodbi bi moral biti prizidek končan maja lanskega leta; ko se je izkazalo, da zaradi dodatnih nepredvidenih del to ne bo možno, so se dogovorili, da bo otvoritev za občinski praznik novembra lani, sedaj pa točnega datuma, kljub temu da se dela bližajo koncu, noče nihče več napovedovati.

V prizidku bo 50 ležišč v sodobnih, lepo opremljenih sobah, dobili bodo kuhinjo za celotni dom, skupno jedilnico, ambulanto in druge potrebne prostore. Vsa dela z opremo vred bodo veljala okoli 16 milijonov dinarjev, kar pomeni, da bo prišlo kakih 320 tisočakov na posteljo. V tej ceni pa so zajeta tudi precejšnja sredstva, ki jih je dom moral dati za novo trafo postajo, za kanalizacijo in priključke (pogodba s komunalno skupnostjo je že sklenjena), precej pa so nanesla tudi dodatna

član, se v domu počitka že pripravljajo na drugo fazo adaptacije. V glavnem že imajo zagotovljena sredstva za nadzidavo sedanjega novejšega dela doma za eno etažo, ki ga nameravajo povezati z novim prizidkom, to celoto pa bodo z zaprtim hodnikom povezali s starim gradom. Računajo, da bodo dela trajala kake tri mesece, vendar ne morejo začeti prej, preden ne bo končan prizidek, da bodo lahko oskrbovance v času gradnje preselili. Ta dela naj bi z opremo vred stala okoli štiri milijone dinarjev. Prihodnje leto pa se naj bi lotili tretje faze adaptacije doma, rekonstrukcije in posodobitve gradu, kjer nameravajo urediti oddelek za intenzivno nego.

ZAKLJUČNA DELA – Gojenci in uprava metliškega doma počitka komaj čakajo, da bodo delavci TGP opravili še zadnja dela in bo novi, sodobni prizidek doma, v katerem bodo poleg 50 ležišč dobili tudi druge prepotrebne skupne prostore, nared za vselitev.

Glasbeniki iz domače šole

Dobro in uspešno delo črnomaljske glasbene šole – Največ se jih uči klavir – Še vedno premalo učiteljev – Lepo obiskane glasbene prireditve

Gotovo je za razvoj glasbene kulture in za vsestranski razvoj mladega človeka sploh črnomaljska glasbena šola v dokaj kratkem času svojega obstoja naredila zelo veliko. Že četrto leto delujeta v okviru te šole tudi Glasbena mladina Bele krajine in koncertna poslovalnica. V tem času se je zelo povečalo tako število gostovanj raznih glasbenih umetnikov in ansamblov v Črnomlju, kot število organiziranih obiskov opernih, koncertnih in drugih predstav v Ljubljani in Zagrebu.

Konec lanskega šolskega leta je črnomaljsko glasbeno šolo obiskovalo 139 učencev od 1. do 6. razreda. Največ zanimanja je očitno za učenje klavirja, saj se je igranja na ta instrument učilo 46 učencev, sledi harmo-

ni s 44 učenci, vedno večje zanimanje je za učenje kitare, malo manj pa za trobento, klarinet in flavto; slednjega instrumenta se je lani učil le en učenec. Da se otroci za glasbo res odločajo iz veselja oziroma nagnenja, pričajo tudi končne ocene, saj je večina učencev ob koncu šolskega leta dobila odlično oceno.

Še vedno je eden večjih problemov, s katerim se že dalj časa otepano, vprašanje kadrov: na šoli so zaposleni le štirje učitelji, od tega dva za določen čas, pet pa je bilo honorarnih sodelavcev. Za letošnje leto so pridobili še dva honorarna učitelja, tako da bo sedaj proučevalo poleg štirih uslužbencev še 7 honorarnih sodelavcev. Lani dveh učiteljev, ki sta se prijavila, niso mogli sprejeti, ker šola nima na voljo stanovanj, pa tudi denarja za to ni. Čeprav se njihovi učenci kljub vplivanju zelo poredko odločijo za nadaljnje šolanje na srednjih in višjih glasbenih šolah oziroma na pedagoški akademiji za glasbeno smer, vodstvo šole tudi tu vidi možnost, da bodo v prihodnosti dobili nove, strokovno usposobljene glasbene učitelje. Poleg individualnega učenja

NA PRAVEM MESTU – Kmalu po skupščinah črnomaljskih interesnih skupnosti se je pred vhodom v stavbo, v kateri te skupnosti domujejo, znašel kup starih, ponošenih oblačil. Morda je tisti, ki je ta oblačila postavil na stopnice, hotel dati svoj prispevek SIS za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva, ki je ustanovljena samo na papirju, že skoraj leto dni pa nikakor ne morejo zbrati podpiznikov samoupravnega sporazuma o financiranju te skupnosti.

Črnomaljski drobiri

AVTOMOBILISTIČNA POMLAD – Park pod spomenikom na Gričaku lahko zavidajo črnomaljski avtomobilisti. Vendar je že tako, da bi ga vsi domačini prav cenili šele takrat, če bi ga izgubili. Drugače se ne da razlagati, da se kljub prometnemu znaku po peščenih potkah vozijo z avtomobili, uničujejo okrasno grmičevje, in tiste, ki so prišli na Griček, da bi se naužili spokojne tišine in svežega zraka, spravljajo v slabo voljo. Kdor misli, da mora svoj kup pločevine vsak dan peljati na spomladanski sprehod, bi si brez težav tudi v nerazviti črnomaljski občini našel kakšno asfaltirano javno cesto.

HVALEŽNI OTROŠKI ZEPI – Kaže, da gre dokajšen del družinskega proračuna nekaterih črnomaljskih staršev za žepnino njihovih nadobudnih naslednikov. Z zbiranjem starega železa gotovo otroci ne morejo zaslužiti toliko denarja, da bi lahko cele popoldneve viseli ob raznih avtomatih v tako imenova-

je lani na šoli delovalo tudi osem glasbenih skupin, in sicer štiri komorne skupine, trije orkestri in otroški pevski zbor; prav tako ima šola tudi tamburaško skupino, ki sodeluje s KUD Miran Jarc. Lani je glasbena šola pripravila kar 30 nastopov, posneli pa so tudi dve oddaji za ljubljansko radijsko šolo. Seveda učenci glasbene šole sodelujejo na vseh večjih proslavah v občini.

Koncertna poslovalnica je lani v okviru glasbenega abonmaja pripravila pet koncertov, ki so bili zelo dobro obiskani, v letošnjem abonmaju pa bo šest koncertov, prodali pa so 300 abonmajskega vstopnic. Glasbena mladina Bele krajina pa si med drugim prizadeva, da bi v glasbeno izobraževanje vključila vso šolsko mladino v občini.

SKLEPNA SLOVESNOST NA STRAŽNEM VRHU

V okviru priprav je praznovanje 35-letnice ustanovitve OZNE – ustanovljena je bila 1944 na Stražnem vrhu – je republiški sekretariat za notranje zadeve obiskal Črnomelj in se pogovarjal s predstavniki občine. Dogovorili so se, da bo zaključek prireditve, posvečenemu temu jubileju, septembra na Stražnem vrhu. Za to priložnost bodo v stari šoli na Stražnem vrhu uredili spominski muzej, hkrati pa bodo prenovljeni prostori služili tudi za potrebe krajevne skupnosti.

Kam po končani osemletki?

Usmerjen vpis v srednje in poklicne šole – Prednost učencem z boljšim učnim uspehom – Šolanje ob delu

Da bi bil vpis v prve letnike srednjih in poklicnih šol v črnomaljski občini bolj smotrno, pravilno usmerjen in organiziran, deluje pri občinski izobraževalni skupnosti po-

seben koordinacijski odbor, ki ga sestavljajo predstavniki SZDL, Centra srednjih šol, osnovnih šol, zavoda za zaposlovanje, komisije za usmerjeno izobraževanje, občinske izobraževalne skupnosti in organizacij združenega dela.

FILMSKO GLEDALIŠČE – Od 20. marca do 5. junija bo v Črnomlju v domu kulture vsak torek ob 20. uri filmsko gledališče, v kateremsi bodo ljubitelji sedme umetnosti lahko ogledali manj komercialne, a zato umetniško bolj izdelane in prepričljive filme, ki v Črnomlju bolj poredko pridejo na redni program.

„CLOVEK NA POLOŽAJU“ PRIHAJA – Po odpovedani predstavi Prešernovega gledališča iz Kranja si bodo Hadžičevo komedijo „Človek na položaju“ Črnomaljski lahko ogledali v petek, 30. marca, dan kasneje pa bo ta komedija v okviru gledališkega abonmaja na sporedu v Semiču.

Za šolsko leto 1979/80 je odbor predvidel, da se bo na srednje in poklicne šole v občini redno vpisalo v prvi letnik skupaj blizu 230 dijakov, in sicer na gimnazijo in splošno pedagoške smeri po 36 dijakov, prav toliko na ekonomsko srednjo šolo; v kovinarsko šolo se naj bi vpisalo 90 učencev, v prvi letnik livarske šole pa 30.

Poleg tega se bodo lahko ob delu šolali na kovinarski in livarski šoli, katerih oddelka naj bi delovala v okviru Centra srednjih šol, delavska univerza pa bo proučila, kakšne so možnosti, da bi odprli še oddelek rudarske šole.

Koordinacijski odbor se je pri svojem delu oprl na podatke o potrebah po kadrih v organizacijah združenega dela, upoštevali so tudi število razpisanih štipendij, število učencev v 8. razredu, priliv učencev iz sosednjih slovenskih in hrvaških občin za druge poklice.

Prav tako se je odbor zavel, naj imajo pri vpisu v srednje šole prednost učenci z boljšim učnim uspehom. Za učence 8. razredov bodo poslej redno pripravili tako imenovani informativni dan, da jih bodo seznanili z možnostmi za nadaljnje šolanje. Poleg tega odbor predlaga razmejitve pristojnosti med delavsko univerzo in Centrom srednjih šol ter ustanovitve stalnih komisij za poklicno usmerjanje na vseh šolah.

LEPA PRIREDITEV

Mladi iz Dobravic so pod vodstvom Verice Jakše in Toneta Žuniča pripravili 10. marca v gasilskem domu v Krivoglavicah prireditev, s katero so počastili dan žena. Uspešno enournou proslavo si je ogledalo več kot 40 žena in mater iz Geršičev, Krivoglavic in Dobravic. Z nastopi najmlajših so bile nadvse zadovoljne.

„Zahtevni“ turisti

Obljube so premalo

Čas dolgih gat in majic z dolgimi rokami je, upam, minil. Plašče bomo obesili na klin in nastavljat se bomo odšli soncu, da bi porjaveli in da bi bili zdravi. V našo deželo tostran Gorjancev pa bodo pričeli prihajati turisti, domači in tuji. Ljudje s cvenkom v žepu. Veseli smo jih, a hkrati...

Da, da, vrag je to. Tujci zahtevajo specialitete, ki jih ni dobiti v nobenem lokalni v deželici belih brez. Res, lahko se bašete z zrezki, privatniki pa vrte odojke in janjce. Pa pika! Nič belokranjskega, nič domačega. O pač, kje kakšna luknja v cesti pa še izgovor: „Žal, nimamo.“ Tujci pa iščejo spominke. In glej čudo, tudi teh ni. Iščejo zabavo, pa je ni. Povprašujejo po kulturnih in drugih prireditvah in, glej zlomka: tudi teh ni. Kronični „ni“ bi potemtakem lahko proglasili za posebnost našega konca, a kaj, ko s tem ne bi bil nihče zadovoljen.

Pa si mislim: zdaj je mesec marec, do turističnega booma nas loči še nekaj mesecev in ni hudič, da se ne bi našel človek, ki bo zbornal v svoji pisarni odgovorneže za gostinstvo pa za kulturo, turizem, šport, rekreacijo in tako naprej in jih bo pobaral po načrtih za poletne mesece. Tako bi bilo prav in pametno, sicer bodo dalj časa ostajali pri nas le ljudje, ki so izgubili potni list.

Naj mi bo oproščeno, toda skoraj bi pozabil na urejene avtokampe, ki jih posamezna usta obljubljuje že precej dolgo, a jih ni nikjer. Že nešetokrat sem slišal, da ima ta naš konec odlične možnosti za turizem: tu živijo prijazni, gostoljubni ljudje, tu je vinska trta, krasna pokrajina in neonesnažena reka Kolpa. Vendar pa, žal, moderni nomadi niso zadovoljni le s tem, da bi si pasli oči po brezah in da bi si namakali okončine v vodi, želijo veliko več. Jim to „več“ lahko ponudimo?

Strah me je, da se zgodovina res ponavlja. Toda kaj hočemo, ko pa je meso tako dobro in ko črnina tako prijetno teče po grlu.

TONI GAŠPERIČ

O URESNIČEVANJU VEČJIH INVESTICIJ

Na prihodnji seji zborov občinske skupščine – pripravljajo jo za konec meseca – bodo delegati med drugim obravnavali predlog proračuna občine za letošnje leto, na programu je tudi prva razprava o ustanovitvi družbenih svetov, program dela občinske skupščine in izvršnega sveta. Pripravili bodo informacijo o uresničevanju večjih tekočih investicijskih naložb v gospodarstvu in negospodarstvu ter predloge odlokov o javnem redu in miru, o izdelavi srednjeročnega načrta občine za obdobje 1981 – 1985 ter o izdelavi dolgoročnega načrta za obdobje 1985 – 1995.

SKRB ZA LEPŠE OKOLJE

V nedeljo, 25. marca, bo v sejni sobi metliške občine občni zbor hortikulturnega društva. Poleg članov vabijo na zbor tudi ostale občane, ki se zavzemajo za lepši videz mesta in vasi ter za čisto in urejeno okolje. Na obnem zboru bodo ocenili delo v preteklih štirih letih ter sprejeli delovni program za prihodnje obdobje. Govor bo tudi o pripravi akcije za najbolj urejeno naselje, ulico itd. Tako kot doslej bo hortikulturno društvo tudi v bodoče prirejalo izlete, predavanja in posvetovanja.

PRIZNANJA KRVODAJALCEM

Pred kratkim sta bili v „Beti“ in Novoteksu slovesnosti, na katerih so zaslužnim krvodajalcem podelili priznanja. V Beti so za 25-krat darovano kri podelili priznanje Rudiju Hrstarju; 20-krat je dal kri Milaš Ivanetič, 15-krat pa Reza Vardijan, Milan Kremesec, Miloš Omrzel, Savo Vuletič in Jernej Črnogelj. Od Novoteksovih delavcev je 25-krat dal kri Ivan Pezdirc, 20-krat Lado Marentič in Halid Kadragič, 15-krat pa Blaž Čurči, Anton Ivec, Ivan Kukman, Marija Nemanič, Mirko Stopar, Anica Štefanič in Jože Judnič.

SPREHOD PO METLIKI

TOZD IZOBRAŽEVALNI CENTER „BETI“ je pripravil tečaj nemškega jezika, za katerega se je prijaviло blizu trideset kandidatov. Predavanja bodo imeli dvakrat na teden, prijavitelci pa bodo po končanem tečaju „sprehali“, da se bo kar kresalo. Ni se torej bati, da bi nemško govoreči turisti švigali namesto proti Plitvicam proti Črnomlju, če bodo s svojim vprašanjem naneli na tečajnika iz Beti. Cestne označbe so namreč tako kriminalne, da bodo tolmači še kako potrebni.

Trdinovi poti in za dvajset parcel na Vejarju. Občinski odlok je odločil 24,50 dinarjev za kvadratni meter, za nakup pa se lahko prijavi delavci Beti, ki si bodo morali sami po načrtu izdelati komunalne naprave. Tako jim bo ostal v žepu marsikateri dinar, prijave pa zbira direktor kadrovskega splošnega sektorja od 1. aprila dalje. Neresen datum za pаметne reči.

DELAVCI „BETI“ BODO IMELI petnajstdnevni kolektivni dopust od 9. do 24. julija. Spočiti se bodo vrtni na delo 25. julija, po dvanajstih delovnih dneh počivanja. Kolektivno ne bodo dopustovali le delavci iz TOZD Kodranka in volna. Ti se bodo nastavljali soncu in se metali v morje posamično zaradi narave njihovega dela.

DA PISANJE NA TEJ STRANI LE NI PLJUVANJE v veter, potrjuje nekaj svetilk, ki so jih namestili na Hribu, tako da si ljudje ponoči ne lomijo okončin in da otroci ne tretetaju, vračajoč se iz šole. Resnično: v mestu se kakšna zadevica je premakne s crknjenega mesta, ako je le obelodanjena v časopisu. Odgovorni res vlečejo nosove po tleh, a nič za to, da se le stvari za dlečico premaknejo naprej.

TUDI TALE ZAPISEK PRIHAJA IZ DO „BETI“ – Z urbanističnim načrtom je namreč odobrena lokacija za dvajset zazidalnih parcel ob

GOSTILNIČAR NIKOLA BADOVINAC postavlja na mizo pričrke, na katerih so natisnjeni vici o vinu. Ljudje se smejejo ob njih, dokler ne dobe predse računa za popapcano in popito.

metliški tednik

Pobuda mnogih: spet samoprispevek

Posebni odbor predlaga zgraditi dom za starejše občane in tretji trakt zdravstvenega doma - Za potrebe KS 48 milijonov ali skoraj 5 starih milijard dinarjev

Te dni potekajo v občini Kočevje razprave o predlogu za uvedbo novega samoprispevka, ki naj bi ga plačevali 5 let. Pobuda za njegovo uvedbo so dali KS, zdravstveni dom, SIS otroškega varstva, izobraževalna skupnost, telesnokulturna skupnost in občinska skupnost otroškega varstva.

Predlogov, kaj vse naj bi financirali ali sofinancirali, je bilo veliko. Denarja se ne bo nabralo toliko, da bi zadostili vsem željam. Zato je odbor za proučitev programov pri občinski konferenci SZDL predlagal, kaj naj bi s samoprispevkom sofinancirali. O tem predlogu razpravljajo te dni po vseh KS razpravljajo zbori občinske skupščine.

Po tem predlogu naj bi iz samoprispevka namenili za sofinanciranje gradnje objektov, ki so pomembni za vse prebival-

Iz KS Kostel

PRAZNIK ŽENSK - Kakor vsako leto, tako smo tudi letos pripravili prireditev ob dnevu žena. V programu, ki je bil zelo bogat, so nastopili: recitatorska skupina mladih organizacije, folklorna skupina iz Kočevja in Cveto Križ s svojo harmoniko. Prav slednjemu se moramo zahvaliti za uspešen program in dobro razpoloženje, ki je bilo prisotno še posebej med pogostitvijo žena. Na prireditvi je bilo okoli 100 žensk, ki so bile zelo zadovoljne.

KMALU STAFETA - Na prihod štafete mladosti se mladinci skrbno pripravljajo. Sprejeli jo bodo pri spomeniku NOB na „Zabjeku“, kjer bo tudi bogat spored, ki ga pripravljajo krajevna organizacija ZSM skupaj z učenci osnovne šole.

KAJ GRADITI? - Mnogi občani v KS Kostel vprašujejo, kaj bo s prostorom, kjer je bila doslej asfaltirana baza. Prostor je sedaj izprazen in neurejen, da samo škoduje vidu, zdaj še izredno čisti naravi ob Kolpi. Zaradi tega je treba ta prostor v najkrajšem času očistiti ali pa na njem nekaj zgraditi. Nekateri predlagajo, da bi tu postavili motel.

PROSLAVA V ŽELJNAH - Tudi proslavo ob dnevu žena in mednarodnem letu otroka v Željnah pri Kočevju so lepo izvedli domači šolarji, mladinci, nonet „Rog“ in mali nonet. Žal je vrste nastopajočih nekoliko razredčila gripa. Gledalci so spet popolnoma napolnili dvorano. (Foto: Primc)

DROBNE IZ KOČEVJA

TIŠINA O KOČEVSKI - V drugih krajih Slovenije si prizadevajo, da bi bilo o njihovih krajih napisanega čim več, da ne bo šlo vse v pozabo. V Kočevju pa s tem zaostajamo. Po pokojnem Antonu Ožboltu ni nikogar več, ki bi izdal kakšno knjigo ali kaj podobnega o našem gospodarstvu, družbenem in društvenem življenju. Tudi če bi želel

kdo kaj napisati, bi naletel na težave med iskanjem podatkov, dokumentov oziroma arhivov. Ne gre za arhive izpred 500 let, na težave najetiš že za komaj nekaj let nazaj. Kaj in kako se je delalo s stari arhivom, nam je znano: Vevče so pač potrebovale star papir za predelavo. Arhivi od leta 1945 naprej pa bi vsekakor morali biti dosegljivi. Sicer je nekaj urejenega, žal pa ga je več drugje kot v Kočevju.

SELITVE USTANOV - Poslovalnica Ljubljanske banke v Kočevju je s preselitvijo v novo stavbo odprla možnost preseljevanja tudi drugim, ki bodo tako prišli do primernejših prostorov. Tudi Trikon bo sprostil prostore sedanjega skladišča, ki jih že preurejajo.

NOVA SOLA - Gradnja Centra usmerjenega izobraževanja je sicer nekoliko v zamudi, a se že vidi, kako bo objekt velik. Če bo vreme ugodno in če ne bo težav z gradbenim materialom, bodo lahko nadoknadili zamudo zaradi muhaste zime in splošnega pomanjkanja materiala, predvsem cementa.

(vodovod Smuka-Stari log itd.) in KS Struge 4 milijone (cesta Polom-Seč itd.). Za vse krajevne skupnosti bi bilo po tem predlogu treba dati iz samoprispevka 48 milijonov dinarjev.

Več o poteku razprav o uvedbi novega samoprispevka bomo poročali v naslednjih številkah našega lista. Tokrat naj povemo le, da bo referendum predvidoma 13. maja in da naj bi samoprispevek plačevali od 1. junija letos do 30. junija 1981 v višini 1 odstotka od 1. julija 1981 do 31. maja 1984 v višini dveh odstotkov od istih osnov, kot plačujemo samoprispevek danes. Tudi tokrat je predlagano, da občani z nizkimi dohodki ne bi plačevali samoprispevka.

J. PRIMC

NOVI MLADI KOČEVČI

Izšla je nova številka Mladega Kočevca, glasila občinske konference ZSM Kočevje. V njem je poseben poudarek na mednarodnem letu otroka. Mladi seznanjajo bralce tudi z listino OZN o pravicah otroka. Seveda pa, kot je že običajno, pišejo mladi tudi o delu in načrtih mladine, o kulturi. Nekaj strani je namenjenih tudi zabavi.

Združitev KS se ni obnesla

Mladinci menijo, da je zdaj razvoj Mozlja zapostavljen - Geza Farkaš iz RK ZSM med mozeljsko mladino

6. marca je OO ZSM Mozelj, ki šteje 35 članov, obiskal Geza Farkaš, član RK ZSM Slovenije. Mladinci so na kratko predstavili svoje delo lani in načrte za letos.

Na kulturnem področju so bili dokaj delavni, saj so pripravili proslave ob 9. februarju, ob dnevu žena, prvem maju in novem letu. Na idejno-političnem področju so

organizirali dve predavanji, vendar se ju je udeležilo le malo poslušalcev. Pripravili so tudi nekaj okroglih miz. Sodelovanje s SZDL je izredno dobro, saj je 71 odstotkov mladincev v območni konferenci SZDL. Pritožujejo pa se nad občinsko konferenco v Kočevju, čes, da je sodelovanje z njo slabo. V OO ZSM Mozelj je le en mladinec član ZK.

Mozelj je bil prej samostojna KS. Sedaj so se združile KS Dolga vas, Livold in Mozelj v KS Ivan Omerza, ki ima sedež v Livoldu. Mladi s tem niso zadovoljni, saj imajo sedaj še manj možnosti, da bi dobili kakšno pomoč. Radi bi, na primer, obnovili kulturno-prosvetni dom in tudi gasilski dom. Vendar ima sedaj prednost Livold.

Informiranost je dokaj dobra. Poteka preko ustnih sporočil, letakov in oglasnih desk. Lani so izdali le eno številko glasila „Viharji“. Letos nameravajo izdati vsaj štiri številke.

Mladi so uspešni še na športnem področju, predvsem v šahu, namiznem tenisu in nogometu. Sedaj gradijo športno igrišče.

Mladi v OO ZSM Mozelj so zelo delavni. Upoštevatni moramo namreč, da je teren, na katerem dela, zelo velik in redko naseljen, zaradi česar se mladi težko zbirajo. Razen tega je veliko mladincev v šolah.

MARTA NADLER

Še „Pomagati pravemu“

V 10. številki našega lista smo na tem mestu objavili komentar „Pomagati pravemu“, ki pa mu je bil izpuščen precejšnji zaključni del, zaradi česar sta izgubili tako vsebina, kot naslov ves pravi smisel, razen tega je ta komentar zato celo napačno obvestil javnost. Na to nas je opozoril tudi predstavnik Samoupravne stanovanjske skupnosti Ribnica.

V komentarju smo namreč zapisali, da je občinsko javno pravobranilstvo Ljubljana v svojem poročilu opozorilo, da zlasti interesne skupnosti s področja komunalne in stanovanjske dejavnosti predlagajo, bi pravobranilstvo tudi njim nudilo ne samo pravno pomoč, ampak jih tudi zastopalo, predvsem pred sodišči.

Mi smo zapisali, „da bi bil predlog v redu, če bi bili tu dve SIS tudi organizirani, kot bi morali biti, se pravi samoupravno“. Žal pa je izpadlo nadaljevanje komentarja, v katerem je bilo zapisano še: „Dokler pa ni tako - to zelo verjetno velja

OBČINA RIBNICA SLAVI - Od 23. do 25. marca bodo glavne svečanosti v počastitev letošnjega praznika občine Ribnica. Na fotografiji: Ribnica. (Foto: Primc)

Načrtovati iz baze

V ribniški občini začeli anketo, ki je ena prvih faz za izdelavo vseh načrtov

Od 16. marca do 19. aprila bodo v ribniški občini izvedli anketo, s katero bodo zbrali več podatkov, potrebnih za izdelavo srednjeročnega (do leta 1985) in dolgoročnega (do leta 1995 oz. 2000) prostorskega in družbenega načrta občine. Zbrane podatke bo možno uporabiti za izdelavo krajevnih skupnosti, OZD in SIS.

Popisovalci bodo po naseljih zbirali podatke o današnjem stanju (na primer številu prebivalcev), o predvidenih za leto 1985 in za leto 2000. Nadalje bodo popisali podatke o zaposlenih po panogah in dejavnostih, možnostih zaposlitve, o občanih na začasnem delu v tujini,

stanovanjih, gospodinjstvih, in še celi vrsti drugih zadev.

Anketo je pripravil Geodetski zavod Slovenije v sodelovanju z izvršnim svetom občine Ribnica in organom za načrtovanje občine. Z njo žele zvedeti predvsem, kako danes občani živijo in delajo, kakšne interese imajo, pa tudi kako si zamisljajo bodoči razvoj svojega kraja in krajevne skupnosti. S tako široko anketo, ki bo zajela praktično vse delovne ljudi in občane, uresničujejo tudi med prvimi v republiku tako obsežno tista določila zakona o združenem delu, ki govore o načrtovanju in v katerih je posebno poudarjeno, da sta nosilca načrtovanja delavec v združenem delu in krajan v krajevni skupnosti.

J. PRIMC

Manjša dopolnilna sredstva

O letošnjem proračunu občine Ribnica

Proračun občine Ribnica za letos predvideva 23.440.592 din prihodkov in odhodkov, kar je v primerjavi z lanskimi prihodki za 16 odstotkov več, v primerjavi z lanskimi izdatki pa za 28 odstotkov več.

Davki na dohodek in iz dohodka bodo letos večji za 11 odstotkov; prometni davek, davek na premoženje in na dohodek od premoženja bosta večja za 15 odstotkov, takse za 42 odstotkov, denarne kazni za 20 odstotkov, prihodki upravnih organov za 2 odstotka itd.; medtem ko računajo na 14 odstotkov (ali za 400.000 din) manjši dohodek iz republiških dopolnilnih sredstev. Lastni dohodki znašajo 20.959.676 din, dopolnilna sredstva pa 2.480.592 din.

Pri dohodkih je predvidenih v primerjavi z lani 24 odstotkov

več za dejavnost raznih občinskih organov (občinska uprava, sodišče, tožilstvo, milica, pravobranilstvo, pravobranilstvo samoupravljanja, sodišče združenega dela, sodnik za prekrške, inšpekcije itd.), 14 odstotkov več za ljudsko obrambo, 30 odstotkov več za dejavnost družbeno-političnih organizacij, 5 odstotkov manj za negospodarske investicije, 88 odstotkov več za socialno skrbstvo, kar za 658 odstotkov več za mrliško ogledno službo (kjer se cene niso zvišale že od leta 1973), 29 odstotkov več za komunalno dejavnost, 53 odstotkov več za dejavnost krajevnih skupnosti, 6 odstotkov več za posredovanje v gospodarstvu, 122 odstotkov več za tekočo proračunsko rezervo.

J. P.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCCI

GREMO V KINO - Ta teden bodo v kinu doma JLA naslednji filmi: danes, 22. marca, „Sedem ton dolarjev“; 24. in 25. marca „Loganov beg“ (matineja „Velika vrtnice Junga“) ter 28. in 29. marca „Alfie Darling“.

SPET V BRIGADO - Mladinske organizacije v ribniški občini so spet začele evidentirati kandidate za letošnji delovni akciji. Lokalna bo v KS Sv. Gregor, republiška pa v Brkinih. Lokalna se bo začela že v začetku junija, republiška pa 24. junija. Vsaka brigada bo štela po 50 brigadirjev. Evidentiranje bo trajalo do 1. aprila. Občinska konferenca ZSM je izdala glasilo „Brigadir“, v katerem so opisali življenje in delo mladinskih delovnih brigad in pomen teh akcij.

MLADI DELAJO - V zadnjih dveh letih je nad 200 mladincev in mladink sodelovalo na raznih večjih organiziranih delovnih akcijah. Skupno so opravili preko 18.000 delovnih ur. Na delovnih se vedno krepko presegli normo. Razen tega so mladi organizirali več drugih, predvsem enodnevnih delovnih akcij v okviru svojih osnovnih organizacij ZSM. Na teh akcijah so opravili preko 10.000 delovnih ur.

CEPLJENJE ŽIVALI - Pripravljen je predlog odredbe o preventiv-

nem cepljenju ter raznih preiskavah živali na območju občine. Ta predvideva, da je že konec aprila treba opraviti cepljenje psov, starih nad 4. mesece, novembra pa še eno tako cepljenje. Predvideno je tudi cepljenje prašičev, ki se hranijo s pomjama, proti kugi. To cepljenje bo obvezno tudi na gospodarstvih, ki imajo nad 50 pitancev. Tuberkulinska zacija goved je predvidena v KS Sodražica in Sv. Gregor. V programu je še pregled krav na brucelozo, konj plemenskega žrebca na kužno malokrvnost in pregled čebeljih družin na pršičavost.

- Zakaj pa ne odstopiš sedeža tej stari ženski, saj si še mlad in bi laže stal?
- Saj ga tudi ona ne bi meni, če bi sedela.

REŠETO

KOČEVJSKE NOVICE

DOLENJSKI LIST **YUGOTOURS**

vas vabita v BARCELONO

Ponovno bi vas radi opozorili na zanimivo potovanje v Barcelono, ki smo ga pripravili Yugotours iz Ljubljane in Dolenjski list iz Novega mesta.

Za štiridnevno potovanje od 16. do 19. aprila 1979 je cena 2.980 din zelo ugodna. Proti doplačilu 60 din pa bo organiziran tudi prevoz iz Novega mesta na ljubljansko letališče Brnike in nazaj.

Še je čas, da se prijavite za to zanimivo potovanje, saj enega izmed potnikov čaka tudi prijetna nagrada – brezplačno potovanje v London.

Ni vam potrebno storiti drugega, kot izpolniti prijavnico, ki jo izrežete iz Dolenjskega lista in odnesete eni izmed agencij, ki sprejemajo prijave za potovanje v Barcelono.

Vabimo vas, da se udeležite tega potovanja, ker boste le tako spoznali resničnost nad besedami, s katerimi ni mogoče dovolj prepričljivo opisati vzdušja, ki ga človek lahko doživi in občuti le neposredno v stiku z ljudmi in okoljem, v katerem preživi prijetne dni.

PRIJAVNICA

Ime in priimek .....

naslov .....

se nepreklicno prijavljam za izlet v BARCELONO.

Prijave in informacije:

- GLOBTOUR
Novo mesto, C. kom. Stane-
ta 19, tel. 25-125
- INEX Novo mesto, Novi trg
4, tel. 23-773
- IZLETNIK Krško, C. krških
žrtev 7, tel. 71-142
- KOMPAS Novo mesto, Novi
trg 8, tel. 21-333
- MLADINSKA TURISTIČ-
NA POSLOVALNICA, No-
vo mesto, Novi trg 4, tel.
22-555

NOVOTEKS
tekstilna tovarna

- 3 TRANSFORMATORJE 630 KVA 20/04, proizvod Energoinvest, izklicna cena 32.000,00 din
- 1 TRANSFORMATOR 1000 KVA 20/04, proizvod Rade Končar, izklicna cena 50.000,00 din

Ogled je možen vsak dan od 6. – 14. ure v IVS-u
Licitacija 10. 4. 1979 ob 8. uri.

**KEMIČNA ČISTILNICA
STUDENEC
SPREJEMNICA
TREBNJE**
Rimska cesta
(bivši Labod)

SE PRIPOROČA

Uvoženi tehnološki postopek in naša večletna praksa ohranjata vašo oblačila kljub mnogokratnemu čiščenju.

Naše delo je porok za vaše zadovoljstvo.

Nudimo tudi manjša popravila oblačil.

Oblačila dobite vsak drugi dan.

Delamo vsak dan od 7.30 do 16. ure, razen sobote.

OO ZSMS Emona Dolenjka TOZD Črnomelj
OK ZSMS Črnomelj – konferenca mladih delavcev
GLASBENA MLADINA BELE KRAJINE

RAZPISUJEJO

Glasbeno prireditev „GLAS MLADIH BELE KRAJINE“.
Vabimo vse mlade pevce amaterje od 14 leta starosti dalje, ki živijo ali delajo na območju Bele krajine, da pridejo v soboto, 31. marca 1979, od 8. do 12. ure na pevsko avdicijo v Glasbeno šolo v Črnomlju. Prireditev bo 2. junija 1979 v Črnomlju.

PRIPRAVLJALNI ODBOR

**LJUBLJANA
POTOVALNA AGENCIJA
TRAVEL AGENCY**

POTOVANJA V DOMOVINI:

- SLADKA GORA, 1 dan, odhod 1. 4. (avtobus)
- V NEZNANO, 1 dan, odhod 22. 4. (avtobus)
- OHRID, veriga letov od 20. 4. dalje (letalo)
- SKOPJE–DOJRANSKO JEZERO, odhod 17. 4. (letalo)
- PO POTEH AVNOJA, 3 dni, odhod 25. 5. (avtobus)

POTOVANJA V TUJINO:

- PARIS, 3 dni, odhod 2. 4. (SEJEM ELEKTRONIKE), (letalo)
- GRČIJA – več variant (Ciper, Kreta, Atene) – veriga letov od 5. 4. dalje
- TUNIZIJA – različne variante, veriga letov od 10. 4. dalje
- ISTAMBUL – veriga letov od 17. 4. dalje
- SICILIJA (Palermo–Catania), veriga letov od 26. 4. dalje
- MAROKO (Casablanca–Mohammedia) odhodi 21. in 28. 4.
- ŠPANIJA (Andaluzija), odhodi 2. 5. in 6. 5.
- GRČIJA (Makedonija in Tesalija), vlak, avtobus, 6 dni, odhod, 28. 4.
- TOSKANA–UMBRIJA, 5 dni, (avtobus), odhod 28. 4.
- AZURNA OBALA, 6 dni, (avtobus), odhod 27. 4.
- LIECHTENSTEIN, 3 dni, (avtobus), odhodi 27. in 29. 4.

LETNI DOPUSTI:

Na voljo so programi letnih dopustov v TUNIZIJI, GRČIJI in ŠPANIJI.

Dodatno INEX
Na željo skupin nad 20 oseb pripravljamo programe po želji.

Prijave in informacije:

- INEX Novo mesto, Novi trg 4, telefon (068) 23-773
- INEX Ljubljana, Titova 25, telefon (061) 312-995
- INEX Maribor, Volkmerjev prehod 4, telefon (062) 24-571

 ljubljska banka

**TEMELJNA DOLENJSKA BANKA NOVO MESTO
KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA**

objavlja za nedoločen čas, s polnim delovnim časom naslednja prosta dela in naloge:

1. REFERENTA ZA STROŠKOVNO KNJIGOVODSTVO
2. DVEH REFERENTOV BLAGAJNIKOV DINARSKOVALUTNE BLAGAJNE
3. DVEH REFERENTOV ZA DINARSKE POSLE SPREBIVALSTVOM
4. REFERENTA ZA POTROŠNIŠKO KREDITIRANJE OBČANOV
5. REFERENTA OPERATERJA NA REKORDERJU
6. DVEH REFERENTOV ODPRAVNIKOV-ADMINISTRATORJEV
7. DVEH REFERENTOV ZA POSLOVANJE Z OBČANI V EKSPozITURI MOKRONOG
8. REFERENTA ZA POSLOVANJE Z OBČANI V EKSPozITURI ŽUŽEMBERK

Pogoji za sprejem:

pod 1, 2, 7, 8: znanje, ki ga daje ustrezna štiriletna srednja šola, in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj; pod zap. št. 2 je delo v izmenah.

Pod 3, 4: znanje, ki ga daje ustrezna štiriletna srednja šola, 2 leti ustreznih delovnih izkušenj; pod zap. št. 3 je delo v izmenah.

Pod 5: znanje, ki ga daje dvoletna administrativna šola ali dokončana dva letnika ustrezne štiriletne srednje šole, ter do enega leta ustreznih delovnih izkušenj in uspešno opravljen tečaj operaterja na rekorderju; delo je v izmenah, poskusno delo 2 meseca.

Pod 6: znanje, ki ga daje dvoletna administrativna šola ali dokončana dva letnika ustrezne štiriletne srednje šole, znanje strojepisja ter 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Kandidati za objavljena delovna opravila naj prijavijo s kratkim življenjepisom z navedbami o dosedanjih zaposlitvah priložijo dokazila o šolski izobrazbi.

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 45 dneh po zaključku objave.

Nepopolnih in po objavnem roku prispelih prijav ne bomo upoštevali.

Prijave pošljite na naslov:

Ljubljanska banka
Temeljna dolenska banka
Novo mesto
68001 Novo mesto
Kettejev drevored 1.

**SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA V
SR SLOVENIJI
PODRUŽNICA KRŠKO**

OBJAVLJA

naslednja prosta dela in naloge:

I. ZA DELOVNO ENOTO EKSPozITURO SDK V SEVNICI:

1. Predhodna kontrola uporabnikov družbenih sredstev – enega delavca
2. Opravljanje nalog s trezorskimi vrednostmi – enega delavca

II. ZA DELOVNO ENOTO EKSPozITURO V BREŽICAH:

1. Obdelava nalogov plačilnega prometa – enega delavca, in sicer za določen čas eno leto.

Pogoji:

Pod I/1: višja strokovna izobrazba ekonomske ali pravne smeri, 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Pod I/2: srednja strokovna izobrazba – ESS ali gimnazija, 1 leto ustreznih delovnih izkušenj, moralna in materialna odgovornost za pravilno opravljanje nalog, poskusno delo 3 mesece.

Pod II/1: poklicna šola administrativne ali trgovske smeri in eno leto ustreznih delovnih izkušenj, poskusno delo 3 mesece.

Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe v 15 dneh na naslov: Služba družbenega knjigovodstva, podružnica Krško. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po preteku roka za prijavo.

**SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA V SR SLOVENIJI, PODRUŽNICA KRŠKO
HKRATI OBJAVLJA RAZPIS ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 1979/80:**

- 1) dve štipendiji za šolanje na visoki šoli, prvi letnik, za poklic diplomirani ekonomist;
- 2) eno štipendijo za šolanje na višji šoli, prvi letnik, za poklic ekonomist.

Prošnji za štipendijo je treba priložiti prijavo za štipendijo na obrazcu Drž. zal. Slovenije (št. obr. 1,65) in jo s prošnjo poslati do 30. 6. 1979 na naslov: Služba družbenega knjigovodstva, podružnica Krško.

**trgovska hiša
maximarket**
Ljubljana, Trg revolucije 1

NUDIMO VAM KOMPLETEN PROGRAM:

- VHODNA VRATA
- GARAZNA VRATA
- SOBNA VRATA
- OBLOGE
- ISO – SPAN
- OPAŽNE PLOŠČE
- POHIŠTVO

lip bled
lesna industrija
64 260 bled, ljubljanska c.32
telefon: 064-77384,
telegram: lip bled
telex: 34 525 yu lipex

OBIŠČITE POSLOVALNICE:

- LIP Bled na Zagrebškem velesojmu Bulevar Borisa Kidriča 2 telefon: (041) 523-066
- LIP Bled na Rečici – Bled telefon: (064) 77-944
- LIP Bled v Murski Soboti Cvetkova 1 a telefon: (069) 22-941 telefon: (069) 22-942

dolenjka trgovsko podjetje na debelo in drobno novo mesto

V PRODAJALNAH BRŠLJIN-NOVO MESTO, KOVINA ŠENTJERNEJ, BLAGOVNICA TREBNJE IN BLAGOVNICA ČRNOMELJ

NUDIMO

veliko izbiri keramičnih ploščic, kompletno izbiro stavbne- ga pohištva, zidno in strešno opeko, ves instalacijski mate- rial, betonsko železo in drug gradbeni material. ZA NAKUP SE PRIPOROČAMO.

GASILSKO DRUŠTVO PREČNA

OBJAVLJA

JAVNO LICITACIJO

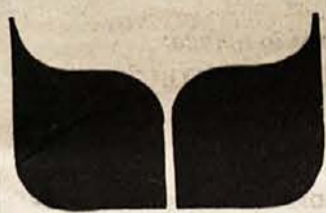
ki bo v nedeljo, 25. 3. 1979, ob 8. uri v prostorih Gasilskega društva Prečna za prodajo kamioneta PK IMV 1600 SB. Izklicna cena 30.000 din. Pravico do licitacije imajo vse izklicne osebe, ki pred licitacijo plačajo 10-odstotno varščino. Ogled avtomobila je možen pred Gasilskim domom Prečna v soboto, 24. marca od 8. do 12. ure.

OBRTNO ZDRUŽENJE NOVO MESTO

objavlja prosta dela in naloge

STROKOVNEGA TAJNIKA

Pogoji:
Zahteva se višja ali srednja izobrazba upravno-pravne, pravne ali ekonomske smeri z najmanj 3 leti delovnih izkušenj. Osebnih dohodkov po dogovoru. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: Obrtno združenje, Novo mesto, Partizanska 12.

KMETIJSKA ZADRUGA

„KRKA“

krka NOVO MESTO

CESTA KOM. STANETA 10

objavlja naslednja prosta dela in naloge:

I. TOZD „OSKRBA“

UPRAVNIKA BLAGOVNICE ŽABJA VAS

Pogoji: kandidati morajo poleg splošnih pogojev imeti končano srednjo ekonomsko šolo s tremi leti ustreznih delovnih izkušenj ali poslovodsko šolo s petimi leti delovnih izkušenj.

II. TZO NOVO MESTO

PRODAJALKE V PRODAJALNI DOM BRŠLJIN

Pogoji: poleg splošnih pogojev morajo kandidati imeti končano trgovsko šolo. Zaželene so delovne izkušnje.

III. TZO ŠENTJERNEJ

ODKUPOVALCA KMETIJSKIH PRIDELKOV IN MOLZ- NEGA KONTROLORJA

Pogoji: poleg splošnih pogojev morajo kandidati imeti končano srednjo kmetijsko šolo. Zaželene so delovne izkušnje.

IV. DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

1. FINANČNEGA KNJIGOVODJE
2. REFERENTA ZA PROMETNI DAVEK
3. SALDAKONTISTA
4. LIKVIDATORJA – FAKTURISTA

Pogoji: kandidati pod zaporedno številko 1., 2. in 3 morajo imeti končano srednjo ekonomsko šolo in enoletne izkušnje v finančni službi.

Kandidati pod zap. št. 4 morajo imeti končano dveletno administrativno šolo ali trg. šolo s znanjem strojepisja ter enoletne delovne izkušnje.

Za vsa dela in naloge se združuje delo za nedoločen čas s polnim delovnim časom in enomesečnim poskusnim delom. Kandidati naj pošljejo prijave s potrebnimi dokazili v 15 dneh po objavi na zgoraj navedeni naslov.

DES LJUBLJANA, n. sub. o. ELEKTRO KOČEVJE, b. o.

objavlja naslednja prosta dela in naloge za nedoločen čas:

1. 1 TEHNIKA ZA OMREŽJE

Pogoji: Tehniška elektro šola – jaki tok in 36 mesecev delovnih izkušenj.

2. 1 ELEKTROMONTERJA V KONZUMNI SLUŽBI

Pogoji: poklicna šola elektro stroke in 36 mesecev delovnih izkušenj.

3. 2 NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV V GRAD- BENI SKUPINI.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pod 1 in 2 pošljite v roku 15 dni po dnevu objave na naslov: DES Ljubljana, n. sub. o. Elektro Kočevje, b. o., Cesta na Trato 6, Kočevje. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po izbiri.

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA „DJURO SALAJ“ KRŠKO – TOZD KOMERCIALA

objavlja dela oz. naloge za

OPRAVLJANJE UVOZNIH OPRAVIL I. STOP- NJE

Pogoji:

- dokončana srednja šola ekonomske oz. komercialne smeri
- 5 let ustreznih delovnih izkušenj
- vsaj pasivno znanje enega tujega jezika (prednost ima nemščina)

Pismene prijave sprejema kadrovska služba delovne organiza- cije 15 dni po objavi.

Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire najpozneje v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

PETROL LJUBLJANA TOZD TRG. NA DROBNO PE BREŽICE

objavlja prosta dela in naloge

DVEH (2) PRODAJALCEV NA BENCINSKI ČRPALKI KOČEVJE II

Pogoji:

- KV ali PK delavec
- odslužen vojaški rok

Dela in naloge se združujejo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Poskusno delo traja tri mesece.

Lastnoročno napisane ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite v 15 dneh po objavi oglasa na upravo PE Brežice, Gor. Lenart 1.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku razpisnega roka.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB, LJUBLJANSKA CESTA 8

OBJAVLJA PROSTA DELA IN NALOGE

1. FINANČNEGA KNJIGOVODJE

POGOJA:

- višja ali visoka izobrazba ekonomske smeri
- širi leta delovnih izkušenj

Prosta dela in naloge se združuje za določen čas – do konca letošnjega leta zaradi nadomeščanja delavke na porodniškem dopustu, s polnim delovnim časom.

2. STROJEPIŠKE

POGOJA:

- končana osnovna šola
- strojepisni tečaj

Prosta dela in naloge se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pismene ponudbe z dokazili o izobrazbi naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov podjetja.

O izbiri bodo kandidati obveščeni najkasneje v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

Kam po končani osemletki

Pred durmi je čas, ko nova generacija osmošolcev zapušča šolske klopi. Pred njimi je težka življenjska odločitev. Za njihove starše je to čas, ko se temjito in mnogokrat zaskrbliujoče vprašujejo, ali dovolj poznajo svojega otroka, da mu bodo pravilno svetovali in pomagali pri nadaljnji usmeritvi v življenje.

Znano je, da osnovna šola že dolga leta sistematično spremlja razvoj, zorenje, napredovanje in poklicne želje učencev. V zadnjem času dobiva to spremljanje bolj načrtno in znanstveno podlago, posebno še s pridobitvijo šolske strokovne službe. Poklicno usmerjanje je ena osnovnih nalog te službe, ki mora pri svojem delu čim bolj poglobljeno sodelovati z učenci, učitelji, starši, skupnostjo za zaposlovanje, zdravstveno službo itd.

Akcija poklicnega usmerjanja poteka praktično skozi vsa osnovna šola. Večji poudarek dobi v petem razredu, ko s predavanji skušamo motivirati starše, da bi začeli razmišljati o poklicnih odločitvah svojih otrok. Delno prispeva k tej akciji običajno testiranje učencev petega razreda. Testni rezultati so nam kazalci razvitosti, sposobnosti naših učencev. Opozarjajo nas na posebno nadarjene učence, ki jih kasneje običajno pozabimo in na učence, ki se težko učijo, za katere pa naša šola v primerjavi s prvimi, bistveno bolj skrbi. Testiranje se ponovi, seveda ne z enakim testom, v sedmem razredu. Do nedavnega je bilo testiranje v osmem razredu, kar pa je bilo zelo pozno, včasih celo prepozno, da bi si z rezultati lahko pomagali. Učence sedmega razreda že začinjamo sistematično seznanjati s široko izbiro poklicev in možnostmi nadaljnega šolanja.

V osmem razredu poteka akcija poklicnega usmerjanja po programu približno takole, na nekaterih šolah bolj na drugih manj temeljito.

1. Informiranje učencev in staršev

Učence informirajo učitelji v vsem vzgojnoizobraževalnem procesu, strokovni delavci pri posebnih urah v razredu s predavanji, filmi, prispelimi obvestili raznih delovnih organizacij, kadrovske službe delovnih organizacij s posebnimi predavanji itd. Pomembno je, da so učenci in starši dobro seznanjeni s poklici, sončno in senčno stranjo le-teh in možnostmi za zaposlitev v tem poklicu.

Poseben problem predstavljajo poklici, za katere je težko dobiti učno mesto (zlatar, urar, finomehanik, optik, fotograf itd.).

2. Anketa o izbiri poklica,

ki jo opravijo strokovne službe

skupnosti za zaposlovanje. Učiteljem, staršem in strokovnim službam je opora pri svetovanju in spoznavanju učencevih poklicnih želja, načrtov. Dopolnjujejo jo zapazanja razrednikov, letni uspeh učencev v petem, šestem in sedmem razredu ter končne ocene iz naslednjih predmetov: slovenskega jezika, matematike, tujega jezika, biologije, kemije, fizike. kar je za učence pri sprejemu in strokovnega svetovalca zelo pomembno pri svetovanju ob vpisu za nadaljnje izobraževanje.

3. Testni rezultati učencev

Testni rezultat je ocena otrokovih sposobnosti. Realnejši je, kolikor bolj je učenec med testiranjem zbrano in prizadevno delal. Učencem in staršem ni dosegljiv med drugim tudi zato, ker si ga ne bi znali pravilno razložiti, zlasti zato, ker so pogosto velike razlike med testnim rezultatom in šolskim uspehom.

4. Predpis na srednje in poklicne šole

Ob tej prerani in za večino življenjski odločitvi, ko ima učenec sam s seboj in z ožjim okoljem toliko problemov, bi morali starši in učenci, svetovalci in učitelji razmisliti predvsem o naslednjem:

1. KAJ UČENEC ZMORE?

To so učenceve sposobnosti, o katerih smo že govorili (do 13 leta si otrok razvije 90 % sposobnosti). Vemo, da so osnovnošolski programi sestavljeni za poprečno sposobne

učence. Premislimo, koliko časa učenec porabi, da dosega v šoli take ali drugačne ocene. Veliko učenca za poprečen ali slab uspeh pomeni manj razvite sposobnosti, zato ne svetujemo takemu učencu zahtevnega in dolgotrajnega študija. Običajno si to želijo ambiciozni in nekritični starši iz različnih razlogov. Po pritiskih na otroka in morebitne zveze, otroka tudi vsolajo na zahtevno šolo, vendar že v srednji šoli spoznajo, da je njihov otrok prišel, denimo v drugem ali tretjem letniku, v veliko krizo, skozi katero se zelo težko ali sploh ne prebije. Znano je, da nekateri specifični poklici zahtevajo od otrok posebne sposobnosti.

Dejstvo je, da so pri dokaj velikem številu učencev očitne razlike med sposobnostmi in šolskim uspehom. Kje so vzroki?

– V dobro situiranih družinah s pomanjkljivo in čustveno hladno vzgojo se otrok ne bo dobro razvijal, prav tako ne v socialno ogroženi družini, kjer je alkoholizem, nerazumevanje med starši, številni otroci itd.

– Učenec nima delovnih navad, ima močno razpršene interese, slab besedni zaklad, slabo pomni, ima specifične učne težave, je razvajen, egoist, brez občutka odgovornosti, na splošno je čustveno in socialno nezrel.

2. KAJ UČENEC ZNA?

Tu mislimo na učenčevo znanje, navade, spretnosti. Znova in znova ugotavljamo, da imajo največ težav v osnovni in kasneje v srednji in višji šoli učenci brez delovnih navad, oziroma učnih navad. Jasno je, da dobro razvite učne navade, ki so v veliki meri odraz vzgoje v družini, omogočajo racionalnejše in uspešnejše učenje. Dobro razvite navade ima tisti učenec, ki ne izgublja prostega časa, vztraja pri učenju do konca, delo načrtuje, ga ni treba nenehno priganjati h knjigi, je samostojen, se sistematično uči, ima stalen prostor za učenje, določen čas za učenje, se uči popoldne, ne zvečer po TV programu, zna poslušati razlago, si zna izpisati bistveno (83 % ljudi je vizuelnega tipa), se ne uči kampanjsko, z rezultati dela ni prehitro zadovoljen itd.

3. KAJ UČENEC HOČE?

Pri učencih, ki živijo v urejenem domu, običajno vidimo, da se dokaj zrelo odločajo za poklic. Starši poznajo otroka, vedo s čim najraje ukvarja v prostem času in že zgodaj začnejo z otrokom pogovore o njegovi življenjski poti, pri čemer znajo najti kompromis med otrokovimi sposobnostmi, znanjem, navadami, voljo in interesi. Starši, ki se z otroki premalo ukvarjajo, jih tudi premalo poznajo.

Do otrok, njihovih osebnostnih kvalitete ter sposobnosti so nekritični, o življenjski poti otroka začnejo razmišljati prepozno. Dostikrat so obremenjeni z lastnimi željami, poklicno odločitvo sosedovega, bolj pridnega osmošolca in slabimi šolskimi ocenami svojega otroka.

4. KAKŠNE SO MOŽNOSTI ZA ZAPOSILITEV?

V naši regiji še dolgo ne bomo izšolali dovolj kadra srednjih in poklicnih profilov, zato razen redkih izjem z zaposlitvijo ni problemov. Škoda je le, da ima naša regija premalo različnih šol, kamor bi se lahko vpisovala predvsem dekleta. Miselnost staršev in otrok se pohvalno spreminja na boljše.

Na koncu še to:

Skrjni čas je da, če še nismo, skličemo družinski posvet, kjer se družina mirno in preudarno pogovori o življenjski poti svojega enakovrednega družinskega člana, ki je res v nezavidičem položaju in še kako potreben pomoči in spodbud. Morja je potreben posvet z razrednikom, strokovnim delavcem v šoli, posvet z zdravnikom zaradi morebitnega šibkega zdravja ali posebnih kroničnih bolezni.

Pri sprejemu učencev v nadaljnje šolanje ima zelo pomembno in odgovorno vlogo osnovna šola, ki mora k učenčevi prošnji za vpis dodatno tudi mnenje o učencu, oziroma o njegovi pozitivnih lastnostih, osebnih kvalitetah, posebnih interesih, sposobnostih, nagnjenjih itd.

Vse informacije glede vpisa, štípendij in učnih mest' so izšle pred kratkim v posebnih prilogah Dela.

ANA BLAŽIČ

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

RAZNO

SPREJMEMO fanta na kmetijo za svojega. Bodoča zaposlitev za jamčena. Ponudbe pod šifro: „DOLENJSKA“.

ODDAM v najem vpeljan ženski frizerski salon v Crnomlju. Telefon: 76-670.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 10. do 17. marca so v brežiški porodnišnici rodile: Vesna Vuković iz Samobora - Romano, Doroteja Ajster iz Župeče vasi - Sergeja, Jožica Mešček iz Kremenca - Damjana, Nada Račić iz Hrasnja - Andrejo, Sokolovca iz Samobora - Marka, Anica Matija - št. št. iz Podvrho Miroslava, Nada Sopič iz Brezja - Ivana, Jožica Baškovič iz Župeče vasi - Roberta, Anastazija Bašič iz Bedra - Stefico, Slavica Kovačič iz Klokočevca - Ivano, Angela Kozolov iz Sremiča - Boštjana, Mira Godler iz Pečice - Boštjana, Anka Bijelič iz Zaprešiča - Vedrano, Andreja Fabjan s Senovega - Marka, Ida Hočvar iz Rovšiča - Mihajlo, Stefica Adlešič iz Dobove - dečka, Višnja Biščan iz Molvica - Jasmino, Nevenka Grgurič iz Gradna - Dražena, Milena Sta-

nišič iz Sentlenartra Andrijano, Nada Potokar iz Ribnice na Dol. - deklico, Đurđa Vitko iz Otoka - deklico, Ljubica Petek iz Letovčana Novodvorskega - dečka, Jovanka Bakič iz Krškega - dečka, Draga Vlačič iz Samobora - dečka - CESTITAMO!

V istem času so v brežiški bolnišnici umrli: Maksimilijana Munjko, gospodinja iz Zaprešiča, stara 85 let; Franc Žužek, kmetovalec z Vrha, star 71 let, Neža Cerjak, kmetovalka iz Gor. Leskoveca, stara 82 let; Ana Klokočar, gospodinja iz Hrastine, stara 64 let; Franciška Račić, gospodinja iz Gor. Skopice, stara 79 let.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 8. do 14. marca so v novomeški porodnišnici rodile: Milka Barbič iz Metlike - Hajdi, Irena Dizdarevič iz Metlike - Sabino, Marija Prašnikar iz Vidošičevca - Jožico, Jožica Cedilnik s Senovega - Marka in Vesno, Breda Radman iz Metlike - Zlatka, Katica Plevnik iz Crnomlja - Darjo, Karolina Pelko iz Konca - Bernardo, Marija Gerzetič iz Kvasice - Roberta, Marija Urbanč iz Gorencev - Mira, Andreja Luzar iz Sentjerneje - Miha, Branka Moravec iz Podklanca - Andreja, Anica Fink iz Podgore - Boruta, Jožica Bolanča iz Starega trga - Maria, Dragica Beg iz Grabrova - Marka, Jožica Pintarič z Rožič vrha - Alenko, Rozalija Strah s Sela - Francija, Dragica Križan iz Gradca - Ramona, Smilja Poljševič iz Ravna - Vesno, Marija Selak iz Luterskega sela - deklico in Zorica Hvala iz Krškega dečka. - Cestitamo!

DANICA METELKO - DOBERSEK

Teško nam gre beseda izpod peresa, ko želimo izreči pisani mozaik gimnazijskih dni, ki smo jih preživeli s teboj, preden te je iz naše srede iztrgala smrt. Ni smo mogli verjeti, da si odšla za vedno, tako mlada si še bila. Verjemi, da se še nikoli nismo tako težkih src odpravljali iz Brežic, Sevnice in Ljubljane kot tisto sredo, ko smo se prišli za vedno posloviti od tebe. Vsi smo prišli, a naš razred ni bil več kot prej. Sleherno oko je orosila solza, ko smo se ob številnih rožah na tvojem grobu spomnili maturantskega spisa „Pomlad, življenje, ljubezen...“

Zate ne bo več pomladi, a v naših srcih boš ostala svetla luč, preporna pomladi, življenja, ljubezni.

Tvoji soščolci

SO ME NAMENOMA POZABILI?

Na dan žena je krmeljska organizacija RK pripravila zabavo za vse nad 70 let stare ženske iz krajevne skupnosti. Povabljenkam so raznesli vabila že nekaj dni pred prireditvijo, jaz pa sem za zabavo zvedela šele 9. marca. Sprašujem se, kako so me mogli pozabiti, saj že 75 let živim v tej krajevni skupnosti! Res mi je hudo, ker se nihče ni spomnil name. Taki spodsrljaji še posebno prizadejajo starejše ljudi, ki jim že kanček pozornosti veliko pomeni.

JULKA PRELOGAR
Gabrijela

PRODAM dvostanovanjsko hišo z garažama in vrtom, takoj vseljivo, v Kočevju. Marija Tomšič, Prešernova 7, 61330 Kočevje.

PRODAM vinograd v Straži in travnik v Prečni. Ucmjan Slavko, Vavta vas 15.

PRODAM parcelo-vinograd v Novi gori pri Prečni in njivo. Informacije v Češki vasi 2 pri Gonškovihi.

V BLIZINI Zaloga pri Straži prodam 85 arov travnika. Franc Lavrič, Gor. Gradišče 4, Dol. Toplice. Informacije možne pri Ani Lavrič, Loke 4, pri Straži.

PRODAM hišico z vrtom, takoj vseljivo. Naslov v upravi lista (1142/79).

PRODAM nov vinograd 480 trt, polovico na žici. Anton Bovhan, Gornja stara vas 7.

V SEMICU nad Iskro prodam dve parceli po cca nad 10 arov. Do nedavnega so bili tu vinogradi. Parceli sta primerni za gradnjo vikenda in za vinograde. Dostop z vsakim vozilom. Ivan Jakša, Pribišje 5, Semič.

V BLIZINI Novega mesta prodam enostanovanjsko hišo, zraven malo vrta, vseljivo po dogovoru. Naslov v upravi lista (1155/79).

PRODAM dobro ohranjeno pod v Zabji vasi. Ogled je možen vsak dan. Cena 16.000 din. Franc Bajer, Zabja vas 23, Novo mesto.

PRODAM vinograd 35 a v bližini Smarjete, cena 40.000 din. Uhan, Majde Šilc 18, Novo mesto, telefon: 25-465.

PRODAM vinograd v Starih vinah. Poizve se pri Mariji Češnovar, Velike Poljane 14, Škocjan.

UGODNO prodamo posestvo z gospodarskim poslojem, starejšo hišo, zemlje približno 3,5 ha z gozdom. Ulica heroja Štaka 15 - Kidričeva 5, Trebnje.

PRODAM njivo z manjšim vinogradom v izmeri 25 a 86 m², 8 km od Novega mesta po asfaltni cesti na lepi sončni legi, primerno za zidanico. Dovoz z manjšimi vozili. Naslov v upravi lista (1169/79).

KUPIM

ZEMLIŠČE na sončnem prostoru kupim. Ponudbe na upravo lista pod šifro: „POMLAD“.

PREKLICI

ALOZIJA STARIČ, Gotna vas 33, Novo mesto, prepovedujem mladini vse igre na mojem travniku pod Žibretovim hribom. Starši otrok odgovarjajo za škodo. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

DRAGO KASTREVC, Šmihel 27, prepovedujem delanje škode na parcelah 552/2 in 552/3 v Šmihelu. Zahtevam, da se s parcele umakne ves material. Kdor tega ne bo upošteval, bo sodno preganjan.

FRANČIŠKA KALIŠEK, Belšinja vas 1, prepovedujem vsako vožnjo in peš hojo po moji njivi „Lopar“. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

ALOZIJI JOŽEF, Herinja vas 11, prepovedujem vsako vožnjo in hojo po njivi proti Rešovci-Borse. Vsi uporabniki poti se morajo javiti pri Alojziju Jožefu do nedelje in plačati prispevek stroškov. Kdor preklica ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

CESTITKE

LJUBI mami **MARIJI BREGAR** iz Zavrtnja pri Škocjanu, želimo za njen praznik vse najboljše ter še veliko zdravilnih in zadovoljnih let. Otroci z družinami. Atu pa pošiljamo lepe pozdrave.

PEPCI KOPRIVEC z Mirne št. 100 za njen rojstni dan, god in obletnico poroke iskreno čestitajo njen mož Lojze in sestra Malka, brata Lojze in Polde ter nečaki in nečakinje in vsi, ki jo imajo radi, ter ji želijo še veliko zdravih let.

DRAGI in nadvse dobri mami **MARIJI SENICA**, po domače Matičkovi mami, iz Gornje Straže čestitajo za 72. rojstni dan in god z željo, da bi bila še dolgo med nami zdrava in vesela! Vsi njeni.

LJUBI mami **ANICI MATKO** iz Gaberja 85 želimo za njihov 75. rojstni dan, da bi ga še veliko let praznovali med nami zdravi, veseli ter zadovoljni. Hčerki Rezka z možem Tonetom ter Anica, vnuki Tadeja, Tončka z Bojanom ter Zlatko in Anica z družinami.

OBVESTILA

STEKLARSTVO MOJCA PEČEK, Partizanska 15, Novo mesto: izdelava usluge, okvirjanje slik, izdelava vitraž. Se priporočamo!

ROLETE in žaluzije vseh vrst z dveletno garancijo vam izdeluje roletarstvo **MEDLE**, Zabja vas 47, telefon 23-673. Se priporočam!

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 22. marca - Lea Petek, 23. marca - Peter Sobota, 24. marca - Simeon Nedelja, 25. marca - Minka Ponedeljek, 26. marca - Evgenija Torek, 27. marca - Rupert Sreda, 28. marca - Milada Cetrtek, 29. marca - Jernej

LUNINE MENE
28. marca ob 3.59. uri - mlaj

KIZIO

SEVNICA: 22. 3. film Zemlja izgubljena v času. 24. in 25. 3. film Hajdovski časi. 28. in 29. 3. film Njih 14.

BRESTANICA: 24. in 25. 3. danški barvni film Hopla v posteljo.

BREŽICE: 23. in 24. 3. italijanski barvni film Mož iz Virginije. 25.

in 26. 3. španski barvni film V vrtincu vesti. 27. in 28. 3. ameriški barvni film Ani Hlaal.

CRNOMELJ: 24. in 25. 3. ameriški barvni film Vročica sobotne noči. 27. 3. ameriški barvni film Da, da... za sedaj. 29. 3. ameriški barvni film Zanka za nevidnega.

KRSKO: 24. in 25. 3. italijanski film Zadnji krik savane. 28. 3. italijanski film Doživljaj belega očnika. 29. 3. ameriški film Pač ni...

MIRNA: 24. 3. film Grešnica.

MOKRONOG: 24. in 25. 3. film Mož, ki je padel na zemljo.

NOVO MESTO - KINO KRKA: od 23. do 25. 3. ameriški barvni film Ljudje orli. 26. in 27. 3. gledališki abonma. 28. in 29. 3. ameriško-nemški barvni film Kačje jajce.

NOVO MESTO - KINO JLA: Od 22. do 25. 3. ameriški film Zadnji mandingo. 25. 3. otroški film Maček na Divjem zahodu. Od 26. do 28. 3. jugoslovansko-nemški film Med jastrebi.

RIBNICA: 24. in 25. 3. ameriški barvni film Kaskaderji.

SPALNICO, odlično ohranjeno, kompletno z vložki (masivni hrast) prodam po zelo nizki ceni skupno ali posamezno. Ana Zaman, Dolenjske Toplice 88.

PRODAM 200 kosov kostanjevega kolja. Jože Hrastar, Vel. Brusnice.

PRODAM tritonsko harmoniko Melodija in globok otroški voziček. Košljar, Pod Trško goro 55, Mačkovec, Novo mesto.

PRODAM novo motorno škroplilnico Stihl. Telefon 85-107.

PRODAM barvni televizor Imperial in belo birmansko oblačko za 12 let. Naslov: Franc Prah, Mirna, Roje 2.

PRODAM kavč, dva fotelja in mizo. Informacije na telefon (068) 23-859. Kličite po 13. uri!

PRODAM hidrofor. Jože Gačnik, Potov vrh 53, Novo mesto.

PRODAM noto tivrstvo diatonično harmoniko Melodija (duri H, E, A). Drago Tratnik, Irča vas 5, Novo mesto.

UGODNO prodam ostrižje (grušt) 11 x 14 m (možno z opeko), staro 11 let, primerno za hlev. Anton Grabnar, Maline 8, Trebelno.

PRODAM traktorsko prikolico 3 t kiper. Anton Avsec, Mala Cikava 7.

PRODAM ostrižje za vikend. Naslov v upravi lista (1136/79).

PRODAM kosilnico za traktor Universal Slavko Skrbec, Ratež 29, Brusnice.

PRODAM Grunding 6200 radiokasetofon. Ana Golob, Stranska vas 3, 68000 Novo mesto.

STROJ za izdelovanje strešne cementne opeke s 650 modeli, prodam. Jože Švigelj, Brvace 5, Grosuplje.

PRODAM kosilnico BCS, malo rabljeno z vozičkom. Anton Jerič, Mali vrh 7, Mirna peč.

PRODAM motorno kosilnico Figaro in tračne grablje v dobrem stanju. Alojz Zorko, Šmalčja vas 10, Sentjerneje.

PRODAM kosilnico italijansko, greben 130 v dobrem stanju. Jože Dolinšek, Vino 10, Škofljica.

CEPLJENJE trte žametne črtnice, modre franjinke, laški rizling, kraljevine, plavec, žlahtnine imam na zalogi. Krajšek, Zebnik 34, Radeče, telefon (061) 819-246.

PRODAM vrste živih mej, liguster 50 cm a 2,50 din. Telefon 85-172 po 13. uri.

PRODAM televizor Gorenje Color. Informacije na naslovu: Sololov Tigr, Crnomelj, H. Starihe 7/a med 13. in 17. uro, razen nedelje.

PRODAM seno na rastilu. Stanko Ajdovnik, Zagrad 13, Škocjan.

PRODAM peč Tam-Stadler 40.000 kcal za centralno ogrevanje. Kostanjevica, Grajska 35.

PRODAM manjšo stružnico, namizni rezalni stroj in rezalni stroj z vertikalno glavo (starejši tip). Kirm, Brezovica n. h. Mirna.

PRODAM sadike žive meje. Pokorny, Drečjetova pot 11, Novo mesto.

UGODNO prodam stoječ molzni stroj, 1.500 kosov rabljene strešne opeke in prikolico za prevoz živine. Sladič, Trebelno 3 /

PRODAM 3.000 kg sena. Vinko Kranjčević, Leskovec pri Krškem 17.

PRODAM 1 m3 suhih javorovih desk. Informacije po telefonu (068) 23-382.

PRODAM 1.000 kg dobrega sena. Janko Bračička, Gotna vas 40, Novo mesto.

PRODAM večjo količino sena. Informacije na telefon: 84-985 v večernih urah.

UGODNO prodam pomivalni stroj, štedilnik na trda goriva, 2 kamina (peči) ter krušno peč. Telefon: (068) 77-925.

PRODAM kravo srednjih let, 8 mesecev brejo. Gašperič, Podgora, Straža.

ZARADI selitve prodam lepo ohranjeno spalnico, električni štedilnik, štedilnik na trdo gorivo. Ogled vsak dan od 16. ure dalje. Marija Šmajdek, Gubčeva 28, Novo mesto.

PRODAM kvalitetno seno. Darovic, Ločna 26, Novo mesto.

PRODAM 3 tone mrve in bojlerja Tiki (8 in 80 l). Vprašajte: Ragovo 3, Jože Tadič.

PRODAM črno-bel televizor Ambasadur in sobno omaro. Rada Stankovič, Kristanova 2.

PRODAM žitni kombajn Bautz, gumni voz (15-colski) in motorno žago McCulloch. H. Vinko Fabjan, Dol. Gradišče 6, Sentjerneje.

PRODAM 15 let staro ostrižje (grušt) 9,50 x 10 s strešno opeko. Ponudbe pod šifro: „V APRILU ALI MAJU“.

PRODAM frezar s kultivatorjem in kosilnico znamke Motoguzzi, zelo dobro ohranjeno. Anton Starič, Radna vas 10, 68231 Trebelno.

PRODAM 2 ha košnje. Angela Jakše, Češča vas.

PRODAM traktor 3 t kiper. Anton Avsec, Mala Cikava 7.

PRODAM ostrižje za vikend. Naslov v upravi lista (1136/79).

PRODAM kosilnico za traktor Universal Slavko Skrbec, Ratež 29, Brusnice.

PRODAM Grunding 6200 radiokasetofon. Ana Golob, Stranska vas 3, 68000 Novo mesto.

STROJ za izdelovanje strešne cementne opeke s 650 modeli, prodam. Jože Švigelj, Brvace 5, Grosuplje.

PRODAM kosilnico BCS, malo rabljeno z vozičkom. Anton Jerič, Mali vrh 7, Mirna peč.

PRODAM motorno kosilnico Figaro in tračne grablje v dobrem stanju. Alojz Zorko, Šmalčja vas 10, Sentjerneje.

PRODAM kosilnico italijansko, greben 130 v dobrem stanju. Jože Dolinšek, Vino 10, Škofljica.

CEPLJENJE trte žametne črtnice, modre franjinke, laški rizling, kraljevine, plavec, žlahtnine imam na zalogi. Krajšek, Zebnik 34, Radeče, telefon (061) 819-246.

PRODAM vrste živih mej, liguster 50 cm a 2,50 din. Telefon 85-172 po 13. uri.

PRODAM televizor Gorenje Color. Informacije na naslovu: Sololov Tigr, Crnomelj, H. Starihe 7/a med 13. in 17. uro, razen nedelje.

PRODAM seno na rastilu. Stanko Ajdovnik, Zagrad 13, Škocjan.

PRODAM peč Tam-Stadler 40.000 kcal za centralno ogrevanje. Kostanjevica, Grajska 35.

PRODAM manjšo stružnico, namizni rezalni stroj in rezalni stroj z vertikalno glavo (starejši tip). Kirm, Brezovica n. h. Mirna.

PRODAM sadike žive meje. Pokorny, Drečjetova pot 11, Novo mesto.

UGODNO prodam stoječ molzni stroj, 1.500 kosov rabljene strešne opeke in prikolico za prevoz živine. Sladič, Trebelno 3 /

PRODAM 3.000 kg sena. Vinko Kranjčević, Leskovec pri Krškem 17.

PRODAM 1 m3 suhih javorovih desk. Informacije po telefonu (068) 23-382.

PRODAM 1.000 kg dobrega sena. Janko Bračička, Gotna vas 40, Novo mesto.

PRODAM večjo količino sena. Informacije na telefon: 84-985 v večernih urah.

UGODNO prodam pomivalni stroj, štedilnik na trda goriva, 2 kamina (peči) ter krušno peč. Telefon: (068) 77-925.

PRODAM kravo srednjih let, 8 mesecev brejo. Gašperič, Podgora, Straža.

ZARADI selitve prodam lepo ohranjeno spalnico, električni štedilnik, štedilnik na trdo gorivo. Ogled vsak dan od 16. ure dalje. Marija Šmajdek, Gubčeva 28, Novo mesto.

PRODAM kvalitetno seno. Darovic, Ločna 26, Novo mesto.

PRODAM 3 tone mrve in bojlerja Tiki (8 in 80 l). Vprašajte: Ragovo 3, Jože Tadič.

PRODAM črno-bel televizor Ambasadur in sobno omaro. Rada Stankovič, Kristanova 2.

PRODAM žitni kombajn Bautz, gumni voz (15-colski) in motorno žago McCulloch. H. Vinko Fabjan, Dol. Gradišče 6, Sentjerneje.

PRODAM 15 let staro ostrižje (grušt) 9,50 x 10 s strešno opeko. Ponudbe pod šifro: „V APRILU ALI MAJU“.

PRODAM frezar s kultivatorjem in kosilnico znamke Motoguzzi, zelo dobro ohranjeno. Anton Starič, Radna vas 10, 68231 Trebelno.

PRODAM 2 ha košnje. Angela Jakše, Češča vas.

PRODAM 200 kosov kostanjevega kolja. Jože Hrastar, Vel. Brusnice.

PRODAM tritonsko harmoniko Melodija in globok otroški voziček. Košljar, Pod Trško goro 55, Mačkovec, Novo mesto.

PRODAM novo motorno škroplilnico Stihl. Telefon 85-107.

PRODAM barvni televizor Imperial in belo birmansko oblačko za 12 let. Naslov: Franc Prah, Mirna, Roje 2.

PRODAM kavč, dva fotelja in mizo. Informacije na telefon (068) 23-859. Kličite po 13. uri!

PRODAM hidrofor. Jože Gačnik, Potov vrh 53, Novo mesto.

PRODAM noto tivrstvo diatonično harmoniko Melodija (duri H, E, A). Drago Tratnik, Irča vas 5, Novo mesto.

UGODNO prodam ostrižje (grušt) 11 x 14 m (možno z opeko), staro 11 let, primerno za hlev. Anton Grabnar, Maline 8, Trebelno.

PRODAM traktorsko prikolico 3 t kiper. Anton Avsec, Mala Cikava 7.

PRODAM ostrižje za vikend. Naslov v upravi lista (1136/79).

PRODAM kosilnico za traktor Universal Slavko Skrbec, Ratež 29, Brusnice.

PRODAM Grunding 6200 radiokasetofon. Ana Golob, Stranska vas 3, 68000 Novo mesto.

STROJ za izdelovanje strešne cementne opeke s 650 modeli, prodam. Jože Švigelj, Brvace 5, Grosuplje.

PRODAM kosilnico BCS, malo rabljeno z vozičkom. Anton Jerič, Mali vrh 7, Mirna peč.

PRODAM motorno kosilnico Figaro in tračne grablje v dobrem stanju. Alojz Zorko, Šmalčja vas 10, Sentjerneje.

PRODAM kosilnico italijansko, greben 130 v dobrem stanju. Jože Dolinšek, Vino 10, Škofljica.

CEPLJENJE trte žametne črtnice, modre franjinke, laški rizling, kraljevine, plavec, žlahtnine imam na zalogi. Krajšek, Zebnik 34, Radeče, telefon (061) 819-246.

PRODAM vrste živih mej, liguster 50 cm a 2,50 din. Telefon 85-172 po 13. uri.

PRODAM televizor Gorenje Color. Informacije na naslovu: Sololov Tigr, Crnomelj, H. Starihe 7/a med 13. in 17. uro, razen nedelje.

PRODAM seno na rastilu. Stanko Ajdovnik, Zagrad 13, Škocjan.

PRODAM peč Tam-Stadler 40.000 kcal za centralno ogrevanje. Kostanjevica, Grajska 35.

PRODAM manjšo stružnico, namizni rezalni stroj in rezalni stroj z vertikalno glavo (starejši tip). Kirm, Brezovica n. h. Mirna.

PRODAM sadike žive meje. Pokorny, Drečjetova pot 11, Novo mesto.

UGODNO prodam stoječ molzni stroj, 1.500 kosov rabljene strešne opeke in prikolico za prevoz živine. Sladič, Trebelno 3 /

PRODAM 3.000 kg sena. Vinko Kranjčević, Leskovec pri Krškem 17.

PRODAM 1 m3 suhih javorovih desk. Informacije po telefonu (068) 23-382.

PRODAM 1.000 kg dobrega sena. Janko Bračička, Gotna vas 40, Novo mesto.

PRODAM večjo količino sena. Informacije na telefon: 84-985 v večernih urah.

UGODNO prodam pomivalni stroj, štedilnik na trda goriva, 2 kamina (peči) ter krušno peč. Telefon: (068) 77-925.

PRODAM kravo srednjih let, 8 mesecev brejo. Gašperič, Podgora, Straža.

ZARADI selitve prodam lepo ohranjeno spalnico, električni štedilnik, štedilnik na trdo gorivo. Ogled vsak dan od 16. ure dalje. Marija Šmajdek, Gubčeva 28, Novo mesto.

PRODAM kvalitetno seno. Darovic, Ločna 26, Novo mesto.

PRODAM 3 tone mrve in bojlerja Tiki (8 in 80 l). Vprašajte: Ragovo 3, Jože Tadič.

PRODAM črno-bel televizor Ambasadur in sobno omaro. Rada Stankovič, Kristanova 2.

PRODAM žitni kombajn Bautz, gumni voz (15-colski) in motorno žago McCulloch. H. Vinko Fabjan, Dol. Gradišče 6, Sentjerneje.

PRODAM 15 let staro ostrižje (grušt) 9,50 x 10 s strešno opeko. Ponudbe pod šifro: „V APRILU ALI MAJU“.

PRODAM frezar s kultivatorjem in kosilnico znamke Motoguzzi, zelo dobro ohranjeno. Anton Starič, Radna vas 10, 68231 Trebelno.

PRODAM 2 ha košnje. Angela Jakše, Češča vas.

PRODAM 200 kosov kostanjevega kolja. Jože Hrastar, Vel. Brusnice.

PRODAM tritonsko harmoniko Melodija in globok otroški voziček. Košljar, Pod Trško goro 55, Mačkovec, Novo mesto.

PRODAM novo motorno škroplilnico Stihl. Telefon 85-107.

PRODAM barvni televizor Imperial in belo birmansko oblačko za 12 let. Naslov: Franc Prah, Mirna, Roje 2.

PRODAM kavč, dva fotelja in mizo. Informacije na telefon (068) 23-859. Kličite po 13. uri!

PRODAM hidrofor. Jože Gačnik, Potov vrh 53, Novo mesto.

PRODAM noto tivrstvo diatonično harmoniko Melodija (duri H, E, A). Drago Tratnik, Irča vas 5, Novo mesto.

UGODNO prodam ostrižje (grušt) 11 x 14 m (možno z opeko), staro 11 let, primerno za hlev. Anton Grabnar, Maline 8, Trebelno.

PRODAM traktorsko prikolico 3 t kiper. Anton Avsec, Mala Cikava 7.

PRODAM ostrižje za vikend. Naslov v upravi lista (1136/79).

PRODAM kosilnico za traktor Universal Slavko Skrbec, Ratež 29, Brusnice.

PRODAM Grunding 6200 radiokasetofon. Ana Golob, Stranska vas 3, 68000 Novo mesto.

STROJ za izdelovanje strešne cementne opeke s 650 modeli, prodam. Jože Švigelj, Brvace 5, Grosuplje.

PRODAM kosilnico BCS, malo rabljeno z vozičkom. Anton Jerič, Mali vrh 7, Mirna peč.

PRODAM motorno kosilnico Figaro in tračne grablje v dobrem stanju. Alojz Zorko, Šmalčja vas 10, Sentjerneje.

PRODAM kosilnico italijansko, greben 130 v dobrem stanju. Jože Dolinšek, Vino 10, Škofljica.

CEPLJENJE trte žametne črtnice, modre franjinke, laški rizling, kraljevine, plavec, žlahtnine imam na zalogi. Krajšek, Zebnik 34, Radeče, telefon (061) 819-246.

PRODAM vrste živih mej, liguster 50 cm a 2,50 din. Telefon 85-172 po 13. uri.

PRODAM televizor Gorenje Color. Informacije na naslovu: Sololov Tigr, Crnomelj, H. Starihe 7/a med 13. in 17. uro, razen nedelje.

PRODAM seno na rastilu. Stanko Ajdovnik, Zagrad 13, Škocjan.

PRODAM peč Tam-Stadler 40.000 kcal za centralno ogrevanje. Kostanjevica, Grajska 35.

PRODAM manjšo stružnico, namizni rezalni stroj in rezalni stroj z vertikalno glavo (starejši tip). Kirm, Brezovica n. h. Mirna.

PRODAM sadike žive meje. Pokorny, Drečjetova pot 11, Novo mesto.

UGODNO prodam stoječ molzni stroj, 1.500 kosov rabljene strešne opeke in prikolico za prevoz živine. Sladič, Trebelno 3 /

PRODAM 3.000 kg sena. Vinko Kranjčević, Leskovec pri Krškem 17.

PRODAM 1 m3 suhih javorovih desk. Informacije po telefonu (068) 23-382.

PRODAM 1.000 kg dobrega sena. Janko Bračička, Gotna vas 40, Novo mesto.

PRODAM večjo količino sena. Informacije na telefon: 84-985 v večernih urah.

UGODNO prodam pomivalni stroj, štedilnik na trda goriva, 2 kamina (peči) ter krušno peč. Telefon: (068) 77-925.

PRODAM kravo srednjih let, 8 mesecev brejo. Gašperič, Podgora, Straža.

ZARADI selitve prodam lepo ohranjeno spalnico, električni štedilnik, štedilnik na trdo gorivo. Ogled vsak dan od 16. ure dalje. Marija Šmajdek, Gubčeva 28, Novo mesto.

PRODAM kvalitetno seno. Darovic, Ločna 26, Novo mesto.

PRODAM 3 tone mrve in bojlerja Tiki (8 in 80 l). Vprašajte: Ragovo 3, Jože Tadič.

PRODAM črno-bel televizor Ambasadur in sobno omaro. Rada Stankovič, Kristanova 2.

PRODAM žitni kombajn Bautz, gumni voz (15-colski) in motorno žago McCulloch. H. Vinko Fabjan, Dol. Gradišče 6, Sentjerneje.

PRODAM 15 let staro ostrižje (grušt) 9,50 x 10 s strešno opeko. Ponudbe pod šifro: „V APRILU ALI MAJU“.

PRODAM frezar s kultivatorjem in kosilnico znamke Motoguzzi, zelo dobro ohranjeno. Anton Starič, Radna vas 10, 68231 Trebelno.

PRODAM 2 ha košnje. Angela Jakše, Češča vas.

PRODAM 200 kosov kostanjevega kolja. Jože Hrastar, Vel. Brusnice.

PRODAM tritonsko harmoniko Melodija in globok otroški voziček. Košljar, Pod Trško goro 55, Mačkovec, Novo mesto.

PRODAM novo motorno škroplilnico Stihl. Telefon 85-107.

PRODAM barvni televizor Imperial in belo birmansko oblačko za 12 let. Naslov: Franc Prah, Mirna, Roje 2.

PRODAM kavč, dva fotelja in mizo. Informacije na telefon (068) 23-859. Kličite po 13. uri!

PRODAM hidrofor. Jože Gačnik, Potov vrh 53, Novo mesto.

PRODAM noto tivrstvo diatonično harmoniko Melodija (duri H, E, A). Drago Tratnik, Irča vas 5, Novo mesto.

UGODNO prodam ostrižje (grušt) 11 x 14 m (možno z opeko), staro 11 let, primerno za hlev. Anton Grabnar, Maline 8, Trebelno.

PRODAM traktorsko prikolico 3 t kiper. Anton Avsec, Mala Cikava 7.

PRODAM ostrižje za vikend. Naslov v upravi lista (1136/79).

PRODAM kosilnico za traktor Universal Slavko Skrbec, Ratež 29, Brusnice.

PRODAM Grunding 6200 radiokasetofon. Ana Golob, Stranska vas 3, 68000 Novo mesto.

STROJ za izdelovanje strešne cementne opeke s 650 modeli, prodam. Jože Švigelj, Brvace 5, Grosuplje.

PRODAM kosilnico BCS, malo rabljeno z vozičkom. Anton Jerič, Mali vrh 7, Mirna peč.

PRODAM motorno kosilnico Figaro in tračne grablje v dobrem stanju. Alojz Zorko, Šmalčja vas 10, Sentjerneje.

PRODAM kosilnico italijansko, greben 130 v dobrem stanju. Jože Dolinšek, Vino 10, Škofljica.

CEPLJENJE trte žametne črtnice, modre franjinke, laški rizling, kraljevine, plavec, žlahtnine imam na zalogi. Krajšek, Zebnik 34, Radeče, telefon (061) 819-246.

PRODAM

ZAHVALA

Izmučen od hude bolezni nas je v 64. letu starosti zapustil naš nepozabni ljubi ata, stari ata, brat in stric

ANTON KLEMENČIČ

Mala Loka 5

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, prijateljem, znancem, vaščanom in osebju zdravstvenega doma Trebnje za skrb in nego na domu, vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, mu ob smrti darovali cvetje in vence, nam izrekli sožalje in tolažilne besede ter pokojnika v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna zahvala Jožetu Kovačiču za poslovilne besede ob odprtem grobu, župniku pa za opravljeni obred. Prav vsem še enkrat velika in iskrena hvala.

Žalujoci: hčerka Ivanka, vnuki Ivan, Zdenka in Majdi, sestra Minka in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prezgodnji in boleči izgubi ljube mame, hčerke, sestre in tete

ANE BUKOVEC

Poljane 24

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, posebno Anici Stangelj, Jožici Krušič in Jožici Cesar za njihovo vsestransko pomoč, vsem, ki so zasuli s cvetjem njen prerani grób. Posebno zahvalo smo dolžni internemu oddelku splošne bolnice Novo mesto za zdravljenje med težko boleznijo. Iskrena hvala župniku za opravljeni pogrebni obred, godbi za žalostinke, hvala tudi delavcem Novolesa in vsem, ki ste z nami sočustvovali v teh težkih trenutkih. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoci: sin Jože, hčerka Fanika, ate, mama, brat, sestra z družino in drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 73. letu starosti, nas je za vedno zapustila draga mama in stara mama

ROZALIJA KODRIČ

iz Vel. Podloga 7

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti in ji darovali cvetje ter vence. Hvala gospodu dekanu za opravljeni obred in pevcem za zapete žalostnike.

Žalujoci: sinova Rihard in Emil z družinama

ZAHVALA

Dne 14. marca 1979 nas je v 78. letu starosti za vedno zapustila naša draga mama in stara mama

MARIJA KOČEVNAR

roj. Grahek
iz Petrove vasi 7

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, ki so nam tako nesebično stali ob strani in jo v času njene bolezni obiskovali in tako lepo pripravili na poslednjo pot. Hvala župniku za opravljeni obred, sorodnikom za podarjene vence in cvetje ter Zvezi borcev TOZD Beograd in sodelavkam tovarne Lek Ljubljana.

Žalujoci: mož Jože in sin Jože z ženo Marijo, hčerka Zalka z možem, vnuka Darko in Tatjana

ZAHVALA

V 82. letu nas je za vedno zapustil naš dragi oče

JOŽE VIDMAR

Iskreno se zahvaljujemo Domu počitka Metlika za dolgoletno skrb in nego, g. župniku za opravljeni obred, vaščanom Potoka ter vsem znancem in prijateljem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: sin Vinko in hčerka Marija z družinama

ZAHVALA

4. marca 1979 nas je v 64. letu za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in tašča

DANICA ŠIŠKA

roj. Tomašič
iz Dol. Suhorja 4

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sovaščanom, posebej sosedji Olgi Matkovič in vsem, ki so z nami sočustvovali in spremili pokojnico na njeni zadnji poti ter ji podarili vence in cvetje. Hvala postaji milice Vjč - Trebnje, PTT Novo mesto, IMV Črnomelj, KŠ Vinica in Dragatuš, OŠ Dragatuš in govornikom.

Žalujoci: Bine, Mira, Branko in Stane z družinami, sestre in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

MARIJE TURK

iz Stopič 5

se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so jo spremili na zadnji poti, ter podjetjem, ki so ji darovali cvetje in vence. Lepa zahvala sosedom Šegatovim in Košmrlejevim. Posebna zahvala pevskemu zboru iz Stopič in župniku za lepo opisano težko življenjsko pot naše drage mame in opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: sinovi Alojz, Tone, Jože, Miha in Milan ter hčerki Ivanka in Angela z družinami.

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

JOŽE POČRVINA

upokojenec
iz Jurke vasi 29

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v težkih dneh kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in vence in pokojnika pospremili k zadnjemu počitku.

Žalujoci: žena Tončka, sestra Kristina in drugo sorodstvo

V SPOMIN

25. marca bosta minili dve žalostni leti, odkar naju je za vedno tragično zapustil v 27. letu starosti edini sin

DRAGO MIRTIČ

s Sel pri Straži

Vedno si nama pred očmi, a tebe od nikoder ni. Sel si v kraj, od koder ne moreš več nazaj. Bil si poln ljubezni in veselja do vsega. Tvoji spomini postajajo vedno bolj boleči v srcih tvojih staršev. Hvala tistim, ki se ga še spominjate in mu prižigate sveče.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in dedka

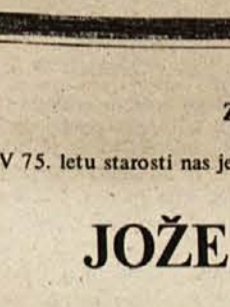
JOŽETA MOLANA

iz Anovca

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju dermatološkega oddelka splošne bolnice Novo mesto, organizaciji ZB Zdole, Lovski družini, govornikom Viktorju Pavliču, Gregorju Bahču in Francu Glogovšku, pevskemu zboru Tine Rožanc in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: žena Ana, otroci z družinami in drugo sorodstvo.

Anovec, Zdole, dne 19. marca 1979.

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi brat in stric

JOŽE ŠTRUCELJ

s Talčega vrha pri Črnomlju

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Hvala sosedom in sorodnikom, še posebej Zvonku Žuglju, gasilskemu društvu, govorniku za poslovilne besede, godbi na pihala, župniku in kaplanu za opravljeni obred.

Žalujoci: sestre z družinami

ZAHVALA

Tiho je odšla od nas

TEREZIJA MAVSAR

z Uršnih sel št. 58

Nepozabne nam bodo ostale v spominu ganljive poslovilne besede obeh gospodov duhovnikov, dobroti Nežke Povšetove in vseh sosedov, ki so nam v težkih urah stali ob strani, pozornost prijateljev in znancev, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in nam izrazili sožalje, ter denami prispevek uslužbencev KZK Mesarija iz Novega mesta. Vsem iskrena hvala.

Žalujoci: hčerka Tončka z družino, sinova Matija in Tone z družino in vse drugo sorodstvo

ZAHVALA

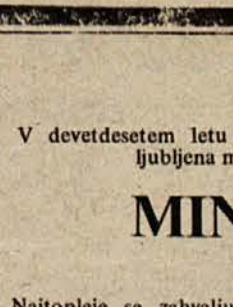
V 74. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra in svakinja

MARIJA BRUDAR

ROJ. NOSAN
iz Potov vrha 16

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom in prijateljem za vso pomoč, sorodnikom in prijateljem za podarjene vence in cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni Lojzetu Medletu in njegovi ženi za vso skrb in pomoč, pljučnemu oddelku bolnišnice Novo mesto za lajšanje bolečin in župniku za opravljeni obred. Vsem, ki ste drago pokojnico spremili do njenega groba, še enkrat lepa hvala.

Žalujoci: mož France, hčerka Tončka z družino, bratje, sestre in drugo sorodstvo

ZAHVALA

V devetdesetem letu starosti nas je nepričakovano zapustila ljubljena mama, babica prababica in teta

MINKA ŠETINA

roj. Miklič

Najtopleje se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in someščanom, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in pokojno v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, ji darovali cvetje in sočustvovali z nami ter nam izrekli sožalje. Posebna zahvala kolektivu Gostinskega podjetja Sevnica, Mercatorja, Kmetijskemu kombinatu Zasavje Sevnica, Organizaciji Zveze borcev in zdravniku dr. Juriju Pesjaku za nesebično pomoč v bolezni, govorniku za poslovilne besede, pevskemu zboru in župniku. Prav vsem še enkrat velika in iskrena zahvala.

Žalujoci: hčerki z družinami

Sevnica, 13. marca 1979

Zdravje, delo – to je sreča

S 1. aprilom bodo upokojili v Ribnici delavca Janeza Šmalca iz Nemske vasi, ki ima nad 40 let delovne dobe. Pri Inlesu oziroma njegovih pravnih predhodnikih je delal od 1. januarja 1946. Vedno je bil delavec, tudi pomočnik gaterista in nazadnje gaterist.

„Takrat, v začetku, nas je bilo tu zaposlenih 11 ali 12, danes nas je samo v Ribnici 800, pri ostalih tozidih Inlesa pa še okoli 600. V začetku smo delali od 7. do 12. ure in od 13. do 16. ure, včasih pa tudi 12 ur na dan, in to celo ob nedeljah. Malico smo nosili s seboj. Od strojev smo imeli le dva stara: gater in venecijanko, pa še kamion, ki smo ga morali vsako jutro riniti po Kolo-dvorski cesti gor in dol, da je vžgal. Danes je strojev veliko, napora pri delu je manj. Malico ti postrežejo v lepi menzi.“

Janez je eden najbolj vestnih delavcev na žagi oz. v tozdu. Na delo ni nikoli zamujal in nikoli neupravičeno izostajal. Celu na bolniški je bil izredno malo. „Če bi bili vsi tako malo bolni, kot sem bil jaz, potem zdravniki niti za sol ne bi zaslužili,“ pravi Janez.

Bil je član prvega delavskega sveta in nato vse do nedavnega raznih samoupravnih organov. „Danes smo sami gospodarji. Kar ustvarimo, s tem gospodarimo. Če naredimo več, še kaj dodatno delimo; če manj, pa malo ali nič.“

Šmalc je bil med vojno od junija 1942 do kapitulacije Italije v internaciji, nato pa do konca vojne v partizanih.

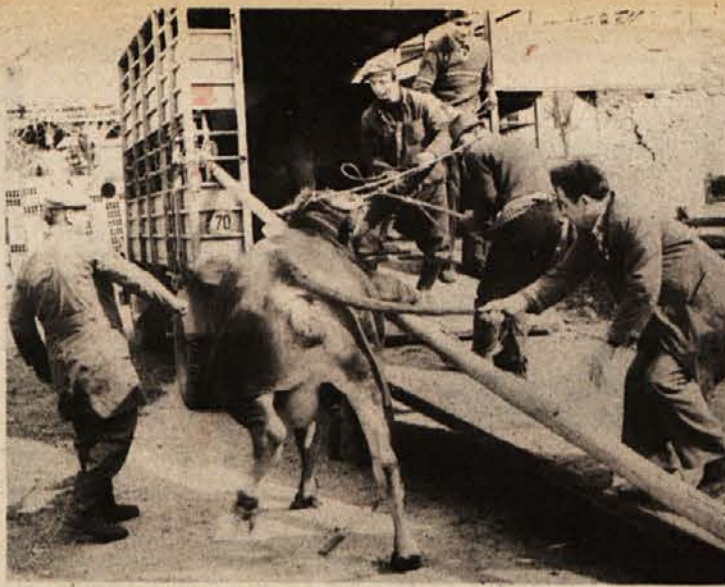
Bil je tudi na pohodu s 14. divizijo na Stajersko. „Na pohodu je bilo v začetku lepo. Kamor smo prišli, so nas ljudje lepo postregli. Kar izbirali smo lahko, če bomo jedli purana ali gosko. Potem pa se je začelo: tri tedne iz boja v boj, da se sploh sezuli nismo. Včasih tudi po tri dni nismo nič jedli, in ko je bila zapovedana najstrožja tišina, so mule zarigale.“

Kako živi danes? Najlepše je, če si zdrav in imaš delo, ga je poučilo življenje. Danes vsak dobi takoj službo, kar je vredno hvale. „Jaz pa se spominjam neke učiteljice v stari Jugoslaviji, ki kar pet let po končani šoli ni dobila službe. Danes pa vsak lahko shaja, le če hoče delati,“ meni o sedanjih razmerah.

Po delu v Inlesu Janez skupaj z ženo v domači Nemski vasi kmetuje. Bolj se zanese na konja kot na traktor, saj traktor ne daje gnolja. Kljub temu pa se zaveda, da v kmetovanju po starem obdeloval samo en kmet, ki bo imel seveda tudi potrebno mehanizacijo.

Janeza Šmalca cenijo sodelavci, predstojniki in znanci. Tisoče in tisoče pridnih in prizadevnih delavcev, kot je Janez Šmalc, je med vojno in po njej spreminjalo svet na boljše in ustvarilo mlajšemu rodu lepo osnovo za življenje in delo, za nadaljnje ustvarjanje, za hitrejši napredek Inlesa, občine in vse naše skupnosti.

JOŽE PRIMC

KORIDA PO DOLENJSKO – Spraviti bika, polnega moči in nezaupanja, na kamion, ni lahak posel. Rejci se morajo včasih pošteno namučiti, pa še kolikor toliko spretni morajo biti, da se izognejo nevarnostim. (Foto: P. Miklič)

Napadalna medvedka izginila

Zanimive ugotovitve na letni konferenci lovske družine Draga-Trava

Na nedavni letni konferenci Lovske družine Draga-Trava so ugotovili, da so v minulem lovskem letu uplenili 39 srn in srnjakov in 15 košut in jelenov, kar je nekoliko manj, kot je bilo predvideno. Odstreljeni so bili najslabši jeleni. Zaradi nesorazmerja pri odstrelu med ženskimi in moškimi spolom je bil sprejet sklep, da kdor upleni trofejno divjad, mora v enakem sorazmerju odstreliti tudi divjad ženskega spola.

Med ostalo divjadjo so bili uplenjeni tudi 4 medvedi. Največji je tehtal 275 kg in dobil na mednarodni razstavi v Romuniji oceno 435,79 točke. Uplenitelj je član družine Janko Urh. Drugega, težkega 105 kg, je uplenil avstrijski gost. Preostala dva, težka do 50 kg, pa so uplenili člani družine. To sta bila mladiča napadalne medvedke, ki je 17. maja lani poškodovala Mirka Sajnoviča iz Tršča na Hrvaškem, za kar mu je sklad Zveze LD izplačal 20.000 din odškodnine za bolečine in zdravljenje. Medvedka – mati pa je verjetno postala plen divjih lovcov iz Čabranske doline, preden so jo sploh lahko člani lovske družine uplenili po sklepu občinske skupščine Kočevje, ki je odredil odstrel te medvedke in njenih mladičev.

OBČNI ZBOR NOVOMEŠKIH JAMARJEV

Novomeški jamarji imajo danes, 22. marca ob 16. uri v novem domu JLA občni zbor, kasneje pa bo zanimivo predavanje dr. Franceta Habeta „Od Pacifika do Amazonije“, spremljano s preko 200 barvnimi diapozitivi.

V GOZDU SO GA NAŠLI MRTVEGA

V soboto so v gozdu nad Suhorjem pri Dolenjskih Toplicah našli mrtvega 46-letnega Jožeta Jordana s Suhorja. Jordan je odšel od doma v sredo, 14. marca.

Domači so ga sicer iskali, vendar se niso preveč vznemirili. Mislili so namreč, da je odšel popravljat konjske komate, kot že večkrat. Ko pa so sosedje povedali, da so Jordana v sredo videli, kako je šel v gozd za vasjo, so ga iskali tudi tam. Našli so ga mrtvega. Preiskovalci so ugotovili, da ne gre za nasilno smrt.

V razpravi o škodi po divjadi je bilo ugotovljeno, da znaša ta za lani po jelenjadi 6.825 din in po medvedu 100 din, torej skupaj 6.925 din. To je najmanjša izplačana odškodnina v zadnjih letih. Po ocenah je bilo uničenega 4.156 kg krompirja in nekaj malega drugih pridelkov. Medvedje so polomili le nekaj sadnih drevesc. Ovsu in koruze, ki je sicer priljubljena hrana medvedov, ni več. K zmanjšanju škode so pripomogli tudi električni pastirji, saj se divjad ne da odpraviti z različnimi strašili in premazi. Lovska družina Draga-Trava ima sedaj že 5 električnih pastirjev: po enega v Lazcu in Travi ter Snežniku, 2 pa v Starem Kotu.

Letos bodo kupili enega pastirja za Novi Kot. Divjad torej nima več

Gibanje proti lovu

Lovci so v Italiji iztrebili že mnoge živalske vrste – Pri nas le odstrel po načrtu

V italijanskih časnikih smo brali, da so nasprotniki lovcev zbrali že nad 500.000 podpisov sodržavljanov, ki se zavzemajo za ureditev lovstva oziroma za njegovo splošno prepoved. Milansko časopisje podrobneje pojasnjuje, za kaj gre. Piše, da je v Italiji nad 2,2 milijona lovcev, ki vsako leto postrelijo ali polovijo več kot 200 milijonov ptic in razne divjadi.

Podpise zbirajo še nadalje. Razen tega so poslali na vrhovno sodišče vlogo za zahtevo, naj se razpiše referendum o prepovedi lova v Italiji. Če bo to italijansko gibanje za prepoved lova uspelo, bo verjetno pritisk sosednih lovcov na naša lovišča narastel.

ADNDREJ ARKO

hrane na njivah in ji je treba priskrbiti drugo zimsko krmo. Zato lovci vsako leto pokose okoli 7 ha pognojnih travnikov. Tako dobe krmo za zimsko prehrano divjadi. Obdelujejo tudi nekaj krmnih njiv. Lesko in ostalo grmičevje obsekujejo v sporazumu z gozdarji, da ima divjad kaj objedati.

Lani je LD nabavila kosilnico BCS in 3 električne pastirje. Pri lovski koči so postavili še eno lopo za zaščito pred slabim vremenom. Pri „Jezu“ so zgradili oboro za race mlakarice. Vzgojili so jih preko 20. Pri odstrelu so imeli prednost veterani družine.

Lovci so sklepali še o gradnji lovskega doma v Dragi. Zemljišče za gradnjo je že določeno.

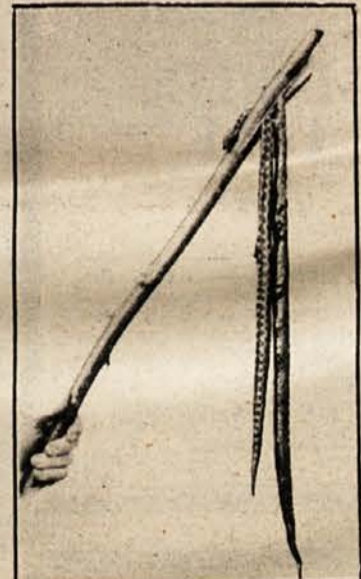
FRANC KALIČ

Gozdovi gorijo spomladi

Inšpekcija opozarja na nevarnost kurjenja

Toplo marčevsko sonce zablja ljudi v naravo, kmete na delo, meščane na izlete. Čas, ko skopni sneg in ko pomladanski vetrovi osušijo zemljo in rastlinje, je navadno tudi čas gozdnih požarov. Medobčinska gozdarska inšpekcija za Posavje opozarja na to nevarnost. Že majhna neprevidnost lahko povzroči neprecenljivo škodo. Kmetje namreč ob lepem in suhem vremenu čistijo travnike, nagrabljeno listje in vejevje pa navadno zakurijo ob robu gozda. Vse kmete, izletnike, planince, lovce, tabornike in druge občane zato inšpekcija opozarja, naj odvrta ljudi od spomladanskega požiganja travnišč in listja, kršilce pa

macesna na Opatovi gori, leta 1975 je ogenj uničil 4 ha gozda v Leskovcu pri Krškem, dva hektara nasada zelenega in rdečega bora ter rdečega hrasta pa močno poškodoval. Leta 1976 je v Malem Borštu pri Prekopi ogenj popolnoma uničil 2,6 ha mešanega nasada. Skupna škoda, ki so jo povzročili omenjeni požari, znaša po današnjih cenah brez stroškov gašenja 520 tisoč dinarjev. J. T.

NEVARNOST SE ŽE PREBUJA – Prava modrasa dolga šestdeset centimetrov je v pone-deljek na Tolstem vrhu našel kmet Janez Nosan. Strupenjači sta ždeli na razgreti skali, za ta čas pa je njuna prisotnost prava redkost.

Kočevski Likovni salon neuporaben

Razstava del članov likovne skupine iz Ptuj bi skoraj odpadla. Odpreti bi jo morali v kočevskem Likovnem salonu, vendar je salon že tako poškodovan, da v njem ni varno razstavljati. Zadnja muhasta zima z naglimi velikimi temperaturnimi spremembami ni uničila le ometa na stavbi, ampak tudi streho, da pušča kot rešeto, zaradi česar bi se razstavljena dela lahko nepopravljivo poškodovala. Ker drugih primernih prostorov ni, so sprva nameravali seliti razstavo iz prostora v prostor. Vendar so menili, da bi s prenašanjem izpostavljeni slike še večji nevarnosti, zato so jo kljub pomislekom končno le odpri v Likovnem salonu. Malo pa je verjetno, da bo v teh prostorih razstava taborništvu, ki je bila predvidena za 25. maj.

POŠKODOVAN LIKOVNI SALON – Razstavljene slike so zaradi tega visele le takrat, ko je bila razstava ptujskih likovnikov odprta, sicer pa so slike snemali s stene, da jih vlaga ne bi poškodovala. (Foto: Primc)

Sicer pa so pred kratkim izvolili novo vodstvo Likovnega salona in – na srečo – za predsednico inženirko arhitekturo Marjeto Rupnik (podpredsednik je akademski kipar Stane Jarm, člani pa še Ivan Brudar, inž. arh. Slavko Masterl, Dušan Dežman in Vilko Ilc). Že na prvi seji odbora so sklenili, da je treba Likovni salon temeljito preurediti, ker pušča streha, ker se pod dviguje, odpada omet, pa tudi kurjave v salonu ni. Po sedanjem predlogu naj bi stavbo obnovila krajevna skupnost, za opremo pa poskrbela občinska kulturna skupnost. Za pomoč bodo zaprosili še republiško kulturno skupnost.

Sprejeli so še predlog, naj bi v stavbi bivšega muzeja, kjer je bilo do nedavnega skladišče Tri-kona, uporabili za stalno razstavo slik in drugih likovnih del, ki jih je Likovni salon dobil v dar od razstavjalcev ali pa jih je odkupil. Teh del je že preko 40 in so zdaj shranjena, oziroma dana na ogled v raznih prostorih po mestu. Zal ti prostori niso vedno primerni, zato se likovna dela lahko poškodujejo.

J. PRIMC

PREVEČ SE JE MUDILO

Minuli četrtek dopoldne je 17-letni Alojz Medle iz Novega mesta hotel steči čez Partizansko cesto. Prav tedaj je pripeljal mimo Alojz Povše iz Novega mesta. Fanta je kljub zaviranju zadel in zbil po tleh. Neprevidneža so huje ranjenega odpeljali v novomeško bolnišnico.

Velika izbira dekorativnih in drugih zaves, metrskega blaga za pomladne in poletne obleke pletenin, obutve in modnih dodatkov, ženske, moške in otroške prehodne konfekcije

v prvem nadstropju Trgovske hiše

Maximarket

Pihalni orkester Iskra iz Šentjerneja šteje 30 članov, podmladkarjev iz domače šentjernejske glasbene šole pa ima kar 16. Godba se je ponovno rodila 1974, ko je za dan žena znala približno zaigrati tri skladbe. Danes fantje med strumnim korakanjem postrežejo s 24 koračnicami, zabavnih melodij je na sporedu 16, za turobne dni pa je na voljo tudi 8 žalostink.

To naj bi bila trenutna osebna izkaznica pihalnega orkestra Iskra iz Šentjerneja. Vsaka stvar pa ima svoje korenine in korenine šentjernejske pločevinaste godbe segajo v leto 1911, ko so tržani tudi z blagoslovom prižnice sledenili, da je šopirjenje kostanjeviške meščanske godbe res postalo neznosno. Nace Hudoklin iz Apnenika, ki mu je življenje naložilo osmi križ, se spominja, da so takrat za godbo zbrali 1200 srebrnih kron. S tem denarjem so na Češkem po zvezah kupili 25 inštrumentov. Pločevina je po železnici pripotovala do Krškega, kjer jo je v nejevoljo Kostanjevičanov pričakalo številno občinstvo.

Inštrumenti so eno, znanje pa drugo. Sredi aprila 1912 so šentjernejski godbeniki nastopili na velikonočni procesiji s šestimi skladbami. Prvi dirigent je bil neki Čadež, nekdanji član vojaške godbe v Celovcu. Ker za svoje znanje ni dobival pravega plačila, jo je kmalu potegnil v dalmatinsko deželo. Zamenjal ga je leta 1914 organist, po priimku Kramaršič, ki pa po spominu Naceta Hudoklina še zdaleč ni imel „take komande“ kot Čadež. Delovanje godbe so začeli rahljati tudi različni strankarski pogledi, razpustu pa je dal piko na i začetek prve svetovne vojne.

Nekdo vedno praživi, godbo so leta 1919 obnovili, tedaj je k njej pristopil tudi naš kronist Hudoklin, ki je bil v prvem svetovnem požaru vojaški trobentač. Od leta 1925 do 1930 je bil kapelnik neki Škrjanc, vendar je po

PLOČEVINASTE NOTE

nekem klasičnem šentjernejskem kreganju na Mokrem polju odšel.

Če lahko verjamemo Hudoklinu, je godba najbolj pretanjeno igrala v letih 1933 – 1935. Pod njegovo taktirko so leta 1937 na tekmovanju v Ljubljani med 25 godbami zasedli nadvse ugledno drugo mesto. Igrali pa so lahko 36 koračnic, 12 koncertnih valčkov in 10 žalostink. Pri Hudoklinu doma so vadili kar dvakrat na teden, inštrumente pa jim je popravil Medvan iz Volčkove vasi. Ena vaja je trajala štiri ure.

Vojna je raje poslušala predvsem regljanje strojnic. Po osvoboditvi je šentjernejska godba na pihala enkrat igrala na Javorovici, pri

spomeniku padlim borcem Cankarjevega bataljona, nato pa je prišel ukaz, da je godba lahko samo v Novem mestu. Inštrumente, tiste, ki so nekdanj veljali 1200 srebrnih kron, so odpeljali v tako imenovano dolenjako metropolo.

Leta 1952 so na pobudo Dodota Majzlja v trgu, ki ima v grbu petelina, spet obnovili godbo na pihala. Po svoje inštrumente so se šentjernejski odpravili v Novo mesto dobro nabrušeni, koražni in z več konjskimi zapregami. Zmaga je bila popolna, Novomeščani so pohlevno odprli pločevinasti godbeni arsenal, šentjernejski pa so, tako pripovedujejo, suvereno odločali, kateri od inštrumentov je bil nekoč zares njihov. Novomeščani še danes trdijo, da se moraš bati predvsem šentjernejskega spomina.

O tem obdobju šentjernejske godbe pa zgodovina (kljub začetnemu navdušenju) skromno molči. Zadnje dejanje prebiranja in ubiranja kovinskih not se je po pripovedovanju manj kritičnih kronistov namreč zgodilo na poti na neki pogreb. Pot je bila zelo dolga. Ko so primerno užaloščeni godbeniki prispeli na kraj turobe in zadnjega slovesa, je na pokojnikovem grobu že skoraj pognajala trava.

Tako 80-letni Nace Hudoklin. Nadaljevanje šentjernejske godbene zgodbe smo sneli z jezika Janeza Selana. Stvar se je začela pustnega marca 1973, ko je že omenjenega Janeza in njegove tovariše ugledal Mladen Škrbič, učitelj na šentjernejskem oddelku novomeške glasbene šole. Pobje, poleg Selana še Matičetov Janez, Japeljčkov Korel in Krhinov Jože, so v pustnem času nekaj okoli hodili z nekimi inštrumenti.

Ko je Škrbič zvedel, da je te pločevine po Šentjerneju še v manjšem obilju, so takoj

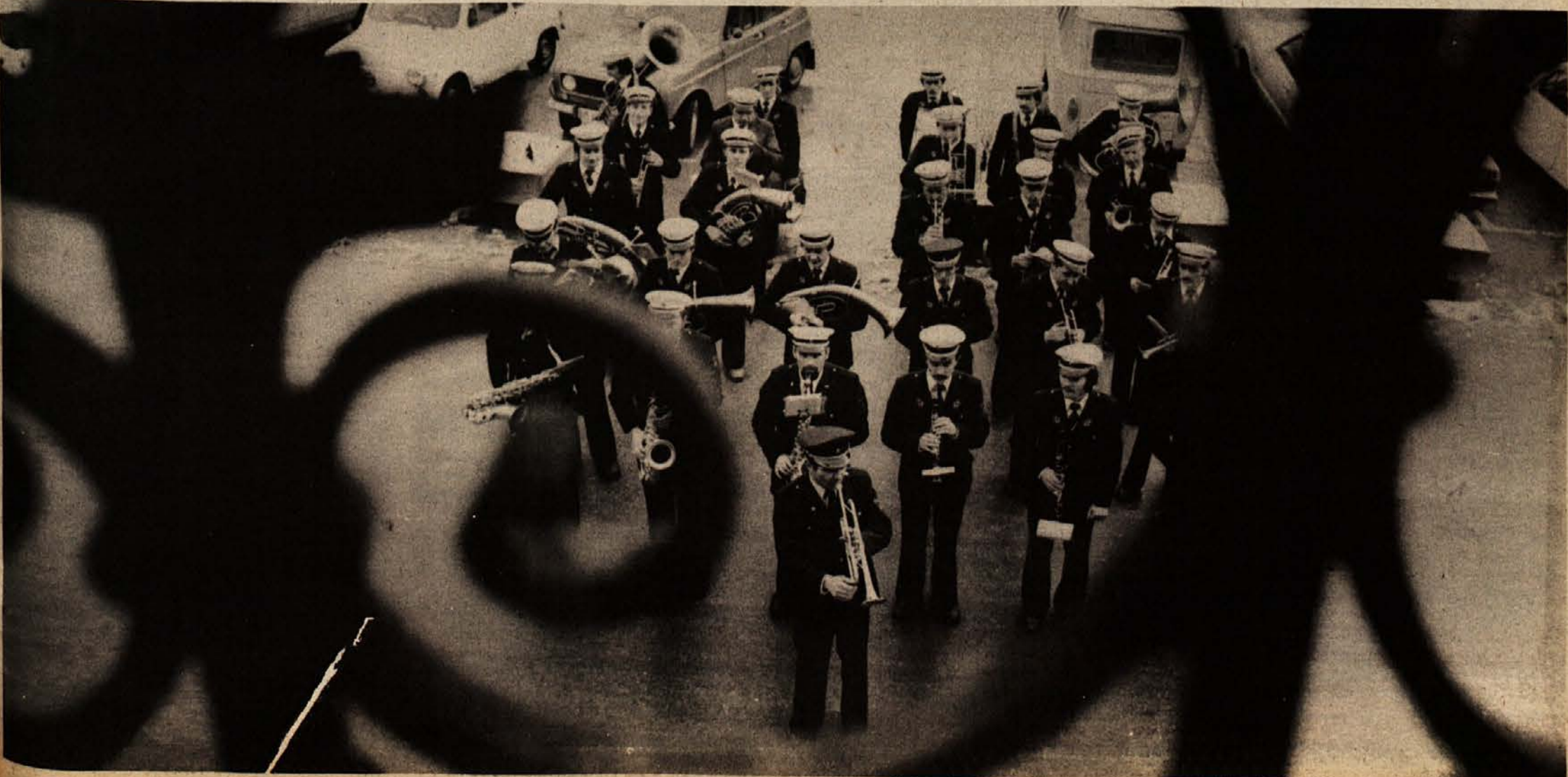
sprejeli sklep o ponovnem rojstvu godbe. Navdušencev je bilo v začetku skoraj za pol stotnije, četa pa se je zaradi napornih vaj (trikrat na teden) precej osula. Vmes je prišlo še dolgo vroče poletje, ko se še žuželkam ne ljubi naperjati zametka možgan.

Fante je predvsem motilo, da jim je Škrbič v začetku dovolil samo peti (celo zelo potihoma, kar v Šentjerneju ni v navadi) in čisti inštrumente. Suženjsko delo. Po enem letu prijateljskega prepričevanja je godba prvič nastopila. Dan žena prenese tudi kaj več kot neubrano igranje, fantje so se javno predstavili 8. marca 1974 v šentjernejski dvorani. Kot že rečeno, so znali približno zaigrati tri skladbe, vendar jim Mladen kot dober strateg ni vsega dovolil. Zaigrali so samo dve in med zbranim žensvom je zavladalo silno navdušenje. „Skromno“ so se priklonili in odšli z odra. Vzkliki: „Še eno, še eno!“ In tista tretja je bila edina, ki so jo še znali.

Potem je vse steklo kot po loju. Šentjernejska Iskra je kupila nove inštrumente, Mercator je prispeval srajce, šentjernejski oktet pa je tako rekoč poklicnim kolegom podaril kravate. Iskra je nato še enkrat odprla sindikalno denarnico in v omarah godbenikov so se znašle tudi uniforme. Medtem so se naučili tudi korakati.

Danes vodi pihalni orkester Iskra kapelnik Bratislav Roguljič, še vedno daleč pa seže tudi nasvet njegovega pomočnika in nekdanjega vodje Mladena Škrbiča. In da ne bo kakšne zamere, naj omenimo še predsednika godbe Slavka Franka, ki fantom v naši navzočnosti ni dovolil samo presunljivo, veselo ali kako drugače trobiti in pihati, ampak tudi povedati kaj o sebi.

BESEDILO: M. BAUER
SLIKA: J. PAVLIN

DOBER DAN, DOLENJCI

JANEZ ERŽEN

Kako bi označil svoj igralski poklic? Dokler si mlad, je vse najlepše, z leti pa se tudi odnos do igralskega poklica neprestano spreminja. Igralstvo postane običajen poklic kakor vsak drug, brez vzvišenosti. Mislim pa, da ima ta poklic za spremembo od drugih umetniških poklicev vendarle nekaj posebnega: je krut. Saj ne ostane za njim pravzaprav nič, razen nekaj obledelih fotografij in kritik, ki pa so običajno subjektivne. Igralec bi moral imeti korajžo, da bi po vsaki odigrani vlogi zbrisal trak in začel popolnoma na novo.

S katero vlogo se je začelo? Prepričan sem, da je bila želja po igranju v meni že od nekdaj. Nastopal sem že kot deček na raznih prireditvah Sokola v Ivančni gorici, od koder sem doma, in vse več, ko sem hodil v

stiško šolo. To je bilo še pred vojno, tam okoli 1935. Otroci smo imeli svoje otroško gledališče, v katerem smo igrali Sneguljčico.

Potem je prišla vojna. Star sem bil dvanajst let in spominjam se italijanskih vojakov, vsega mogočega orožja in partizanskih napadov. Naša hiša je bila v območju italijanske postojanke. Očeta so kmalu odpeljali v internacijo, z mamo in bratom pa smo ostali doma. Tudi sam sem zbiral podatke o ubitih in ranjenih Italijanih tako, da sem škilil skoz ostreže naše hiše in te številke potem povedal mami. Mama pa jih je kot partizanska aktivistka nosila naprej.

Ob italijanski kapitulaciji smo otroci zbirali razmetano orožje za partizane. Z Marjanom Markovičem sva štela nemške tanke in na ta način odkrivala moč sovražnih nemških ko-

lon... Toda leta štiriinštirideset, maja meseca, ko so belogardisti v Stični ustanovili svojo postojanko, smo z bratom in mamo, ki je bila osumljena sodelovanja s partizani, zbežali skozi Suho krajino v partizansko Podhosto pri Dolenjskih Toplicah.

Tam sem bil sprejet v SKOJ in petnajstega septembra 1944 sem s še tremi fanti odšel v SNOS, ki je bil takrat v Srednji vasi pri Črmošnjicah.

V partizanih sem videl v predstavi Slovenskega gledališča Borovo Težko uro pa Molierovega Namišljenega bolnika. Bil sem vodja ciklostilne tehnike, po potrebi pa tudi kurir. To je bilo partizansko življenje in v tej vlogi sem na Ravni gori dočkal svoj šestnajsti rojstni dan (rojen sem 7. maja 1929), in nekaj dni zatem je zasijala svoboda.

Želja po igranju me je spremljala naprej. Posebno pa sem si želel, da bi postal filmski igralec. Poiskal sem zvezo s Francetom Brenkom. Nameram, da bi me poslali v Rusijo v filmsko šolo, pa je preprečil moj oče in za to sem mu še danes hvaležen. Oče je bil sedlar, tapetnik in gostilničar in je želel, da bi se tudi jaz oprijel tega poklica.

Šolanje sem nadaljeval na partizanski gimnaziji, ki se je neprestano selila, in z malo maturo sem bil 1947 sprejet na igralsko akademijo, na oddelek za ljudski oder.

Z Janezom Cesarjem sva naštudirala v narečju Krjavljeve pripovedi Desetega brata in na osnovi te predstave sem bil po enem letu študija sprejet na oddelek za dramsko igro. Igralsko akademijo sem končal leta 1951 z diplomsko predstavo Ibsenove Hede Gabler. Igral sem njenega moža Tasmana."

Janez je bil pozneje tri leta angažiran v Prešernovem gledališču v Kranju. O tem času pravi, da je bilo to detinstvo njegovega igranja. V Celju je preživel sedem let, od takrat pa je član Mestnega gledališča ljubljanskega. Naštudiral je preko sto različnih vlog. Bil je Shakespeareov Hamlet in Rihard II., Spak v Snu kresne noči, Jerman v Cankarjevih Hlapcih, Dolinar v Jakobu Rudi pa Peter v Pohujšanju in porotnik št. 8 v Dvanajstih porotnikih. Isto vlogo je v Ljubljani igral Stane Sever, v znanem filmu Dvanajst porotnikov pa Henry Fonda. Sodeloval je pri skoraj vseh satiričnih kabareti, poseben odmev pa sta imeli obe Mikelnovi Inventuri, v Mestnem gledališču ljubljanskem. Našteli bi še vloge: Saša Šopat v Navadnih vodah, Viktorja v Irkutski zgodbi, Valterja v Millerjevi Ceni in pa priorja v drami Gregorja

Strniše Ljudožerci, Korla v Večeru ženinov Andreja Hienga in Budala v komediji Mirka Zupančiča Iz take smo snovi kot kranjski komedijanti, za katere je dobil Severjevo nagrado.

Znan kot zlahten satirik, humorist in cinik, kaj mislite o tem?

Verjetno se satirik in cinik nekje skladata, oziroma dopolnjujeta. Prepričan sem, da da satiričen odnos do problemov človeku izčiščene poglede na stvari, ki jih vidi in ki ga žrejo. Mislim, da je prav tu tudi tisti cinik, o katerem govorite. Ta cinik je samo navidezen ali pa se motim. Kot igralec pa iščem vedno nove izrazne možnosti. Rad bi izpovedal svoj kritični odnos do življenja. Zato iščem v vsaki vlogi kanček tistega, kar me še posebej zanima."

Kakšno je danes življenje poklicnega igralca?

Kot sem že prej omenil — brez gloriol. Toda dodal bi, da je ta poklic v naši družbi premalo ovrednoten. Za nekatere smo ljudje, ki delajo samo takrat, ko so na odru. Pozabljujejo pa, da je potrebno živeti z vlogo tudi izven običajnega delovnega časa, se je potrebno naučiti teksta in da je potrebno biti naslednji dan spet zbran na predstavi, ne glede na to, kdaj si prejšnji večer prišel z gostovanja. Beograjski kolegi študirajo vlogo po pol leta in so v družbi nekako v sorazmerju vsaj z nogometaši! Pri nas pa ni pravega časa za pripravo. Delamo amatersko. Mi tu na Kranjskem smo še zmerom komedijanti in glumači. Po Severju, ki je bil zame zadnji čisti igralec v pravem pomenu besede, se je pri nas začel tako imenovani režiserski teater. Danes je dobra predstava bolj rezultat slučaja, kot pa profesionalizma."

Janez Eržen je eden tistih naših ljudskih igralcev, ki ni zgubil stika s preprostimi ljudmi in ki je ustvaril veliko nepozabnih vlog. Ohranil je zlahtni dolenjski dialekt, ki dobiva vse večjo veljavo pri določenih vlogah. Predvsem na televiziji pa je Eržen še posebno priljubljen. Spomnimo se samo Marodičevih Malih oglasov pa še vrste drugih vlog, za katere je dobil posebno priznanje, in spomnimo se Vdove Rošlinke Cvetka Golarja, s katero je Mestno gledališče ljubljansko gostovalo širom po svetu in po našem podeželju.

Janez Eržen pravi: „To predstavo smo naštudirali v prostem času in s svojimi sredstvi, da bi si omogočili strokovno izpopolnjevanje.“ Tudi v tem je usoda slovenskih igralcev. Toda igralec mora igrati. Janez Eržen pride, kadar je le mogoče, na Dolenjsko med svoje rojake in takrat je najbolj srečen.

LADISLAV LESAR

DIRKALNI TANK?

Na tradicionalni novembrski paradi v Moskvi leta 1977 so imeli tuji opazovalci prvič priložnost videti novi sovjetski bojni tank T-72. Glede na strah zahodnih zaveznikov pred tankovsko premočjo sil Varšavskega pakta velja novemu tanku pogledati nekoliko globlje v obisti.

Tank so Sovjeti prvič, še pred parado, pokazali francoskemu obrambnemu ministru. Rekli so, da se tank uradno imenuje T-72, da ima njegov motor 700 KM in da je njegova največja hitrost 100 km na uro! Poleg tega je Francoz zvedel, da tank brez vmesnega tankanja lahko pelje 500 km daleč, da ima tričlansko posadko (možje morajo biti majhne postave), da je oborožen s topom kalibra 125 mm, mitraljezom kalibra 7,62 in protiletalskim mitraljezom kalibra 12,7 mm. S seboj vozi 40 granat, od tega 22 eksplozivnih, 12 prebojnih in 6 kumulativnih. Bočni oklep je dovolj močan, da ščiti posadko pred prebojnimi projektili, z grebljo, ki je pritrjena pod sprednjim delom tanka, pa da se lahko vkoplje v nekaj minutah.

Dodatne zahodne „poizvedbe“ dajo vedeti, da je motor najnovejšega sovjetskega tanka v zadnjem delu in da povzroča malo hrupa ter daje malo dima. Tank ima zelo široke gosenice, kar pomeni, da se dobro obnaša tudi na mehkejših tleh in v snegu. Zahodni vojaški strokovnjaki najbolj dvomijo v podatek, da bi tank, ki je težak 41 ton in ima motor z močjo 700 KM, lahko dosegel hitrost 100 km na uro. Menijo, da je dejanska hitrost „dirkalnega tanka“ le 60 do 70 km na uro. Ne izključujejo pa možnosti, da so v zmoti.

Na zadnji del tanka lahko pritrdijo še dva sode z rezervnim gorivom. Tako na sprednjem kot na zadnjem koncu T-72 je jeklena vlečna vrh. Kupola je dvosedežna: na desni strani sedi komandir tanka, na levi pa strelec. Za protiletalski mitraljez ni znano, ali ga je med streljanjem mogoče usmerjati iz zaprtega vozila.

V kupoli so odprtine za opazovanje ter za infra rdeče in laserske naprave. Tank ima seveda tudi šnorkel, cev, skozi katero „diha“, ko po dnu struge premaguje vodne ovire. Novo sovjetsko bojno vozilo ima le eno radijsko anteno, kar pomeni, da vzdržujejo zveze med tanki v okviru bataljona na isti valovni dolžini.

Zanimiv je tudi top, ki ima zelo dolgo in, tako kaže, znotraj gladko cev. Po podatku, da ima T-72 le tričlansko, ne pa štiričlansko posadko, pa je mogoče sklepati, da je polnjenje topovske cevi avtomatično.

„AMERICAN 180“

Policije po vsem svetu uporabljajo poleg osnovnega strelnega orožja, pištole in revolverja, še tako imenovana ramenska orožja. Gre večinoma za polavtomatske, avtomatske in ostrostrelske puške, polavtomatske in repetirne šibrovke, brzostrelke in še bi lahko kaj našli.

Pred nekaj leti pa se je pojavilo novo, zelo zanimivo policijsko ramensko orožje, ki uporablja relativno zelo šibko strelivo kalibra 5,6 z robnim vžigom; pravzaprav strelivo za flobert. Kljub temu pa velja ta puška, ki so jo imenovali „american 180“ za morda najbolj učinkovito policijsko orožje. Zakaj?

Pri avtomatskem ognju — možen je tudi polavtomatski — je hitrost streljanja kar 30 nabojev v sekundi. To je velika koncentracija svinčenk, kar 80 gramov svinca v sekundi na zelo majhnem prostoru in v zelo hitrem zaporedju. Posledica je izredno močan pok

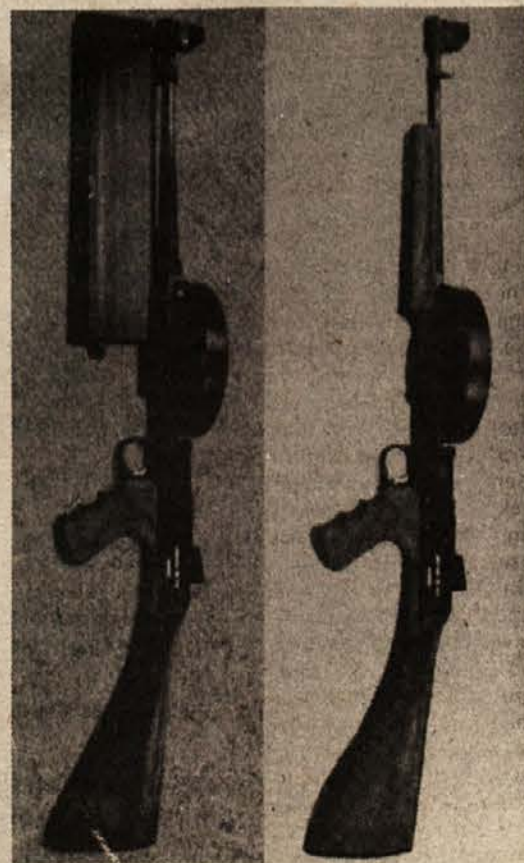
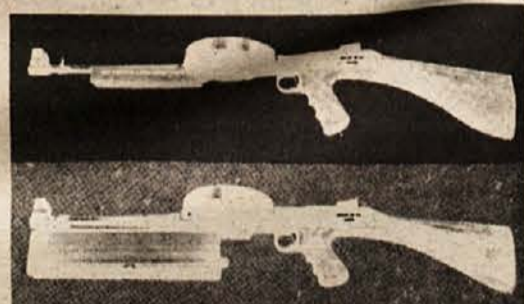
Prednosti malokalibrskega streliva (5,6) so precejšnje. Orožje zaradi šibkosti streliva sploh nima odsuna, med streljanjem se ne premika(!).

Z njim lahko zanesljivo meri in zadene tudi avtomatskega orožja nevarni strelci. Prednosti malokalibrskega streliva so tudi šibek pok, majhna cena in splošna dosegljivost. Ker so naboji zelo majhni in lahki, ima orožje nabojnik s kar 177 naboji, pri tem pa napolnjena puška ni težja kot 4,54 kg.

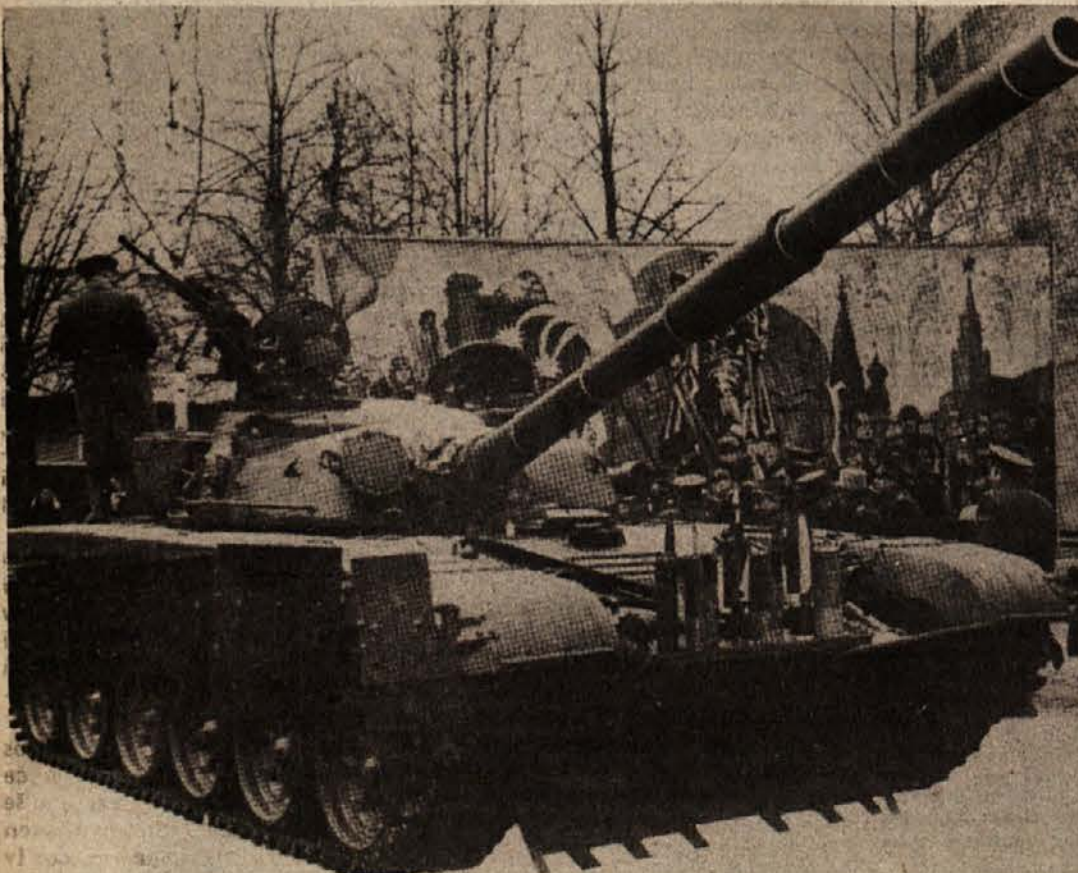
Avtomatski puški „american 180“ je moč dodati tudi posebno lasersko namerilno napravo: rdeča pika pokaže strelcu mesto, kamor bo ob sprožitvi udarila krogla ali rafal.

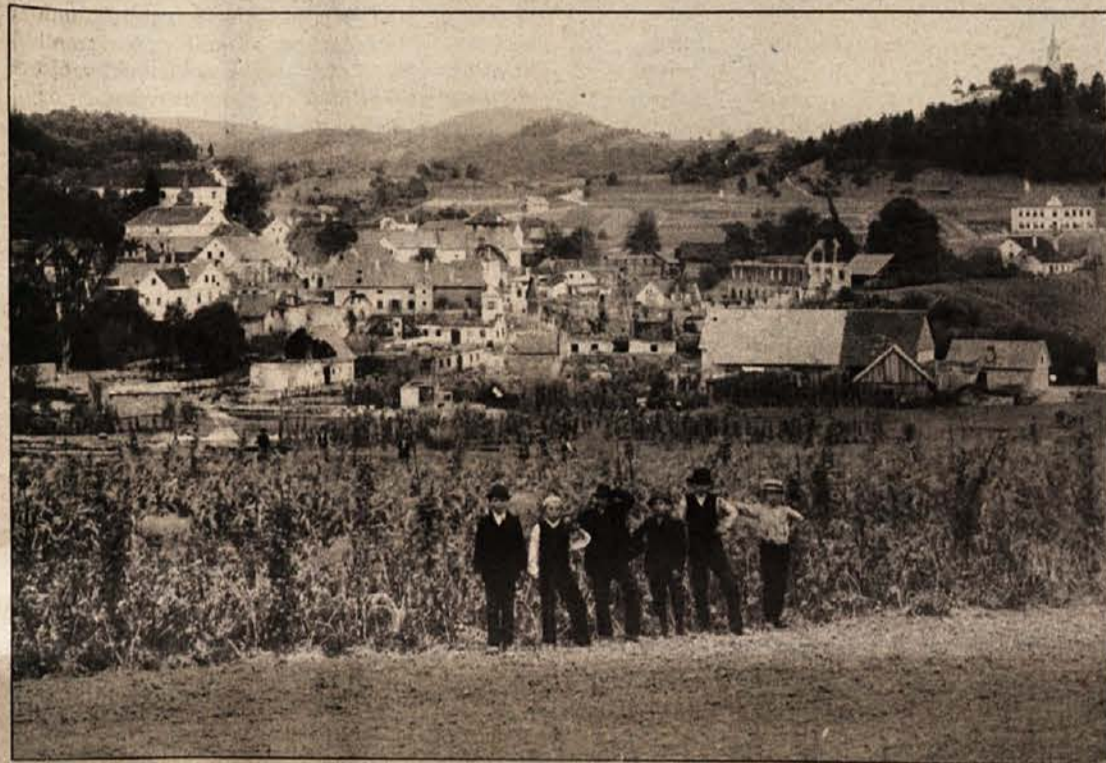
„Puškico“ izdelujejo tudi v Avstriji. Brez laserske namerilne naprave stane 350 dolarjev, z njo pa 1000 zelenih bankovcev.

J. HARTMAN

VOJAŠKI KOTIČEK

Dolenjske tudi v Mokronogu ustanovljena narodna straža ali garda. Garda je nosila civilno obleko, imela je zelo velike in dolge puške, medtem ko je komandant straže imel dolgo sabljo. Straža je nastopila o velikonočni in telovski procesiji. Takrat so tudi streljali, baje zelo slabo. Kronist tudi pripominja, da se je mokronoška narodna straža udeležila „praznika pobratimije“ na Otočcu. Ljudsko prebujanje je kmalu zatrla absolutistična Bachova vlada. Po njenem padcu je narodna zavest dobila še večja krila. V Mokronogu je bilo gasilsko društvo ustanovljeno 1882. Nekaj kasneje so postavili na noge Narodno čitalnico oziroma Bralno društvo. Mokronoški Sokol se je izlegel leta 1919, leto kasneje se mu je pridružilo še telovadno društvo Orel.

Za Mokronajzarje velja, da so že od nekdaj narodno zavedni. Po besedah dr. Heferla je k temu pripomoglo zlasti številno uradništvo pri trških krajevnih uradih. Narodna zavest je korakala celo tako daleč, da je nekaj mladih študentov malo pred otvoritvijo železniške proge Trebnje-Sentjanž prepleskalo na mokronoški železniški postaji nemške napise. Razen tega so študentje, potem ko je vlak uradno zasopihal, pregradili progo s hlodi. Vlak se je moral ustaviti. Vse to so delali pod geslom: „Nočemo nemškega vlaka!“ To dejanje je po oceni dr. Heferla sicer mejilo na kriminal, vendar pa je pokazalo bojevitost tedanje mladine nasproti tlačiteljem našega ljudstva. Mokronog je nekaj časa nudil varno zavetje tudi Preporodu, v katerem je bilo organiziranih veliko mladincev ki so odločno zahtevali zedinjenje Slovencev s Srbi in Hrvati v skupno jugoslovansko državo.

Zanimiv je tudi pogled v Mokronog tam nekje leta 1937. Trg kot pravi trg. Križišče cest proti Novemu mestu, Sevnici, na Trebelno in Mirno. Obrtniki, trgovine, gostilne s tujskimi sobami, tovarna usnja, parna žaga, strojno mizarstvo. Pomembna je lesna trgovina, ki prodaja hrastov, bukov, smrekov in orehov les. Ljudje so se v veliki meri ukvarjali (tudi danes je še tako) z vinogradništvom in kmetijstvom. Sloviti mokronoški vinogradi so na Priči. Takrat so Mokronajzarji vsako leto prodali v Zagreb 10 vagonov krompirja in kar 32 vagonov fižola. V Ljubljano pa je odplaval do 500 hektov cvička. V promet je šlo tudi sadje, predvsem hruške in slive, prijazno dolino Mirne so v rojih obletavale čebele.

Kronist trdi dobesedno takole: „Mokronog je idilično miren, prijazen, zdrav in prijeten kraj za letoviščarje.“ Predvsem pa si velja zapomniti, da je bil Mokronog med obema vojnama zanesljivo gospodarsko bolj razvit kot betežno in s prahom neustvarjalnosti posuto Novo mesto.

Po zlomu stare Jugoslavije so Mokronog okupirali najprej Nemci, junija 1941 pa so jih zamenjali Italijani, ki so tu imeli postojanko do kapitulacije. Že avgusta 1941 je bila ustanovljena Mokronoška četa, ki se je izkazala pri napadu na Bučko. Številni Mokronajzarji so bili v sloviti Gubčevi brigadi. Na pomembne dogodke iz NOB opozarja več spominskih plošč, med njimi plošča ki pripoveduje spominu in zanamcem, da je bila tu leta 1942 ustanovljena XII. slovenska udarna brigada. Kraj gozda pod Pričo je tudi spominsko obeležje, kjer je sprožil prvi strel narodni heroj Milan Majcen.

Kje je Mokronog danes? Ne da bi raziskovali vzroke, lahko rečemo, da je Mokronog po drugi vojni gospodarsko nazadoval, pa tudi uradništva v kraju ni več. Še leta 1971 je bilo v tem trgu, ki res zasluži ta naziv, 11 obrtnikov, med njimi tudi sedlar. Je danes še potreben, oziroma bo potreben znova?

Kakorkoli že, Mokronogu, ki praznuje letos 700-letnico tržnih pravic, najbrž ne bo nihče stregel po življenju. Že zaradi tega ne, ker je to še vedno „idilično miren, prijazen, zdrav in prijeten kraj za letoviščarje.“ Odtis bosa in mokre noge (v naravni barvi) bo zanesljivo preživel.

M. B.

SEDEM STOLETIJ MOKRIH NOG

Letos bodo Mokronožani ali Mokronajzarji praznovali 700 let trga. Novica razen častitljivega ozadja sedmih stoletij ne bi imela posebne teže, če ne bi bili Mokronajzarji res trdni tržani, tako da ne bi bili Mokronajzarji iz prepričanja. Danes, ko hoče biti vsak najmanj meščan, je ta lastnost redka in vsak spoštovanja vredna. Mokronajzarje lahko nepristranski opazovalec glede prepričanega tržanstva primerja kvečjemu s Šentjernejčani. Soočil pa človek, ki je pri polni zavesti, ne bi Šentjernejčana in Mokronajzarja nikoli. Težko bi ju spravil narazen. Bodisi zaradi tepeža, bodisi zaradi polinča, ki bi se ga pretrdno oklenila. Sicer pa letos praznuje Mokronog in z njim ter njegovimi prebivalci je bilo v zgodovini nekako takole:

Mokronog oziroma mokronoški grad se prvič omenja v znanih virih že leta 1137, ko se v neki listini, izdani v koroških Brežah, omenja kot priča neki Henrik Mokronoški. To pa je samo začetek papirnate mokronoške zgodovine. Območje tega lepega kraja je bilo naseljeno tudi v halštatu in latenu, da Rimljanov niti ne omenjamo. V Mokronogu in sosednjih krajih so odkopali mnogo prazgodovinskih gomil. Domne-

vajo, da je na Žalostni gori še neraziskana prazgodovinska naselbina, prazgodovinski grobovi so tudi v bližini cerkve sv. Florjana. Na hribu Priči je bila prazgodovinska naselbina in tam so 1879 našli tudi zaklad 4000 rimskih novcev iz obdobja pozne antike. O prastari naselitvi priča tudi ime Ajdovske jame, kjer so imeli Kelti, za njimi pa Rimljani rudnik svinca.

Izpričano je tudi, da je bil Mokronog močno naseljitveno jedro Slovencev. V začetku 11. stoletja je bila lastnica Mokronoga rodbina Breže-Seliška. Leta 1044 ga je tedaj še ne blažena Hema z drugimi posestvi vred podarila ženskemu samostanu v Krki na Koroškem. Do leta 1616 je bil Mokronog v lasti krške škofije.

Glede tistega Henrika Mokronoškega iz leta 1137 je treba resnici na uho povedati, da se je naziv nanašal na Gornji Mokronog. Ta Mokronog je še večkrat omenjen tako v 12. kot tudi v 13. stoletju.

Leta 1249 pa je bila spisana listina o ustanovitvi samostana v Kostanjevici. To pisanje omenja tudi nekega mokronoškega župnika Otona. Po mnenju zgodovinarjev gre za današnji trg Mokronog.

Najbolj znamenita mokronajzarska letnica je 1279. V listini, izdelani za škofa iz koroške Krke, se prvič omenjata stolp in trg Mokronog. Omenjenega leta naj bi ju neki Viljem iz Svibnega vrnil krškemu škofu. Originalna pergamentna listina se nahaja danes v celovškem deželnem arhivu.

Na tem mestu lahko omenimo – Mokronajzarji v blišču praznika najbrž ne bodo zamerili – da so njihovi apetiti segli celo dlje od trga. K. Črnologar je na prelomu stoletja na podlagi dejstva, da je na starem pečatu Mokronoga latinski napis, ki se v prevodu glasi pečat „mesta“ Mokronoga, domneval, da je bil Mokronog v srednjem veku mesto. Te pobožne želje pa ne držijo, ker so takrat tudi drugi trgi imeli navado na pečatih uporabljati naziv mesto. Mokronog kljub pečatnemu napisu torej v srednjem veku ni bil mesto. Zanesljivo pa je bil trg, kot rečeno, vsaj od leta 1279.

Mesto je torej padlo v vodo, no, Mokronajzarji so mokrote vsaj ob nogah kar vajeni. Boso nogo imajo kar v grbu. Po Valvasorju je mokronajzarski simbol odtis podplata (v naravni barvi) v belem ščitcu.

In v znamenju te bosa noge je imel Mokronog nekoč lastno sodstvo. Prvi trški sodnik se omenja 1367. V prvi polovici šestnajstega stoletja je

administrator krške škofije in poznejši krški škof Anton potrdil Mokronogu dotedanje trške pravice.

In pravice so bile za tedanje čase velike. To je bila pravica do zatočišča, lastnega sodstva (krvno sodstvo je imela v rokah mokronoška deželna sodnija), v potokih in Mirni pa je omenjeni Anton znova podkrepil prost ribolov ob petkih in postnih dnevih. Na zelo častnem mestu je tudi pravica svobodne volitve sodnika in njegove umestitve o božiču. Mokronoški sodnik je ob razpravah nosil pozlačeno palico. Danes se nahaja v Dolenjskem muzeju, za kar gre zaslug „zaprišenemu“ Mokronožanu Petru Devu.

Bolj slabo se je Mokronogu pisalo po letu 1616, ko je trg z gradom vred prešel v druge roke in začel propadati. Na boljše je krenilo v dobi splošnih upravnih reform sinov Marije Terezije – Jožefa, ko je dobil tudi Mokronog novi red in predpise. Tržani so postali pravi lastniki vseh zemljišč, dobili so svobodo gibanja, gospodarska politika je bila poverjena trškemu sodniku.

Obrtniki so se družili v cehe, ki so imeli najrazličnejše privilegije. Mokronoška obrt sta bila nekaj usnarjstvo in čevljarstvo. Marija Terezija je tri leta pred smrtjo podelila trgu pravico do treh letnih sejmov, cesar Ferdinand pa je pravico kasneje razširil na štiri. Trg je bil v 16. in 17. stoletju obzidan, o čemer še danes priča štirioglati stolp.

Kar se sejmov tiče, kraj ni izgubil tradicije: leta 1971 jih je imel celo 24, od tega 12 splošnih, druga polovica pa je bila namenjena trgovanju s prašički.

Nekaj besed zasluži tudi Mokronoški grad. Zgradili so ga v dobi grofice Heme, zavzel in opustošil ga je celjskih grofov vojskovodja Jan Vitovec, v obisti so mu leta 1515 segli tudi uporni kmetje. Med zadnjo vojno so grad zažgali, da se ne bi v njem ugnezdila belogardistična posadka. Na gradu je bil nekaj sedež krvnega deželnega sodišča. Ko smo že pri poslopjih, velja omeniti tudi šolo; ta se prvič omenja leta 1782, sedanje šolsko poslopje pa je iz začetka našega stoletja. Da je bil Mokronog nekoč res trden trg, pričajo tudi kar tri cerkve; med njimi je najbolj znana tista na Žalostni gori, kamor prihajajo romarji od blizu in daleč, tudi iz Štajerske, Bele krajine in Hrvaške.

Če zdaj spet nadaljujemo z mokronajzarsko zgodovino, pridemo z majhnimi preskokki do revolucionarnega leta 1848. Dr. Hinko Heferle piše, da je bila kakor v nekaterih drugih mestih

ZA VSAKO VLOGO NAJDEŠ V SEBI KORENINE

Iz Ponikev pri Celju je doma. Od mladega jo je vleklo k odru. Še kot študentka se je vključila v skupino Ljubljanskega odra v Mariboru, ko pa je bilo Mariborsko gledališče po osvoboditvi odprto, so jo povabili na poizkusno dobo. Takrat Slovenija še ni imela igralske akademije in slovenski dramatik ter režiser Fran Žižek je obetajočim igralcem priredil tečaj po sistemu Stanislavskega, ki pravi, da mora igralec svojo vlogo vedno v resnici podoživeti.

„Na ta leta imam pretresljive spomine. Igralci, ki smo se tedaj znašli v Trstu, smo živeli vandrovske, ubogo, napol cigansko življenje, toda živeli smo polnokrvno. Zaradi publike, ki nas je dobesedno upijala. To je nepozabno. Kako željni so bili ljudje vsake slovenske besede! Kako ubogi smo bili vsi. Dvorane majhne, mrzle, morda v kotu gašperček, stoli, ki so jih ljudje prinesli s seboj. Zaviti v plaščih so poslušali, tiho, skoraj brez diha je bila dvorana in navdušenje do solz... Kako smo bili potrebni drug drugemu!“

1947. leta je Štefka odigrala svojo prvo vlogo v filmu. Bila je Tildika v prvem slovenskem filmu Na svoji zemlji. Sicer pa je v Trstu igrala največ nežna dekleta, ženske trhle narave in nekaj komedijskih likov.

„Na neki poseben način je moja vloga Katrin v Dedinji moja najljubša igralska stvaritev. V Katrin je v eni osebi združen tako širok krog čustvovanj, ljubezni, bolečine, razočaranj in moči, ki ponovno pomaga, da se ta ženska vzravna v življenju, kot le redkokje. Katrin mi je blizu kot bitje. Človek za vsako vlogo najde tudi v sebi korenine — čustva, ki jih v življenju sicer kontrolira in jih ne izda. Igralcu je dan poseben čar, da jih lahko odpira, jih zavestno formira in oblikuje mimo sebe. Toda nemogoče je karkoli polnega dati iz sebe, če ni v tebi samem. Soigralci v nekih smereh, ker so bolj avtentični prav v tistem čustvu, drugod pa spet ne. Vseh nians seveda ne moreš dobro zaigrati; nekje se razživiš bolj, nekje manj.“

Leta 1961 je Štefka Drolčeva spet v Ljubljani. Iz nežnih vlog na deskah Tržaškega gledališča naglo preide v ostre vloge v Medevi, zaigra Klitaimnestro, Izmeno v Smoletovi Antigoni. Vloge z nečloveškimi razsežnostmi, kot pravi

sama. Potem je spet pri odru 57, ki daje največ slovenska dela, ter pri Eksperimentalnem gledališču.

„Bilo je polno zanimivih vlog,“ se Štefka zamisli in za hip preneha s pripovedjo. Mehak žameten glas ima in ne vem, zakaj mi neprestano bega po glavi spomin na njeno vlogo v Fizikih, kjer so jo s tisto dolgo, strogo črno obleko ter visoko belo frizuro tako postarali in otrdili... Pred mano pa je živo nasprotje.

Dostikrat ob večerih poslušamo Štefko Drolčovo tudi v radijskih igrah, pravo doživetje pa je njen literarni nokturno.

„Na radiu zadnje čase manj delam, čeprav je to zanimiv medij. Pravečarovnije se dajo z njim ustvariti.“

„Kaj pa film?“

„Ta ima velikansko prednost pred teatrom, ker gre lahko v tako neizmerno širino, ima kamero, ki ti pride dobesedno v bit, v žile: vse lahko narediš, le če znaš, če čutiš. Brez napora je pred tabo vse in kot najzaupljivejšemu prijatelju zaupaš stvari kameri, verjeti pa moraš, da je za tistim očesom — publika. Teater je po svoje nenadomestljiv, kamera pa je lahko neverjetna v svoji senzibilnosti — ničesar ji ne moreš skriti, vse, kar imaš, je dano.“

„Kaj pa menite o gledališču enega?“

„Ne, nisem zanj. Gledališče je vendar skupnost, celota, kjer nastopa mnogo ljudi. Gledališče je delo mnogih, je dialog, ni monolog, čeprav se lahko v tej smeri mnogo zanimivega ustvari, ne more pa to zanikati dialoga.“

Navadno si igralci še posebno želijo igrati prav določene vloge, tako rekoč njihovi življenjski cilji so.

„Ne nobenih želja nimam. Zelo rada igram, nimam pa posebne želje, katero vlogo. Življenje, ki sem ga preživela, se skozenj prebijala, je bilo tako bogato, tako polno, toliko vlog sem zaigrala, da nimam več velikih želja. Preprosto: rada igram in nimam kompleksov tudi za male vloge.“

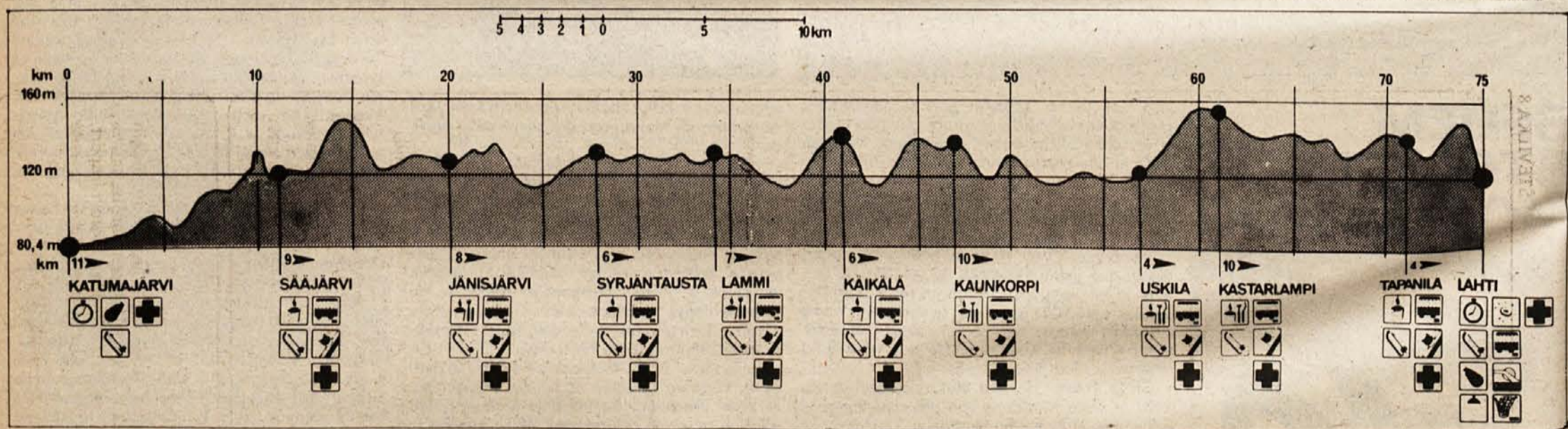
Veliko je dala iz sebe v vseh teh letih kot nepozabna Ana Karenina, Agatija Tihonovna v Gogoljevi Ženitvi, Maša v Utvi, Marija v Delavnici oblakov, Tanja v Kozakovi Legendi o svetem Che, Francka v filmu Na klanecu, nesrečna mati v televizijski nadaljevalki Kukavičji Mihec. Za svoje delo je pred dvajsetimi leti dobila Prvomajsko nagrado Zdrženja dramskih umetnikov Slovenije, leta 1964 Prešernovo nagrado, leta 1977 pa Severjevo nagrado.

„Bi še nastopali takole, kot je bil na primer ta večer Prešernovih pesmi v Kranju?“

„Seveda bi. Šla bi kamorkoli, kjer bi bila publika vesela tega.“

Morali bi slišati, kako preprosto in ljubo je zvenelo tisto njeno: „Če bi bili veseli tega“.

Besedilo: DANICA DOLENC
Fotografije: FRANCA PERDAN

NA NAJTEŽJEM SMUČARSKEM TEKU NA SVETU

Pavle Šterk

Z razvojem smučarskega teka se večja število množičnih tekaških prireditvev tako pri nas, kakor tudi v tujini. Jugoslovani so doslej sodelovali že na vseh večjih tujih maratonih v Evropi, razen na teku Finlandia hiihto, 75 km dolgi progi blizu Lahtija na Finskem. Letos so nekatere delovne organizacije omogočile jugoslovanski študentski reprezentanci nastop na tej prireditvi.

Finlandia hiihto sicer nima tako dolge tradicije kot Vassa Loppet na Švedskem, vendar si je v šestih letih pridobil ugled maratoncev, ki tvorijo Euro — Loppet oziroma devet tekov, ki sestavljajo World Loppet.

Želja vsakega tekača je končati tekmovanje World Loppet in si tako pridobiti častno, a zelo redko priznanje na svetu.

Za tek na Finskem smo se odločili zelo pozno, predvsem zaradi denarnih težav. Organizator sprejema prijave že junija, za boljše startno številko upoštevajo uvrstitev določenega tekača na zadnjem teku. Ker smo nastopili prvič, smo startali v drugi polovici sedemtisočglave množice s startnimi številkami 4306 do 4312.

Start teka je v Haemeenlini, cilj pa v 75 km oddaljenem Lahtiju. Proga poteka po zelo razgibanem terenu. Najbolj presenetljiv za vse udeležence je bil start. Navajeni na prerivanje z domačih in nekaterih tujih tekem, smo presenečeni ostrmeli nad disciplino in obzirnostjo nastopajočih. Razvrščeni so bili v štirinajst skupin po 500 ljudi. Skupine so bile med seboj ločene le z reklamnimi zastavicami, brez zapor, toda kljub temu smo vsi mirno čakali na startni strel.

Drugo presenečenje nas je čakalo na progi. Pričakovali smo ravnino z blagimi vzponi, naleteli pa na izredno razgiban teren, ki ga je še oteževal suh, sipek sneg, ki ga Jugoslovani nismo vajeni. Nekako do 30 km smo tekli v strnjeni skupini, šele od tam naprej se je neskončna vrsta pričela trgati in tako omogočila prehitevanje. Med tekom je vsak udeleženec doživljal težke trenutke, ki so se na cilju zliili v nepozabno doživetje. Za vse težave je bilo med tekom tudi „zdravilo“. Na enajstih, že prej določenih mestih si lahko zamenjal poškodovano opremo, domazal smuči, prigriznil in spil požirek čaja, limonade, kave... Na teh mestih je bila tudi prva pomoč z improviziranimi savnami, ki so služile za masažo. Če kljub vsemu kdo ni mogel nadaljevati teka, je imel takoj na voljo prevoz do cilja. Tiste, ki smo tek zmogli, je čakalo na lahtijskem stadionu okoli 40.000 gledalcev. Ti so burno pozdravili

prihod slehernega tekača. Na glavnem semaforu je bilo v trenutku, ko si tekel častni krog, napisano uvrstitev, priimek in ime, čas teka in država, za katero si nastopal. Za Jugoslovane:

1303 Šterk 6 ur 11 minut 21 sek.

2627 Kordiš 7 ur 7 minut 8 sek.

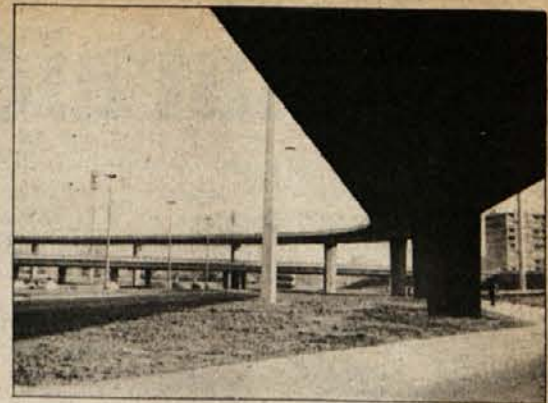
2628 Štrukelj 7 ur 7 minut 10 sek. itd.

Večina udeležencev Finlandije hiihto je tekla že na vseh velikih maratonih in mnenja smo, da je to najtežji tek. Tudi čas zgovorno pričra o tem. Kot primer naj omenim, da sem za 11 km daljši tek (86 km) VASSA na Švedskem v slabih snežnih razmerah potreboval 6 ur in 9 minut.

Nekaj dni po tekmi smo počivali, nato pa odpotovali v Reaskalo in Lakasalo na mednarodno študentsko tekmovanje. V konkurenci okoli sto tekačev iz 16 držav smo v teku na 15 km dosegli imenitne rezultate: Šterk 7, Kordiš 18, Štrukelj 34 in Strasser 58. mesto. Dan pozneje na 30 km pa Šterk 13., Kordiš 35., Strasser 42. in Štrukelj 62. mesto. Te uvrstitve nam gotovo obetajo soliden nastop na bližnjem svetovnem študentskem prvenstvu v Italiji.

Zelo zanimivo je, kako in s kolikšno prizadevnostjo gojijo Finci smučarski tek. Kot tekmovalec si deležen posebne pozornosti. Občutek imamo, da vsak trenutek izkoristijo za rekreacijo na snegu. S smučmi hodijo na obiske, na smučeh preživljajo vikende. Zamrznjeno jezero in gozdovi so prepleteni s tekaškimi programi, na katerih v vsakem trenutku sreča skupine ljudi različne starosti in spola. Vsak večji kraj ima nekaj kilometrov razsvetljene proge. V samem glavnem mestu je okoli 100 km urejenih tekaških prog.

Res, Finska je dežela tisočerih jezer in skromnih, a odličnih tekačev.

Nenehna rast standarda v vsej Evropi in pri nas, ki je pogojevala tako skokovit porast avtomobilizma, je revolucionirala cestni problem širom po svetu in še močneje pri nas. Razvoj avtomatizacije, skrajšanje delovnega časa, večji dohodki itd. prinašajo več časa, ki ga je začel človek izrabljati že vsak petek, soboto in nedeljo. Odprte meje so silno prispevale k razvoju turizma. Avtomobil in avtobus sta postala življenjska spremljevalca sodobnega človeka. Umik nazaj verjetno ne bo mogoč. Vse kaže le v nasprotno smer, to je v vse večjo motorizacijo.

Pogled na zemljevid nam kaže silen porast cest, predvsem pa avtocest srednje Evrope, kamor gravitira tudi severozahodni del Jugoslavije s Slovenijo in Hrvaško. V Nemčiji, Italiji, Avstriji, Švici in Madžarski gradijo vedno nove in nove ceste za lokalne, evropske in medkontinentalne potrebe. Naši napori zadnjih dvajset let so usmerjeni v to, da bi naše sosede tudi s cestami, tedaj ne samo z avtomobili, pravočasno dohiteli.

Slovenija je sestavila programe za obnovo, vzdrževanje in gradnjo novih cest, toda zaradi premajhnih sredstev moramo leto za letom planirana dela odlagati na naslednja leta. Vse to pa nas ovira, da bi v določenem obdobju, vsaj tja do leta 1990, dogradili slovenski cestnoprometni križi: „Sloveniko“ in „Iliriko“. Najnovejši sklepi izvršnega sveta Slovenije in republiške skupnosti za ceste so jasen dokaz, da moramo to stanje takoj finančno sanirati.

Poleg teh cest pa se kaže v Sloveniji vedno večja potreba po gradnji avtocest od Maribora proti Zagrebu, od Pragerskega proti Madžarski; nismo še dogradili zasavke ceste, ki bi sedaj razbremenjvala našo hitro cesto Ljubljana – Zagreb. Kje je obalna cesta, kje so še ostale magistralne in regionalne ceste, mostovi itd.!

Nakazani najbolj potrebni cestnoprometni objekti nas ob 20-letnici ceste Ljubljana – Zagreb zavezujejo, da bomo skušali prometne razmere v vsej Sloveniji izboljšati ter da bomo posvetili vso potrebno skrb za obnovo in sanacijo ceste Ljubljana – Zagreb, saj je ne potrebujemo samo Dolenjska, ampak vsa Slovenija, Jugoslavija in Evropa. Ta cesta ni zastojna imenovana „Evropska cesta“, saj jo Evropa in mi nujno potrebujemo.

Te misli in želje nas še vedno spremljajo ob njeni 20-letnici. Tudi najnovejši predlogi, da bi začeli reševati ceste tako, kakor smo rešili vprašanje elektrike, nas hrabrijajo pri nadaljnjih obravnavah celotne slovenske cestne problematike.

Ob zaključku znova pozivam vse Slovence, naj svoje posojilo za ceste zavestno namenijo samo za ceste. Res je bilo to posojilo prostovoljno, toda ceste ga še bolj resnično potrebujemo. Zato ponovno predlagam, da poklonimo cestam vsaj obresti, da odločimo roke za vračanje posojila, da po možnosti in družbeni uvidevnosti poklonimo prvo posojilo našim cestam in samo cestam. Le tako bomo dokazali, da razumemo potrebo našega časa.

CIRIL STANIČ

CESTAM ZGLED ELEKTRIKA

V preteklih mesecih smo proslavljali in obujali spomine na otvoritev naše hitre ceste Ljubljana – Zagreb. Kakor smo 1948 imenovali cesto Zagreb – Beograd našo prvo avtocesto, tako smo 1958 imenovali tudi to novo cesto Ljubljana – Zagreb kar avtocesto.

Res je bila ob otvoritvi 1958 tehnično najbolje urejena jugoslovanska cesta, saj smo jo zgradili na vseh križiščih in odcepih v dveh višinah. Tako imamo na cesti od Ljubljane do Zagreba preko sto nadvozov, podvozov, odhodov in podhodov. Ta cesta je bila naš tehnični in

strokovni ponos. To je bila tedaj, prometno obravnavana, prva cesta v Jugoslaviji.

Ne glede na takšno gradnjo pa smo tudi tedaj imeli zelo omejena finančna sredstva, postavljen je bil tako rekoč limit stroškov. Da bi tedaj lahko zgradili cesto v celotni dolžini, smo bili primorani vse bolj in bolj prilagajati os in višino ceste obstoječemu hribovitemu zemljišču. Imeli smo točno določena sredstva in jih nismo smeli prekoračiti. Ta ukrep pa je zahteval večje vzpone, manjše krivine in nedopustne prečne padce novega vozišča.

Takšni tehnični ukrepi, ki so bili še poslabšani s preozkim voziščem in brez tretjega počasnega voznega pasu v klancih, so danes najvidnejši vzrok, da ceste ne moremo šteti po mednarodnih predpisih za avtocesto niti za polavtocesto, ampak samo za hitro cesto Ljubljana – Zagreb. Kot magistralna cesta je sestavni del

bodoče avtoceste Karavanke – Djevdjelija, ki jo imenujemo „Cesta bratstva in edinstva“.

Pred dvajsetimi leti ni nihče razumel, da bo pri nas v tolikšni meri in tako hitro rasel avtomobilski promet. Nihče ni tedaj predvideval, da bo cestni promet prevzel od železnice preko 50 % tovornega in preko 85 % osebnega prometa. Nismo verjeli v tako hiter gospodarski razvoj, ki povzroča zaradi svoje raztresenosti industrije širom po Jugoslaviji vedno več tovornega prometa, in to v vseh smereh. Tako imamo silen porast tovornega prometa od naših meja preko Ljubljane, Maribora, Zagreba, Beograda in Niša.

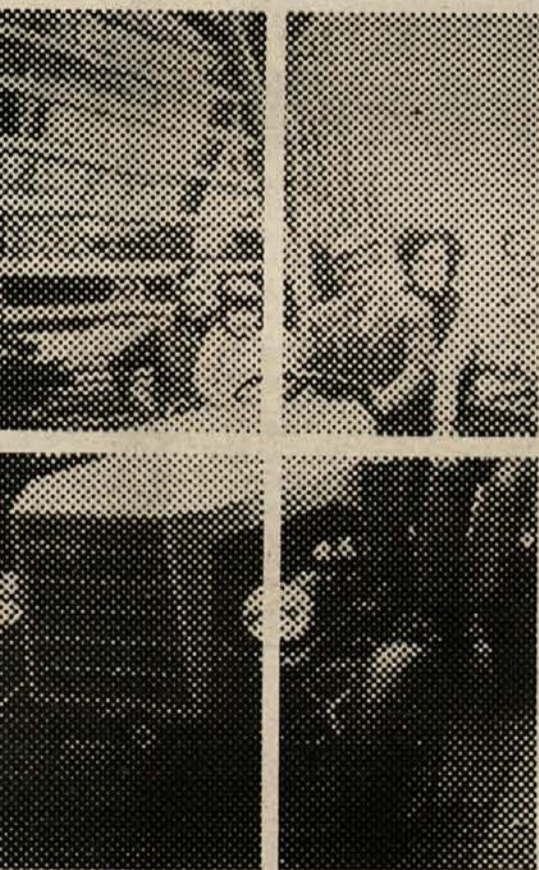
Naša neuvrčenost je odprla vse naše meje ne glede na narodnost ter dileme Vzhod – Zahod – Evropa – Balkan – Azija – Afrika. Zaživeli smo standard, ki ga nismo načrtovali, ampak smo ga s svojo delavnostjo dosegli predčasno.

„PRINZ“ ZA BREZPOTJA

Traktor, kakršnega imajo pri Gorenčevih na Studencu v Sevnjski občini, je nekaj posebnega. Oče Franc je nanj še posebno ponosen, saj je nastal po zamislih njegovega sina. „Oče je vedno tožil, da pogreša traktor za prevoze,“ pripoveduje sin Franc, ki živi sedaj sicer na Raki, dela pa v šentjernejški Iskri pri avtomatu za upore.

Veselje do dela s stroji in oblikovanje kovine ima že od nekdaj, čeprav za kaj takega ni izučil. „Prvič sem videl ta traktor, ko je imel Franc skupaj ogrodje; uvidel sem, da iz tega bo nekaj,“ se spominja Francetov prijatelj Franc Šribar. Po stroki je Šribar namreč avtomehanič, prijatelju Gorencu pa vseeno ne odreka izvirnosti. „Unimogov dieselski stroj je bilo treba zavreči že kmalu na začetku, bil je preveč iztrošen. Zamenjal sem ga z motorjem od prinza. Menjalnik istega tipa sem povezal z zadnjo premo fiata 615 B, znanega terenskega vozila. Prestave tako zmanjšajo vrtenje

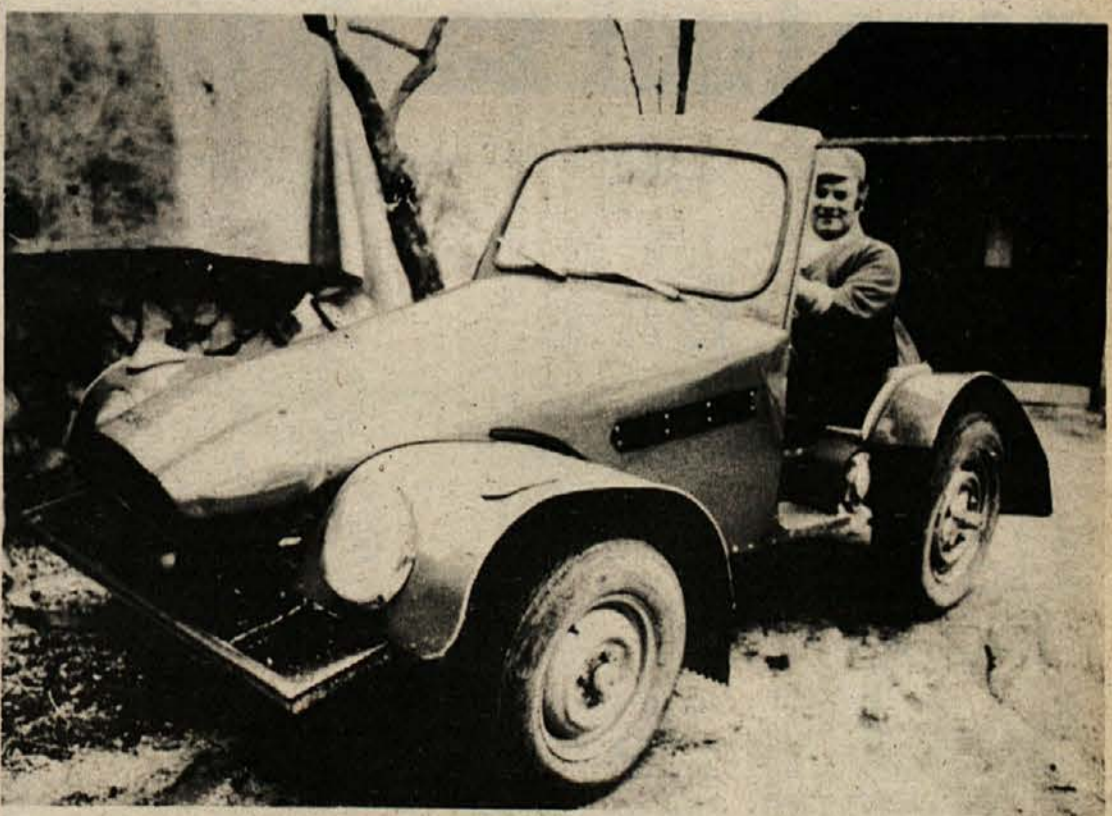

za šestkrat, kar daje traktorju primerno delovno hitrost. Prva prema je od starega opila,“ opisuje samouški graditelj to nenavadno sestavo.

Živahni motorji še marsikje vrtoglavo ženejo prinze, znane tudi pod imenom leteče krste ravno zaradi teh močnih strojev. Gorencev ata pripne na ta traktor ponavadi prikolico ravno tako domačega dela in zvozi domov ali na polje vse potrebno. Res je, da ta traktor pije superbencin, vendar pri Gorenčevih ne tožijo nad porabo. Sin Franc zatrjuje, da vsi deli niso stali kaj dosti več kot star milijon; za ta denar bi težko dobil motokultivator. Gorenc in Šribar kajpak ne računata svojega dela. „Ko sva kakšen popoldan začela, ponavadi nisva odnehala do pozne noči, dokler ni postalo jasno, da bo šlo,“ pravita.

Franc Gorenc se je bil gradnje tega traktorja lotil brez kakršnegakoli izrisanega načrta. Na ta način se dela ne bo več lotil. Sedaj imata s Šribarjem že precej skic. Tokrat naj bi nastalo iz delov dveh fičkov in še česa posebno terenske vozilo s pogonom na vsa štiri kolesa. Traktor obeta, da se jima bo tudi nova zamisel posrečila.

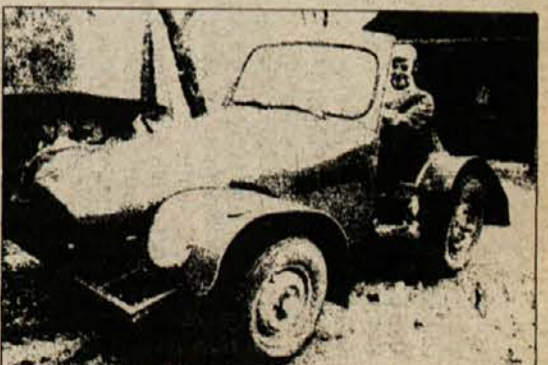
A. ŽELEZNIK

TRAKTOR JE POSTAL „FORMULA“

Med avtomobilske izumitelje se Dolenjci še nismo zapisali, pa čeprav znamo narediti nekaj vrst avtomobilskih modelov. Eden takih, ki jim izumiteljska žilica ne miruje, je tudi Tone Zupet z Mirne. Že tretje leto se vozi okoli z doma sestavljenim vozilom, ki še najbolj spominja na nekoliko skrajšan model znamenitih dirkalnih „formul“.

Po poklicu je mizar, vendar veliko raje oblikuje kovino kot les. Tako, kot se je sam lotil že mnogih stvari, si je želel tudi sam narediti traktor, ki bi zmogel tako rekoč vsa dela. Stari volkswagenov kombi je razstavil na tisoče delčkov in delov. Najprej je zvaril kratko podvozje, pritrtil prenovljen močnejši motor, volan ter vse najnujnejše, in že se je dalo za silo peljati. Potem je premikajoče se čudo pričel „oplemenjevati“ s pločvino, ki je z dneva v dan postajala bolj

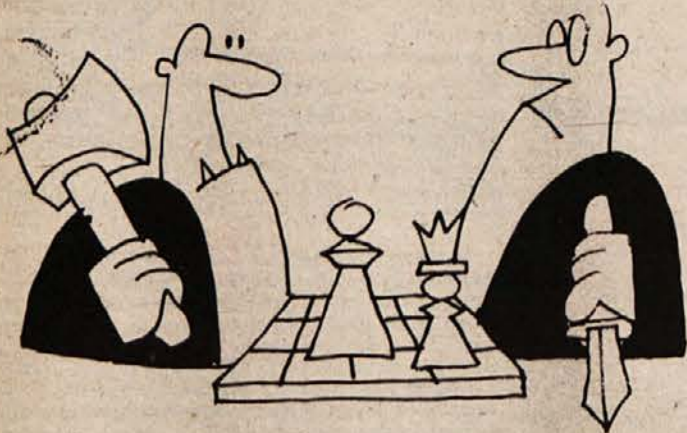

podobna nekoliko popačeni formuli, kot pa traktorju, kot si ga je najprej zamislil. Vseskozi sta mu pri delu, ki je trajalo več kot leto dni, pomagala sinova Zvonko in Igor. Tako sestavljeno vozilo je prvič „na svitlo dal“ na zadnjem mokronoškem karnevalu, kjer je bil med najbolj gledanimi primerki. Rdeče obarvanemu vozilu, ki bi ga želel imeti marsikateri golobradi mladenič, je dodal še tovrstno prikolico in sedaj mu služi kot pravi traktor. Kadar zadaj priključi plug, zorje v kratkem času vso njivo, priključki pa služijo še za mnoga druga kmečka opravila.

Pravi, da ga bo letos poizkušal tudi registrirati, saj se bo potem lahko peljal še kam drugam.

J. PAVLIN

ropotarnica

O ŠAHU

— Svet sestavljajo šahisti in nenormalni.

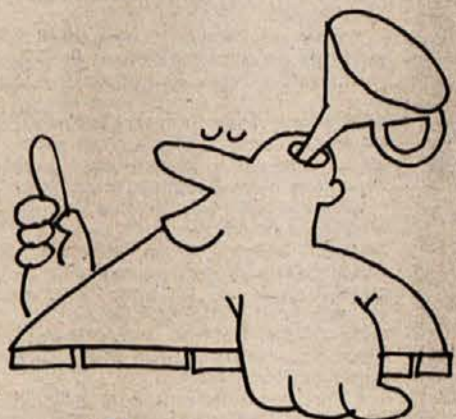
Fischer

— Ženske igrajo šah slabše od moških samo zato, ker je treba pet ur molčati.

Smislov

— Če bi šah zakonsko prepovedali, bi postal zločinec.

Talj

O IZKUŠNJI

— Izkušnja je vsota naših razočaranj.

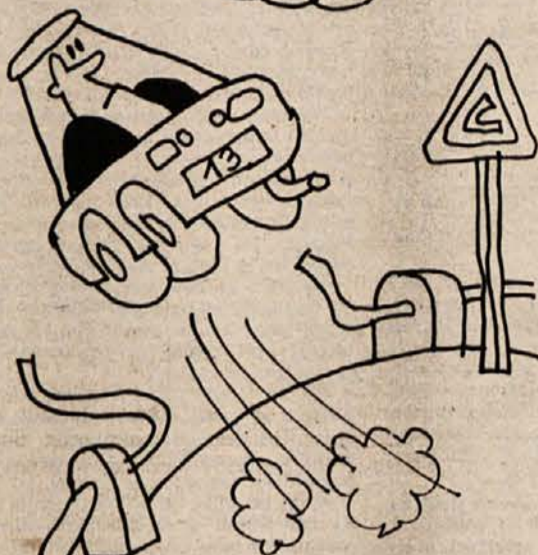
E. Augier

— Izkušnje so najboljša šola. Samo šolnina je zelo draga.

Sartre

— Ne postanemo pametni od tega, kar smo slišali, temveč od tega, kar smo doživeli.

Karl Gloersen

O POTI

— Dve poti sta do vrha hrasta: splezati na drevo ali sestri na želod.

B. F. Brown

— Lahke poti navidezno vodijo navzdol.

I. Ives

— Cesta je vedno boljša od gostilne.

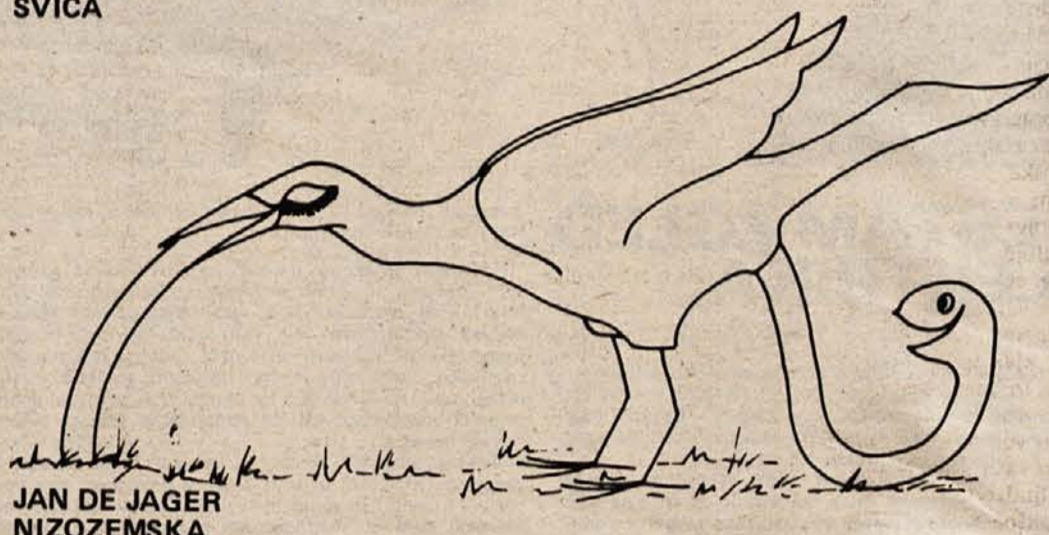
Cervantes

brez besed

Gilbsy

G. KAMMERMANN
ŠVICA

JAN DE JAGER
NIZOZEMSKA

novo tudi za moške

Kakor je znano, se letos ženska moda vrača k petdesetim letom, to pa se pozna tudi na najnovejših modelih moške garderobe. Pri dnevnikih, tako imenovanih elegantnih oblekah je linija ohlapna, suknjič ima široka in podložena ramena, v pasu je rahlo oprijet. Novo je zlasti to, da so suknjiči takih oblek malo krajši, reverji ravni in ne več hudo ozki, največkrat pa se zapenjajo dvovrstno. Na hrbtani strani so spet razporki.

Hlače novih oblik imajo ob spodnjem robu največ 25 cm, v pasu pa sploh ne smejo biti oprijete, marveč imajo gubice.

Druga možnost za moški svet so športna oblačila, ki jih tudi vse bolj navdušujejo. K takim sodi bluzon s širokimi rameni, ki so videti, kot bi bila predolga; ima velike žepe, zapenja se na zadrگو. Lahko pa sežejo moški tudi po nepodloženih suknjičih srajčnega kroja, ki imajo v pasu elastiko. Sploh je za moške suknjiče značilno (razen za zimске), da so nepodloženi,

pač pa iz zelo mehkih in voljnih tkanin.

Tkanine za moške obleke v stilu 1979 so pogosto enobarvne, če pa že imajo vzorec, ki je zavoljo čiščenja manj občutljiv, je vselej droban.

Komaj vidne črte so še aktualne, še bolj pa diskreten karo in „popper sol“.

Moške srajce niso več oprijete, marveč ravnega kroja, imajo majhen ovratnik. Da pa so kravate spet ozke, to je že splošno znano in upoštevano.

R.B.

domaća lekarna grško seno

To je detelji podobna dlakava rastlina, ki je znana tudi pod imenom triplat. Ima pokončno steblo, visoko do 50 cm, in proti vrhu razvejeno. Listi so trojnati, posamezni pa klinasti. Cvete junija in julija, ima rumene cvete, ki se razvijajo posamezno ali po dva skupaj v listnih pazduhah. Iz teh se razvijajo okrog 10 cm dolgi stroki s podolgovatimi semeni.

Pri nas raste grško seno le po vrtovih, če ga gojimo.

Jeseni obiramo dozorele stroke, izluščimo iz njih semena, ki jih uporabljamo v zdravilne namene. Triplatovo seme je znano sredstvo za obkladke, ker odlično zdravi rane in preprečuje rast divjega mesa. Ima pa neprijeten vonj, zato ga mnogi ne marajo.

Seme najprej zmeljemo in

ga skuhamo z vodo ali mlekom v gosto kašo. To nanesemo na dobro oprano krpo in jo položimo na tvor. Kašo dajemo na tvor še toplo.

Pri čiru na želodcu in dvanajstniku pa žlico zmeltega semena grškega sena pomešamo z dvojno količino cvetličnega medu in pred vsako jedjo pojemo eno žličko tega zdravila.

raca z mlinci

Tončka Turk

Gostišče Pri Slavcu v Mahorovcu je postalo priljubljeno izletišče, tam vam postrežejo z domačo specialiteto, s pečeno raco z domačimi mlinci. Kako to jed pripravijo, je povedala gospodinja Tončka Turk:

„Očiščeno raco osolim in jo polijem z zelo vročim oljem, da zakrknje, šele nato

jo porinem v pečico. V vroči pečici pečem raco med pogostnim polivanjem okrog 60 minut. Polivam z njenim lastnim sokom, če pa je potrebno, dodam le nekaj kapelj vode. Mlince pripravim iz 10 jajc in 1 litra mleka, pol decilitra olja in malo soli. To dobro vgnetem in pustim počivati pol ure, nakar razva-

ljam in spečem na nepomaščenem pekaču. Ko masa (kmalu) zarumeni, jo vzamem iz pečice. Med tem pripravim slan krop, kamor drobim z roko pečene mlince in jih pustim kuhati 2 ali 3 minute. Potem jih odcedim in zabelim s sokom, v katerem se je pekla raca.“

R.B.

obzorja

recenzija

CIGANSKI BISERI

„Vidiš, mati, visoke jagrede? / Tam je moja bol in moja žalost. / Daleč grem, danes, grem in se ne vrnem. / Vidiš, mati, visoke jagrede? / Ko pridem do njih, ne pridem izpod zelenih vej. / Med njimi, mati, bom pustil dušo.“

Pesem ima naslov „Jagnedi in smrt“, objavljena pa je v knjigi „Ciganska poezija“, ki jo je na knjižni trg ob koncu minulega leta poslala Državna založba Slovenije. Kdo je spesnil ta baladno ubrani biser, ni znano, anonimni so tudi avtorji drugih 85 pesmi, ki jih prinaša slovenski izbor iz enako naslovljene knjige R. Uhljaka in Branka V. Radičeviča. Pesmi in spremno besedo je v slovenščino preli Ivan Minatti.

S cigansko poezijo se v Sloveniji ne srečujemo prvič, saj je isti prevajalec postregel našemu bralcu z obsežnejšim izborom iz ciganske lirike že pred desetletjem in pol. Pričujoča zbirka je pravzaprav le razširjena in dopolnjena izdaja pravkar omenjene starejše knjige. Ob tem naj povemo, da so se vse pesmi rodile na naših, jugoslovanskih tleh, kjer se je kljub preganjanjem in pogromom, ki so doslej vrhunec med drugo svetovno vojno, še vedno obdržalo kakih sto tisoč pripadnikov tega ljudstva.

Kakšna je pravzaprav poezija, ki jo imamo pred seboj? Najprej lahko ugotovimo, da je na moč odkrita in jedrnata, neposredna in do skrajnosti preprosta. Zajema iz življenja, ki ne ustavlja teče, pa ničesar ne prinaša in ničesar ne odnaša. Revščina, lakota, sreča in ljubezen so njeni nenehno ponavljajoči se motivi. Nekaj posebnega predstavlja v tej poeziji bog. Tako človeški je včasih, da se mu Cigan upa zabrusiti: „Kleto, kako si zarobljen! Včasih se počuti kar vzvišene nad njim: „Stopi, bog, z neba, / da vidiš, kako sem lep.“

Pesmi Cigani niso zapisovali. Širile so se od ust do ust, pri tem so jih spreminjali, jih odzemanjali ali dodajali, često izboljševali. Tako nastajajo še danes.

I. ZORAN

nevarno pleve

Najnovejša knjiga Jožeta Javorškega, ki je izšla pred meseci pod naslovom „Nevarna raz-

merja“ pri Obzorjih, je dvignila prah in razdelila bralstvo na tabore, ko se je na njenih listih komaj posušila tiskarska barva. Ta „roman v pismih“, kakor je delo imenoval pisatelj, za njim pa so to ponovili tudi založniki, namreč prinaša – sodeč po priostrenih polemikah, ki smo jih nekaj lahko prebrali v Delu in Naših razgledih – tvarino, ki bi prej sodila na sodišče kot v literaturo. Ob branju se to mnenje v glavnem potrjuje, akoravno je treba pisatelju priznati bleščečo razčlenbo in brezobzirno iskrenost pri uresničevanju „naklepa“, ki si ga je bil zastavil: „Sestaviti dokument, ki bo mogoče svojstveno pričeval o težavah nekaterih razumnikov v enem najmanjših narodov v osrčju Evrope v desetletjih po drugi svetovni vojni, pa tudi o težavah socialističnih razumnikov nasploh.“

„Nevarna razmerja“ niso knjiga, ki bi jo prebrali na dušek, odložili in pozabili. Vsako poglavje, pismo ali „dokument“, za kar se že odločimo, poskuša razvozlati vzroke za posamezna „stanja“, učinek pa je tak, kot bi s konico ostrega noža prebodli gnojni mehur. Tu in tam se gnojni izcedek polije tudi po pisateljevem obličju, ki nas hoče prepričati, da je bil samo toliko soavtor (povzročitelj) take gnojne tvorbe, kolikor je bilo to neogibno, v glavnem zavoljo nesrečnih okoliščin, ki jih ni mogel zaobiti. Z drugimi besedami: za vse, kar se je bilo zgodilo, so krivi drugi, on sam pa si je vseskozi prizadeval, da bi „močvirje“ vsaj pošteno meliorirali, če ga že ni bilo moč izsušiti.

Ko pridemo do zadnje strani knjige, se nujno vprašamo: ima ta brezobzirna iskrenost sploh kaj skupnega z resnico, in če jo ima, kakšna je naposled resnica, ali gre preprosto za provokacijo, za kost, vrženo v areno s pričakovano naslado ob spopadanju polemikov? Kdo ve? Razmerja, ki jih je bil s svojim „romanom v pismih“ napredel Jože Javoršek, so v resnici nevarna. Tudi zanj. Bo ostal „samotni jezdec“? Tudi to „bi bilo mogoče“.

I. ZORAN

knjige

TRIJE „GALEBI“

Obsežna knjižnica „Sinji galeb“ se je povečala za tri nove knjige in z zadnjo, ki nosi dvojno številko, dosega že 217. knjigo. Vsekakor lep uspeh mladinskega založništva, za kate-

rega je v prvi vrsti zadolžena založba Mladinska knjiga, se pravi založnica te zbirke. Moramo reči, da je imel urednik zbirke Ivan Minatti kar srečno roko, saj je pripravil pester in

zanimiv izbor. Mladim bralcem je ponudil tako klasično mladinsko fantastično delo kot poetično pravljico in reportažo o resničnih dogodkih. Izšle so naslednje knjige: „Miro Dinamit et comp.“ Vojteha Steklača, „Več, kot je mogoče“ Pera Zlatarja in „Krabat“ Otriefreda Preusslerja.

Čeprav ne gre zmanjševati vrednosti Steklačevega pisanja, pa velja posvetiti pozornost predvsem knjigama Zlatarja in Preusslerja. Pero Zlatar se je namreč lotil časnikarsko – literarne obdelave resničnih dogodkov, pri katerih so kot glavni junaki nastopili dečki in deklice iz vsega sveta. Že več let teče izbiranje najbolj pogumnih otrok, mladih junakov, ki so se izkazali s pogumom, junaškim srcem in človečnostjo. Zlatar je obdelal 24 takih dogodkov, med njimi pa je kar tretjina pripovedi o junaštvi jugoslovanskih otrok. Zgodbe so napevne in zanimive, hkrati pa poučne in vzgojne, saj mladim govore o tem, kaj so njihovi vrstniki bili sposobni narediti.

Poglavje zase bi zaslužila knjiga „Krabat“ pisatelja Otriefreda Preusslerja. Gledalci televizijskega programa se bodo spomnili izrednega risane filma, narejenega po tej literarni predlogi. Gre za čudovito pripoved o mladeniču Krabat, ki pade v napol neprostovoljno službo pri mlinarju čarovniku. V čarobnem mlinu se skupaj z ostalimi mladeniči uči črne magije, vendar zlo ne zmaga v njegovem srcu. Ljubezen do deklice in silna želja po svobodi mu odpreta pot iz začaranega kroga. Pisatelj je povest napisal po motivih iz ljudskega pripovedništva Lužičkih Srbov, le da je motive svobodno združeval in preoblikoval. Nastalo je delo, ki po svojih kvalitetah zasluži, da se ga loti tudi odrasel bralec.

M. MARKELJ

Črnomlju ni bilo drugača. Po preselitvi v Sevnico ni manjkalo med godbeniki radeških papirničarjev in nazadnje je igral pri železničarjih v Zidanem mostu.

V Sevnici in tudi sosednjem Boštanju so premogli pred vojno kar nekaj pihalnih godb. Po vojni pa desetletja niso mogli priti do trdnega sestava godbenikov. Lani je sprejel izziv Horvatič in začel v Sevnici ob podpori gasilcev, nekaterih sindikalnih delavcev in posameznikov iz sevnških tovarn sestavljati godbo tako rekoč iz nič. „Ni bilo omembe vrednega notnega materiala ne glasbil. Kdorkoli je dal igranju slovo pred že 20 ali več leti, se je moral pričeti na novo uvajati,“ se spominja Horvatič. V okviru sevnškega gasilskega društva so nato lani 19. marca godbo tudi formalno ustanovili kot delavsko godbo. V času pičlega pol leta je godba prvič javno nastopila. Za lanske občinske praznike ni bilo več treba za slavnostno priložnost moledovati za godbo drugod, ob nedavni prvi obletnici pa so že nastopili z izbranim celovečernim koncertom. „Nastopi utrjujejo voljo,“ meni Horvatič kot dirigent. „V času od septembra lani se jih je brez tega zadnjega zvrstilo že 14.“ Pri pouku

okrašenimi uniformami. Ves srečen je bil, ko je s šestimi leti prišel do pikola, v kasnejših letih pa je premenjal veliko instrumentov. Kamorkoli ga je v poznejših letih zanesla pot, je bilo prvo, o čemer se je pozanimal: kakšno godbo imajo? Tako je v Koelnu igral pri mladinski godbi, enako doma v Mariboru. Ko je služil vojake, si ni mogel kaj, da ne bi korakal z godbeniki v Titovem Velesu, pa tudi med bivanjem v

PREDSTAVUJAMO VAM

Pri založbi Obzorja so pred nedavnim izdali zbirko potopisnih reportaž in člankov Franca Šetince. V knjigi, ki nosi simboličen naslov „Razdalje se krajšajo“, je zbranih 14 zapisov o deželah, ki jih je „Šetinc, znani novinar, publicist in ugledni družbenopolitični delavec, obiskal v obdobju od 1959 do 1978.“

FRANC ŠETINC

Čeprav mnogi naši politični delavci izdajajo zgodovinsko – dokumentarna dela, med njimi pretežno spominske narave, je Šetinčevo delo, po vrsti drugačno, prijetno in vznemirljiva novost. Njena največja odlika je neposrednost, s katero se loteva najbolj zapletenih pojavov sodobnega sveta in polpreteklosti. Njegovo

vodilo pri pisanju o tujih deželah (takega pisanja je zaradi razvitosti sodobnih komunikacijskih sredstev vse manj) je poštenost do sebe in do drugih. Čeprav je potoval v tujino z različnimi poslanstvi, zdaj kot politik, novinar ali turist, je za vse njegove zapise značilno, da se sveta na teh potovanjih loteva kritično, nikjer pa ne dogmatično, s politične platforme, skozi politična očala, ki bi nam razkrivala klišejsko podobo sveta. Povsod se skuša dokopati do resnice.

V ospredju njegovega zanimanja je najprej človek, šele potem sistem kot tak. Prijetno se je seznanjati z njegovim izrazitim posluhom za probleme m a lih ljudi, prav tako pa s poglobljeno, a vsem razumljivo analizo političnih sistemov. Hkrati s tujim svetom in ljudmi spoznavamo tudi Šetinca kot politika, spoznavamo njegov smisel za naravne lepote, kulturne znamenitosti in zgodovinske spomenike. Zanimivo je, da je vključil v knjigo tudi svoja najbolj intimna občutja, da je navedel celo izjave svojih najbližjih. Ko govori o sebi kot politiku, človeku, govori tudi o našem domačem svetu. Govori o naših največjih pridobitvah: odprtosti za vse strani sveta, svobodi in neodvisnosti.

Čeprav so reportaže in članki nastajali skozi 20 let, Šetinc nikjer ni korigiral in „aktualiziral“ svojih stališč. V predgovoru h knjigi je zapisal, da želi obdržati „znamenja časa“. Po zaslugi te odločitve se nam kaže tudi naš lastni razvoj, dialektika mednarodnih odnosov, naših stališč do sveta in sveta do nas. Prav zato ima knjiga tudi dokumentarno vrednost.

J. SIMČIČ

o strupenkah

Nič ne pretiravamo, ko zapišemo, da je slovenski knjižni trg zadnje čase domala prenasičen s knjigami o rastlinskem svetu. Izbirati je moč med toliko različnimi deli o rastlinstvu nasploh ter o zdravilih, vrtnih, okrasnih in še kakšnih rastlinah posebej, da občan že ne ve več, po katerem delu bi segel, da bi zadovoljil svojo zvedavost. In tej množici se je pred kratkim pridružila še ena knjiga, o kateri pa moramo takoj pripomniti, da v primerjavi z nekaterimi drugimi, ki pogosto brez potre-

be podvajajo prej izdana dela, vsebinsko bistveno dopolnjuje knjižno bero o rastlinah. Gre za Janeza Kromarja knjigo „Strupene rastline“, ki je izšla pri založbi Borec.

Kromarjeva knjiga je šele tretje slovensko delo o strupenicah; ne govori o vseh strupenih rastlinah, ki rastejo na Slovenskem, pač pa se omejuje na tiste, ki jih najčešče srečujemo na polju, v gozdu ali na vrtu. „Napredek znanosti ne pozna meja, in kar je danes v

rastlinah še skrito, nam jutri lahko postane očito!“ Tako pravi pisec v uvodnem besedilu, kjer za ponazoritev skrivnosti življenja, ki ima lahko tudi strupeno plat, navaja znamenite Shakespearove verze iz „Romea in Julije“: „Tako dva kralja križata si pota – v rastlinah in ljudeh: zlo in dobro!“

Zatem govori na splošno o strupenih rastlinah in jih naštejemo vsakdanjika, ki se otapa ekoloških zagat. Pri slednjem so ljudje zvečinoma nemočni, rastlinski strupovi pa se lahko ljubirajo, če jih le dovolj dobro poznajo. Še več, mnoge med njimi ljudje uporabljajo celo v zdravilne namene. Kromarjeva knjiga na zelo poljuden način podaja bistvene značilnosti rastlinskih strupov, seznanja z njihovim delovanjem, svetuje, kako pomagati zastrupljenim ljudem ali živalim, večina knjige pa je namenjena podrobnejši opisu posameznih strupenih rastlin. Tako med drugim izvedemo, zakaj so strupene in kako škodljivo učinkujejo rastline, ki jih običajno sploh nimamo za strupenke, npr. bezeg, ciklama, hmelj, hostni teloh, lan, šmarnica in druge. Za večjo preglednost knjige služi stvarno kazalo, vse obravnave strupene rastline je izrisala Vlasta Puntar–Kromar, dr. Luka Pintar pa je prispeval 64 barvnih fotografskih posnetkov strupenic.

„KOŠARA“ PESMI
Založba Obzorja je izdala knjigo, ki temeljito razširja pesniško plat slovenske prevodne literature. Gre za antologijo „Košara človekovega srca“, ki, podnaslovljena z „Utrinki iz sodobne indijske in bangladeške poezije“, prinaša dela 127 pesnikov indijskega podkontinenta. Res obsežen izbor je opravil Milan Štante, ki je bil ob Vinku Ošlaku in Branetu Šoemnu tudi glavni prevajalec iz indijske angleščine, prispeval pa je tudi poglobljeno razpravo „O sodobni indijski poeziji“. V slednji je analiziral vrsto literarnozgodovinskih podatkov o indijski pesniški tvornosti kot celoti, podrobneje pa se je ustavljal pri značilnostih tovrstne ustvarjalnosti šestnajstih indijskih narodov, katerih pesniki se tokrat zvečinoma predstavljajo slovenskim bralcem.

D. R.

roman brezupa

Roman „Vojna“, ki ga je za nedavno izdajo pri Pomurski založbi poslovenil Vital Klabus, prvič sooča slovensko bralstvo s francoskim pisateljem Robertom Merlom. Ta doktor literarnih ved je zunaj meja svoje domovine že dolgo znan kot odlični romanopisec, dramatik in esejist, za pričujoči roman, ki je v izvorniku izšel 1949, pa je dobil celo Goncourtovo nagrado.

Dogajanje se odvija „na majhnem kosu zemlje... med Švabi in morjem.“ Tedaj, 1940. leta, po porazu francoske in angleške vojske, je bil to „usran košček Francije čisto na severu“ – in v majhnem mestnem gnezdu se je junak Maillat srečeval s stvarmi, ki se najlaže zgodijo le sredi vojne vihr. Tako se pred bralcem nizajo podobe pošastnih vojnih grozot, za strah, nasilje, smrt pa pisatelj ne najde nikakršnega opravičila. Bežati in se rešiti ni moč; ko so roke okrvavljene, duša otopela, je izgubljeno še zadnje upanje, močnejša je rušilna, ubijajoča sila letalskih granat. „Spet je nagnil glavo vznak in široko odprl oči. Takrat so vse zvezde v hipu ugas-

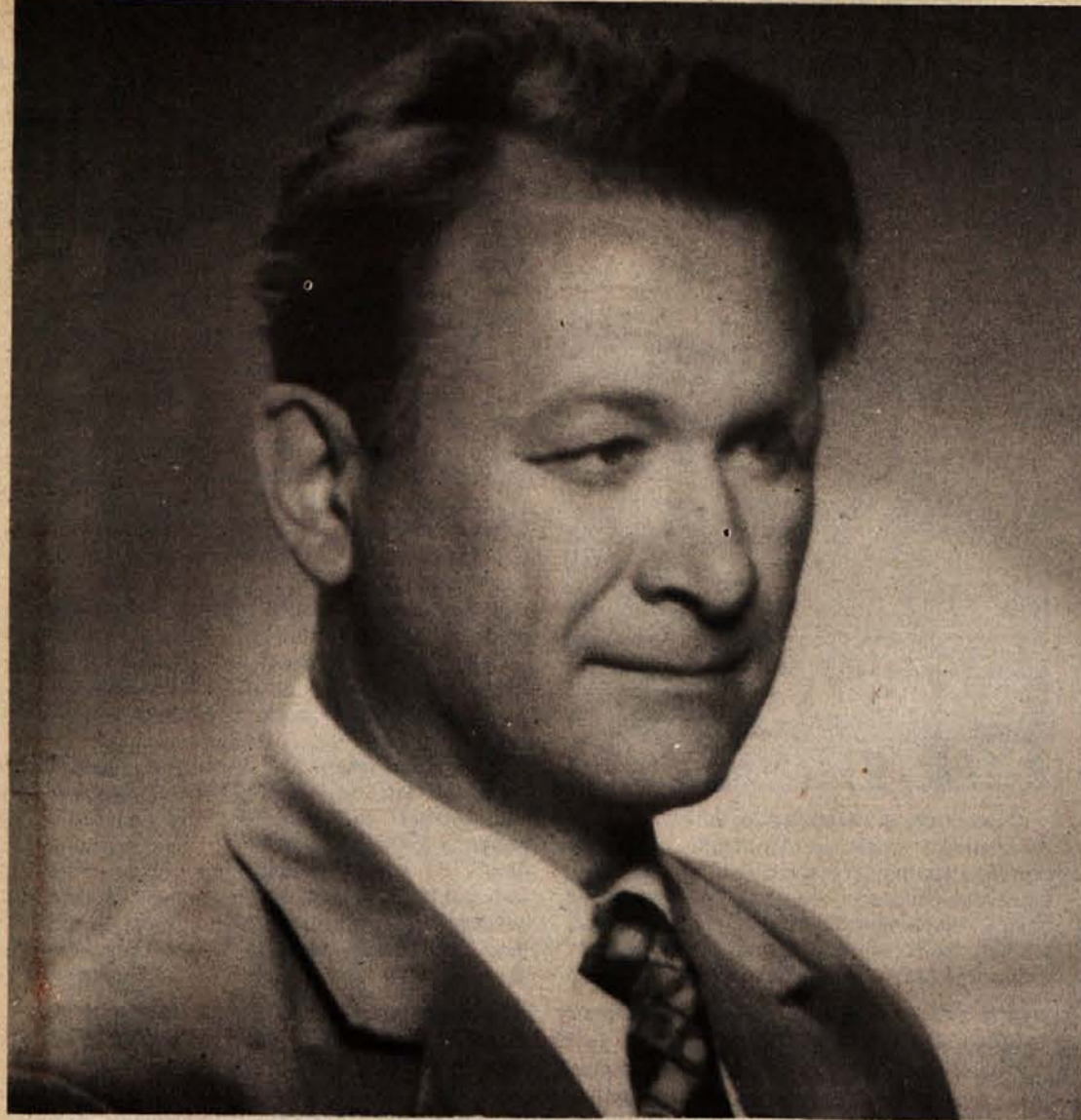

KOŠARA ČLOVEKOVEGA SRCA

Štante je pojasnil, da pričujoči izbor še zdaleč ne more biti popoln, kajti malokje se tako množično pišejo pesmi kot na indijskem podkontinentu. Zato je lahko izbral le pesmi, ki motivno zaokrožajo izpovednost modrosti, ljubezni, prenaseljenosti ali revščine. Pesmi o strahu, tesnobi, obupu, svobodi, življenju, smrti, bogu ipd. so v tesni zvezi z besedili o žgočih družbenih vprašanjih sodobne Indije, katere človek je še zmeraj v dokajšnji meri opredeljen z mitičnimi pogledi na stvarnost ter zato tudi s pesmi skuša prodreti v skrivnostno počelo vsega, kar je.

GODBA UTIŠALA DVOMLJIVCE

Ljubezen do glasbe si je pridobil Mirko Horvatič iz Gornjega Brezja že kot fantič med ljubiteljskimi glasbeniki slovenskih rudarjev v Belgiji. Njegov oče je imel pri tamkajšnji Sv. Barbari majhen ansambel. Štinitletnemu kratkohlačniku je bil potisnil v roke violino, da bi kot posebnost bolj „vžgali“ pri občinstvu, a malemu Mirku so se že takrat zdeli bolj imenitni godbeniki s svetlečimi se glasbili in slavnostno

LADISLAV LESAR OBRAZI

POMILOVANJE BOLI

Pa se takole zakadiva drug v drugega z našim Petrom Šterkom, telefonistom pri telefonskem centru, ki združuje Dnevnik, Ljudsko pravico, Cankarjevo založbo, Indok center in radio Glas Ljubljane, kjer je zaposlenih več sto ljudi.

Presenečen sem že vnaprej, ko me pokliče s pravim imenom, čeprav se pravzaprav zelo porredko slišiva. Nekako skromno in samoumevno mi prizna, da po glasu pozna skoraj vse ljudi v tej hiši in tudi precej tistih izrednih sodelavcev iz različnih koncev naše domovine. Če bi mu rekel, da je slep, da je stoočstotni invalid, da je civilna žrtev vojne, bi se bridko nasmehnil in bi rekel: „Raje nič ne pišite o tem. Potem pa nas ljudje že bolj pomiljujejo.“ Rekel bi mi, da je življenje zgoščena in silovita transformacija, da je neizprosna bitka za premostitev vsakodnevnih težav in da res ni časa, da bi človek cagal, da bi se tolažil z melanholijo, ko je pa vendar toliko stvari, ki nam jih ne bo uspelo niti od blizu spoznati!

Pa bi spet vrtal v tisto njegovo nesrečo, ko ga je kot devetletnega dečka v Gorenji Podgori pri Starem trgu ob Kolpi raztreščila italijanska granata. Vrtal bi zato, da bi doznal jutra in sonce, oblake in čudežne obkolpske hoste in Kolpo in vse, kar je imel priložnost gledati, da bi doznal, kaj je to osebna tragedija, in če je mogoče vse te izgube nadoknaditi z delom, z voljo do življenja, s pogumom, z ustvarjalnostjo, ki sili iz človeka.

In Peter bi rekel: „Pustite tisto.“ Spet bi se tudomušno nasmehnil in vedel bi, da ima nekaj za bregom. Življenjska vedrina tega človeka je nepopustljiva, rekel bi, da je začutil srečo v glasbi. In kadar vključi vseh šestindvajset zvočnikov svoje kvadrofonije, je slovesneje kakor v notredamski cerkvi v Parizu. Vmes pa čebljata mladoletna sinova.

Toda je tudi mizarška delavnica v novi, še nedograjeni hiši, z vsem mizarškim orodjem: od električnih cirkularov do navadnega obličja. In les je tista druga ali prva neminljiva ljubezen Petra Šterka. To je najbrž tisto, kar je prinesel s seboj iz obkolpskih in poljanskih gozdov. In nežnih

barv vseh mogočih furnirjev in različnih deščic lepi čudovite vaze, pepelnike. Ko pa je vse to ostruženo in obdelano, so pred nami izdelki umetniške vrednosti. Peter je ponosen na svoje delo, toda ponosen je tudi na ženo, ki mu vztrajno in nežno pomaga. Peter pa pravi: „kadar rabim, kadar zares rabim oči, mi jih posodi žena. Z njenimi očmi gledam. Popolnoma ji zaupam in v tem je moja največja sreča.“

Pa se dotakneva spet naporega dela v telefonski centrali in reče:

„Ni prav, da nekateri tovariši naše delo nekako podcenjujejo. Poklic telefonista je naporno psihofizično delo. Fizično naporno zato, ker mora delavec ure in ure sedeti v istem položaju, in psihično, ker mora kar naprej poslušati šume in pokanje, ki ga povzročajo magnetni tokovi. Tudi miselno moraš biti intenzivno prisoten, sicer se kaj lahko zgodi, da boš v kritični situaciji posredoval napačno zvezo.“

Peter je bister in nabrit sogovornik, obziren in zavzet. Vse te lastnosti pa ga uvrščajo med priljubljene sodelavce, saj je „deklica za vse.“ Iz svojih bogatih življenjskih izkušenj si je ustvaril nenavadno bogat zaklad znanja iz vseh mogočih področij. Spozna se na principesodobne fizike, elektrotehnike in še na marsikaj. Ko se takole meniva naprej, mi zaupa, da si je želel študirati eksperimentalno fiziko, da je imel silno rad matematiko in sploh vse, kar je v zvezi z eksperimenti in novotarijami.

V tisti mali nabiti telefonski centrali, ki ga povezuje s svetom kakor s popkovino, sediva in telefoni neprestano brnijo. Brnijo ko vrage, zunaj pod oknom pa rohnijo avtomobili in v premoru, ko so linije zasedene, rečeva spet kakšno besedo. Tudi o partizanski bolnišnici v Kanižarici, kjer se je zdravil, pa o pletarstvu, ki se ga je naučil v zavodu za slepo mladino, in še o marsičem. O učiteljih, ki so mu veliko pomagali, in o očetu, ki je znal vsa mizarška, tesarska in kolarska dela.

„Podedoval sem veselje do dela in do življenja,“ pravi Šterk, „to pa je največ vredno.“

NAŠI ZAKLADI

UJETNIK IN KRALJ

Sulec je kralj Krke in rek, ki se zlivajo v donavsko porečje. Ta plemenita riba iz družine lososov (Salmonidae) lahko zraste tudi nad 120 cm dolžine, pri teži nad 20 kg in starosti okoli 15 let. Če gledamo sulca s stališča, ne živi namreč samo v Podonavju, ampak tudi v nekaterih evropskih rekah tja do Sibirije, pa so možni tudi primerki čez 50 kg in dolžine do 1,50 metra. Sulec je ena največjih evropskih sladkovodnih rib.

Nas seveda zanima naš, donavski sulc. Včasih so mu radi rekli tudi donavski losos. Če posežemo milijone let nazaj, ugotovimo, da imata znameniti, iz morja v reke seleči se losos in naš sulc istega prapradedca. Takrat (v miocenu in pliocenu) je bila današnja Panonska nižina morje. To morje je bilo v zvezi s Severnim morjem in Atlantskim oceanom.

Ko pa je bila vez med Panonskim morjem in Oceanom prekinjena, se lososi, ki so ostali v „naših“ vodah, niso več mogli mešati in družiti z vrstniki iz Atlantika. Ko se je v stotisočletjih osušilo tudi Panonsko morje, so se morali tukajšnji lososi preseliti v porečje Donave, ki se je razmrežilo v koritu nekdanjega morja. In od teh lososov izvira naš sulc, donavski losos.

Vez z Atlantikom je bila torej prekinjena, Črno morje, kamor teče Donava s pritoki, pa za prednike sulca ni bilo primeren življenjski prostor. Že v globini 150 metrov je nasičeno s strupenimi plini, na 400 metrih pa preneha vsaka oblika organskega življenja. In tudi zaradi tega se je moral čistih voda vajeni praded našega sulca za vedno posloviti od morja. Danes bi rekli, da je menjal domovino, prilagoditi se je moral življenju v samo sladkih vodah.

In prilagodil se je dobro. Čeprav je sulc izgubil svobodo, „dlake ni menjal“. To je riba izrazito valjaste oblike, od zajetnega hrbta prehaja trup v gobec z močnimi zobmi – riba, ki je navajena vladati; od tod tudi ime kralj voda. Ne samo zaradi prevlade nad drugimi ribami, tudi zaradi odpora, ki ga, zapet na trnek, daje ribiču.

V teh dneh, torej v drugi polovici marca, imajo sulci medene tedne. Sulec je izrazita pomladanska drstnica; hormoni se ne „zagrejejo“, če nima voda vsaj 10 stopinj. To je razlog, da včasih potuje na drst tudi v toplejše pritoke, če mu matična voda zaradi topljenja snega v gorah ne ustreza.

Sulec se drsti posamezno, torej v parih. Samica izkoplje v pesku do 1,5 metra široko in do pol metra globoko drstno jamo. Nekateri ihtiologi trdijo, da ji pri urejanju gnezda pomaga tudi samec. Naj bo tako ali drugače, neizpodbitno pa je res, da se za njeno ljubezen pogosto poteguje več ženinov. Vsi so obarvani svatovsko, kovinsko bakreno. Zmaga najmočnejši.

V pripravljeno vodno gnezdo spušča samica ike, samec pa te za grah velike kroglice med ljubezensko igro obliva s semenom. Po drstenju zasipljejo sulci oplojene ike s plastjo peska, da bi jih zaščitili pred številnimi sovražniki.

Samica tehta okoli 10 kg in ima okoli 12.000 iker. Narava z veliko žlico deli življenje, s prav tako veliko žlico pa ga tudi jemlje: od tisočeriher iker jih je oplojenih samo 10 do 30 odstotkov. To pa je šele začetek novega rodu sulcev. Deset do dvanajst dni po oploditvi se na embriu prikažeta črni pikici. To so oči bodoče ribice. V naslednjih 12 dneh se ribice izležejo, v mesecu ali še nekaj več so sposobne same najti hrano. Do takrat se hranijo iz vrečice, ki so jo za popotnico v ta širni vodni svet dobile ob rojstvu. Narava jih do prvega koraka še enkrat zdesetka.

Ko sulček, ki je srečno preživel obdobje cicibana, obleče hlače brez plenice, postane takoj požrešen. Za razliko od ostalih lososov je samo mladež drugih rib. Rakce, ličinke in podobno prehrano uživa samo v časih velike lakote in pomanjkanja. Sulček je vse, živi ribi podobno, samo da je manjše od njega, tudi svoje vrstnike, brate in bratrance. Prva riba sulčjega življenja pa je podust. Ena drugo spremljata od rojstva do smrti. Podust se drsti na istih prodnatih brzicah kot sulc, samo 3 do 4 tedne kasneje. Med peskom in prodrom je na milijone podustinih iker. Ko se pudusti po 8 dneh izležejo, se kot dobro pečen biftek ponudijo že dokaj živahnim sulčkom. Usoda sulca je, kar se hrane tiče, podust.

Če se sulci zdrste v višjih predelih rek, kjer ni podusti, se izležena mladina zaradi pomanjkanja hrane sama po sebi odpravi v nižino, vse do drstišč podusti.

Sulec do drugega leta življenja sije v jekleno modri barvi, zanj so značilni tudi povprečni mladostni pasovi. Veliko je in hitro raste. Ob koncu prvega leta življenja lahko meri v dolžino že 30 cm, ob koncu drugega 46, ob koncu četrtega leta, ko doživi prvo ljubezen, pa že kar 62 cm. To je pač statistika. Centimeter gor ali dol ni vprašanje. Spolno zrel sulc tehta lahko več kot dva kilograma. Zanimivo pri sulcih je, da so „dekleta“ v puberteti počasnejša od „fantov“. Dozore komaj s petimi leti. Živalski svet je včasih tudi dokaj resnicoljubno pravičen.

Sulca, donavskega lososa, smo tako spremljali skozi zgodovino ter od ike do polnoletnosti. Ob koncu morda še razveseljiv podatek, da število sulcev v Krki zadnja leta narašča. To priznavajo tudi tisti, ki so do nedavnega vztrajno trdili, da bomo sulce v dolenski lepoticici zatrli. Med vzroki, da je sulca več, je tudi načrtno gospodarjenje ribiške družine Novo mesto, ki dovoljuje odlov največ 10 sulcev na leto. Veliko več pa jih vloži in vzgoji.

Sulcu, donavskemu lososu, ki je bil pred milijoni let odrezan od širšega oceana, torej vsaj v Krki ne grozi propad, kljub njeni majhnosti.